

GA-123

РУДОЛФ ЦАЙНЕР

ЕВАНГЕЛИЕТО

Н А

М А Т Е Й

**Цикъл от 12 лекции изнесени в Берн
от 1. 9. до 12. 9. 1910 г.**

Издадени от непрегледани от лектора записки

превод от немски: д-р ДИМИТЪР ДИМЧЕВ

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

СТР.

1. Първа лекция, Берн, 1. Септември 1910.....4
За противоположността между иранските (арийски) народи, населяващи областите от Индия до Каспийско море, и туранските народи, населяващи земите от Сибир до Европа. Учението на Заратустра.
2. Втора лекция, 2. Септември 191018
Тайните на времето и пространството. Мойсей и Хермес като реинкарнирани ученици на Заратустра. Вавилонското пленничество. Еврейският народ и неговата готовност да приеме Слънчевата мъдрост на Исус от Назарет.
3. Трета лекция, 3. Септември 1910.....32
Взаимодействието между Хермес и Мойсей като израз на един макрокосмически процес, физическото тяло на Исус от Назарет и неговата подготовка в продължение на 42 поколения. Изчезването на старото ясновидство. Аура Маздао.
4. Четвърта лекция, 4. Септември 1910.....46
Древноеврейското познание за Бога, Авраам и Мелхиседек. Израстването на еврейския народ. Общността на есеите и на терапевтите. Арамейският първоизточник на Матеевото Евангелие. Подготовката за Христовото Събитие. Йешуа бен Пандира.
5. Пета лекция, 5. Септември 1910.....58
Особености на посвещението в есейската общност. Числото 7 и числото 12. За връзката между макрокосмическите тайни и човешкия организъм. Опасните страни на окултното развитие. Родословието на Христос Исус според Евангелието на Лука и според Евангелието на Матей.
6. Шеста лекция, 6. Септември 1910.....69
Двете деца Исус: Соломоновият Исус и Натановият Исус. Съотношението между „памет“ и „съзнание“ в древността. За начина, по който са били давани имената. Назирейството. Йешуа бен Пандира, неговият ученик Матей и Евангелието на Матей.
7. Седма лекция, 7. Септември 1910.....81
Същност на предхристиянското посвещение. Слизането във физическото и етерното тяло и разширяването в Космоса. Животът на Христос след

Кръщението в реката Йордан като пример за новото посвещение. Историята за изкушението.

8. Осма лекция, 8. Септември 1910.....93
Трите степени на посвещението в есейските общности. Вътрешните опитности на физическото, етерното и астралното тяло. Малхуг: Царството. Антропософското разбиране за Мистерията на Голгота.
9. Девета лекция, 9. Септември 1910.....106
Христовото Събитие като исторически факт. Животът на Христос Исус като едно повторение на определени мистериини процеси от миналото. Молитвата „Отче наш“ и „Блаженствата“ от антропософска гледна точка.
10. Десета лекция, 10. Септември 1910.....120
Понижаването на Азовите сили като част от древното посвещение. Храмовият сън. Изцеленията, извършвани от Христос Исус. Христовата сила и нейното овладяване от страна на учениците. Чудотворното нахранване на „четирите хиляди“ и на „петте хиляди“. Новото идване на Христос в етерния свят.
11. Единадесета лекция, 11. Септември 1910.....134
Синът човешки и Синът на живия Бог. Планинската проповед. Низшата и висшата природа на ученика Петър. Индивидуална и колективна Карма. Символът на съзвездието Рак и неговото окултно обяснение. Одухотворяването на Земята като една от еволюционните задачи на човечеството.
12. Дванадесета лекция, 12. Септември 1910.....150
Духовните Същества на Слънцето и техните въздействия върху земното човечество. Четирите вида етер. Гьоте и неговото посвещение. Аура Маздао и до късният Логос. Различните гледни точки на четиримата евангелисти. Съвременното понятие за Христос. Окултната сила на човешкото смирение.
13. Бележки.....172

Указания относно публикуването на езотеричните лекции от Рудолф Щайнер

За характера на тези частни издания Рудолф Щайнер (1861-1925) казва следното в своята автобиография "Моят жизнен път" (Събр. Съч. №28, гл.35):

"Съдържанието на тези издания бе предвидено да се изнесе под формата на устни, непредназначени за издаване съобщения...

Никъде и в ни най-малка степен те е споменато нещо, което да не представлява чист резултат от изграждащата се Антропософия... Читателят може напълно да ги приеме за това, което Антропософията има да каже. Ето защо... първоначално тръгнахме от условието, те да бъдат разпространявани само сред членовете на Антропософското Общество. Нека обаче се има предвид, че в тези непрегледани от мен ръкописи, има и непълни неща.

Право за оценка на подобно частно издание обаче се признава само на онзи, който знае какво е условието за такава оценка. А за повечето от тези издания условието се състои поне в антропософското познание за човека и космоса, доколкото същността им е изложена от Антропософията и в познанието на това, което под формата на "антропософска история" се съдържа в съобщенията от духовния свят."

ПЪРВА ЛЕКЦИЯ

Берн, 1 Септември 1910

Сега вече за трети път ми се предоставя възможност да говоря тук, в Швейцария, за най-великото събитие в историята на Земята и на човечеството. Първия път трябваше да говоря за това събитие в Базел, и то според данните, съдържащи се в Евангелието на Йоан*1; втория път за основа ми послужи Евангелието на Лука*2; докато сега, вече за трети път, подтикът за описание идва от Евангелието на Матей.

Често съм споменавал: има нещо твърде забележително във факта, че това събитие е запазено за нас в четири привидно различни документи. Но това, което дава, така да се каже, повод на днешното материалистично светоусещане за една негативна, унищожителна критика, е нещо извънредно важно с оглед на нашите антропософски убеждения. Недопустимо е някой да описва дадено Същество или даден факт, разглеждайки го само от една страна. Аз често съм прибягвал до следното сравнение: Ако фотографираме определено дърво от една гледна точка, недопустимо е да се твърди, че тази фотография дава цялостен образ на дървото; напротив, едва ако бихме го фотографирали от четири различни страни, съпоставяйки тези четири фотографии, колкото и различни да са те, ние бихме стигнали до неговия цялостен образ. И ако това е валидно за толкова обикновени неща от външния свят, колко повече би трябвало да предположим, че едно събитие, което включва в себе си най-важните и решителни моменти от живота на човечеството, съвсем не би могло да бъде обхванато, ако го описваме само от една страна? Ето защо привидните различия в четирите Евангелия за нас не са

никакви противоречия. Напротив, в основата на всичко това лежи фактът, че авторите на Евангелията са имали ясното съзнание: всеки един от тях може да опише това велико събитие само от една страна, а занаят чрез съпоставката на различните описания човечеството постепенно ще се издигне до един цялостен и всеобхватен образ на Христовото Събитие. И така, нека с необходимото търпение, и придържайки се към тези четири описания, постепенно да се приближим до това най-велико събитие от Земната еволюция, като на свой ред прибавим и нашето духовно-научно проучване на онези документи, които сме свикнали да наричаме „Новия Завет“.

От някои факти, които бяха обсъждани през изминалите години, Вие ще прецените как приблизително изглеждат четирите различни изходни точки или гледища на Евангелията. Но преди още да съм пристъпил към една дори чисто външна характеристика на четирите гледни точки, бих искал да изтъкна следното: в началото на този лекционен цикъл, аз изобщо не възнамерявам да започна с това, с което обикновено се започва описанието на едно Евангелие или на Евангелията въобще. Обикновено се започва с тяхното историческо възникване. Ние ще се върнем към тази тема чак в края на лекционния цикъл, когато ще посочим някои подробности от възникването на Матеевото Евангелие. Защото е напълно естествено, а може да се потвърди и с примери от другите науки, че историята на дадено събитие може да бъде разбрана едва тогава, когато сме вникнали в него. Например, никому не би било от полза да четем историята на аритметиката, без да знае нещо за самата аритметика. Навсякъде историческият обзор следва да се постави накрая, а там, където това не е така, неща та са в противоречие с естествените потребности на човешкото познание. И така, с оглед истинските потребности на човешкото познание, ние първо ще разгледаме Евангелието на Матей и неговото съдържание, за да се впуснем после в историческите му подробности.

Ако се оставим на Евангелията и по-точно на техните външни въздействия, ще установим известна разлика в начина, по който те ни говорят. Вие ще потвърдите тази разлика, особено ако си припомните моите лекции върху Евангелието на Йоан и тези върху Евангелието на Лука. Когато се замислим върху Евангелието на Йоан, принудени сме да признаем, че където и да се опитваме да проникнем в неговото съдържание, навсякъде сме завладени от духовното му величие и навсякъде в Евангелието на Йоан откриваме най-висшите степени на човешката мъдрост, най-висшите степени, до които може да се издигне човешкото познание. В случая човек стои, така да се каже, долу и отправя поглед нагоре към върховете на мирозданието и си казва: Колкото и малък да си като човек, Евангелието на Йоан те кара да предусещаш, че в душата ти навлиза не що, с което си дълбоко сроден и то те изпълва с чувство на безграничност. Да, когато говорим върху Евангелието на Йоан, в душите ни навлиза усещането за дълбокото родство между човека и онова духовно величие, което е характерно за мировите Същества.

Нека сега да си припомним усещането, което ни обземаше, когато разглеждахме Евангелието на Лука. Всичко, с което трябваше да изпълним Евангелието на Лука, беше коренно различно. Ако отворим сърцата си за Евангелието на Йоан, усещаме най-вече вълшебния полъх на неговото духовно величие, то при Евангелието на Лука ние оставаме поразени от неговата сърдечност, от неговата задушечност, от бихме могли да допълним интензивността на всичко онова, което силите на любовта и саможертвата постигат в света, стига да ги притежаваме в достатъчна степен. Ако Евангелието на Йоан описва същността на Христос Исус в нейното духовно величие, Евангелието на Лука ни показва тази същност в нейната неизмерима саможертвена готовност и ни кара да се досещаме за всичко онова, което една такава жертва пулсирайки през света и историята като същинска природна сила е успяла да постигне в цялата еволюция на света и човечеството. И така, когато отворим сърцата си за Евангелието на Лука, ние се потопяваме и живеем в елемента на чувството; в Евангелието на Йоан ние се потопяваме и живеем в елемента на познанието, което се произнася върху своите собствени задачи и цели. Евангелието на Йоан се обръща по-скоро към нашето познание, Евангелието на Лука към нашите сърца. Това може да се усети и от самите Евангелия. Обаче нашият стремеж беше да ги изпълним с истините на духовно-научното изследване. Който би искал да чуе само думи върху Евангелието на Йоан или върху Евангелието на Лука, той едва ли е чул всичко. Начинът на изложение беше съвсем различен при двата лекционни цикъла.

Но сега, когато ще говорим върху Евангелието на Матей, нещата отново ще бъдат различни. При Евангелието на Лука ние видяхме как всичко, което наричаме човешка любов, каквато дотогава съществуваше в хода на общочовешката еволюция, се вля в Съществуването, което живя като Христос Исус в началото на нашето летоброене. Когато отворим сърцата си за Евангелието на Матей, веднага трябва да признаем, че по начало представлява един документ, който всъщност е по-многогранен отколкото другите два, и дори, в известен смисъл, по-многогранен отколкото останалите три Евангелия.

А когато след време ще говорим върху Евангелието на Марко*3, ние ще установим, че то също е в известен смисъл едностранно. Ако Евангелието на Йоан ни показва величествената мъдрост на Христос Исус, а Евангелието на Лука силата на любовта, в Евангелието на Марко се натъкваме на силата, на съзидателната енергия, която пронизва мировите пространства, с една дума, изправяме се пред величието на света. Да, Евангелието на Марко съдържа нещо поразяващо, особено що се отнася до непосредственото изживяване на ми ровите сили. И ако действително вникнем в Евангелието на Марко, ще усетим как сякаш от всички страни на пространството, към нас с грохот се приближават самите мирови сили. И наистина от Евангелието на Лука ние изпитваме нещо, което изпълва душите ни с вътрешна топлина, от Евангелието на Йоан бликат радостни надежди, но когато отворим сърцата си за Евангелието на Марко, ние

изтръпваме от ужас пред мощта и величието на мировите сили, пред тях ние просто рухваме.

При Евангелието на Матей нещата са съвсем различни. Всичките три елемента, бихме могли да кажем, се съдържат и тук: и надеждният познавателен елемент, и елементът на топлото чувство и любовта, и непосредственото величие на мировите сили. Обаче в Евангелието на Матей те са някак отслабени и, така да се каже, много по-достъпни, отколкото в другите три Евангелия. Пред величието на познанието, пред величието на любовта и пред величието на силата стига да отворим сърцата си за другите три Евангелия ние като че ли вътрешно рухваме. Но всичко това се намира и в Евангелието на Матей, обаче в по-умерен, смекчен вид, и пред него ние можем да останем изправени. Там то е някак си по човешки близко до нас и ние оставаме не под него, а така да се каже редом до него. Никъде ние не се усещаме смазани от Евангелието на Матей, въпреки че то също носи нещо от смазващото величие на другите три Евангелия. Ето защо Евангелието на Матей е най-общочовешкото от тези четири документа. То описва Христос Исус най-вече като човек и ако му позволим да ни въздейства именно като Матеев Христос Исус, той остава близо до нас в цялата си същност, във всичките си дела. В известен смисъл Евангелието на Матей е нещо като коментар за други те три Евангелия. Това, което в другите Евангелия е понякога твърде величествено, за да го обгърнем с поглед, в Евангелието на Матей то е сякаш в умален мащаб и ние започваме да го разбираме. И едва когато постигнем това, другите три Евангелия застават пред нас в една ясна светлина. Тези неща се потвърждават и от подробностите.

Нека да се обърнем към Евангелията според техните чисто стилистични различия. Евангелието на Лука за да ни разкрие как най-висшите степени на любовта и саможертвата се вливат в човечеството и в света, бликвайки от Съществуването, което наричаме Христос Исус прибъгва до събитията от най-отдалечените епохи на Земята еволюция. И самият Лука описва едно строго определено течение от историческия развой на човечеството, започвайки от самото му начало.

За да ни покаже откъде трябва да поеме човек в своето познание и в своята мъдрост, определяйки отправната точка към целта на това познание, Евангелието на Йоан още в началото посочва, че неговите описания на Христос Исус идват от самия творчески Логос. Най-духовната степен, до която може да се извиси нашето познание, е посочена още в първите думи от Евангелието на Йоан. Там ние веднага сме издигнати до най-висшата степен на познанието, която може да бъде постигната от човешкото сърце.

При Евангелието на Матей нещата не стоят така.

Още в началото си то ни показва наследствените връзки на човека Исус от Назарет и техния произход, тръгвайки, така да се каже, от един определен исторически момент. То ни показва наследствените връзки и отношенията сред един единствен народ и как всички качества, които намираме съединени в Исус

от Назарет, са концентрирани тук чрез наследствеността от Авраам надолу; как, така да се каже, един народ успя през три пъти по четиринадесет поколения да влее по съвършен начин най-доброто от своите сили в кръвта на една индивидуалност.

Евангелието на Йоан ни отвежда в безкрая на Логоса. Евангелието на Лука ни поставя в необятните измерения на общочовешката еволюция, издигайки ни до самото и начало. Евангелието на Матей ни показва един конкретен народ, наследил своите качества от родоначалника Авраам през три пъти по четиринадесет поколения; ето как ние заставаме пред човека Исус от Назарет.

Тук само ще загатнем, че за онзи, който действително иска да разбере Евангелието на Марко, са необходими познания за космическите сили, лежащи в основата на мирозданието. Защото така, както Христос Исус е описан в Евангелието на Марко, ние вече знаем: в човешките действия се съдържа една есенция от Космоса, една есенция от това, което пулсира като космически сили в безкрайните мирови пространства. Действията на Христос Исус като екстракт от космическите действия; Богочовекът Христос Исус, стоящ на Земята като екстракт от могъщите Слънчеви сили ето какво иска да ни покаже Евангелието на Марко.

Евангелието на Матей също се докосва до звездните сили. Още когато описва раждането на Исус от Назарет, то загатва, че това велико мирово събитие е в определено съответствие с космическите факти, и тъкмо звездата е тази, която отвежда тримата мъдреци до рожденото място на Исус. Обаче то не ни описва едно космическо действие, както това прави Евангелието на Марко, и далеч не изисква от нас да повдигнем поглед към тези космически действия; то ни показва трима човеци, трима мъдреци и действието, което космическите сили упражняват върху тях.

И за да почувствуваме какво изживяват те, ние трябва да се обърнем именно към тях, към хората. Следователно, дори когато трябва да бъдем издигнати до Космоса, ние биваме отпращани към човека. За нас става видим рефлексът на космическия свят в човешкото сърце. Нашият поглед е отправен не към необятните космически пространства, а към въздействието на космическите сили в човешкото сърце.

Още веднъж моля, тези размисли да бъдат отнесени само към стилистичната страна на Евангелията. Защото основната характеристика на Евангелията е, че те описват нещата от различни гледни точки. Техният начин на изразяване изцяло се определя от това, което те имат да ни кажат за най-великото събитие в историята на Земята и човечеството.

Най-същественото от първите думи в Евангелието на Матей е, че те ни показват родословието и кръвното родство на Исус от Назарет. Ние получаваме отговор на въпроса: Как беше изградена физическата личност на Исус от Назарет и как в нея се събраха всички наследствени качества на един народ от Авраам насам, за да се изяви в тази личност онова Същество, което наричаме Христос?

Ето на кой въпрос получаваме отговор ние. Казва ни се: За да се инкарнира Христовото Същество в едно физическо тяло, необходимо беше последното да притежава онези качества, които са присъщи на целия народ, произлизащ от Авраам, и сумирани сега в една конкретна личност: Исус от Назарет. Трябва да бъде ясно посочено: Тази кръв в Исус от Назарет действително води през поколенията до родоначалника на еврейския народ. Ето защо във физическата личност на Исус от Назарет е събрана цялата същност на този народ; всичко, което той означава за световната история, за развитието на човечеството и на Земята. Следователно, какво трябва да знаем първо, ако искаме да вникнем в намерението на евангелиста Матей относно началните думи на неговото Евангелие? Ние трябва да сме наясно за същността на еврейския народ. Трябва да сме в състояние да си отговорим на въпроса: Какво можеше да даде еврейският народ на човечеството с оглед на своите специфични особености?

Естествено, официалната история и външната материалистическа историография не обръщат голямо внимание на това, за което става дума тук. Официалната история описва чисто външните факти. В своите абстрактни описания тя поставя един народ до друг и изобщо не търси връзките между тях. В този случай всички фундаментални събития и факти остават съвсем на заден план за онзи, който иска да разбере еволюцията на човечеството, а най-вече обстоятелството, че нито един народ няма същата задача, която стои пред втори или трети народ, а всеки народ има своята специална мисия, своята специална задача. Всеки народ се бори за увеличаване на общото благо, което Земята трябва да получи в хода на общочовешката еволюция и всеки народ влага своя дял, а той винаги е различен и строго определен. Всеки народ има своята специална мисия. За целта, всеки народ е така устроен, дори и в детайлите на своята физическа организация, че да вложи своя дял по един естествен и правилен начин. С други думи: телата на хората, принадлежащи към даден народ, показват такова устройство, както във физическото тяло, така и в етерното тяло и в астралното тяло*4, и такова взаимно съчетаване, че те да се окажат най-подходящият инструмент за подготовката на онзи дял, който всеки народ има да прибави към общото благо на човечеството. Но какъв дял трябваше да внесе тъкмо еврейският народ и как екстрактът на този еврейски дял прие форма в тялото на Исус от Назарет?

Ако искаме да разберем мисията на еврейския народ, налага се да вникнем още по-дълбоко в цялостната еволюция на човечеството. Налага се да се спрем с още по-голямо внимание на това, което ще намерите описано, макар и фрагментарно, в моята книга „Тайната Наука“*5, както и в много от моите лекции. Най-добре ще разберем дяла на еврейския народ в цялостната еволюция на човечеството, ако се опрем поне на няколко характерни подробности от онази грандиозна катастрофа в историята на човечеството, която наричаме Атлантска катастрофа.

Когато Атлантската катастрофа постепенно промени облика на Земята, хората, които населяваха дотогава Атлантския континент, потеглиха от запад към изток. В това велико преселение имаше два главни потока: единият се насочи на север, докато другият поток се отправи на юг. И така, една част от атлантското население прекоси Европа и стигна до Азия и постепенно се разпростря в земите около Каспийско море. Напротив, другото разклонение се отправи към днешна Африка. А по-късно в Азия настъпи един вид сливане на тези две разклонения, също както две реки се вливат една в друга и образуват един водовъртеж.

Сега на първо място трябва да ни интересува следното: Какъв беше миогледът, душевната конфигурация на тези две групи народи или поне на техните основни представители, които бяха принудени да напуснат Древна Атлантида и да се отправят на изток, фактически положението беше такова, че през първия следатлантски период от време, цялото душевно устройство на човека се различаваше коренно от това, в каквото то се превърна по-късно и най-вече от душевното устройство на днешния човек. У всички тези представители на древното човечество все още съществуваше едно ясновиждащо възприятие на околния свят. Тогавашните хора все още можеха да виждат в духовния свят, а дори и това, което днес виждаме физически, те го възприемаха по един по-скоро духовен начин. Следователно през онова време съществуваше една по-скоро ясновиждаща форма на живот и на душевни изживявания. Обаче твърде важно е да знаем, че това ясновидство, присъщо на коренното следатлантско човечество, беше в известен смисъл доста различно от ясновидството на атлантите, каквото те имаха в разцвета на Атлантската епоха*6.

През разцвета на Атлантската епоха, ясновидството беше от такова естество, че хората имаха значително по-чист поглед в духовния свят и тъкмо неговите откровения пораждаха в човешката душа подтикът към доброто. И бихме могли да допълним: Който беше по-способен да вижда в духовния свят през този разцвет на Атлантската епоха, той получаваше по-силен подтик към доброто, и обратно: който не разполагаше с достатъчно ясновидство, той не получаваше същия подтик към доброто.

Промените, които настъпиха после на Земята, бяха от такова естество, че още през последната третина на Атлантската епоха, а особено през следатлантския период, добрите страни на старото ясновидство започнаха все повече и повече да намаляват*7. Само онези, които получаваша специална подготовка в мистерийните центрове, запазиха добрите страни на атлантското ясновидство. Напротив, това което беше останало като естествена последица от атлантското ясновидство, прие в хода на времето такава форма, че бихме могли да кажем: Това, което хората виждаха, все по-лесно започна да ги води до виждането на злите, съблазняващи и изкушаващи мирови сили. Ясновиждащият поглед на човека постепенно изгуби способността да различава добрите сили; на човечеството остана възможността да вижда предимно лошата страна на

духовния свят, това, което може да се прояви като изкушение и съблазън за човека. И всред определена част от следатлантското население се установи една не добра форма на ясновидство; едно ясновидство, което само по себе си беше вече един вид изкушение.

С този упадък на старото ясновидство беше свързано постепенното развитие на онова сетивно възприятие, което днес ние приемаме за нормално в условията на съвременния свят. Нещата, които хората виждаха през първите следатлантски периоди от време, и които днешният човек вижда с обикновените си очи, тогава не бяха подвеждащи, защото все още липсваха подвеждащите сили в самата човешка душа. Нещо външно, което би пробудило горещо желание за наслада у съвременния човек, съвсем нямаше същото въздействие за следатлантския човек. Но когато си служеше с наследените остатъчни от старото ясновидство, нещо сякаш го измъчваше и дразнеше. Той едва ли можеше да вижда вече добрата страна на духовния свят; напротив, тъкмо луциферическите и ариманическите сили започваха да оказват все по-голямо влияние върху него; да, сега той можеше да вижда най-вече подвеждащите и измамни сили. И така, с наследените качества на старото ясновидство, човекът възприемаше луциферическите и ариманическите сили. Сега беше необходимо следното: предводителите на човечеството, които черпеха своята мъдрост от Мистериите*8, трябваше да вземат съответни мерки, благодарение на които, въпреки това състояние, хората да се издигнат все повече към добро то и към ясно виждане на нещата.

Хората, които след Атлантската катастрофа поеха на изток, се намираха на твърде различни степени от своето развитие. Бихме могли да кажем: Колкото по на изток се намираме, толкова повече хората са издигнати в морален и духовен смисъл. В известно отношение, външните възприятия започнаха да действуват с все по-голяма сила върху човека, така че той се видя изправен пред величието на външния сетивен свят. Това се отнасяше за народите, които се заселиха на север от днешна Индия, в териториите между Каспийско море, Оксус и Яксартес. В тези средноазиатски територии се установиха народи, от които по-късно можаха да се обособят други народи, способни да поемат в различни посоки: това се отнася и за древно-индийския народ, чието духовно светоусещане ние сме разглеждали многократно досега.

В Средна Азия, у тази смесица от народи, скоро след Атлантската катастрофа, а отчасти и по време на самата нея, извънредно напредна усетът за външния свят, за външната действителност. Обаче у хората, които бяха инкарнирани в тези области, остана един жив спомен един вид познание, опиращо се на спомените за всичко онова, което те изживяваха в атлантския свят. Тези спомени бяха особено силни у онези народни маси, които се придвижваха на юг към Индия. Въпреки че древните индийци напреднаха изключително много в областта на външните сетивни възприятия и стигнаха до разбирането за истинското величие на външния свят, те съхраниха до голяма степен спомените за старите духовни възприятия, характерни за Атлантската епоха. Този народ разви силен стремеж

към духовния свят, понеже спомените за него бяха все още много ясни и за хората беше извънредно лесно да отправят поглед към духовните сфери. Обаче наред с това съществуваше усещането, че всичко, до което се докосват външните сетива, е само илюзия, Майя. Ето защо у този народ възникна една характерна душевна нагласа: Ние няма защо да се обръщаме към външния сетивен свят, а ще правим всичко, за да могат нашите души днес чрез изкуствени средства, например Йога отново да се издигнат до непосредствените изживявания в духовния свят.

Тази склонност за подценяване на външния свят и за третирането му като илюзия или Майя, и насърчаването на онези импулси, които са насочени към духовните сфери, беше по-слабо застъпена сред народите, намиращи се на север от Индия. Но тези народи се намираха в едно много трагично положение. По силата на своите наследствени качества, древно-индийският народ можеше значително лесно да премине през развитието Йога, чрез което отново се издигаше в сферите, където беше живял през Атлантската епоха. За него беше съвсем лесно да преодолее това, което той считаше за илюзия. Той го преодоляваше в познанието. Ето как изглеждаше за него висшето познание: Сетивният свят е илюзия, Майя; но когато развиеш своята душа, когато полагаш усилия и се старает, тогава ти навлизаш в сферите зад сетивния свят. Следователно, древният индиец преодоляваше това, което считаше за илюзия или Майя, с помощта на един вътрешен процес, и той се стремеше към тази победа.

Обаче у северните народи, които по-късно историята нарече арийски, макар и в тесен смисъл на тази дума, нещата не стояха така; тук имаме предвид перси, медийци, бактрийци и т.н. У тях също беше силно развит усетът за външния свят, за външния интелект; но имаше и нещо друго: вътрешният порив, импулсът към постигане чрез едно вътрешно израстване, чрез един друг вид Йога на онова, което атлантският човек притежаваше по съвсем естествен начин. Северните народи не разполагаха с онзи жив спомен, който да ги тласка към преодоляване на илюзията за външния свят в областта на познанието. Тези северни народи нямаха душевното устройство на индийците. Тяхното душевно устройство караше персите, иранците, медниците и т.н. да усещат ако бихме искали да се изразим с днешни думи примерно следното: Ако някога, като човешки същества, се намирахме в духовния свят с нашите духовни и душевни изживявания, а сега сме пренесени във физическия свят и изобщо сме изправени пред един свят, който виждаме с нашите очи и разбираме с нашия разум, свързан с физическия мозък, причината за всичко това лежи не само в човека; и това, което трябва да бъде преодоляно, не може да бъде преодоляно само там, във вътрешния свят на човека така ние не бихме постигнали нищо особено. Иранецът би продължил: Когато човекът е слязъл в материалния свят, промените са обхванали не само него, но и цялата природа, цялата Земя. Ето защо съвсем няма да е достатъчно, ако ние хората, оставим околния свят такъв, какъвто е и заявим: Всичко е само

иллюзия, Майя, и ние отново трябва да се издигнем в духовния свят. Защото в този случай ние ще променим себе си, но не и това, което трябва да бъде променено в целия заобикалящ ни свят.

Той далеч не казваше: Да, навън се простира само Майя, но аз ще я преодоля в себе си и по този начин ще се издигна в духовния свят. Не, той казваше друго: Човекът принадлежи към целия видим свят, той е само една част от него. Следователно, ако трябва да преобразим това, което е божествено у човека и което е сляло от божествено-духовните висини, не бива да се ограничаваме само с това, което се намира у човека, а трябва да преобразим и целия останал свят.

Ето откъде блика смелият импулс на тези народи да пристъпят към преобразяване, към пресъздаване на света.

Докато в Индия хората знаеха: Да, светът е направил крачка надолу и това, което сега предлага, е само Майя! хората на север твърдяха: Несъмнено, светът е в низходящо развитие, обаче ние сме длъжни да го променим по такъв начин, че той отново да стане духовен.

Размисъл и съзерцание ето основните черти на древния индийски народ. Той се справи със света като нарече сетивните възприятия иллюзия или Майя. Напротив, основните черти на иранския и на другите северни народи бяха: целеустременост, външна енергия и воля за претворяване на природата и света. Те казваха: Всичко, което се намира около нас, е слязло долу от божествения свят; обаче човекът е призван да го върне отново там! Народностният характер на северните хора постигна своята връхна точка в лицето на неговите предводители, които бяха обучавани в тогавашните Мистерии.

Пълното разбиране, макар и само във външен смисъл, на събитията, които се разиграваха източно и южно от Каспийско море, е възможно само тогава, когато го сравним с това, което ставаше на север, следователно в области, граничещи с днешен Сибир, с днешна Русия, и простиращи се чак до Европа. Тамашните хора бяха запазили до голяма степен старото ясновидство, и в известен смисъл постигаха равновесие между него и разумното мислене. Голяма част от тях можеха да виждат в духовния свят. Обаче тяхното ясновидство слезе на една понижша степен, проявявайки се както бихме се изразили днес предимно под формата на низше астрално ясновидство, което на свой ред оказва определени последици за цялата общочовешка еволюция. Надареният с този вид ясновидство се превръща в строго определен човек със своите характерови особености. Такъв човек има главно стремежа да изисква от околната природа всичко, от което се нуждае, за да поддържа своя живот, и да прави колкото е възможно по-малко, за да го извоюва с лични усилия. В крайна сметка, той добре знаеше какъвто е случаят и с днешния сетивен човек че съществуват растения, живот ни и т.н., че има Божествено-духовни Същества, които са навсякъде. Той знае също, че те са онези всесилни Същества, които стоят зад физическите същества. Той ги познава достатъчно добре, за да изисква от тях, без много

усилия от негова страна, да му осигурят живота, след като сами са го свалили тук от духовния свят. Бихме могли да си послужим с много примери, които илюстрират светоусещането на тези астрално виждащи хора. Нека да се спрем само на следната подробност.

През този период от време, който сега разглеждаме, номадските народи, надарени с едно упадъчно ясновидство, не проявяваха привързаност към определени области; те нямаха постоянни жилища, скитаха като пастири и не се грижеха особено дори и за това, което земята сама им предлагаше, и бяха готови на драго сърце да разрушават всичко наоколо, ако то можеше да допринесе нещо за тяхното съществуване. Обаче да положат усилия за издигане на културното си равнище, или да облагородят околния свят такива подтици тези народи нямаха.

Така възникна голямата, величествена противоположност, която е една от най-важните особености на следатлантския период: противоположността между тези повече северни народи и иранските народи. У иранците се разви копнежът да се намесват в събитията около тях, да се установят в постоянни селища, да постигнат с труд това, от което човек има нужда, с други думи, действително да преобразят околния свят чрез своите духовни способности. В тази част на света действително нямаше по-важен човешки стремеж. И непосредствено на север от това население се установи онзи народ, който можеше да вижда в духовния свят, който беше така да се каже, „на ти“ с духовните Същества, но без да се труди, без да проявява постоянство или опити за културен напредък.

Така изглеждаше тази може би най-съществена противоположност, проявена и външно в историята на след атлантското човечество, която е само външна последица от различните форми на душевна еволюция. Тази противоположност е известна и на официалната историческа наука като противоположността между Иран и Туран. Разбира се, официалната история не стига до истинските причини; впрочем ние току-що ги назовахме.

На север, към Сибир, Туран, поема една смесица от народи, разполагащи с наследствените способности за низше астрално ясновидство; поради непосредственото си общуване с духовния свят те нямаха никаква склонност към поддържане на едно или друго културно равнище, а понеже бяха пасивни и вместо свещеници имаха заклинатели и магьосници там, където ставаше дума за духовни дела, те се занимаваха с шарлатанство и дори с черна магия. На юг от тях беше Иран онази област, където съвсем рано възникна един съвършено друг импулс: Макар и с най-примитивни средства, но окриляни от човешката духовна сила, ние трябва да преобразим сетивния свят и да поставим началото на човешката култура.

Ето как изглежда голямата противоположност между Иран и Туран. Легендите и митовете по един приказен начин ни разказват как напредналата част от народите поема на север и се установява в областта, която по-късно е наречена Иран. И когато една от легендите разказва за Джемшид, онзи цар, който

потегля със своите народи на север към Иран, той получи от бога, когото по-късно ще признае, и когото той нарича Аура Маздао, един златен меч, за да изпълни с него своята мисия на Земята; ние трябва да сме наясно: златният меч на цар Джемшид, който поведе своите народи, измъквайки ги от пасивните човешки маси на туранците, символизира онзи стремеж към мъдрост, който е свързан с външната човешка активност, онзи стремеж към мъдрост, който отново издига потъващите в упадък сили и ги прониква от край до край с извоюваните на физическия план човешки духовни способности.

Този златен меч разора Земята като истински плуг, превръщайки я в арена за непрекъснат труд, той даде на човечеството първите по-важни открития; той продължи да действа и това е така дори и днес във всичко онова, с което хората се гордеят като със свои културни постижения. Забележително е, че цар Джемшид, който потегли от Туран към земите на Иран, получи от Аура Маздао този златен меч, даващ на хората енергия и сила за преобразяване на външния сетивен свят.

Онова Същество, от което идва този златен меч, е в същото време и големият вдъхновител на личността, която познаваме като Заратустра, Зороастер или Зердуч. Заратустра е предводителят на иранския народ. Тъкмо Заратустра беше този, който в древни времена, скоро след Атлантската катастрофа, извлече от Мистериите необходимата мъдрост и я вложи в онзи народ, който беше готов да се бори за нови и нови културни завоевания с помощта на човешката духовна сила. За целта Заратустра трябваше да подготви тези народи, които вече не притежаваха старата атлантска способност да виждат в духовния свят, нови възгледи и нови надежди за издигане в духовните области. Така Заратустра проправи онзи път, за който често сме говорили: а именно, че външното тяло на Слънчевата светлина представлява само външното тяло на едно висше духовно Същество, което той, за разлика от малката човешка аура, нарече „Великата аура“ или Аура Маздао. С това той искаше да покаже: Въпросното Същество сега наистина отдалечено от Земята някога ще слезе тук долу на нашата планета, за да се свърже решително, субстанциално, със Земята, и да участва в понататъшната еволюция на човечеството. Ето как Заратустра насочи погледа на хората към онова Същество, което по-късно се яви в историята като Христос.

Така Заратустра или Зороастер постигна нещо забележително, нещо величествено. Той посочи на новото следатлантско човечество, лишено от своите Богове, реалната възможност отново да се издигне в духовния свят, и надеждата, че то може да постигне това тъкмо с помощта на силите, които го бяха свалили долу в условията на физическия свят. Древният индиец се издигаше в своя духовен свят чрез обучението Йога. Благодарение на Заратустра, пред хората се откри един нов път.

Сега Заратустра имаше един забележителен покровител. Категорично бих искал да подчертая: Като споменавам Заратустра, аз имам предвид едно Същество, което според древните гърци е живяло 5000 години преди Троянската

война и, следователно, няма нищо общо с онзи Заратустра, за когото говори официалната история, както и с другия Заратустра, споменаван по времето на Дарий. И така, Заратустра имаше като закрилник или покровител онзи, който по-късно можа да бъде наречен с общоприетото име Гушасб. Следователно, в лицето на Заратустра, ние сме изправени пред една могъща свещеническа натура, която ни насочва към великия Слънчев Дух, към Аура Маздао, към онова Същество, което следва да бъде предводител на хората по обратния им път от физическия към духовния свят. А в лицето на Гушасб сме изправени пред царствената природа на онзи, който беше готов да направи всичко възможно в областта на видимия свят, за да намерят там почва великите инспирации на Заратустра. Ето защо беше изключено, тези инспирации, тези намерения, които чрез Заратустра и Гушасб завладяваха древен Иран, да не се сблъскат с онези сили, които господстваха в земите непосредствено на север. От този сблъсък последва една от най-големите войни в световната история, макар и тя да е почти непозната за историците, понеже се разиграва в много отдалечени от нас епохи. Става дума за един титаничен сблъсък между Иран и Туран. Като последица от тази война, продължила не десетилетия, а столетия, възникна едно особено настроение, което задълго се задържа във вътрешните области на Азия; то може да бъде обобщено приблизително по следния начин.

Иранецът, или Заратустровият човек, си казваше приблизително следното: Накъдето и да погледнем, виждаме един свят, който наистина е слязъл от божествено-духовните висини, но все пак сега изглежда като нещо упадъчно, като нещо, което е отхвърлено от висините. Обаче трябва да предположим, че всичко около нас животни, растения, минерали през далечното минало е било горе, във висините, а сега тук, долу, е в състояние на упадък. Но човекът храни надеждата, че този физически свят отново ще се издигне горе.

Да вземем например едно животно. Ако бихме превели на днешен език това, което живееше в чувствата на иранец, и си представим как един учител се обръща към своите ученици, бихме могли да изразим нещата така: Погледни света около теб. По-рано всичко е било от духовно естество; сега всичко е смъкнато долу, всичко е в упадък. Да вземем например едно животно, един вълк.

Животното, което се намира във вълка, и което ти виждаш с физическите си очи, също е смъкнато долу, също е в упадък. По-рано то не е проявявало своите лоши качества. Обаче ти, след като пробудиш твоите добри качества и духовни сили, ти можеш да опитомиш животното; ти можеш да вложиш в него своите собствени качества. И тогава ти можеш да направиш от вълка едно питомно куче, което ще ти служи. Така в кучето и вълка ти имаш два вида същества, които символизират две отделни направления в света.

Хората, които прилагат своите духовни сили, за да култивират външния свят, бяха в състояние да опитомяват животните и да ги издигат до една по-висока степен, докато другите не прилагаха своите сили по този начин, оставяха

животните такива, каквито бяха, поради което те трябваше да потънат в още по-дълбок упадък.

Това са две напълно различни сили; едната се проявява в настроението: Когато оставям природата такава, каквата е, тя потъва все по-ниско и по-ниско; тогава всичко подивява. Другата сила: Но аз мога да насоча моите духовни очи към една добра сила, чийто последовател съм; и тогава тя ми помага, тогава с нейна помощ аз мога отново да издигна всичко онова, което иска да потъне. Тъкмо тази сила, към която мога да отправя своя поглед, ми дава надежда за едно по-нататъшно развитие.

Иранецът отъждествяваше тази сила с Аура Маздао и той си казваше: Всичко, което човек може да направи, за да облагороди силите на природата, за да ги извиси, е възможно само ако той се свърже с Аура Маздао, със силата на Ормузд; Ормузд е едно възходящо направление. Но когато човек оставя природата такава, каквата е, тогава лесно ще установим, че всичко запада и подивява; това идва от Ариман.

И сега в областта на Иран възникна следното настроение: На север от нас сноват големи човешки маси; те са в служба на Ариман. Те са Ариманови хора, които само скитат по света и грабят това, което природата им предлага; те не искат и пръста си да помръднат, за да одухотворят природата. Обаче ние искаме да се свържем с Ормузд, с Аура Маздао.

Ето как възникна тази забележителна двойственост. Ето как усещаха нещата хората от Иран, хората на Заратустра, и тези усещания намериха израз също и в техните закони. Те искаха да изградят своя живот по такъв начин, че поривът към духовния свят да личи дори и във външното законодателство. Тази е външната последица на Заратустровото направление, на заратустризма. Противоположността между Иран и Туран трябва да ни стане напълно ясна. И онази война, за която окултната история ни съобщава толкова много и толкова конкретни подробности, войната между Арджасб и Гушасб, първият от които беше цар на туранците, а вторият цар на иранците и покровител на Заратустра, тази война като противоположност между Севера и Юга продължава макар и под формата на настроение още дълго там, в земите на Иран и Туран. Размислим ли върху този факт, ще видим как от Заратустра води началото си строго определено душевно направление, което се разпростира върху цялото човечество.

Ето как трябваше да изглежда първоначалното описание на средата, на цялото обкръжение, в което беше поставен Заратустра. Защото ние знаем: онази индивидуалност, която се инкарнира в кръвта, преминала през 3 пъти по 14 поколения от Авраам насам и която в Евангелието на Матей се явява като Исус от Назарет, беше индивидуалността на Заратустра. Обаче ние трябваше да я потърсим първоначално там, където тя се яви за пръв път пред нас в хода на Следатлантската епоха. И сега за нас възниква въпросът: Каква беше всъщност кръвта, течаща през Авраам и следващите поколения в Предна Азия, кръвта,

която се оказа най-подходяща за физическото тяло на идващия Заратустра? Защото една от следващите инкарнации на Заратустра е Исус от Назарет.

За да бъде поставен този втори въпрос, необходимо беше първо да поставим въпроса за „центъра“ и да му отговорим: Въпросът за онзи център, който има своя израз в тази кръв. В индивидуалността на Заратустра ние имаме този център, който на свой ред се инкарнира в кръвта на еврейския народ. Утре ще обсъдим защо Заратустра трябваше да потърси своето външно тяло тъкмо в тази кръв и тъкмо в този народ.

ВТОРА ЛЕКЦИЯ

Берн, 2 Септември 1910

В началните лекции на този цикъл ще бъде уместно да повторим част от това, за което вече стана дума при разглеждане на Евангелието от Лука. Някои факти от живота на Христос Исус могат да бъдат разбрани само ако поне малко съпоставим тези две Евангелия.

Това, което е от решаващо значение за вътрешното разбиране на Евангелието от Матей е, че индивидуалността, която разглежда то, произхожда що се отнася до нейното тяло от Авраам, и носи в себе си, така да се каже, екстракта от целия Авраамов народ, от евреите, един екстракт, който чрез наследствеността е пренесен през 3 пъти по 14 поколения, и че за духовния изследовател тази индивидуалност е същата, която ние наричаме Зороастер или Заратустра.

Вчера ние разгледахме външната среда, в която протече животът на този Зороастер или Заратустра. Сега ще се наложи да се спрем върху някои подробности от светогледите и идеите, които господствуваха около Заратустра. Трябва да подчертаем, че в областите, където Заратустра или Зороастер осъществяваше своите действия, беше в сила един светоглед, чиито основни характеристики съдържаха изключително важни неща. Нужно е да споменем само няколко изречения от това, което винаги следва да се счита за учението на най-древния Заратустра, за да посочим дълбоките основи на целия следатлантски светоглед.

Днес дори официалната история смята, че учението, в чиито рамки действуваше Заратустра, се основавана два принципа, които ние наричаме Принцип на Ормузд, на доброто, преизпълнено от светлина Същество, и Принцип на Ариман, на мрачното, зло Същество. Но дори и само от външното описание на тази религиозна система се подразбира, че тези два принципа Ормузд или Аура Маздао и Ариман водят своето начало от един общ Принцип: Зеруане Акарене.

Какво представлява този единен, първичен Принцип, от когото произлизат другите два враждуващи принципи? Обикновено Зеруане Акарене се превежда като "несътвореното време". С други думи, в крайна сметка учението на Заратустра води обратно към първичния Принцип, в който виждаме тихото, течащо в мировото развитие Време. При това още самото словосъчетание

загатва, че не може да се задават въпроси за произхода на времето и неговия кръговрат.

Особено важно е да осъзнаем тази идея докрай: напълно е възможно да се говори за мировите процеси, и то без вътрешното основание да задаваме въпроси, примерно, за произхода, за причината на един такъв основен, първичен Принцип. Когато се посочва дадена причина, абстрактното човешко мислене едва ли ще се откаже от непрекъснатите въпроси за причината на тази причина, сякаш има намерението да преброди със своите абстрактни понятия цялата вечност. Обаче ако искаме да застанем твърдо върху почвата на антропософската Духовна Наука, рано или късно, с помощта на правилното медитиране, е добре да си изясним, че въпросите за произхода, за причината все някога трябва да престанат, и че ако все пак продължаваме с тези въпроси, те се превръщат в една празна игра на мисленето.

В моята книга „Тайната Наука“ аз вече разгледах тази страна на теоретичното познание. Там аз писах: Ако даден човек забележи на улицата някакви бразди, редно е да се запита откъде идват те. Един от възможните отговори гласи: От колелата на една каруца. Следващ възможен въпрос би бил: Как е изглеждала каруцата? Или: Защо тази каруца е минала по пътя? Или: Защо точно този човек е стоял в нея? Какви са били неговите намерения? Напълно ясно е, че ако продължим с подобни въпроси, ние ще се отклоним от самото смислово съдържание на първоначалния факт и ще се оплетем в една безплодна игра на въпроси и отговори.

Така стоят нещата и с големите въпроси, свързани с човешките светогледи. Все някъде те трябва да бъдат прекратени. В случая с учението на Заратустра те трябва да бъдат прекратени там, където става дума за тихото, спокойно течащо Време. Заратустризмът разделя самото Време на два Принципа, или по-добре казано, им позволява да възникнат като самостоятелни сили: Добрият Принцип на Светлината, който вчера описах доста конкретно пред Вас като Принцип на Ормузд, и злият Принцип на Мрака, Принципът на Ариман. В основата на този древно-персийски възглед наистина лежи нещо много дълбоко, а именно, че цялото Зло в света и всичко, което в условията на физическия свят наричаме „тъмнина“, „мрак“ и т.н., първоначално съвсем не е тъмнина, мрак или Зло.

Тъкмо на това обръщам внимание, че за древно-персийското мислене, например вълкът който в известен смисъл е нещо свирепо и зло, нещо, в което работи Принципът на Ариман е едно неразвито същество, изоставено само на себе си и завладяно от Ариман; следователно, в този смисъл, вълкът произлиза от едно същество, чиято доброта ние не оспорваме, но впоследствие той пропада и става „зъл“. Ето какво стои в основата на древно-персийското, на древно-арийското светоусещане: В хода на еволюцията, злото възниква поради това, че нещо, което в предишен период от време е било добро според тогавашната си форма, запазва тази първоначална форма в непроменен вид, вместо да се промени и усъвършенствува. Древно-персийското светоусещане, древно-

персийският възглед извежда всичко мрачно и зло на този свят от обстоятелството, че съществата запазват първоначално добрите си форми, без да имат възможността да ги променят и усъвършенствуват.

И в резултат на сблъсъка между една такава непроменена, пренесена от миналото форма и тази, която е напреднала в своето развитие, възниква борбата между Доброто и Злото. Да, според древно-персийския човек, борбата между Доброто и Злото не е нищо друго, освен борба между това, което влиза в настоящето със своята правилна форма и това, което пренася в настоящето своята стара, непроменена форма. Следователно, Злото не е някакво „абсолютно зло“, а само едно ненавремененно добро, нещо, което е било добро в предишен период от време. Така Злото, което се разиграва в света, всъщност представлява едно събитие, един процес, който пренася от миналите епохи едно „по-ранно“ време. Там, където „по-ранното“ и „по-късното“ време все още не са в борба помежду си, тече първичното и неразединено време.

Този е един от най-дълбоките възгледи сред първите следатлантски народи, повлияни от учението на Заратустра. Същият този възглед, един от основните възгледи на заратустризма, включва в себе си стига да бъде разбран правилно именно онова, което вчера охарактеризирахме от определена гледна точка и което виждаме да изпква толкова отчетливо у Заратустровите народи. У всички тях ние виждаме пълно признаване на необходимостта, която изисква тези два момента особено сред самия поток на първичното, монотонно време да се противопоставят именно във времето и, съответно, да бъдат превъзможнати също там, в хода на времето. Ние долавяме необходимостта, според която младенческите сили непрекъснато никнат, а зрелите, стари сили устояват и се запазват, така че в уравновесяването между „младото“ и „старото“, постепенно се постига мировата цел и особено планетарната цел на нашата Земя. Този възглед, охарактеризирай сега от нас, лежи също и в основата на всяка по-висша еволюция в рамките на заратустризма. Понеже след като се утвърди в епохите и в областите, които описахме вчера, заратустризмът се появяваше под една или друга форма навсякъде ние скоро ще видим колко мощно и неудържимо действуваше той през следващите периоди от време като влагаше във всичките си действия противоположността между младото и старото.

Заратустра можа да се намеси толкова дълбоко във всички следващи епохи, понеже във времето, когато се издигна до най-високата степен на Посвещението, която можеше да бъде постигната тогава, той успя да привлече към себе си двама ученици. Аз често съм споменавал за тях.

На единия от тях Заратустра предаде всичко, което се отнасяше до тайните на пространството, простиращо се в сетивния свят, следователно всичко, свързано с тайните на „едновременното битие“; по-късно на другия ученик той предаде всичко, свързано с тайните на времето, тайните на развитието, на еволюцията. Аз обърнах внимание също и на това, че в определен момент от ученичеството им, настъпи нещо твърде особено: учителят можа да пожертвува част от своята

собствена същност заради двамата си ученици. И Заратустра, такъв, какъвто беше тогава, пожертвува заради тях своето собствено астрално тяло и своето собствено етерно тяло.

Самата индивидуалност на Заратустра остана напълно затворена в себе си през следващите реинкарнации.

Обаче астралната дреха на Заратустра, неговото астрално тяло, в която Заратустра беше живял в древните епохи на следатлантското развитие, тази астрална дреха беше толкова съвършена, толкова проникната от Заратустровата същност, че след смъртта тя не се разпадна както нормално става с човешките астрални тела, остана цяла и непокътната. Макар и рядко, в мировото развитие може да се случи така, че някои човешки обвивки да останат цели и непокътнати, благодарение на обстоятелството, че са поели в себе си цялата дълбочина на съответната индивидуалност. И така, астралното тяло на Заратустра остана запазено. Сега следва нещо много важно. Единият от учениците, който прие от Заратустра учението за пространството и тайните на онова, което едновременно изпълва нашето сетивно пространство, този ученик се прероди отново в онази личност, която историята познава като египетския Тот или Хермес. Този повторно инкарниран ученик на Заратустра така сочи окултното изследване призван да приеме облика на египетския Хермес или Тот, трябваше не само да утвърди в себе си всичко, което беше получил от Заратустра в една от предишните си инкарнации, но и да го усили поради факта, че у него беше вложено, влято, инфилтрирано не друго, а запазеното и непокътнато астрално тяло на самия Заратустра, според тогавашния обичай на свещените Мистерии. Ето как индивидуалността на този Заратустров ученик се прероди като великия основател на египетската култура, Хермес или Тот, в когото се възплъти астралното тяло на самия Заратустра. Следователно, в египетския Хермес ние направо имаме едно от свръхсетивните тела на Заратустра. И с това свръхсетивно тяло, както и с всичко, което донесе от ученичеството си при Заратустра, Хермес осъществи забележителния възход на египетската култура.

Но за да бъде постигнато това, което стана чрез този мисионер, чрез този пратеник на Заратустра, трябваше да е налице, естествено, и един подходящ за целта народ. Това, което Хермес, ученикът на Заратустра, възнамеряваше да постигне, можеше да намери плодородна почва само сред онези народи, които през след атлантските епохи поеха по-скоро южния път и се установиха в Източна Африка; тези народи до голяма степен бяха запазили част от атлантското ясновидство. Душевната същност на египетския народ влезе в досег с това, което можеше да даде Хермес, и така възникна египетската култура.

Тази култура беше твърде особена. Представете си само как всички тайни на „едновременното битие“ и на успоредно съществуващите процеси, бяха поверени на Хермес от неговия учител Заратустра като едно безценно благо. По този начин Хермес получи най-важното от богатствата на Заратустра. Аз често съм подчертавал: най-същественото в учението на Заратустра беше, че

Заратустра насочи вниманието на своите последователи към Слънчевото тяло, към външната светлина, към физическото светлинно тяло на Слънцето, за да има покаже, че това Слънчево тяло е само външната обвивка на едно висше духовно Същество. Следователно, Заратустра повери на Хермес това, което чрез пространството лежи в основите на цялата природа; което е монолитно и „едновременно“, обаче непрекъснато напредва във времето, епоха след епоха, за да се прояви по строго определен начин във всяка една от тях. Това, което идва от Слънцето и напредва чрез Слънце то, ето какво владееше Хермес. Ето какво можа да вложи той в душите на онази част от следатлантското човечество, която се засели в земите на Египет; благодарение на естествените си дарби, тези души вече бяха вникнали в Слънчевите тайни и бяха съхранили известни спомени за тях. Всичко това се разиграваше във възходящата линия на еволюцията: както онези души, които можеха да приемат мъдростта на Хермес, така и самият Хермес.

По друг начин стояха нещата с втория ученик на Заратустра. Той прие онези тайни, които се отнасят до хода на времето, а наред с тях и онова, което се намесва с цялата противоположност на двата си полюса в еволюцията като стълкновение между старото и новото. Обаче Заратустра пожертвува и за този ученик една част от своята собствена същност, така че в съответната си инкарнация, този втори ученик също получи жертвата на Заратустра. Следователно, докато индивидуалността на Заратустра остана непокътната, обвивките и бяха отделени от него, обаче поради обстоятелството, че бяха проникнати от една толкова могъща индивидуалност, те не се разпаднаха, а запазиха своята цялост. Този втори ученик, който прие мъдростта на Времето а не мъдростта на пространството получи в определен момент от своята инкарнация етерното тяло*9 на Заратустра, което той пожертва също както своето астрално тяло. И този прероден Заратустров ученик е не друг, а Мойсей. Още в ранната си детска възраст Мойсей получи запазеното етерно тяло на Заратустра.

Религиозните документи, които действително се опират на окултизма, съдържат макар и по един загадъчен начин всички онези тайни, до които ние стигаме в хода на окултното изследване. След като Мойсей беше прероденият ученик на Заратустра, и трябваше да приеме запазеното етерно тяло на Заратустра, с него трябваше да се случи нещо твърде особено. Преди още да поеме съответните впечатления от околния свят, преди още те да се натрупат в душата му, там трябваше да се вмъкне чудният наследствен дар от Заратустра. Този важен период е разказан символично: той е поставен в плетен кош и пуснат по реката, нещо, което наподобява едно странно Посвещение. Посвещението се състои в следното: За определен период от време, човек остава изолиран от външния свят и точно тогава в него проникват, така да се каже, твърде специални въздействия. С други думи, когато Мойсей беше изолиран от света по този начин, след определено време в него можа да бъде вложено етерното тяло на

Заратустра. И чак тогава в душата му разцъфна онази чудна мъдрост за Времето, която някога му беше предал Заратустра; да, сега той беше надарен с нея и можа да я прояви, като представи тази мъдрост на Времето под формата на подходящи за неговия народ образи. Ето защо у Мойсей ние срещаме величествените образи на Сътворението като външни имагинации, родени от мъдростта на Времето, произтичаща от Заратустра. Те бяха прероденото познание, преродената мъдрост, която той получи от Заратустра. Всичко това укрепна в неговата вътрешна същност поради факта, че той прие етерната обвивка на самия Заратустра.

Но за един процес с такова решително значение за общочовешката еволюция е необходим не само посветеният, който полага основите на дадено културно направление; необходимо е и друго: това, което една толкова велика индивидуалност може да посади като зародиш на една култура, да попадне в съответния, или по-точно казано, в подходящия народ. И когато разглеждаме народа-почва, в който попадна Мойсей, за да вложи в него онова, което той беше получил от Заратустра, ще бъде уместно да се занимаем с някои особености на самата Мойсеева мъдрост.

Следователно, в една от предишните си инкарнации, Мойсей беше ученик на Заратустра. По онова време той прие мъдростта на Времето, както и онази тайна, за която ние загатнахме, а именно, че през всички епохи „новото“ се сблъсква със „старото“ и от този сблъсък възниква определена противоположност. Ако Мойсей трябваше да се намеси в общочовешката еволюция с тази мъдрост, тогава наложително беше той сам да се за познае с една друга, различно устроена мъдрост, каквата беше мъдростта на Хермес. И наистина се случи тъкмо това. Да обобщим: От Заратустра, Хермес получи директната мъдрост, така да се каже, Слънчевата мъдрост, или с други думи, познанието за онова, което непосредствено живее във външната физическа обвивка на светлината и на Слънчевото тяло, следователно онова, което следва своя директен път. При Мойсей нещата не стояха така. Мойсей получи онази мъдрост, която човек съхранява в по-плътното етерно тяло, а не в астралното тяло. Той получи онази мъдрост, което не само се обръща към Слънцето и пита: „Какво струи от Слънчевото Същество?“, а мъдростта, която обхваща също и това, което се противопоставя на Слънчевата светлина, на Слънчевото благо; онази мъдрост, която преработва в себе си без да бъде накърнена от тях „земните“ неща и изобщо всичко, което е станало земно, което се обособява на Земята като нещо втвърдено и старо, или накратко: Земната мъдрост, която живее в Слънчевата мъдрост, но все пак си остава Земяна мъдрост. Тайните на Земната еволюция и начинът, по който се развива човекът и Земните субстанции, след като Слънцето се отдели*10 от Земята: Ето какво получи Мойсей. И тъкмо тази е причината когато сега разглеждаме нещата не външно, а вътрешно, поради която в учението на Хермес ние се натъкваме на една крещяща противоположност спрямо Мойсеевата мъдрост.

Несъмнено, днес съществуват възгледи, които се определят от следния принцип: През нощта всички котки са сиви! Според тях нещата навсякъде са едни и същи и те просто ликуват, когато ги намират както при Хермес, така и при Мойсей: ето тук имаме троичност и отгатък също троичност, тук имаме четворност, отгатък също четворност. Но по този начин не се стига до никъде. Всичко това би приличало на следното: Да ден човек иска да възпита някого като ботаник, но съвсем не го учи да различава отделните растения, например розата от карамфила, а му посочва единствено приликите. Отново повтарям по този начин не се стига до никъде. Ние сме длъжни да различаваме не само съществата, но и мъдростите. И така, ние трябва да знаем, че Мойсеевата мъдрост беше съвършено различна от Хермесовата. Наистина и двете произлизат от Заратустра; но както единицата може да се раздели и да се прояви по различни начини, така също и Заратустра предаде на двамата си ученици различни откровения. Когато отворим сърцата си за Хермесовата мъдрост, ние откриваме всичко, което прави света преизпълнен със светлина, посочвайки ни каква точно е първо причината на света и как светлината действа в него. Обаче в мъдростта на Хермес ние далеч не намираме онези понятия, които да ни показват как във всички етапи от развитието нещо „ново“ се намесва в това, което е вече „старо“, предизвиквайки по този начин непрекъснати сблъсъци между миналото и настоящото, между мрака и светлината. Земна мъдрост, от която да разбираме как след отделянето на Слънцето, Земята се е развила заедно с човека това всъщност изобщо не се съдържа в Хермесовата мъдрост. Особената мисия на Мойсеевата мъдрост трябваше да бъде следната: Да направи понятно за човека развитието на Земята след нейното отделяне от Слънцето. Типично Земна мъдрост беше тази, която Мойсей трябваше да утвърди; Слънчева мъдрост беше тази, която трябваше да утвърди Хермес. Следователно, когато Мойсей си припомня всичко, което е приел от Заратустра, в него проблясва еволюцията на Земята и планетарната еволюция на човека. Той тръгва, така да се каже, от земния елемент, от земната същност. Обаче, тази Земна същност се отдели от Слънцето и съдържа в себе си макар и в замъглен вид нещо от Слънцето; ето как Земната същност среща Слънчевата същност. Ето защо и Земната мъдрост на Мойсей, фактически, трябваше да срещне, и то съвсем конкретно, Слънчевата мъдрост на Хермес; тези две направления трябваше да се сблъскат на всяка цена. И този сблъсък е описан по един съвършено чуден начин, като исторически факт в срещата между Мойсей и неговото посвещение от една страна, с мъдростта на Хермес, от друга. Във факта, че Мойсей се ражда в Египет и че неговият народ е привлечен към Египет, в сблъсъка между Мойсеевия народ и египетския Хермесов народ ние имаме един далечен отблясък от срещата между Слънчевата мъдрост и Земната мъдрост; независимо, че и двете идват от Заратустра, те се проявяват на Земята в два съвършено различни еволюционни потока. Обаче в определен момент от еволюцията те трябва да се слеят, да се съединят.

Обаче, висшата мъдрост относно тайните на човешката и мировата еволюция, които на свой ред са свързани с методите на Мистериите, се проявява по един особен начин. Още в Мюнхен, когато изнасях лекциите върху „Тайните на библейското сътворение“*11, аз обърнах внимание върху обстоятелството, колко изключително трудно е да се предадат на един обикновен, говорим език, величествените истини, които ни показват не само човека в неговите най-дълбоки тайни, но и мировите събития изобщо. Действително, често пъти ние се спъваме в нашите думи, като в окови, понеже те носят своя конкретен смисъл, подготвян в продължение на дълги периоди от време. И когато сега пристъпваме към езика, вече наясно с величествената мъдрост, която свети в нашата душа, и се стремим да изразим тази мъдрост с думи, тогава възниква една борба срещу този толкова безпомощен инструмент на говора, който, в известен смисъл, е наистина крайно недостатъчен за подобни цели.

Най-голямата тривиалност, която изобщо е била изказвана в хода на 19. век и в хода на новата култура, която обаче е повтаряна безброй пъти в епохата на попивателната хартия, е, че всяка истина би трябвало да се формулира по най-прост и достъпен начин, и че тъкмо езикът, с неговите изразни форми, би бил подходящата мярка за това, дали някой притежава истината или не. Обаче подобно изказване означава, че този, който стои зад него, всъщност не притежава никаква истина, а само произволни твърдения, които е получил с помощта на езика в хода на годините. Разбира се, за такива хора езикът е напълно достатъчен и те нямат ни какво предчувствие за борбата, която понякога трябва да се води с езика. Ние се натъкваме на тази борба най-вече там, където трябва да бъде казано нещо велико и мощно, и душата често пъти бива разтърсвана от нейните измерения. Също в Мюнхен аз посочих как в розенкройцерската мистерийна драма „Портата на посвещението“*12, краят на първата сцена в „стаята за медитация“, представлява една остра и сурова борба с езика. Думите, които йерофантът трябваше да каже на учениците, са нещо, което само отчасти може да бъде постигнато с безпомощния инструмент на езика.

Обаче в свещените Мистерии бяха изразявани именно най-дълбоките тайни. Ето защо там непрекъснато усещаха, колко безпомощен инструмент е говоримият език и колко неподходящ е той за изграждането на онези образи, към които действително се стремим. Оттук и непрекъснатият стремеж в Мистериите към изразни средства, опиращи се на вътрешните душевни изживявания. А като най-слаби се оказваха онези изразни средства, до които хората прибегваха столетия наред в повърхностното си общуване с външния свят. Напротив, подходящи се оказваха образите, които човек постига, когато насочи своя поглед към безкрайните пространства на Космоса: Съзвездията, изгряването на дадена звезда в определен момент или покриването и от друга звезда. Накратко, именно образите, постигнати по този начин, можеха да бъдат сполучливо използвани, за да се предадат едни или други душевни процеси. Ще се опитам да опиша тези неща накратко.

Да предположим, че в определен момент трябва да настъпи едно велико събитие по силата на обстоятелството, че по това време една човешка душа е напълно узряла за някаква величествена опитност и може да я предаде на народите; или пък съответният народ или част от човечеството изведнъж се издигат до една изключителна степен на зрялост в своята еволюция. Следователно, в определен момент от еволюцията на този народ, въпросната индивидуалност може би трябва да се прояви откъм съвсем друга страна. И така, в определен момент връхната точка от еволюцията на тази индивидуалност съвпада с връхната точка от еволюцията на Народностната Душа*12, и това съвпадение следва да бъде показано като нещо изключително и единствено по рода си. Всичко, което в подобен случай можеше да се каже с помощта на езика, далеч не действуваше достатъчно силно, за да изрази значението на подобно важно събитие. Ето защо в Мистериите постъпваха по друг начин: Съвпадението между връхната точка на отделната индивидуалност и връхната точка на отделната Народностна Душа беше показано според начина, по който Слънцето стои в съзвездието Лъв и оттам озарява със своята светлина целия свят. Тук се прибъгва до образа на Лъва, за да се обозначи известна сила в общочовешката еволюция. Това, което става вън, в космическото пространство, често беше използвано като помощно изразно средство за някои процеси, които се разиграват в самото човечество. Ето защо изразите, с които си служи историята, понякога са изведими от движението на звездите. Такива бяха изразните средства, описващи духовните факти в общочовешката еволюция.

Когато чуваме да се говори, че например Слънцето стои в знака на Лъва и по силата на едно небесно събитие покриването на Слънцето от определено съзвездие символично изразява дадено събитие от еволюцията на човечеството, лесно е да предположим, че повечето посредствени хора свързват всички важни исторически събития с процеси, които в една или друга степен са характерни за звездите; докато всъщност, това, което е ставало в историята на човечеството, е било изразявано с образи, вземани от констелацията на звездите. В действителност, истината винаги е обратна на това, което посредствените хора желаят.

Тази дълбока връзка с Космоса е нещо, което може да ни изпълни с известно страхопочитание спрямо всичко, което ни се казва относно великите събития в общочовешката еволюция и което намираме в образите, извлечени от космическото съществуване. Но има една тайнствена връзка между цялото космическо съществуване и онова, което се разиграва в хода на общочовешката еволюция. Това, което става на Земята, е само едно отражение на това, което става в Космоса. Така също и срещата между Слънчевата мъдрост на Хермес и Земната мъдрост на Мойсей, която се осъществява в Египет, е донякъде едно величествено отражение на процесите, които се разиграват във външния Космос.

Представете си определени действия, които Слънцето насочва към Земята, и други действия, отразявани от Земята към космическото пространство; в този

случай никак не е все едно къде ще се срещнат двата вида действия в пространството; и според това дали срещата става в по-близка, или по-далечна точка, резултатът ще бъде коренно различен. В Мистериите облъсъкът между Хермесовата мъдрост и Мойсеевата мъдрост е бил представян по такъв начин, че да е възможно сравняването му с нещо, което общо взето е било вече налице в Космоса. Това се потвърждава и от нашата духовно-научна космология. Ние знаем, че първо начално е настъпило отделянето на Слънцето от Земята, след което Земята остава, още известно време, свързана с Луната и чак после една част от това небесно тяло се откъсва в пространството, под формата на нашата днешна Луна. Следователно, Земята сама изпраща обратно в пространството една част от себе си под формата на Луната и я отправя към Слънцето. Всичко това представлява едно „излъчване“ на Земята в посока към Слънцето; същото стана и когато в Египет Земната мъдрост на Мойсей се среща със Слънчевата мъдрост на Хермес.

В своето по-нататъшно развитие, мъдростта на Мойсей представляваше нещо, за което бихме могли да кажем: Тя се разви като наука, свързана със Земята и човека, именно след отделянето и от Слънчевата мъдрост, като в същото време тя израсна спрямо Слънцето и прие от него онази „директна“ мъдрост, за която вече стана дума. Но тя трябваше да се изпълни с директната Слънчева мъдрост само до определена степен; след този момент тя трябваше да върви по-нататък сама и да се развива самостоятелно. Ето защо Мойсеевата мъдрост трябваше да остане в Египет дотогава, докато се окаже в състояние да приеме в достатъчен размер онова, от което се нуждаеше; едва след това последва „Изходът на чедата Мойсееви от Египет“, така че да бъде асимилирано и смляно всичко онова, което Земната мъдрост може да приеме от Слънчевата мъдрост; от сега нататък Земната мъдрост трябваше да поеме напълно самостоятелен път.

Следователно, в рамките на Мойсеевата мъдрост ние трябва да различаваме две части: Едната част се развива в лоното на Хермесовата мъдрост и е заобиколена с нея отвсякъде, и я приема в себе си непрекъснато; по-късно, вече в Египет, тя се отделя от нея, но продължава да я развива в своето собствено лоно, минавайки през три етапа.

Но в каква посока трябва да се развива Мойсеевата мъдрост? Каква е нейната задача? Нейната основна задача е да намери отново пътя към Слънцето. Вярно е, че тя се превърна в Земяна мъдрост. Вярно е, че Мойсей се роди с това, което Заратустра му даде като земни ориентири. Обаче Мойсей отново трябва да намери пътя към Слънцето. И в различните етапи на своя живот той непрекъснато търси този обратен път, като през първия етап той изцяло се прониква с Хермесовата мъдрост; после развитието му продължава по-нататък. Неговите изживявания могат да бъдат показани най-добре с помощта на образи, извлечени от космическите процеси. Когато това, което става на Земята, отново се излъчва в пространството, тогава по пътя си към Слънцето то среща, най-напред, Меркурий. Обаче, ние знаем, че планетата, която официалната

астрономия нарича Венера, според окултната терминология е Меркурий, и обратно, това, което официалната астрономия нарича Меркурий, в окултен смисъл то е Венера. Следователно, когато напускаме Земята и се насочваме към Слънцето, ние срещаме най-напред това, което е от Меркуриево естество, после това, което е от Венерино естество, и накрая срещаме Слънчевото естество. Ето защо в хода на вътрешните си душевни процеси, Мойсей трябваше да развие наследените от Заратустра качества по такъв начин, че в своя обратен път той отново да намери Слънчевото естество. С други думи, той трябваше да се развива до една определена степен. Това, което той пося като мъдрост в западната култура, трябваше да напредне според характера на неговия народ. Същественото за неговия път беше, че след като прие част от Хермесовата мъдрост той отново разви, макар и по обратен път, всичко онова, което Хермес директно изпращаше като радиални лъчи от Слънцето.

После преданието сочи, че Хермес, който по-късно бива наречен Меркурий, донася на своя народ изкуството и науката, донася едно външно знание за света, едно външно изкуство, от каквито неговият народ се нуждаеше. Но Мойсей трябваше да стигне до тази степен на Хермес-Меркурий по съвършено различен, противоположен начин. Ние виждаме този факт, представен в историята на еврейския народ, най-вече в епохата и царуването на Давид, заставащ пред нас като царствен псалмопевец и божествен пророк, като истински божи човек, държач в ръцете си меч, но в същото време и музикален инструмент. Давид ето еврейският Хермес, ето еврейският Меркурий. Ето докъде стигна сега съответното направление на еврейския народ: Той създаде един самостоятелен Херметизъм, един Меркуризм. Следователно, приетата от Хермес мъдрост, достигна през Давидовата епоха до областта на Меркурий.

В своя обратен път Мойсеевата мъдрост трябваше да се отпрати към онази точка, ако бихме могли да се изразим така, от която започва „областта на Венера“. За еврейството, Венерината област настъпва тогава, когато Мойсеевата мъдрост, с други думи, това, което се разпространяваше столетия наред като Мойсеева мъдрост, трябваше да се съедини с един коренно различен елемент, с една тенденция, която така да се каже сега изгря от другата страна. Както въздействията, които Земята отразява в пространството, срещат по своя път към Слънцето, Венера, така и Мойсеевата мъдрост се сблъсква с изгряващите сили от другата страна на Азия, и това е т.нар. „Вавилонско робство“. През Вавилонското робство, мъдростта на еврейския народ се натъкна на онези сили, които макар и в отслабена форма действаха в Мистериите на Вавилон и Халдея. Както един пътешественик би напуснал Земята, знаейки какво има по нея, и би продължил през областта на Меркурий, за да стигне до областта на Венера и да приеме там падащата върху нея Слънчева светлина, така и Мойсеевата мъдрост прие в себе си онова, което беше излязло направо от светилищата на заратустризма и беше преминало макар и под една отслабена форма в Мистериите на халдейци и вавилонци. Ето какво прие в себе си Мойсеевата мъдрост по време на

Вавилонското робство. Там тя се свърза с онова, което беше проникнало до областите на Ефрат и Тигър.

Там отново се случи нещо забележително. В действителност Мойсей среща онова, което някога беше излязло от Слънцето. Мойсей не самият той, а това, което остави на своя народ чрез мъдростта си се сля направо със слънчевото естество на мъдростта в онези места, където мъдростта на евреите попадна по време на вавилонското робство. Защото през този период от време, в мистериите центровете край Тигър и Ефрат, до които се докоснаха еврейските мъдреци, там проповядваше реинкарнираният Заратустра. Да, приблизително по времето на Вавилонското робство, самият Заратустра беше инкарниран и обучаваше посветените, предавайки им част от своята мъдрост, за да получи друга част от мъдростта. Самият Заратустра се беше прераждал многократно, и сега в своята инкарнация като Заратас или Назаратос, той стана учител на попадналите под Вавилонско робство евреи, които се докоснаха до светилищата на тези места.

Ето как потокът на Мойсеевата мъдрост се съедини с онова, което самият Заратустра може да стане след като се придвижи от онези далечни мистериите центровете към областите в Предна Азия. Защото там той стана учител както на халдейските посветени, така и на онези, които сега усетиха оплождащото въздействие на Мойсеевата мъдрост в лицето на онова направление, което се представляваше от тогавашната инкарнация на самия Заратустра: Заратас или Назаратос. Мойсеевите последователи отново получиха онова, което някога техният родоначалник беше приел направо от Заратустра. Ето каква съдба имаше Мойсеевата мъдрост, фактически тя произхождаше от Заратустра, само че сега беше пренесена в една чужда област. Нещата изглеждаха така, сякаш едно слънчево същество беше пренесено със завързани очи на Земята и сега, връщайки се обратно, трябваше да търси всичко онова, което беше изгубило.

Да повторим: Мойсей беше ученик на Заратустра. Той беше поставен на такова място в египетската култура, че всичко, което някога Заратустра му беше дал, сега отново просветна в неговата вътрешна същност. Обаче нещата се развиха по такъв начин, сякаш той не знаеше откъде просветна то в него, и се насочи към онова, което някога беше Слънце. В Египет той се насочи към Хермесовата мъдрост, която директно сваля това, което беше Заратустровата мъдрост, а не по неговия косвен, рефлекторен път. И след като беше приел достатъчно от нея, потокът на Мойсеевата мъдрост се разви по-нататък по един самостоятелен, директен път. След като през Давидовата епоха този Мойсеев поток основа един директен херметизъм, една самостоятелна наука и едно самостоятелно изкуство, сега той пое към Слънцето, от което беше излязъл първоначално, макар и в една смекчена форма.

В древновавилонските школи, където беше учител също и на Питагор, Заратустра поднасяше своето знание само по онзи начин, по който това беше възможно за тогавашните човешки физически тела. Ако Заратустра трябваше да

изложи своето учение в цялата му слънчева същност така, както някога го беше доверил на Хермес и Мойсей, ако трябваше да го покаже в една нова и съответстваща на времето форма, той трябваше да разполага също и с такива телесни обвивки, които да са съвършен инструмент, нагоден към новата историческа епоха. Заратустра отново можа да възпроизведе всичко онова, което в миналото повери на Питагор, на еврейските мъдреци, на халдейските и вавилонските мъдреци, които тогава, през шестото столетие преди Христос бяха готови да слушат, обаче той постигна това единствено под онази форма, която отговаряше на едно физическо тяло, родено в древен Вавилон. Познанието на Заратустра всъщност беше от такова естество, сякаш нека да си послужим с един пример Слънчевата светлина би била първоначално уловена от Венера и не би могла да стигне направо до Земята; или с други думи, сякаш Заратустровата мъдрост не би могла да изгрее в своята първоначална, а в една отслабена, приглушена светлина. Защото, ако Заратустровата мъдрост би искала да изгрее в своята истинска светлина, Заратустра първо би трябвало да се инкарнира в едно подходящо за целта тяло. А до това подходящо тяло може да се стигне само по един специален начин, който ще охарактеризираме веднага. Вчера споменахме, че в Азия съществуваха три вида Народностни Души: Индийската на юг, иранската и северноазиатско-туранската. Посочихме още, че те възникнаха след като северното разклонение на атлантското човечество се придвижи към Азия и се установи там. Едно друго разклонение прекоси Африка и внесе там туранския елемент. А там, където се срещнаха северното разклонение, поело от Атлантида към Азия, и другото разклонение, поело от Атлантида към Африка, възникна една своеобразна смесица, от която по-късно произлезе еврейският народ. С този народ се случи нещо особено. Всичко онова, което описахме като един вид упадък на старото астрално-етерно ясновидство, и което сред определени народи се превърна в нещо лошо навлизайки, като външно ясновидство, в своята последна фаза, всичко то се насочи в посока навътре у онези хора, които образуваха еврейския народ. Да, то пое в една съвсем друга посока. Вместо да се прояви външно, като остатък от низшето астрално ясновидство на атлантското човечество, у този народ то се прояви като мощни организиращи действия, насочени към вътрешността на тялото. Това, което във външния свят се превърна в нещо упадъчно и поради обстоятелството, че остана консервативно, се пропи с ариманически елемент, сега у този народ то напредна в правилната посока, пулсирайки като активна, организираща сила във вътрешните области на тялото. У представителите на еврейския народ то не се прояви като упадъчно ясновидство, а прояви своите организиращи сили по отношение на тялото. Всичко, което у туранците се превърна в нещо упадъчно, у еврейския народ действуваше творчески и съзидателно.

Ето защо се налага да обобщим: В човешките физически тела на еврейския народ, чиито наследствени качества се предаваха чрез кръвното родство от поколение на поколение, действуваше всичко онова, което като външно виждане

вече беше надживяло своята епоха, и за да намери своя истински елемент, трябваше да потърси друга арена на действие. Това, което даваше на атлантите силата да виждат в пространството и в духовните области, което у туранците деградира под формата на низше ясновидство, всичко това се промени и у този малък народ тръгна в съвсем друга посока. Всичко, което у атлантските народи беше от божествено-духовно естество, у еврейския народ се насочи към вътрешния, телесен свят на неговите представители; то започна да формира органи и поради тази причина можа да проблесне в кръвта на еврейския народ като божествено съзнание именно вътре, във вътрешността на тялото. Всичко, което атлантецът виждаше, когато насочваше своя ясновиждащ поглед в пространството, у еврейския народ се измести навътре и се прояви във вътрешността на тялото като орган на съзнанието, като съзнание за Яхве или Йехова. Този народ намери обитаващия и разпръснат в пространството Бог, съединен със своята собствена кръв; този народ намери себе си и се видя изцяло проникнат от разпръснатия в пространството Бог, и той вече знаеше: Този Бог живее в моя вътрешен свят, в моето тяло, в пулсациите на моята кръв.

След като вчера посочихме как иранизмът се противопоставя на туранизма, и след като днес видяхме как туранизмът се противопоставя на еврейството, ние се убеждаваме: в кръвта на еврейския народ пулсират но вече напреднали и потопени в своя истински елемент същите онези сили, които у туранците потънаха в дълбок упадък. Всичко, което атлантецът виждаше, сега оживява като едно вътрешно усещане, и то може да се сведе до една единствена дума, думата Яхве или Йехова. За атлантското ясновидство, Богът стоеше зад всички неща; сега този Бог, сведен до една единствена точка, до един единствен център на съзнанието за Бога, невидим, но усещан вътрешно, слизайки надолу през поколенията на Авраам, Исаак, Яков и т.н., живееше невидим, но усещан вътрешно в тяхната кръв. Ето как това, което беше външно, стана вътрешно: Вече не виждано, а изживявано, то престана да бъде наричано с различни имена, а с едно единствено име: „Аз съм Оня, който съм“. То беше приело една съвсем различна форма. Докато атлантският човек го намираще навсякъде, където той самият не беше във в света сега човекът го намира в своя център, в своя Аз, усеща го в своята кръв, която тече през поколенията. Великият Бог на света сега се превърна в Бога на еврейския на род, Богът на Авраам, Исаак и Яков.

Ето как беше създаден онзи народ, чиято особена мисия спрямо еволюцията на човечеството ни предстои да разгледаме утре. Днес можахме само бегло да засегнем въпроса за кръвта на еврейския народ и нейния състав, който включва всичко, което някога през Атлантската епоха се изливаше от духовния свят върху човека. Ние ще видим какви тайни се разиграват в онези събития, за които само загатнахме, и ще се доближим до особената природа на онзи народ, от когото Заратустра можа да изгради своето тяло, за да се роди в съществуването, което наричаме Исус от Назарет.

ТРЕТА ЛЕКЦИЯ

Берн, 3 Септември 1910

Преди да преминем днес към нашата тема, бих искал да направя едно малко допълнение към казаното вчера. Аз посочих как в процесите на общочовешката еволюция, а именно в забележителните и велики процеси на нашето битие, можем да доловим нещо, което сме в състояние да изразим с помощта на един език, изведим от процесите в Космоса. Аз споменах колко невъзможно е да облечем в думите на говоримия език при това ясно и подробно нещата, които се отнасят до големите тайни на битието.

Ако искаме да охарактеризираме онзи забележителен процес, а именно взаимодействието между двамата големи ученици на Заратустра, между Хермес или Тот и Мойсей, ние бихме могли да сторим това най-добре, ако го представим като повторение на един велик космически процес, според източниците, с които разполагаме в лицето на окултната мъдрост, на Духовната Наука. За да си представим нагледно този космически процес, нека отново да обърнем поглед назад към онази епоха, когато нашата Земя се отдели от своето Слънце и, така да се каже, двете небесни тела продължиха своя живот в Космоса, разполагайки със свой самостоятелен център. Ще онагледим този процес още по-пълно, ако си представим как в прадалечното минало, цялата маса на Земята и на Слънцето са образували едно цяло, едно огромно небесно тяло, което в последствие се раздели на две. Нека да не забравяме, че наред с отделянето на Земята и Слънцето, се разиграват и други космически процеси, свързани с отделянето на другите планети от нашата Слънчева система. За целта на нашите лекции, нека засега се абстрахираме от времевите отношения, свързани с отделянето на другите планети, и тогава бихме могли да кажем: В прадалечното минало стана така, че Слънцето образува свой собствен център, а Земята също образува свой собствен център.

Ако разглеждаме отделянето на Слънцето от Земята, нека да не забравяме, че насочваме поглед към толкова далечни времена, когато това, което днес наричаме Земя, все още съдържаше в себе си субстанциите на днешната Луна, така че в небесното пространство противостояха Земя плюс Луна от една страна, и Слънцето от друга. Всички духовни и физически сили, които съществуваха преди това разделяне, се обособиха по такъв начин, че по-грубите елементи, по-грубите въздействия, останаха на Земята, а по-фините, висши, духовно-етерни въздействия се свързаха със Слънцето. Сега трябва да си представим още, че дълго време Земя и Слънце са разделени, и че първоначално всичко, което Слънцето изпращаше към Земята, беше от свършено друго естество, а не каквото е то днес. На първо място имаме едно Земено съществуване, един Земен живот, който е по-вътрешен, затворен в себе си и приема твърде малко от онова, което Слънцето изпраща към Земята като духовни сили, чийто израз са също и физическите сили.

На първо време след отделянето на Слънцето от Земята, нещата стояха така, че Земята така да се каже клонеше към едно пресъхване, към едно запустяване и мумифициране. И ако това би продължило по същия начин Земята да задържа Луната в своето лоно днешният живот на Земята би бил просто невъзможен. Но докато Земята съдържаеше Луната в себе си, Слънчевият живот не можеше да прояви в пълна степен своите въздействия върху нея. Това стана едва по-късно, когато Земята отдели от себе си това, което е днешната Луна, а наред с нея и духовните Същества, които бяха свързани с Луната; Земята ги отдели от себе си, също както отдели и физическите субстанции на Луната.

Обаче с това отделяне на Луната от Земята е свързано и нещо друго. Следва да сме наясно, че всичко, което наричаме „живот“, е възникнало бавно и постепенно на нашата планета. Духовната Наука точно описва отделните състояния, които позволиха възникването на живота. Многократно сме говорили за Стария Сатурн, Старото Слънце, Старата Луна и за сегашната Земя*14. Следователно, това което наричаме „отделяне на Слънцето“, а също и предишното състояние, когато Слънцето и Земята представляваха едно тяло, са предшествувани от други еволюционни процеси, които са от съвсем друго естество, а именно Сатурновото развитие, Слънчевото развитие и Лунното развитие. Когато Земята се появи в днешната си форма, тя продължаваше да е свързана със субстанциите на всички планети, които спадат към нашата Слънчева система и които ще се отделят и обособят едва по-късно. Тази диференциация е резултат от определени сили, които се проявяваха на Стария Сатурн, Старото Слънце и Старата Луна.

Обаче ние знаем, че по време на Стария Сатурн, конфигурацията и съставът на материята бяха съвсем различни от днешните. На Стария Сатурн все още не съществуваха твърди, течни, газообразни или въздухообразни тела. Целият Сатурн беше съставен само от топлина. Там всичко се състоеше от топлинна диференциация, от топлинна структура. Или с други думи: Стариият Сатурн притежаваше само едно топлинно тяло и всички Сатурнови процеси протичаха в топлинния елемент. Сега няма защо да повтарям, че всеки, който изказва подобни твърдения, е напълно убеден: за съвременната физика е невъзможно да си представи тяло, състоящо се от топлина, понеже за съвременната физика „топлината“ е само едно състояние, а не нещо субстанциално. Обаче за нас е важна истината, а не какво си въобразява съвременната физика.

Но еволюцията напредва и от топлинното тяло на Сатурн, ние се пренасяме в следващото планетарно състояние Старото Слънце. Както знаем от „Тайната Наука“, топлинното тяло на Сатурн се съгъстява. Естествено, част от топлината остава; но друга част от него се съгъстява до газообразното, въздухообразно състояние на Старото Слънце. Обаче наред с това съгъстяване, настъпва и едно разреждане едно развитие в посока на горе, към това, което наричаме „светлина“. Накратко: когато напреднем от топлинното тяло на Стария Сатурн към Слънчевото състояние, ние стигаме до едно небесно тяло, съставено от въздух, топлина и светлина.

А когато по-късно преминем от Старото Слънце към Старата Луна, която е предишната планетарна инкарнация на нашата Земя, ние откриваме, че отново е настъпило едно съгъстяване. Сега намираме не само газообразното или въздухообразно състояние, а наред с него и едно течно състояние. Обаче от друга страна, от към одухотворяването и етеризирането, също е настъпила една промяна. Ние установяваме, че по време на Лунното състояние съществува не само светлина, но че възниква и нещо друго: Звуковият етер*15, който е идентичен с днешния химически етер. Това, което тук наричаме „звук етер“, не е едно и също с това, което обозначаваме като физически звук или тон; последният е само едно отражение на това, което ясновидството възприема като хармония на сферите, като етерен тон, пулсиращ през целия свят. Ето защо когато говорим за този етер и за този звук, ние имаме предвид нещо много по-духовно.

След като от Старата Луна развитието напредва и стига до нашата Земя, ние установяваме още една степен на съгъстяване: образуват се твърдите „земни“ вещества. На Старата Луна такива твърди тела, каквито имаме на Земята, все още не съществуваша; те станаха възможни едва на Земята. И така, сега на Земята има ме топлина, газообразни или въздухообразни, течни или водни, и твърди тела, а от друга страна имаме: Светлинен етер, звуков етер и жизнен етер.

Следователно, на Земята ние имаме седем състояния от елементарно естество, докато на стария Сатурн имахме едно единствено състояние: Топлината. Ето защо, когато Земята се появи от космическия мрак и беше все още свързана със Слънцето и с другите планети, ние би трябвало да си представим, че тя включва в себе си тези седем елементарни състояния. Обаче след отделянето на Слънцето настъпва нещо забележително.

В условията на днешния сетивен живот, Слънчевите въздействия се проявяват най-вече като „топлина“ и „светлина“; обаче проявленията на звуковия етер и жизнения етер не попадат в областта на сетивните възприятия. Тъкмо поради тази причина ние откриваме проявленията на звуковия етер само в химическите съединения и процеси, следователно, в чисто материалните взаимодействия. А проявленията на жизнения етер така, както те струят от Слънцето изобщо не могат да бъдат непосредствено възприемани от човека по същия начин, както например той различава светлото и тъмното с помощта на своите сетивни възприятия. Ние възприемаме живота чрез проявленията му в живите същества, обаче не сме в състояние непосредствено да възприемаме струящия от Слънцето жизнен етер. Ето защо науката също е принудена да заяви, че животът, като такъв, е една голяма загадка за нея.

И така, ние виждаме, че двата най-висши вида етер, жизненият етер и звуковият етер, въпреки че се излъчват от Слънцето и принадлежат към неговите най-висши еманации, не се изявяват непосредствено в условията на Земния свят. Тук ние сме изправени пред нещо, което въпреки че се излъчва от Слънцето остава скрито за обикновеното възприятие. От всичко, което живее в звуковия

етер и в жизнения етер, на Земята може да бъде възприето само нещо, което е скрито във вътрешността на човешкото тяло. Тук, на Земята, е невъзможно да бъдат непосредствено възприети проявленията на живота или на хармонията на сферите, обаче може да бъде възприето онова, което действа в цялата организация на човешкото същество.

За мен е най-лесно да опиша тези неща пред Вас, ако още веднъж насоча вниманието Ви върху развитието, което човекът пое на Земята. Ние знаем, че от най-древни времена, включително и през Атлантската епоха, човекът беше надарен с едно непосредствено ясновидство, благодарение на което той възприемаше не само сетивния свят, както това става днес, а и неговите скрити духовни причини. Как беше възможно това? Това беше възможно благодарение на факта, че за хората от онези епохи съществуваше едно междинно състояние на съзнанието, разположено между нашето будно съзнание, каквото е то от пробуждането до заспиване то, и онова, което наричаме сънно или спящо съзнание. В будното състояние човекът възприема сетивно-физическите предмети; в сънното състояние той или поне повечето хора не възприема нищо; той е само биологически жив и нищо повече. Но ако проследите с ясновиждащ поглед състоянието на спящия човек, Вие бихте открили изумителни подробности, впрочем изумителни само за хората, които гледат на света единствено откъм неговата външна страна.

Ние знаем, че докато човекът спи, неговото астрално тяло и Азът са извън физическото му и етерно тяло. Аз многократно съм подчертавал: не бива да си представяме отделянето на астралното тяло и Азът извън физическото и етерно тяло така, сякаш те висят като някакъв облак в непосредствена близост над физическото тяло. Това, което може да се вижда под формата на „облак“ при низшето астрално ясновидство, и което наричаме „астрално тяло“, е само далечното преддверие на онова, което представлява спящият човек. И ако някой би твърдял, че този „облак“ в непосредствена близост до физическото и етерното тяло е единствената формация у спящия човек, той само би доказал, че владее единствено низшите форми на астрално ясновидство. Това, което човекът представлява по време на съня, е нещо много по-обширно. Фактически в мига на заспиването, вътрешните сили на астралното тяло и на Аза започват да се разширяват из цялата Слънчева система, превръщайки се в част от самата нея. По време на съня човекът всмуква в своето астрално тяло и в своя Аз необходимите за укрепване на живота сили, а после, пробуждайки се, влиза отново в тесните очертания на своето тяло, за да внесе там укрепващите въздействия на Слънчевата система. Ето защо средновековните окултисти обозначаваха това духовно тяло на човека с името „астрално тяло“, понеже то е свързано със звездните светове, от които черпи своите сили. Накратко: По време на нощния сън човекът е разпрострян из цялата Слънчева система.

Но какво навлиза в нашето астрално тяло по време на съня? Когато нощем сме извън нашето физическо тяло, тогава нашето астрално тяло е пронизано и

оживотворено от „хармониите на сферите“, от онова, което иначе се носи в етера, в звуковия етер. Когато посипем някакъв прах върху метална плоча и предизвикаме вибрации в нея с помощта на цигулков лък, те се предават също и на праха, образувайки т. нар. Кладниевии фигури. По същия начин нощно време хармониите на сферите навлизат в човека и го изпълват със своите „вибрации“, внасяйки отново ред и хармония в безредието, което човекът е създал през деня със своите сетивни възприятия. А това, което живее и пулсира в жизнения етер, то навлиза в телата ни също и по време на съня, само че човекът е лишен от възприятие за този вътрешен живот на своите обвивки, докато се намира извън своето физическо и етерно тяло. Нормално човекът може да възприема нещата, едва когато отново се вмъкне във физическото си и етерното си тяло и употребява външните органи на етерното тяло в служба на мисленето, а външните органи на физическото тяло за целите на сетивните възприятия.

Обаче в древните епохи съществуваша междинни състояния, т.е. намиращи се между будността и съня, които днес биха могли да се проявят само като абнормни състояния и не са за препоръчване поради това, че крият сериозни опасности. Но през атлантските времена те бяха нещо напълно нормално. Благодарение на тях човекът можеше да се пренася в „сферата на хармониите“ и в областта на жизнения етер. С други думи: В далечното минало въпреки че „хармонията на сферите“ и „животът“ се проявяваша само в живите същества благодарение на старото ясновидство, човекът можеше да възприема всичко онова, което Слънцето изпращаше към него като хармония на сферите и като пулсиращ в пространството живот.

Постепенно тази възможност угасна. С изгубването на старото ясновидство се затвори и достъпът до тези свръхсетивни възприятия. Обаче на тяхно място покълна нещо друго: Вътрешната сила на знанието, вътрешната сила на познанието. Едва сега човекът узря за вътрешен размисъл. Всичко, което днес в нашия буден живот наричаме „вътрешен размисъл“ а това е практически нашият вътрешен живот, се разви едва след угасването на старото ясновидство. Вътрешният живот, какъвто човек води днес, протичащ в усещания, чувства, мисли и представи, и представляващ всъщност творческата страна на нашата култура, е бил нещо непознато за човека през първите периоди на Атлантската епоха. В междинните състояния между будност и сън, той живееше така да се каже като разлят в духовния свят; а сетивния свят той възприемаше като в мъгла; във всеки случай той беше напълно откъснат от разбирането, от вътрешните образи на външния живот. Следователно, наред с угасването на старото ясновидство, на преден план излезе сетивното възприемане на физическия свят.

Да обобщим: Във вътрешните области на човешкото същество се развива нещо, което е слаб отзвук от онова, което наричаме хармония на сферите и жизнен етер. Но в същата степен, в която човекът се чувства вътрешно изпълнен с усещания, с възприятия, които отразяват външния свят и формират съвременния душевен живот, в същата степен за него изчезва и хармонията на

сферите. Доколкото усещаше нарастващата сила на своя Аз, дотолкова угасна за него и непосредственото възприятие на пулсиращия през света божествен жизнен етер. Човекът извоюва своята сегашна степен за сметка на това, че загуби известна част от външния живот. Като Земно създание, човекът усещаше в себе си един капсулиран живот и не беше в състояние да го възприема като директно идващ от Слънцето; днес той усеща в себе си само един далечен и слаб отблясък от могъщия космически живот, от жизнения етер.

В областта на човешкото познание също се разви един вид повторение на това, което се случи на самата Земя. След отделянето си от Слънцето, тя би се втвърдила и капсулирала, ако би останала и по-нататък свързана с онези субстанции, които носеше от Слънцето. Първоначално Слънчевите въздействия не можеха да обхванат Земята и това продължи до отделянето на Луната от Земята. Ето защо в това, което Земята отхвърли от себе си като „Луна“, ние имаме едно отхвърляне на всички онези субстанции, които пречеха на Земята да поема директните Слънчеви въздействия. Отделяйки Луната от себе си, тя се отвори за въздействията на отделеното от нея Слънце и, така да се каже, застана срещу Слънцето. По посоката, в която самата Земя се отдели от Слънцето, тя изпрати една част от самата себе си, а именно Луната, която в последствие започна да отразява Слънчевите въздействия към Земята, както отразява и самата Слънчева светлина. Следователно, отделянето на Луната от Земята е от извънредно голямо значение: Земята се отваря за Слънчевите въздействия.

Но това, което стана в космическите измерения, трябваше да се повтори и в рамките на човешкия живот. Земята отдавна се беше отворила за Слънчевите въздействия, когато настъпи подходящият момент, в който човекът трябваше да се откъсне от непосредствените въздействия на Слънцето. За ясновидството на атлантския човек, Слънчевите въздействия все още бяха нещо реално и атлантецът усещаше това, което струи от Слънцето към Земята. И както за Земята настъпи време, когато тя започна да се втвърдява, така и за човека настъпи време, през което той се оттегли, разви свой вътрешен живот и не беше вече отворен за Слънчевите въздействия, формирането на вътрешния живот, при което човекът не можеше да се отвори за Слънцето, а развиваше само един слаб отзвук на онова, което идваше като ехо от звуковия етер, от жизнения етер и от хармонията на сферите, това формиране обхвана дори част от времето на следатлантските епохи.

Следователно, през първите периоди от атлантското развитие, съществуваше едно непосредствено възприемане на Слънчевите въздействия, но после хората се затвориха за тях. И когато тези въздействия престанаха да проникват в човека а в замяна на това вътрешният му живот все повече и повече процъфтяваше -, тогава единствено Мистериите бяха тези, които даваха на своите ученици възможността да развият нови духовни сили, така че с оглед на нормалните Земни съотношения човекът непосредствено да възприеме Слънчевите въздействия, примерно с помощта на Йога. Ето защо през втората половина на

Атлантската епоха, там, в Атлантида, възникнаха онези мистерийни центрове, с право наричани „оракули“, сред които от общата човешка маса която беше лишена от възможността да възприема по нормален начин непосредствените въздействия на звуковия и жизнения етер бяха обучени такива ученици и последователи, които чрез едно първоначално подтискане на сетивните възприятия, можеха да долавят откровенията на звуковия и жизнения етер. Тази способност беше съхранена тъкмо в споменатите центрове на тайната наука, и то до такава степен, че дори официалната наука, без самата тя да е наясно, запази нещо от традициите на Питагоровата школа, според която човек може да чуе хармонията на сферите. Само че официалната наука превърна такива понятия като „хармония на сферите“ в нещо напълно абстрактно. Но в действителност под „хармония на сферите“ Питагоровата школа разбираше истинската възприемчивост на човека за звуковия етер, за хармонията на сферите, за обективния, божествен жизнен етер.

И онзи, който по неповторим и величествен начин твърдеше, че зад Слънчевите въздействия, така, както те струят към Земята под формата на светлина и топлина, има и нещо друго, а именно звукова деятелност, жизнена деятелност, проявяващи се в човешкия живот като едва доловим полъх, беше именно Заратустра или Зороастър. Искаме ли да преведем неговите думи на съвременен език, бихме могли да кажем, че той се обръщаше към учениците си примерно по следния начин: Когато поглеждате нагоре към Слънцето, вие възприемате неговата благотворна топлина и светлина, които струят към Земята; но развивайки по-висшите възприемателни органи, вие сте в състояние да възприемете самото Слънчево Същество, което се намира зад физическото Слънце; тогава вие възприемате звуковия етер.

И така, онази духовна същност, скрита зад физическото Слънце, Заратустра нарече Ормузд, Аура Маздао, или великата Слънчева аура. Ето защо за нас е напълно разбираемо, когато „Аура Маздао“ се означава и като „великата мъдрост“, за разлика от това, което днешният човек развива у себе си като „малка мъдрост“. Великата мъдрост е тази, която той възприема, когато се обръща към духовната същност на Слънцето, към великата Слънчева аура.

И не случайно, един велик поет, обгръщайки с поглед най-далечните епохи от еволюцията на човека, можа да потвърди нещо, което за духовния изследовател е самата истина:

И Слънцето пее своята древна песен
В надпревара с братски светове,
За да завърши с гръм
Предначертания си път.

Разбира се, естетите ще сметнат всичко това за нещо измислено; за тях е истинско удоволствие да говорят за поетичната свобода, с която Гьоте кара

Слънцето да „пее“. Те изобщо не подозират, че когато един поет от величината на Гьоте казва „И Слънцето пее своята древна песен“, той пресъздава самата действителност, само че според светоусещането на древните. Защото Слънцето и днес пее за онзи, който е посветен.

Ето за какво говореше Заратустра на своите ученици. Двама от неговите най-близки ученици, които по-късно се преродиха като Хермес и Мойсей, бяха запознати с тези тайни много подробно. Обаче той им загагна за духовната същност на Слънцето по съвършено различен начин. На Хермес, Заратустра посочи, че той следва да остане в това, което непосредствено идва от Слънцето; а Мойсей инспирира по такъв начин, че той остана главно в спомените за тайната на Слънчевата мъдрост.

И когато сега в смисъла на „Тайната Наука“ си представяме Земята след нейното отделяне от Слънцето и след отделянето на Лунните сили от Земята, т.е. след отварянето на Земята спрямо Слънцето, тогава в лицето на Венера и Меркурий ние имаме онова, което е разположено по средата между Земята и Слънцето. И ако сега разделим цялото междинно пространство между Земята и Слънце на три части, ще сме в правото си да заявим: Земята се е отделила от Слънцето; самата тя е изпратила Луната в посока към Слънцето. А после Венера и Меркурий се отделиха от Слънцето и се насочиха към Земята. Така че във Венера и Меркурий ние трябва да виждаме нещо, което се откъсва от Слънцето и се отправя към Земята, а в Луната нещо, което се отправя към Слънцето.

Но според космическите съотношения, като един вид отражение, се формират и съотношенията в общочовешката еволюция. Ако приемем откровенията на Заратустра за "Слънчева мъдрост" която той предава от една страна на Хермес, а от друга страна на Мойсей, ясно е, че онова, което живееше у Хермес, понеже той имаше в себе си астралното тяло на Заратустра, беше не друго, а излъчващата се от Заратустра Слънчева мъдрост; а това, което живееше у Мойсей, беше, така да се каже, като затворено в една планета на мъдростта, която тепърва трябваше да се развива спрямо окова, което директно се излъчваше от Слънцето. Следователно, както чрез отделянето на Луната, Земята се отвори за Слънчевото въздействие, така и Мойсеевата мъдрост се отвори за директно излъчващата се от Заратустра Слънчева мъдрост. И ето че двете Земната мъдрост на Мойсей и Слънчевата мъдрост на Хермес се срещнаха в Египет. Така че ние следва да схващаме онова, което Мойсей разви у самия себе си, което отдалечавайки се от Заратустра пробуди у себе си, за да го предаде на своя народ, като нещо аналогично на отхвърлянето на Лунните субстанции от тялото на Земята.

А чудната мъдрост, с която Мойсей облъхваше своя народ, ние бихме могли да обозначим с онова име, което поначало я съдържа в себе си Яхве или Йехова; защото ако правилно разбираме името Яхве или Йехова, то действително представлява един вид резюме на цялата Мойсеева мъдрост. Сега вече, за нас става напълно ясно, защо старите предания гледаха на Яхве или Йехова като на едно Лунно божество. Този факт Вие ще откриете навсякъде, обаче до неговото

обяснение бихте могли да стигнете само ако се потопите в дълбоките връзки между нещата. Както Земята отдели от себе си това, което се съдържаше в нея като "Луна", и го запрати към Слънцето, така и Земната мъдрост на Мойсей трябваше да се обърне към Хермес, който притежаваше непосредствената Заратустрова мъдрост, благодарение на пожертвуваното астрално тяло на Заратустра, и чак тогава да продължи своето самостоятелно развитие. Ние вече посочихме, как след тази среща с Хермес, Мойсеевата мъдрост напредна до епохата на Давид и как в негово лице просветна един нов Хермес, един нов Меркурий; ето какво представлява този царствен войн и божествен певец на еврейския народ. И ние видяхме как Мойсеевата мъдрост идва все по-близо до Слънчевия елемент, когато по време на Вавилонското пленничество тя отново се докосва до сияйната Слънчева мъдрост, понеже тогава под името Заратас или Назаратос самият Заратустра беше учител на еврейските посветени. И така, в Мойсеевата мъдрост ние виждаме нещо, което повтаря целия космически процес, свързан с отделянето на Земята от Слънцето и с това, което после се случи със Земята.

Тези съотношения породиха дълбоко страхопочитание в душите на древните еврейски мъдrecи и в душите на всички, които имаха усет за подобни неща. Те усещаха един вид непосредствени откровения, които напиреха към тях от мировите пространства и от самото мирово битие. И една личност като Мойсей застана пред тях като пратеник на висшите космически сили. Ето какво усещаха те. Ето какво трябва да усетим и ние, ако действително искаме да вникнем в древните епохи; иначе всяко усилие остава само една празна абстракция.

Нещата се свеждат до следното: Онова, което се излъчи от Заратустра и чрез Хермес и Мойсей се изля върху човечеството, се разви по съответен начин и по-нататък, така че успя да се прояви под друга, по-висша форма. За тази цел беше необходимо, самият Заратустра т.е. индивидуалността, която по-рано пожертвува своето астрално и етерно тяло да се роди на Земята, за да пожертвува също и своето физическо тяло. Тук имаме една прекрасна градация.

Най-напред живя Заратустра и по свой неповторим начин даде импулса за следатлантското развитие, осъществено в Древно-персийската, в Иранската култура; после той отдаде своето астрално тяло, за да изведе на световната арена чрез Хермес следващата култура; а по-късно той се лиши, в полза на Мойсей, и от своето етерно тяло. Така той пожертвува две от своите телесни обвивки. Сега трябваше да му се предостави възможност да пожертвува и своето физическо тяло! Ето какво изискваше великата тайна на общочовешката еволюция: Едно същество да пожертвува и трите си тела! За Хермес, Заратустра беше пожертвувал своето астрално тяло, за Мойсей своето етерно тяло; третото, което му предстоеше, беше жертвата на физическото тяло. За целта бяха необходими специални приготовления, и те засягаха най-вече физическото тяло на Заратустра. Вчера посочихме как в хода на поколенията, белязани с особените житейски навици на еврейския народ, беше подготвено онова физическо тяло,

което Заратустра принесе като третата си голяма саможертва. За тази цел се наложи следното: всичко, което иначе в рамките на еврейския народ представляваше астрално виждане и изобщо непосредствени духовни възприятия неща, които сред туранските народи потънаха в упадък да се превърне във вътрешна сила, във вътрешна активност.

Ето в какво се състои тайната на еврейския народ. Докато при туранските народи, наследствените сили от миналото служеха за изграждане на външните ясновиждащи органи, при еврейския народ те се насочиха на вътре, за да подобрят вътрешната телесна организация, така че еврейският народ беше наистина избран да усеща и чувствава в своя телесен организъм всичко онова, което иначе, през Атлантската епоха, беше разпространено зад физическите предмети. Яхве или Йехова, както съзнателно го произнася еврейският народ, е кон центрираният в една точка „велик Дух“, който за старото ясновидство стоеше зад всички неща и Същества. Преданието сочи и факта, че родоначалникът на древноеврейския народ именно като родоначалник получи тази вътрешна организация по един твърде специален начин.

На това място аз отново спирам вниманието Ви върху нещо, което съм казвал и по-рано: Легендите и преданията, които ни разказват с помощта на образи за събитията от древността, са много по-достоверни и истинни от днешните антропологични изследвания, които от археологически находки често сглобяват една умозрителна конструкция за мировото развитие. В по-голямата си част древните митове и легенди се потвърждават от това, което наричаме духовно-научно изследване. Казвам „в по-голямата си част“, а не „всички“, понеже не съм имал възможност да ги проверя, макар че това вероятно е валидно навсякъде, където става дума за истински древни легенди. Проучвайки произхода на еврейския народ, ние далеч не стигаме до изводите и предположенията на днешните антрополози, а до един родоначалник, за когото ни говори и Библията. Авраам е една действителна фигура, и това, което ни разказва легендата от Талмуда за този родоначалник, е напълно вярно.

Тази легенда описва бащата на Авраам като пълководец на онази легендарна, и все пак действителна личност, която е описана в Библията под името Нимрод. Опирайки се на едно съновидение, онези, които са разбирали знаменията на времето, известили Нимрод, че синът на неговия пълководец ще свали от престола много царе и владетели. Нимрод се уплашил и заповядал той да бъде убит. Така гласи легендата; а нейното съдържание напълно се потвърждава от окултното изследване.

Бащата на Авраам прибегва до хитрост и показва на Нимрод едно чуждо дете; а неговото собствено дете, Авраам, бива отгледано в една пещера, фактът, че Авраам действително е първият, който насочва старите ясновидчески сили навътре, за да развие там онази организираща сила, която ще го издигне до вътрешното съзнание за Бога; трансформацията на целия сбор от сили: Ето за какво говори легендата, когато разказва, че в продължение на три години, там в

пещерата, по силата на Божията благодат, детето сукало мляко от пръста на дясната си ръка. Тъкмо това себе-изхранване, тази интровертираност на силите, които по-рано осигуряваха ясновидството, са представени от легендата по един чуден начин в лицето на родоначалника Авраам. Когато се докоснем до истинската същност на подобни легенди, ние си казваме: Да, за нас е ясно, че древните разказвачи не са могли да изразят това, което е скрито зад легендите, освен с помощта на образи. И тези образи бяха в състояние да пробудят ако не съзнанието, то поне чувство на преклонение пред великите събития и факти. А за онези времена това беше достатъчно.

И така, Авраам е онзи, който пръв пробуди един вътрешен отблясък на божествената мъдрост, на астралното виждане, но вече по един чисто човешки начин, а именно под формата на човешкото мислене. Аврам или Авраам, както беше наречен по-късно, фактически притежаваше както окултното изследване винаги е твърдяло една свършено друга физическа организация, за разлика от всички останали около него. Хората около него далеч не разполагаха с необходимите качества, за да развият у себе си вътрешното мислене, с помощта на един специален орган. Те можеха да развият мисленето, само когато бяха свободни от тялото и, така да се каже, пробуждаха отделни сили в своето етерно тяло; но когато се намираха вътре във физическото тяло, те все още не разполагаха с необходимия за мисленето орган, фактически Авраам е първият, който изгради по един образцов начин физическия инструмент на мисленето. Ето защо той с право се смята за откривател на аритметиката, науката за мисленето, основаваща се предимно върху един от органите на физическото тяло. Поради своята вътрешна сигурност, аритметиката е наука, което се доближава до нещата, които могат да бъдат осъзнати по пътя на ясновидството. Обаче аритметиката се опира на един физически орган.

Тук ние се докосваме до една дълбока връзка между външните сили, които дотогава подхранваха ясновидството, и това, което отсега нататък трябваше да служи на мисленето. Ето защо Авраам с право е посочван като откривател на аритметиката. И в негово лице ние виждаме онази личност, в която за пръв път беше „посаден“ физическият орган на мисленето, онзи орган, с чиято помощ сега човекът може да се издигне до идея та за един Бог. По-рано човекът стигаше до Бога и до божественото съществуване единствено по пътя на ясновидството. През старите времена цялото познание за Бога и за божествения свят, идваше единствено от ясновидството. Но за да се издигне до Бога с помощта на мисленето, човекът се нуждаеше от подходящия физически инструмент. Тъкмо той беше вложен за пръв път във физическия организъм на Авраам. И понеже тук става дума именно за физически орган, той изцяло промени нагласата към физически възприемания обективен свят, както и самите субективни възгледи на човека.

По-рано в окултните школи мисълта за Бога се пораждаше от божествената мъдрост и тя можеше да бъде предавана на онези, които също бяха в състояние

да имат възприятия в своето етерно тяло, независимо от органите на физическото тяло. Ако обаче един физически инструмент трябва да бъде предаден на друг човек, за тази цел съществува само едно средство: Неговото наследяване. Следователно, това, което беше най-важно и най-съществено за Авраам, т.е. физическият орган, трябваше да бъде съхранен чрез физическата наследственост в хода на отделните поколения. И така, за нас става ясно, защо цялата наследственост и пренасянето на физическите качества чрез кръвта на поколенията, беше нещо толкова важно за еврейския народ.

Обаче това, което у Авраам беше първоначално една физическа предразположба, а именно формирането на един физически орган за обхващане на божествения свят, трябваше най-напред да укрепне. Предавайки се от поколение на поколение, то проникваше все по-навътре в човешката природа и я обхващаше все по-дълбоко. Или, с други думи: Това, което Авраам долови като мисия на еврейския народ, трябваше да се усъвършенствува и в хода на поколенията да постигне един завършен и цялостен вид. Но понеже става дума за физически орган, всичко това можеше да бъде постигнато единствено чрез наследствеността.

И за да може онова същество, което живя като индивидуалност на Заратустра, да получи едно възможно най-добре развито физическо тяло, съдържащо и онези органи, които са необходими за мисловното обхващане на Бога с инструментариума на човешкото физическо тяло, наложително беше, щото физическите качества, вложени в Авраам, да постигнат една връхна точка в своето развитие. Те трябваше вътрешно да укрепнат и чрез наследствеността да осигурят на Заратустра онова физическо тяло, от което той действително се нуждаеше. Но когато физическото тяло на един човек напредва към съвършенство и става, така да се каже, употребимо за целите, стоящи пред Заратустра, тогава е необходимо и нещо друго, а не само усъвършенствуването на физическото тяло. Естествено, невъзможно е изолираното усъвършенствуване на физическото тяло, взето само за себе си. Постепенно, чрез физическата наследственост, трябваше да бъдат усъвършенствувани и неговите три обвивки. Следователно това, което можеше да бъде дадено на физическия, етерния и астралния човек, той трябваше да го получи в хода на поколенията.

Обаче в хода на развитието се проявява един строго определен закон. Ние често сме обсъждали неговото значение за отделния човек. Ние често сме посочвали как първият период след раждането обхваща времето до шестата, седмата година: През този период се развива главно физическото тяло. развитието на етерното тяло става от шестата, седмата до четиринадесетата, петнадесетата година. После докъм двайсет и първата, двайсет и втората година настъпва развитието на астралното тяло. Тук е в сила една закономерност, основаваща се на числото седем. Но подобна закономерност съществува не само за отделния човек, но и за развитието на цялото човечество и неговите външни „обвивки“ в хода на поколенията и ние тепърва ще вникваме в дълбоките тайни

на тези закономерности. Докато отделният човек, за да постигне известно съвършенство на своето физическо тяло, минава през период от седем години, то за цялостната организация и усъвършенстване на физическото тяло в общочовешки смисъл са необходими седем поколения. Обаче унаследяването не протича така, че качествата да се предават директно от един човек на друг, или от едно поколение на друго. Наследствените качества, за които става дума, не се предават непосредствено от бащата на сина или от майката на дъщерята, а от бащата на внука, следователно през едно поколение, т.е. на второто, четвъртото и т.н. С други думи наследствеността не се проявява непосредствено. Тук ние се изправяме пред един процес, който се опира на числото седем, но понеже наследствеността винаги прескача едно поколение, фактически ние се изправяме пред числото четиринадесет.

Физическите качества, заложили в тялото на Авраам, можеха да стигнат своята върхова точка едва след четиринадесет поколения. За да бъдат обаче обхванати от този процес както етерното, така и астралното тяло, тогава развитието което за определения човек протича от седмата до четиринадесетата година трябваше да включи следващите седем, съответно четиринадесет поколения. И това, което за отделния човек представлява едно развитие в рамките на седем години респективно до четиринадесетата година то трябваше да мине през четиринадесет поколения. Следователно, заложеното като физическа организация у родоначалника Авраам, трябваше да мине през три пъти по седем, съответно три пъти по четиринадесет поколения; едва в този случай цялостният процес можеше да обхване физическото, етерното и астралното тяло. На кратко: за да стигнат до пълно съвършенство, физическите заложи на Авраам трябваше да минат през три пъти по четиринадесет поколения и да обхванат както физическото, така и етерното, и астралното тяло.

Следователно, ако тръгнем от Авраам и продължим надолу през три пъти по четиринадесет поколения, ние стигаме до едно човешко тяло, което е изцяло проникнато, импрегнирано с това, което съществуваше у Авраам като първоначална заложиба. Едва това тяло можа да бъде употребено за възплъщението на Заратустра. Ето какво ни разказва евангелистът Матей (1, 1-17). И в родословното дърво, което дава, той специално обръща внимание на обстоятелството, че от Авраам до Давид имаме четиринадесет поколения, от Давид до Вавилонското робство ние също имаме четиринадесет поколения и от Вавилонското робство до Христос още четиринадесет поколения. Така чрез тези три пъти по четиринадесет поколения при което едно винаги бива прескачано в известен смисъл се стига до пълен завършек на това, което в Авраам беше вложено като мисия на целия еврейски народ; сега за тази мисия бяха подготвени и трите човешки тела. Сега вече Заратустра можеше да се възплъти в подходящо за целта тяло; понеже в тази епоха той трябваше да открие на човечеството нещо съвсем ново.

И така, ние виждаме: Евангелието на Матей черпи своето начало от изключително дълбоки източници. Тези неща трябва да бъдат наистина разбрани. Ние просто сме длъжни да разберем: Всичко, което е загатнато с тези три пъти по четиринадесет поколения, трябва да ни убеди как в това, което Исус от Назарет наследи от Йосиф, живееше есенцията на всичко онова, което съществуваше у Авраам като първоначална заложба и което на свой ред проникна в целия еврейски народ, за да се съсредоточи после в един инструмент, в едно тяло, предназначено за Заратустра, в което накрая може да се възплътне Христос.

ЧЕТВЪРТА ЛЕКЦИЯ

Берн, 4 Септември 1910

От всичко онова, за което стана дума вчера, ясно се вижда, че съществува многозначителна, огромна разлика между познанието за духовния свят през всички предходни епохи, и онзи вид познание за божествено-духовния свят, към който се стремеше еврейския народ, с оглед на своите особени качества, с оглед на особената си вътрешна организация. Вече обърнахме внимание на факта, че в лицето на своя родоначалник Авраам еврейският народ получи една особена нагласа, една особена вътрешна организация, изразяваща се в това, че в човешкия организъм беше вложен един физически инструмент, един физически орган, с чиято помощ човек можеше доколкото му се удаваше да се издигне не до някакво предчувствие, а до определено познание за божествено-духовния свят, и то именно чрез сетивното познание. Винаги и навсякъде е съществувало познание за божествено-духовния свят. Обаче това, бих казал, вечно познание се постигнаше по пътя на мистерииното посвещение. Ние трябва да разграничаваме това познание, което беше възможно по силата на известни особености в човешкото развитие и с цената на, бих казал, на някои изкуствени мерки, от онова познание за духовния свят, което за определена епоха се явява като нещо нормално, макар и в началото да изглежда като особена мисия на един или друг народ. За старата Атлантска епоха нормално беше тъкмо астрално-ясновиждащото възприемане на божествено-духовния свят; обаче за епохата, през която се издигна еврейският народ, нормално, т.е. „външно“ или „екзотерично“ е онова духовно познание, което се осъществява с помощта на един особен физически орган и чрез онази познавателна способност, която е свързана с него. Ние вече посочихме: народът на Авраам стигна до това познание по такъв начин, сякаш чувстваше божественото битие като напълно слято със своята вътрешна същност. Следователно, благодарение на този орган стана възможно едно вътрешно познание, едно цялостно обхващане на божествения свят там, вътре в очертаванията на собственото тяло.

Обаче това цялостно обхващане на божествено-духовния свят далеч не настъпи веднага, така че отделният човек не би могъл да каже: Ето сега аз се потопявам в моята вътрешна същност; стремя се да я обхвам до краен предел,

след което откривам една частица от божествено-духовното битие, и тя ми дава представа за качествата на всичко онова, което живее и пулсира в духовния свят.

Нещата съвсем не изглеждаха така. Всичко това беше постигнато едва след идването на Христос. Първоначално на еврейския народ беше дадена възможността да изживява божествения свят в своя народностен Дух, та ка че човек се усещаше като член от целия народ, а не като отделна индивидуалност. Усещайки, че с кръвта си принадлежи на цялата верига от поколения, той чувствуваше как в сетивното съзнание на народа и в неговата собствена кръв живее не друго, а съзнанието за Бога или Яхве-съзнанието. Ето защо, ако търсим подходящ духовно-научен израз, ние не би трябвало да обозначаваме Бога Яхве като „Бог на Авраам“. Така бих ме допуснали една неточност, ние сме длъжни да кажем, че Той е Бог на Авраам, Исаак и Яков; Той е онова Същество, което тече от едно поколение в друго и чрез отделния човек намира израз в народностното съзнание.

Ето големият напредък, ето голямата разлика между това познание на Авраам, Исаак и Яков, и християнско то познание: А именно, че при втория случай отделната човешка индивидуалност се издига до същото познание, което древното еврейство постигаше единствено чрез потъването в народностния Дух, в Духа, който тече през поколенията. Така Авраам можа да каже: Доколкото ми е обещано да стана родоначалник на един народ, който ще се умножи в произлизащите от мен поколения и в нашата кръв, там, в общата кръв ще живее и онзи Бог, когото признаваме за най-висш, и Той ще се изявява в съзнанието на нашия народ. За онази епоха, това се превърна в нещо нормално.

Но в хода на общочовешката еволюция винаги е съществувало и едно по-висше познание за божествено-духовния свят, мистерииното познание. То е независимо от другите, така да се каже, „частни“ форми на познание. Както казах, през древната Атлантска епоха божествено-духовния свят можеше да бъде възприеман с помощта на астрално-етерното ясновидство; обаче отделни хора можеха да развиват своите душевни сили и да се издигат до мистерииното познание, до оракулите. През епохата, когато древно-еврейското познание се утвърди като нещо „нормално“, също имаше окултни центрове, където духовното познание се осъществяваше не в тялото какъвто беше случаят с потомците на Авраам а извън тялото. В тези центрове духовното познание се осъществяваше от гледна точка на вечността; там окултните ученици издигаха своята вечна същност до непосредственото виждане в божествено-духовния свят.

Лесно е да си представите, че за Авраам беше необходимо още нещо. Той се научи да вниква в божествено-духовния свит по един твърде специфичен начин: чрез един физически орган, чрез физическото познание. По този начин той се научи да познава ръководещия миров Бог. Поставяйки се в центъра на общочовешката еволюция, за него беше извънредно важно да установи, че Богът, който се изявява в колективното съзнание на народа, е същият, който

Мистериите през всички времена са признавали като Бог-творец и създател. Следователно, Авраам трябваше да отъждестви своя Бог с Бога на Мистериите, а това беше възможно само при едно точно определено условие. Да, при едно точно определено условие, той трябваше да е напълно уверен, че същите сили, които говорят в колективното съзнание на народа, са идентични с онези сили, които се проявяват и в Мистериите, макар и в една по-висша форма. Искаме ли да вникнем в тази увереност, налага се да разгледаме един важен факт от еволюцията на човечеството.

От моята книга „Тайната наука“ Вие знаете, че в древната Атлантида имаше посветени, известни като „свещеници на оракулите“, макар че в случая името не е важно. Аз посочих и друго: Един от тези велики посветени беше предводител на всички атлантски Оракули; като „Слънчев посветен“, той стоеше над останалите мистериини центрове, където се обучаваха Меркуриевите, Марсовите, Юпитеровите посветени и т.н. Обърнах внимание още и на следното: този велик Слънчев посветен, предводителят на Слънчевия Оракул, същевременно беше и предводител на най-изтъкнатата културна колония, която се придвижи от запад на изток, т.е. от Атлантида към вътрешността на Азия, за да основе там следатлантска култура. Да, този велик посветен се оттегли дълбоко във вътрешността на Азия, като предостави на онези големи мъдреци, които наричаме свещените Риши, възможността да се превърнат в Учители на своя народ. Същият този велик, тайнствен посветен предаде своето посвещение и на Заратустра или Зороастер.

Впрочем индийските Риши получиха друг вид посвещение, различно от това на Заратустра, понеже техните задачи бяха съвсем различни. Тяхното посвещение се свеждаше до това, че напредвайки в своето душевно развитие те можеха, така да се каже, да изговарят от само себе си големите тайни на съществуването. По този начин те се превърнаха в предводители и Учители за народите на предведическата древно-индийска култура. Имаше и още една подробност: макар и пораждано сега по изкуствен път, древноатлантското ясновидство отново оживя сред седемте Риши. Всеки един от седемте Риши разполагаше със своя определена област. Както мистериините центрове, така и всеки от седемте Риши имаше своя специфична задача. И когато някой от седемте Риши се произнасяше за първичната мъдрост на света, всъщност говореше един цял „колегиум“. Всички те бяха получили тази мъдрост от великия Слънчев посветен, който пренесе древната атлантска мъдрост от запад на изток, за да я предаде по един специален начин на онези, които трябваше да основат следатлантската култура. Заратустра получи тази мъдрост по друг начин, което му позволи да се изяви по начина, посочен от мен.

Ришите казваха: За да стигнем до най-висшия божествено-духовен свят, трябва да считаме целия видим свят, какъвто се представя той на нашите външни сетива, за Майя или илюзия; ние трябва да се отвърнем от него и изцяло да насочим погледа си навътре и тогава в душата ни възниква един съвършено

различен свят от този, който сме свикнали да виждаме пред себе си. Следователно, учението на древните индийски Риши се свеждаше до това, че с отхвърлянето на илюзорния сетивен свят и с нарастването на вътрешните си душевни сили, човекът може да се издигне в божествено-духовните сфери. При Заратустра нещата не стояха така. Той не отхвърляше външните проявления на сетивния свят. Той не казваше: Външният свят е само илюзия, Майя! Напротив, той казваше: Тази Майя или илюзия е всъщност откровението, истинската дреха на божествено-духовното съществуване; ние не бива да се отвърщаме от нея, а напротив: Трябва да я изследваме; в светлинното тяло на Слънцето, ние трябва да виждаме външната тъкан, протъкана от живота на Аура Маздао.

И така, в известен смисъл, възгледите на Заратустра бяха напълно противоположни спрямо тези на древните Риши. Културата, която възникна след индийската, стана забележителна с това, че тя се стремеше да отпечата във външния свят всичко онова, което човекът съумяваше да постигне чрез своите духовни усилия. И ние видяхме също, как Заратустра успя да предаде на Хермес и Мойсей най-доброто, с което разполагаше. За да може Мойсеевата мъдрост да даде своите плодове, нейните семена трябваше да бъдат посетени в онзи на род, чийто родоначалник беше Авраам. Защото Авраам беше първият, у когото бяха вложени физическите заложби за извоюване на Яхве-съзнанието; обаче той трябваше да се увери, че Богът, който чрез физическите познавателни сили се изявяваше вътре в него, говори със същия глас, с който говори и вечният, всепроникващ Бог на Мистериите, само че по един стеснен начин, именно за да бъде разбран от него, от Авраам.

Една толкова издигната индивидуалност, каквато беше атлантският Слънчев посветен, не можеше да се обръща на разбираем език към всички онези, които в съответната епоха имаха да изпълняват своята неповторима мисия. Подобна висша индивидуалност като тази на Слънчевия посветен, носеща в себе си вечното съществуване, и за която с право се твърдеше именно за да бъде загатнат нейния вечен характер -, че няма нито име и възраст, нито баща и майка, понеже един такъв предводител на човечеството може да се покаже само като си послужи с някаква форма, която да подсказва известно родство спрямо онези, на които трябва да се изяви. И така, за да отпрати съответното послание към Авраам, Учителят на Ришите, Учителят на Заратустра, прие такава форма, в която онова етерно тяло, което беше запазено за родоначалника Авраам, същото етерно тяло, с което разполагаше и неговият прародител Сим, синът на Ной*16. Етерното тяло на Сим беше запазено, също както и етерното тяло на Мойсей, и тъкмо с него си послужи великият посветен в Слънчевите Мистерии, за да се открие на Авраам по един разбираем за него начин. Тази среща между Авраам и великият посветен от Слънчевите Мистерии е описана в Стария Завет като срещата между Авраам и царя-свещеник на Всевишния Бог, Мелхиседек или Малек-Задик, както обикновено го наричат*17. Тук ние сме изправени пред една среща от огромно, универсално значение; срещата между Авраам и великия

Слънчев посветен, която нека това да не прозвучи смайващо се разигра в етерното тяло на Сим или Сем, родоначалник на семитския клон. И сега Библията ни показва нещо изключително, което за съжаление хората не разбират, а именно откъде се появи това, което Мелхиседек можа да даде на Авраам. Какво всъщност връчи Мелхиседек на Авраам? Не друго, а тайната на Слънцето, тайната на Слънчевото съществуване, която естествено Авраам успя да разбере само по своя ограничен начин: същата, която стои зад пророческите откровения на Заратустра.

Нека да си представим как Заратустра се обръщаше към своите най-напреднали ученици, за да им посочи духовната Аура Маздао, скрита зад светлинното тяло на Слънцето, казвайки: Ето вижте, там зад видимата светлина на Слънцето съществува нещо, което днес все още не е свързано със Земята; обаче един ден, в хода на Земната еволюция, то ще слезе на Земята. Да, Заратустра още тогава можеше да предизвести идването на Слънчевия Дух, Христос: Той ще дойде в едно човешко тяло! Сега следва да сме наясно, че на онзи човек, който трябваше да подготви, а по-късно и да осъществи инкарнацията на Христос, беше необходимо да бъдат поверени част от още подълбоките тайни, свързани със Слънцето. Това беше постигнато благодарение на факта, че при споменатата среща, самият Учител на Заратустра упражни върху Авраам едно въздействие, чиито източници, така да се каже, по-късно се оказаха същите, от които дойдоха въздействията на Христос. Библията символично потвърждава този факт, когато ни разказва, че при срещата си с Авраам, Мелхиседек, този Салимски цар и свещеник на най-висшия от Боговете, му поднася хляб и вино. По-късно хляб и вино ще бъдат поднесени още веднъж. Когато Христовата тайна трябва да бъде показана на учениците по време на Тайната вечеря, това става чрез хляба и виното. Подчертавайки по този забележителен начин пълната еднаквост на жертвата, Библията посочва, че Мелхиседек и Христос черпят от един и същ източник.

Следователно, по околен път чрез Мелхиседек, трябваше да се осъществи едно въздействие от страна на това, което по-късно щеше да слезе на Земята. И това въздействие трябваше да бъде отправено към великия подготвител на идващите събития, към Авраам. В резултат на срещата си с Мелхиседек, Авраам долови: всичко онова, което той назовава с името Яхве или Йехова като нещо най-висше, всичко онова, което той може да обхване с мисълта си, идва от същия източник, от който води началото си съзнанието на посветения: От всесилния и всепроникващ Бог. Ето с какво съзнание трябваше да живее отсега нататък Авраам. Обаче в не го се пробуди и един друг вид съзнание, а именно, че сега фактически с кръвта на поколенията течаща в неговия народ, трябва да бъде дадено нещо, което всъщност ако ясновиждащият поглед се отправи навън към тайните на света и разбира езика на Космоса може да се сравни единствено със съдържанието на Мистериите.

Аз вече посочих, как космическите тайни бяха изразявани в Мистериите чрез езика на звездите и как самите космически тайни бяха използвани като изразно средство. Имаше времена когато тези изразни средства се свеждаха до едни или други звездни констелации. От звездните орбити и констелации посветените извличаха образи, чрез които изразяваха духовните опитности на онзи човек, който се издигаше в божествено-духовния свят. И какво прочиташе мистерийната мъдрост в тази звездна писменост? Тайните на вездесъщия и всепроникващ Бог! Звездните констелации бяха видимият израз на Бога. Посветеният отправяше поглед към Космоса и казваше: Там, в констелациите и хармониите на звездите, се изявява вездесъщият Бог. Да, посветените извличаха своите възгледи за вездесъщия Бог от констелациите на звездите.

И ако този миров, вездесъщ Бог трябваше да бъде изживян от еврейския народ по един особен начин, това следваше да стане в същия порядък, който е предначертан за космическите орбити на звездите. Или с други думи: В кръвта на поколенията, съдържаща външния инструмент на Яхве-откровенията, трябваше да е налице същият порядък, който цари в звездните орбити. Следователно, в потомството на Авраам, т.е. в кръвното родство на поколенията трябваше да има нещо, което е един вид отражение на космическата звездна писменост. Ето защо Авраам получи обещанието: „Твоите потомци ще бъдат както са звездите на небето!“ Така следва да бъде тълкуван онзи стих, който обикновено гласи: „И ще умножи и преумножи потомството ти като небесните звезди“, сякаш най-важното се свежда до числения превес на потомството (1. Мойсей 22, 17). Обаче тук не става дума за числен превес, а за друго: В потомството трябва да цари същият порядък, който говори с езика на Боговете в групирането на звездите. Поглеждайки нагоре, еврейските посветени виждаха порядъка в звездните констелации, в Зодиака: и констелациите на подвижните звезди, на планетите, спрямо Земята, са показвали онези съотношения, в които посветените откриваха езика, с който е възможно да бъдат описани делата на Боговете. Накратко: Дълбоката връзка между планетите и дванадесетте знаци на Зодиака, трябваше да намери отражение в кръвното родство на Авраамовото потомство.

Ето защо в дванадесетте сина на Яков и в дванадесетте колена на еврейския народ, ние имаме отражението на дванадесетте зодиакални знаци. Както езикът на Боговете е показан горе в дванадесетте зодиакални знаци, така и Яхве се изразява и говори в течащата през поколенията кръв на еврейския народ, който след дванадесетте сина на Яков се подраздели на дванадесет рода. Всичко онова, което се групира с оглед на зодиакалните констелации, ние обозначаваме с имената на планетите Венера, Меркурий, Луна, Слънце и т.н. Вече посочих: Фактически, отделните събития в живота на еврейския народ протичат, така да се каже, успоредно с планетарните пътища през Зодиака; така че бихме могли да уподобим Давид, царствения певец, с Хермес или Меркурий, а епохата на Вавилонското пленничество, т.е. онази конфигурация, до която се приближи

Яхве-откровението чрез един нов тласък около шест столетия преди нашето летоброене, бихме могли да уподобим с Венера, името на една от планетите в нашата Слънчева система. Ето какво трябваше да научи Авраам например, че начинът, по който една личност като Давид застава във веригата на поколенията, е в съответствие с констелацията на Меркурий спрямо Зодиака. Или че Юдовото коляно съответствува на съзвездие Лъв, като в същото време местоположението на Давид в Юдовото коляно що се отнася до значението му за историята на еврейския народ би отговаряло на космическата констелация, когато Меркурий „покрива“ съзвездие Лъв. Ето как в кръвното родство, в забележителното предаване на царската и свещеническата власт, в борбите или победите на едно или друго коляно, изобщо в цялата еврейска история ние можем да четем по същия начин, както в космическото пространство, примерно различаваме „покриването“ на отделните съзвездия от една или друга планета. Точно това се крие зад многозначителните думи: „И твоите потомци ще се подредят според хармонията на звездите.“ В текстовете, извлечени от истинския окултизъм, ние не бива да се задоволяваме с някакви случайни тълкувания, а да помним, че зад тези текстове се крият безкрайно дълбоки тайни.

И така, фактически ние виждаме, че във веригата на поколенията или родословието, за което ни говори Евангелието на Матей, цари един приказен порядък. Ние виждаме, че този евангелист показва как кръвта от онова тяло, което на първо време трябваше да приеме индивидуалността на Заратустра, беше формирано по един твърде специален начин, за да може тази индивидуалност на Заратустра да подготви Христовото откровение на Земята.

Следователно, какво беше постигнато чрез тези четиридесет и две поколения от Авраам до Йосиф? Беше постигнато това, че в тялото на Йосиф се получи такъв състав на кръвта, който отговаряше на звездните закони и на правилата, валидни за свещените Мистерии. И в този състав на кръвта, от която се нуждаеше индивидуалността на Заратустра, за да осъществи своето велико дело, беше налице един вътрешен порядък, една хармония, която беше в съответствие с най-красивия и величествен звезден порядък. Ето как Заратустра стигна до онази кръв, която беше отражение на целия Космос! Тази кръв, формирана в хода на поколенията, беше съставена по такъв начин, че отразяваше звездния порядък в Космоса. И всичко това лежи в основата на онзи забележителен документ, чийто текст, а именно Евангелието на Матей, стои сега пред нас, ако мога така да се изразя, в една суха и сбита форма. Развитието на един народ като израз на космическото развитие ето какво лежи в основата на това Евангелие.

Да, така усещаха нещата онези, които имаха известни познания за великата Мистерия на Христос. Още в кръвта на Матеевия Исус от Назарет, те усещаха едно отражение на целия Космос, едно отражение на онзи Дух, който цари в целия Космос. Тъкмо тази тайна изразяваха те, когато казваха: В кръвта, в която влезе онзи Аз, който после се изяви като Исус от Назарет, живееше Духът на целия Космос. Следователно, още с раждането си това физическо тяло трябваше

да бъде отражение на всепроникващия космически Дух. Тук беше валидна следната формула: Първоначалната сила, довела до споменатия състав на кръвта, течаща в тялото на Заратустра или Исус от Назарет, беше идентична с Духа на целия наш Космос, с онзи Дух, който още от самото начало, след отделянето на Слънцето от нашата Земя, изплъвваше със съзидателната си мощ всички процеси на мировата еволюция.

От споменатите вече мюнхенски лекции*18 знаем: Ако превеждаме началото на Битието „Берешит бара Елохим ет хашамайим в 'ет х'аретш" не със случайните думи на нашите съвременници, които вече не се покриват с древния смисъл на Библията, а искаме да се доберем до неговото истинско значение, ние трябва да преведем: „В това, което дойде от Сатурновото, Слънчевото и Лунното състояние, Елохимите устремени в космическата си дейност жадуваха за всичко онова, което се проявява външно, и за всичко онова, което намира във вътрешността. И над онова, което намира във вътрешността, цареше мракът; обаче там, вътре, се разрастваше и обгръщаше всичко с топлина както квачката своите пилци съзидателният Дух на Елохимите, Руах." Съзидателният Дух, който подготвяше историята на нещата, е абсолютно същият, който после изработи порядъка на звездните констелации. Ето какво усещаха първите посветени в Христовата Мистерия: Кръвта на Исус от Назарет беше не друго, а отражение на онова, което „Руах-Елохим" предизвикваше в мировата еволюция. И те обозначаха кръвта, подготвена по този начин за великото събитие като „създадена чрез Духа на мировото съществуване", чрез същия Дух, който в забележителното описание на Битието, в „Бере шит бара...", е наречен Руах.

Ето свещеният смисъл, който е по-величествен от всякакви днешни тълкувания и тъкмо той стои в основата на това, което наричаме „зачатие от Светия Дух на Вселената", а също и в основата на думите за Мария, която „се намери непразна от Светия Дух" (Матей 1, 18). Сега ние трябва да усетим цялото величие на една такава тайна и лесно ще установим, че да се представят нещата по този начин е много по-възвишено, отколкото екзотеричната теза за „conscriptio Immaculata" или т.нар. „непорочно зачатие". За да избегнем повърхностното тълкуване на т.нар. непорочно зачатие и за да се приближим до неговия истински смисъл, необходимо е да съпоставим само два факта от Библията. Първият факт: Защо евангелистът Матей би трябвало да проследи цялата родословна верига от Авраам до Йосиф, ако накрая е искал да каже, че раждането на Исус от Назарет няма нищо общо с цялата тази родословна верига? Нима той се опитва да проследи как тази кръв тече надолу през поколенията, от Авраам до Йосиф, за да заключи, че в действителност тази кръв няма нищо общо с кръвта на Исус от Назарет? Другият факт, който следва да се вземе под внимание: „Руах-Елохим", наречен в Библията „Светият Дух", на еврейски език е от женски род.

За тези неща ние ще говорим и по-нататък. Сега бих искал да пробудя само едно предчувствие за величието на идеята, която стои в основата на тази Мистерия. Това, което се разигра в началото на нашето летоброене и беше

известно само на истинските посветени, първоначално намери видим израз в поредица от текстове на арамейски език, залегнали по-късно в основата на Матеевото Евангелие. И не само чрез окултизма, но и с помощта на чисто филологическото изследване е възможно да се докаже, че тези текстове, лежащи в основата на Евангелието на Матей, са съществували още през 71 година. Истинското възникване на Евангелията е представено в моята книга „Християнството като мистичен факт“. А за да сме по-точни, може да докажем и по чисто филологически път, че всичко, което навежда мисълта към едно по-късно датиране на Евангелието от Матей, е неправдоподобно, понеже може да се установи: още през 71 година т.е. сравнително скоро след Събитието от Палестина са били налице първоначалните арамейски текстове, лежащи в основата на Евангелието от Матей. Но понеже тук застъпвам не филологически, а духовно-научни факти, аз посочвам само една подробност от литературата на Талмуда, която е напълно запазена от еврейските учени.

От тази литература научаваме как Рави Гамалиел П. се заплел в тежък наследствен спор със сестра си, възникнал поради това, че през 70 година баща им загинал при една битка с римляните. И разказва се, как тогава Рави Гамалиел П. бил изправен пред един съдия, който според талмудистката литература бил полухристиянин, или един от т.нар. юдео-християни. Римските съдилища, които се занимавали с делата на евреите, често били представлявани от такива юдео-християни. И сега става нещо изключително. Рави Гамалиел П. води спор със сестра си за наследството на техния баща. Пред съдията, който е донякъде запознат с християнството, той изтъква, че според еврейския закон наследствените права принадлежат единствено на сина, а не на дъщерята, и следователно, наследството трябва да получи само той. Тогава съдията възразява, че еврейският закон, Тора, е вече невалиден за населението, чиито съдебни спорове се решават в римските съдилища; и след като е потърсил правото си при него, той ще отсъди не според закона на евреите, а според закона, който е заменил Тора. Както вече казах, всичко това става през годината 71, понеже бащата на Гамалиел е загинал предната година при гоненията на евреите. И сега Рави Гамалиел П. не намира друг изход, освен да подкупи съдията. Обаче на следващия ден, подкупеният съдия се позовава на един цитат, взет от първоначалния арамейски текст, лежащ в основата на Евангелието от Матей. И какво казва съдията? Христос е дошъл „не да наруши закона на Мойсей, а да го изпълни“ (Матей 5, 18). Така той сметна, че успокоява своята съвест, след като не постъпи според закона, твърдейки, че отсъжда в смисъла на Христовите думи и предава наследството в ръцете на Гамалиел.

И така, ние се убеждаваме, че през 71 година вече съществува един християнски първоизточник, от който са взети цитираните думи, залегнали днес в основата на Евангелието от Матей. Следователно, ние разполагаме с едно обективно доказателство, че арамейският оригинал на Матеевото Евангелие е съществувал още тогава, макар и в частичен вид. За резултатите от окултното

изследване ние ще говорим в следващите дни. Сега се наложи да припомним до този пример, за да сме наясно: дори когато си служим с помощта на официалната наука, ние не бива да допускаме онова, което нашите съвременници толкова често правят, а именно да се затрупват с всевъзможна литература, без да вземат под внимание онези текстове, които са близки до Талмуда, и които могат да бъдат от извънредно голямо значение за екзотеричното познание на тези неща.

Следователно, убеждаваме се, че дори и външно погледнато, ние стоим на една здрава почва, когато датираме Евангелието от Матей в сравнително по-ранен период, отколкото обикновено се приема. И дори само благодарение на този факт, ние разполагаме, до известна степен, и с едно външно доказателство, че хората, взели участие в замисъла на Матеевото Евангелие, не са много отдалечени по време от Събитието от Палестина, така че дори и в екзотеричен смисъл е ясно: не е било възможно хората да бъдат просто лъгани в очите и да им се казва, че в началото на нашето летоброене не е живял никакъв Христос Исус. Защото не е бил изтекъл дори и половин век, така че е можело да бъдат намерени свидетели, на които е било изключено да се разказват неща, които не са ставали. В екзотеричен смисъл, тези подробности са важни и ние ги посочваме само в подкрепа на външната, екзотерична страна на разглежданите събития.

С други думи, ние виждаме как в общочовешката еволюция се стига до определени процеси, инспирирани от духовния Космос, които имат за цел да подготвят от филтрираната кръв на еврейския народ която но си в себе си звездния порядък на Вселената едно тяло, в което отново да се инкарнира великият посветен Заратустра. Защото Евангелието на Матей говори именно за индивидуалността на Заратустра, да, това Евангелие ни описва не друга индивидуалност, а тази на Заратустра. Обаче ние не трябва да си представяме, че всичко това, което изнасяме тук от дълбоките тайни на мировата еволюция, се е разиграло пред очите на всички. Дори и за самите съвременници на Христос Исус тези дълбоки тайни бяха скрити и само малка част от посветените имаха достъп до тях. Ето защо е напълно понятно, че върху най-великото събитие от общочовешката еволюция беше надвиснало едно дълбоко, непроницаемо мълчание. И когато днес историците се позовават на своите източници и твърдят, че тези източници не съдържат данни за въпросното събитие, това не бива да ни учудва, понеже е нещо напълно естествено.

Сега, след като описахме как това най-велико Събитие, свързано с нашата еволюция, беше подготвено от страна на Заратустра, налага се да разгледаме и някои други, така да се каже помощни духовни направления. Да, в общочовешката еволюция се разиграха много, извънредно много драматични процеси непосредствено преди и непосредствено след Христовото Събитие. За нас трябва да е напълно ясно: Христовото Събитие беше грижливо подготвено, в рамките на продължителен период от време. Както беше налице външна та подготовка, изразяваща се в мисиите, които Заратустра възложи на Мойсей и Хермес, а също и забележителната среща между Мелхиседек и Авраам,

осъществена в самите Слънчеви Мистерии, където бяха подготвени външните обвивки на Исус от Назарет, така се наложи, от друга страна, формирането на един вид „допълнително“ духовно направление, което обаче, макар и второстепенно, все пак имаше нещо общо с основното направление, идващо от Заратустра.

Това допълнително духовно течение се подготвя неусетно сред онези места, които са посочени дори от външната история: тя описва определени секти, чиито членове били устремени към особен вид душевно развитие; това са т.нар. от Филон „секти на терапевтите“. Терапевтите бяха последователи на една тайнствена секта и се стремяха да пречистят душите си по вътрешен път, да ги пречистят от всичко онова, което външният свят и външното познание са натрупали у тях, издигайки се по този начин в чисто духовните сфери. Едно разклонение от тази секта на терапевтите, в чиито среди се подготвяше споменатото духовно направление, бяха живеещите в Азия есеи. Всички те кратко описание на тези личности ще откриете в моята книга „Християнството като мистичен факт“ обединени в тези секти, имаха, така да се каже, едно общо духовно ръководство. Духовно ръководство имаше както при терапевтите, така и при есеите. И ако искаме да обхванем, макар и само в екзотеричен смисъл, характера на това духовно ръководство, ние трябва да си припомним какво беше казано преди година в лекциите върху Евангелието на Лука*19. Там ние споменахме за тайната на Гаутама Буда, както тя е представена и в някои източни екзотерични текстове; там посочихме, че онзи, който в хода на своята еволюция иска да стане един „Буда“, първоначално трябва да стане един „Бодисатва“. В тези лекции аз напомних, че онзи, който в историята е известен под името „Буда“, първоначално е преминал през степеня „Бодисатва“. До 29-ата година на своето физическо съществуване, като син на цар Судодана, той все още беше Бодисатва и едва след 29-ата си година, благодарение на своето вътрешно развитие, от Бодисатва стана Буда. В хода на общочовешката еволюция съществува цяла поредица от Бодисатви; и онзи Бодисатва, който шест столетия преди нашето летоброене стана Буда, е само един от Бодисатвите, които направляват развитието на човечеството. Една такава индивидуалност, която от степеня Бодисатва се издига до степеня Буда, по-късно изобщо не се инкарнира вече в едно или друго физическо тяло. После ние видяхме, как Буда се изяви при раждането на Исус, описано в Евангелието на Лука, при което той свърза своето етерно тяло с онзи Натанов Исус, за когото вече говорихме. И ние видяхме, че този Исус е различен от онзи, за когото говорим, разглеждайки Евангелието на Матей.

В това издигане на царския син, синът на цар Судодана, до степеня Буда, ние сме изправени пред завършека на една голяма фаза от развитието, фактически развитието, което стига до своя завършек с издигането на споменатия Бодисатва до степеня Буда, принадлежи към същото направление, към което принадлежат и свещените Риши, въпреки че с издигането до степеня Буда въпросното

направление стигна до определен завършек. И така, когато един Бодисатва се издига до степента Буда, мястото му се заема от неговия приемник. Същото ни разказва и древната индийска легенда, когато описва, че онзи Бодисатва, който слезе, за да се издигне по-късно, като син на цар Судодана, до степента Буда, още преди своето последно слизане предаде короната на Бодисатва в ръцете на своя приемник в духовните светове. Следователно, от онези времена съществуваше един приемник на онзи Бодисатва, който тогава стана Буда. И този нов Бодисатва, който сега продължи да действа именно като Бодисатва, имаше една специална задача, свързана с еволюцията на човечеството. На този Бодисатва се падна задачата да оглави духовното ръководство на онова движение, което намери своя израз в лицето на терапевтите и есеите, така че в онзи Бодисатва, който стана приемник на Буда, ние следва да виждаме духовния предводител на терапевтите и есеите. Той упражняваше своето въздействие именно всред техните общности. Този Бодисатва, така да се каже, изпрати като предводител на есеите това става около 127-177 година преди нашето летоброене, по време на цар Александър Янай една твърде особена индивидуалност. Тази особена индивидуалност ръководеше есейските общности приблизително едно столетие преди идването на Христос Исус. Тази личност е добре известна не само на окултизма, но и на екзотеричната талмудска литература.

Следователно, едно столетие преди нашето летоброене, едно столетие преди Христовото идване на Земята, съществуваше една индивидуалност, която няма нищо общо както с Исус от Евангелието на Лука, така и с Исус от Евангелието на Матей, една личност, която беше предводител на есейските общности. Тази личност е добре известна на окултизма като един вид предтеча на есеите, що се отнася до християнството; но тя е добре известна също и в талмудската литература под името Исус, синът на Пандира, Йешуа бен Пандира. Този Исус, син на Пандира, за когото в общоизвестната юдейска книжнина съществуват всевъзможни измислици, непрекъснато възобновявани в по-ново време, тази благородна и велика личност не бива да смесваме както правят някои талмудисти с Исус от Назарет. Ние просто посочваме този есейски предтеча на християнството в лицето на Исус, син на Пандира. И ние добре знаем, че онези, които на времето считаха учението на есеите за богохулство, го обвиниха в ерес; после те го убиха с камъни, и го окачиха на едно дърво, за да се прибави към наказанието и позорът. Това също е един окултен факт, макар и да е известен в талмудистката литература.

В лицето на този Йешуа бен Пандира ние имаме една личност, която стои под закрилата на Бодисатва приемник на онзи Бодисатва, живял на времето като син на цар Судодана, за да се издигне по-късно до степента Буда. Така нещата стават ясни. В онова духовно направление, което е в зависимост от приемника на Буда, т.е. от настоящия Бодисатва, който по-късно ще се превърне в Майтрейя Буда, ние имаме един вид подготовка, едно допълнително духовно направление в

сянката на основното християнско направление; и така, споменатият Бодисатва изпрати своите мисионери сред еврейските общности, а самият той предизвика в есейските общности онези събития, за които ще стане дума в следващите лекции.

С други думи, ние следва да търсим името Исус у индивидуалността, за която се говори в Евангелието на Матей и в Евангелието на Лука; обаче сме длъжни да търсим името Исус и едно столетие преди началото на нашето летоброене именно там, сред есеите и по-точно в лицето на онази благородна личност, относно която всичко, изнесено в общоизвестната талмудска литература е чисто и просто клевета; вече казахме тя беше обвинена в богохулство и ерес, умъртвена с камъни и после повесена на едно дърво.

ПЕТА ЛЕКЦИЯ

Берн, 5 септември 1910

Нека ясно да подчертаем: онзи Исус, син на Пандира, Йешуа бен Пандира няма нищо общо относно родствени или други връзки с онази личност или индивидуалност, която Евангелието на Матей, Евангелието на Лука, пък и другите Евангелия наричат „Исус“; въпросният Йешуа бен Пандира беше убит с камъни и повесен на едно дърво още преди Христовото Събитие. Ще изтъкна и друго: за да насочим вниманието си към Йешуа бен Пандира и да твърдим, че той наистина е съществувал за тази цел първоначално далеч не е необходимо каквото и да е окултно познание, каквито и да са ясновидски способности; ние лесно можем да съберем интересуващите ни данни от съответните еврейски и талмудски текстове. Обаче през отделни периоди от време действително е ставало едно смесване между истинския Исус и Йешуа бен Пандира, каквото наблюдаваме и през второто столетие на нашето летоброене. Следователно, подчертавайки, че в известен смисъл този Исус, син на Пандира, няма нищо общо с Исус от Евангелията, от друга страна се налага да потвърдим, че съществува една историческа връзка между тези две личности, която засега може да бъде установена единствено с помощта на духовно-научното изследване. Ние ще надникнем в дълбините на тази връзка, само ако още веднъж разгледаме, макар и накратко, еволюцията на човечеството и неговите духовни предводители.

Обърнем ли поглед нагоре към онези същества, към онези индивидуалности, към онези велики предводители на общочовешката еволюция, накрая ние стигаме до една редица от висши индивидуалности, които за предпочитане ще наречем Бодисатви, понеже, така да се каже, теорията за тези индивидуалности първоначално е изградена и потвърдена на Изток. Съществува цяла редица от такива Бодисатви. Като велики Учители на човечеството, задачата им се свежда до следното: През всяка от историческите епохи с помощта на Мистериите те непрекъснато влияят у нас всичко онова, което съответствува на нашата зрелост за дадената епоха. Или с други думи: в хода на еволюцията тези Бодисатви

непрекъснато се сменят; един Бодисатва винаги упражнява някакво влияние върху този, който идва след него. В нашата съвременна епоха специален интерес представляват онези двама Бодисатви, за които често ставаше дума: Онзи Бодисатва, който като син на цар Судодана стана Буда, и онзи, който като негов приемник се издигна до степента Бодисатва и който продължава да е такъв и днес а за да сме в съзвучие с източната мъдрост и с окултното изследване нека да допълня, че той ще продължи да изпълнява същата мисия и през следващите 2500 години. Тогава този Бодисатва ще израсне по същия начин, както направи това и неговият предшественик, издигайки се в степента Буда. Ето как действащият днес Бодисатва ще се издигне до степента Майтрейя Буда.

И така, духовното ръководство на човечеството се осъществява с помощта на Учители, които са свързани с редицата от Бодисатви. В лицето на тези Бодисатви ние се изправяме пред великите Учители на човечеството и не бива да ги смесваме с източниците на техните учения. В случая ние трябва да си представим, така да се каже, един колегиум от Бодисатви, и в центъра на този колегиум ще имаме живия източник за ученията на Бодисатвите. И този жив източник е не друг, а този, който в обикновения език наричаме Христос. Така че всички Бодисатви получават именно от Христос онова, което те дават на човечеството в хода на неговата еволюция.

Обаче един Бодисатва следва да се посвети на учението само доколкото той е Бодисатва; защото ние видяхме, че след като се издигне до степента Буда, съответният Бодисатва не слиза повече на Земята, за да се инкарнира в едно физическо тяло. В подкрепа на цялата източна философия отново ще повторим: След своята последна инкарнация, Гаутама Буда, синът на цар Судодана, имаше единствено такива възплъщения, в които слизаше само до етерното тяло. В лекциите върху Евангелието на Лука изтъкнахме каква беше следващата задача на този Бодисатва, издигнал се до степента Буда. Ние видяхме: Когато се роди т. нар. Натанов Исус, описан в Евангелието на Лука а той е съвсем различен от Соломоновия Исус от Евангелието на Матей тогава съществува на Буда, възплътено в етерното тяло, проникна, така да се каже, и в астралното тяло на този Натанов Исус, за когото ни говори Евангелието на Лука. Да повторим: След своята инкарнация като Гаутама Буда, въпросното същество не беше тук, за да подпомага едно или друго учение; въпросният Буда беше тук, за да упражнява своите непосредствени въздействия. Той се превърна в една реална сила, която действуваше в нашия физически свят с оглед на процесите в духовния свят. Нещо съвършено различно е да действуваш с помощта на някакво учение, от това да действуваш чрез живата сила, чрез силата на растежа. До момента когато един Бодисатва става Буда, той е Учитель; от този момент нататък той е една организираща, жива, животворна сила. Ето как Буда навлезе в организма на Натановия Исус, според описанията на Лука, за да намери своята нова степен.

И така, след шестото столетие на предхристиянската ера до наши дни, на мястото на онзи Бодисатва, който тогава стана Буда, в редицата на великите

Учители встъпи неговият приемник, т.е. онзи, който по-късно ще се превърне в Майтрейя Буда. Ето защо ние следва да търсим учението, от което човечеството се нуждаеше по времето на Гаутама Буда, син на цар Судодана, именно там, където новият Бодисатва, приемникът на Гаутама Буда, осъществяваше на дело своята инспирация; там, където той, така да се каже, вливаше в своите ученици, в своите възпитаници, всичко онова, което беше длъжен да даде на човечеството.

Вчера посочих, че за инструмент на този Бодисатва бяха избрани общностите на терапевтите и есеите, а една от най-забележителните и най-чисти личности в тези общности беше Исус, син на Пандира. И така, ние виждаме как учението на този Бодисатва озарява земното човечество именно чрез есеите.

Техните общности що се отнася до по-дълбокия смисъл на учението им изчезнаха сравнително рано след Христовото идване на Земята. В това вече сами можете да се убедите от данните на външната история. Ето защо не би следвало да звучи толкова невероятно, когато твърдя, че всъщност общностите на терапевтите и есеите са основани, за да може от духовната област, от сферата на Бодисатвите да слезе онова, което беше необходимо за разбирането на Христовото Събитие. Най-важните учения, които човечеството получи, за да разбере Христовото Събитие, идват от общностите на терапевтите и есеите. А Исус, синът на Пандира, така да се каже, беше избран за инспирацията, която трябваше да получи от онзи Бодисатва, който ще стане Майтрейя Буда; инспирация, с чиято помощ можеха да бъдат създадени такива учения, които да направят разбираема Мистерията на Христос. По-точни данни относно терапевтите и есеите могат да бъдат постигнати само по пътя на духовно-научното изследване. Официалната историческа наука не знае почти нищо за тези подробности. Намирайки се в един антропософски кръг от хора, запознати с тези неща, ние искаме без какъвто и да е страх да извлечем от тайните на терапевтите и есеите онова, което е необходимо за по-пълното и всестранно разбиране както на Евангелието от Матей, така и на другите Евангелия. И ние се стремим да опишем тези тайни според начина, по който духовният изследовател е длъжен да мисли върху терапевтите и есеите.

Същественият момент при тези общности, възникнали през първото предхристиянско столетие, за да подготвят чрез своето учение разбирането на Христовото Събитие, беше начинът, по който ставаше тяхното посвещение. Те минаваха през посвещение, което чрез ясновиждането можеше да породи едно истинско разбиране за значението на юдаизма относно Христовото Събитие. Ето до какво се свеждаше Мистерията на есеите и терапевтите. Техните последователи бяха посвещавани, за да вникнат още по-дълбоко в забележителната връзка между юдаизма и Христовото Събитие. Следователно, за да оцени нещата, последователят на есеите първоначално трябваше да вникне в цялото значение на това, което еврейският народ получи чрез Авраам. Есеецът беше длъжен сам и нагледно да се убеди, че Авраам действително трябва да бъде смятан за родоначалник на еврейския народ, че в него беше вложена онази

заложба, за която стана дума през последните лекции, и която после трябваше да бъде един вид филтрирана през кръвта на много поколения.

За да проумеете как чрез една личност като Авраам може да произлезе нещо изключително важно за цялата еволюция на човечеството, необходимо е да се съсредоточите върху едно изречение, върху една важна истина: когато една личност е предопределена да послужи като специален инструмент за общочовешката еволюция, в тази личност винаги се налага непосредствената намеса на някакво божествено-духовно Същество.

Онези от Вас, които в Мюнхен взеха участие при сценичното представяне на „Розенкройцерската мистерия“²⁰ или са я прочели, знаят, че един от най-драматичните обрати се състои в следното: йерофантът посочва на Мария как тя може да изпълни своята мисия само благодарение на намеса от страна на едно висше Същество; и при нея фактически настъпва известно отделяне на висшите съставни части от низшите, така че последните биват завладени от низши духовни сили. Да, ако се оставите под въздействието на всичко, което ще намерите в „Розенкройцерската мистерия“, пред Вас ще се открият великите тайни от еволюцията на човечеството.

След като Авраам беше избран да изиграе една толкова важна роля в еволюцията на човечеството, наложително се оказва в неговия вътрешен организъм да проникне онова, което атлантското човечество възприемаше като Дух всепроникващия и оживотворяващ Дух. Всичко това стана за пръв път при Авраам, и по този начин за пръв път можа да настъпи една промяна в духовното виждане на човека. Впрочем, за да настъпи тя, необходима беше намесата на едно божествено-духовно Същество. Едно божествено-духовно Същество вложи, така да се каже, в организма на Авраам зародиша на всички организми, които трябваше да произлязат от него в редицата на поколенията.

Следователно, тогавашните есеи казваха: Това, което всъщност можа да формира еврейския народ, за да стане той носител на Христовата мисия, първоначално възникна като една заложба чрез онова тайнствено Същество, което може да бъде намерено само когато се издигнем през цялата верига от поколения чак до Авраам; въпросната заложба беше вложена в неговия организъм, в неговата вътрешна организация, за да упражнява по-нататък своите въздействия сред представителите на еврейския народ като един вид народностен Дух. Следователно, искаме ли да разберем тази последна тайна от еволюцията на човечеството, ние трябва да се издигнем до този Дух, който вложи въпросната заложба, и да го търсим там, където той все още не беше проникнал във вътрешната организация на Авраам. Ето защо есеите казваха: Ако човек иска да се издигне до този инспириращ Дух на еврейския народ и да го познае в неговата чистота, тогава като есей или терапевт, той трябва да претърпи определено развитие, за да се пречисти от всичко онова, което след Авраам е проникнало в човешката душа. Есеите знаеха: Духовната същност, която човек носи в себе си, както и всички духовни Същества, които се намесват в

общочовешката еволюция, могат да бъдат видени в тяхната чистота само в духовния свят; според начина, по който те живеят в нас, те са опетнени от силите на физическия сетивен свят.

Според есейския светоглед и естествено, за определена област на познанието това е абсолютно вярно всеки техен съвременник носи в себе си всичко онова, което в предходните епохи е навлязло в човешката душа като опетняване и мрак, които замъгляват свободния поглед към духовното Същество, вложило в Авраам споменатата заложба. Следователно, душата на всеки един от есеите трябваше да се пречисти от онова, което беше опетнило тази заложба и, така да се каже, помрачило погледа към онова Същество, което живееше в кръвта на поколенията; едва тогава то можеше да бъде видяно в истинския му вид. Всеки душевен катарзис, всяко вътрешно упражнение на есеите бяха насочени към освобождаване на душата от онези наследствени влияния и качества, които можеха да помрачат погледа към духовните сили, инспирирали Авраам; защото човек далеч не разполага с първичната си духовно-душевна същност: у него тя е помрачена и опетнена от на следствените качества.

Според един духовно-научен закон, който есеите можаха да изпълнят най-вече чрез своите окултни изследвания, наследствеността престава да действа едва тогава, когато човек се издигне през четиридесет и две сте пени във веригата на своите предшественици. Едва тогава той успява да отхвърли от душата си всичко, което е натрупано там. Или с други думи: Човек наследява нещо от бащата и майката, нещо от дядото и бабата; но колкото по-нагоре се издига във веригата на своите предшественици, все по-малка част притежава той от наследственото опетняване на вътрешната си същност, а издигайки се през четиридесет и две поколения, той изцяло отхвърля наследствените влияния. Ето защо душевното пречистване на есеите беше насочено към вътрешни упражнения и грижливо обучение, с цел да бъде отхвърлено всичко онова, което в продължение на четиридесет и две поколения малко или много е опетнило душевната чистота. Ето защо всеки от есеите трябваше да мине през тежки вътрешни упражнения, през тежки мистични пътища; и минавайки през четиридесет и две степени, тези упражнения наистина му позволяваха да пречисти своята душа. Фактически това бяха точно определени четиридесет и две степени, през които той трябваше да мине; и тогава той разбираше, че е напълно свободен от всички влияния на сетивния свят, от цялото наследствено помрачаване на своята духовна същност.

И така, последователят на есеите минаваше през четиридесет и две степени и се издигаше дотолкова, че усещаше своята най-вътрешна същност, централното ядро на своята личност като нещо родствено близко с божествено-духовния свят. Той знаеше: Минавайки през тези четиридесет и две степени, аз се издигам нагоре до Бога, което е и моята цел. Есеецът имаше добра представа за това как да се издигне до едно божествено Същество, което все още не е слязло в материята. Той знаеше пътя нагоре; знаеше го от собствен опит. Между

тогавашните земни жители, терапевтите и есеите единствени знаеха истината относно мисията на Авраам. Те бяха наясно с тази истина, доколкото тя беше скрита в наследствената линия, течаща през поколенията. Те знаеха: Искаме ли да се издигнем до една духовна сила, която е навлязла в наследствената линия, искаме ли да я видим там, където тя все още не е слязла в материята, тогава трябва да се издигнем през четиридесет и две степени, през четиридесет и две поколения. Обаче есеите можеха и нещо друго. Те знаеха: Както човекът трябва да се издигне през четиридесет и две степени, които съответствуват на четиридесет и две поколения, за да стигне до това божествено Същество, така и самото то, за да проникне в човешката кръв, трябва да слезе през четиридесет и две степени; следователно, то трябва да измине обратния път. Ако човекът се нуждае от четиридесет и две степени, за да се издигне до Бога, то и Богът се нуждае от четиридесет и две степени, за да слезе на Земята като човек между хората.

Ето какво проповядваха есеите. Ето какво проповядваше и един от тях, Йешуа бен Пандира, под влияние на инспириращия го Бодисатва. Според есейското учение, онова Същество, което инспирира Авраам, за да приеме той божественото ядро в своята вътрешна организация, се нуждаеше от четиридесет и две поколения, за да слезе напълно в едно човешко тяло. Сега вече след като знаем това ние се добираме и до източника, от който бликна познанието, озарило автора на Матеевото Евангелие. Сега вече разбираме защо евангелистът Матей трябваше да проследи тъкмо тези четиридесет и две поколения (Матей!, 1-17). А Исус, синът на Пандира, беше онзи, който обърна внимание на есеите преди всичко върху следното. Той живееше в едно столетие, когато веригата на четиридесет и двете поколения трябваше да бъде прекъсната; и това щеше да стане след около едно столетие. Той посочи на есеите обстоятелството, че те могат да изминат пътя през четиридесет и двете степени само до определено равнище, където биха могли да се опират на историческите факти; по-нататък те биха могли да продължат само по Божията милост; но че ще настъпи време, когато всичко това ще представлява нещо напълно естествено, понеже ще се роди един човек, който благодарение на своята собствена кръв ще разполага с възможността да се издига толкова високо, че към него ще се устреми онази божествена сила, от която той се нуждае, за да прояви външно, т.е. в кръвта на еврейския на род, целия народностен Дух, Духа на Яхве. Ето защо Йешуа бен Пандира проповядваше: Ако Заратустра, носителят на Аура Маздао, трябва да се инкарнира в едно човешко тяло, това е възможно само ако това човешко тяло е подготвено до такава степен, че изпълващото го божествено-духовно Същество е успяло да слезе през четиридесет и две поколения.

Ето как ние установяваме: източникът на онова родословие, с което започва Евангелието на Матей, се корени в есейските общности. Ако искаме напълно да разберем тези факти, налага се да навлезем в още по-големи подробности.

Всичко, което е свързано с човешката еволюция, с човешкото развитие, застава пред нас, така да се каже, от две различни страни просто поради това, че човекът има двойствена природа. Когато се изправим пред човека по време на дневното му съзнание, неговите четири съставни части физическото тяло, етерното тяло, астралното тяло и Аза са здраво свързани и ние не можем веднага да установим, че той наистина е едно двойствено същество. Обаче през нощта, когато се изправим пред целия човек, ние ясно разграничаваме в него две отделни части: едната остава в рамките на физическия свят като физическо тяло и етерно тяло, а другата част се отделя от нея под формата на астралното тяло и Аза. Да, човекът е изграден от две части. Доколкото говорим за това, което свързва човека с физическия свят, ние можем да говорим само за неговото физическо и етерно тяло. Всичко, което се отнася до човешките действия и се разиграва във физическия свят, има отношение само към физическото и етерното тяло, макар по време на дневното съзнание да са ангажирани и останалите съставни части. По време на дневното съзнание, човекът действа от Аза и астралното тяло, чиито влияния се разпростират и върху другите две съставни части; по време на съня той предоставя физическото и етерното тяло на техните собствени сили. Обаче какво става в действителност? Още в мига, когато човекът заспива, от мировото пространство, от Космоса, започват да прииждат определени сили и Същества, и да проникват в това, което човекът е напуснал; така че всъщност ние сме изправени пред едно непрекъснато влияние от страна на Космоса върху човешкото физическо и етерно тяло. Обаче онази част от нас, която остава да лежи в леглото и която е външната страна на нашата природа, а именно физическото и етерното тяло, тя всъщност остава включена в рамките на четиридесет и двете поколения; в тези рамки действуват законите на наследствеността. Следователно, ако започвайки от първото поколение разглеждаме всичко, което е свързано с физическото тяло, и продължим по-нататък през следващите четиридесет и две поколения, тогава след четиридесет и двете поколения ние не откриваме абсолютно нищо от най-характерните качества, присъщи на първото поколение.

И така, в шест пъти по седем поколения е включено това, което всъщност ни оживотворява и пулсира в човешкото физическо и етерно тяло. Всичко онова, което откриваме като наследствени признаци, ние следва да го търсим всред нашите предшественици, обаче само в хода на четиридесет и две поколения. Ако над хвърлим този предел, ние вече няма да открием нищо; всичко, което е било присъщо на едно предишно поколение, вече не съществува. Следователно, разглеждайки външната страна на човешката природа, ние откриваме онази всепроникваща сила, която е свързана с редицата от четиридесет и две поколения.

Що се отнася до времето, човешката еволюция се опира на определени числови съотношения. Нека да ги разгледаме по-внимателно, понеже те са от извънредно голямо значение. Ако искаме да разберем родословието на Христос

Исус от първата глава на Матеевото Евангелие, нека да разгледаме тези числови съотношения така, както трябва да бъдат разглеждани.

Всичко, което се отнася до физическото тяло, е свързано с четиридесет и две поколения поради факта, че всичко, свързано с някакво развитие във времето, и изобщо с времето, има отношение към числото седем. Ето защо и есеите свързват развитието на физически унаследените качества с числото седем. Есеите казваха: Ти трябваше да минеш през шест пъти по седем степени, т.е. през четиридесет и две степени; после ти се издигаш до следващите седем степени, при които се постига един вид завършека на числото седем, $7 \times 7 = 49$ степени. Обаче това, което се намира над четиридесет и двете степени, не бива да се отнася към силите и Съществата, които действуват във физическото и етерното тяло. Вярно е, че фактически цялата еволюция на физическото и етерното тяло привършва според закона на числото седем, след седем пъти по седем поколения, обаче в рамките на последните седем поколения се постига едно цялостно преобразяване; от качествата на първите поколения, тук вече няма никаква следа. Следователно, за нас в случая е важно това, което се намира в рамките на шест пъти по седем. Но с пълното завършване на числото седем (т.е. 7×7), ние се изправяме пред нещо, което следва да признаем за съвършено ново. Сега, след четиридесет и двете поколения, ние навлизаме в една област, където имаме работа не с едно човешко, а с едно свръхчовешко съществуване. И така, ние различаваме шест пъти по седем поколения, който са изцяло свързани със Земята. А това, което е над тях, над тези седем пъти по седем поколения, вече ни извежда извън пределите на Земята; то е, така да се каже, плодът, предназначен за духовния свят. След шест пъти по седем поколения възниква плодът, който по-късно, след седем пъти по седем поколения, се проявява в духовния свят.

Ето защо онези, които бяха близко до духовните източници на Матеевото Евангелие, казваха: физическото тяло, с което си послужи Заратустра, трябваше да достигне такава степен на зрелост, че след четиридесет и две поколения да се намира вече в началото на своето одухотворяване, в началото на това, което наричаме *Deificatio*. Следователно, това обожествяване става някъде към четиридесет и третото поколение, обаче не се проявява по външен начин, а с помощта на едно друго Същество, което като Дух на Заратустра се инкарнира на Земята като Исус от Назарет. Ето как чрез тайната на числата можа да настъпи всичко онова, което Заратустровата душа успя да подготви като подходящо тяло и подходяща кръв за Исус от Назарет. По този начин, в общочовешката еволюция, беше подготвено всичко, което се отнася до физическото и етерното тяло.

Обаче, във всеки човек, следователно и в онзи, който трябваше да бъде носител на Христовото Същество, са налице не само физическо тяло и етерно тяло, а също и астрално тяло, и Аз. Следователно, налагаше се да бъде направено всичко възможно не само за съответната подготовка на физическото и етерното тяло, но и за съответната подготовка на астралното тяло и Аза. И така,

цялостната подготовка за едно толкова велико събитие не би могла да се извърши само в една личност; в случая трябваше да бъдат ангажирани две личности, физическото тяло и етерното тяло трябваше да бъдат подготвени у онази личност, за която ни говори Евангелието на Матей; астралното тяло и Азът трябваше да бъдат подготвени у онази личност, което ние познаваме от Евангелието на Лука, като Натановия Исус. Докато Исус от Евангелието на Матей получи съответното физическо и етерно тяло, другият Исус от Евангелието на Лука, трябваше да получи съответното астрално тяло и съответния носител на Аза. Как можеше да стане това?

Ние видяхме, че сумарните сили на цели 42 поколения трябваше да бъдат подготвени по един строго определен начин, за да се получат телата, които бяха необходими за Исус от Евангелието на Матей. Обаче, астралното тяло и Азът също имаха нужда от съответната подготовка, за да си взаимодействуват по-късно по един подходящ начин. По този въпрос ще говорим по-нататък.

Следователно, при Натановия Исус от Евангелието на Лука също трябваше да бъде предприета съответната подготовка. За да разберем нещата по-добре, нека да си представим още веднъж състоянието, в което човек изпада, когато спи. Често съм споменавал: една истинска измислица, породена от низшето ясновидство, е да се твърди, че по време на сън, в непосредствена близост до физическото и етерното тяло на спящия човек е надвиснал, така да се каже, един облак, който съдържа в себе си цялото астрално тяло и Аза на съответния човек. В действителност нещата стоят така: Когато по време на сън човекът напуска своето физическо и етерно тяло, фактически той се разлива из целия Космос и във всичко, което принадлежи на Космоса. Тайната на съня се състои в следното: докато спим, ние извличаме от звездния свят ето защо впрочем говорим за „астрално“, т.е. звездно тяло възможно най-чистите сили от целия Космос, които после, в мига на пробуждането, ние вливаме в етерното и физическото тяло. Ето как ние излизаме от съня освежени и укрепнали благодарение на всичко онова, което сме успели да всмукнем от целия Космос.

И какво трябва да се случи с човека днес а същото е било валидно и по времето на Христос Исус когато той се издига до ясновидството в неговия най-висш смисъл? Когато днес, със своето астрално тяло и своя Аз човекът напуска физическото и етерното тяло, нормално е той да изпадне в безсъзнателно състояние. Обаче ясновиждащото съзнание е длъжно да постигне следното: без да си служи с физическото и етерното тяло, то трябва да „вижда“ единствено със свръхсетивните органи на астралното тяло и Аза. В този случай ясновиждащото съзнание става част от звездния свят и възприема това, което се намира там; то не само вижда, то просто се присъединява към звездния свят. Както съзнанието на есеите се издига нагоре през интервалите от време според закономерностите на числото седем, така и човекът трябва да преодолее определени степени, които ще му позволят да възприема мировото пространство като ясновидец.

Аз често съм загатвал в какво се състоят опасностите, свързани с една или друга посока на окултното развитие. Общо взето, у есеите беше налице едно „навлизане“ във физическото и етерното тяло, за да бъде намерен по този начин именно Богът. При есеите нещата изглеждаха така, както, примерно, един човек се пробужда, обаче вижда не външния свят около себе си, а се потопява във физическото и етерното тяло, за да се запознае отблизо с техните сили, или с други думи, за да възприеме своята външна страна отвътре. При своето пробуждане нормалният човек не навлиза съзнателно във физическото и етерното тяло. От тази съзнателна среща той е предпазен поради обстоятелството, че в мига на пробуждането, неговото съзнание бива отклонено към околния свят, а не се насочва към силите на физическото и етерното тяло. Ето какво беше съществено при есеите: те се научаваха да възприемат всички сили, идващи от четиридесет и двете поколения и можеха да отклоняват погледа си от външния свят, да се потопяват в собственото си физическо и етерно тяло, за да видят там онова, което живее в смисъла на тайната, скрита в шест пъти по седем, в четиридесет и двете поколения.

По сходен начин човек трябва да се издигне в своя живот, ако иска да узнае какви тайни лежат в основата на целия Космос. Когато се потопява във вътрешността на своя организъм, той е изложен само на опасността да бъде завладян именно от силите на своя вътрешен организъм, от желанията, страстите и всичко онова, което е скрито в дъното на душата и за което обикновено човек не мисли, за което той просто не подозира; понеже общоприетото възпитание не му позволява да вникне в тези сили. Той просто няма възможност да бъде обхванат от тях, понеже в мига на пробуждането погледът му веднага бива отклонен към външния свят. И така, потъвайки в своя вътрешен свят, човекът е застрашен, така да се каже, от низшите инстинкти и най-егоистичните сили на собствената си природа, докато „разширявайки се“ в целия Космос, пред него възниква една друга опасност. Тази опасност можем да опишем по следния начин: Ако в мига на заспиване човек не изпада в безсъзнание, а бих казал заспива съзнателно, така че в астралното си тяло и Аза да разполага с един вид инструмент за възприемане на духовния свят, тогава го настига другата опасност: Той е за слепен, също като човек, който гледа право в Слънцето. Той е заслепен от могъщото величие на това, което вижда и преди всичко, от необичайната и сложна обърканост на своите впечатления.

Когато степените, през които човек минава, подобно на есеите, за да опознае наследствените качества в рамките на физическото и етерното тяло, се редуват според тайната на числото шест пъти по седем, има също и друга тайна, която подсказва как човекът стига до познанието за космическите тайни, до познанието за целия свят. Ние отново ще се доближим до тази тайна, ако си послужим с онова, което съществува във външния Космос като движения и констелации на звездите, като техни изразни форми, които са вложени в самите звезди.

Както до тайните на вътрешния човешки свят се прониква през шест пъти по седем степени, така и до духовните тайни на мировото пространство се стига чрез 12 пъти по седем степени, т.е. през осемдесет и четири степени. И след като човек е изминал такива дванайсет пъти по седем равно на осемдесет и четири степени, той стига до точката, където лабиринтът на тези духовни сили вече не е заслепяващ, където човек действително намира нужното спокойствие, за да се ориентира в трудния път. Ето какво проповядваха есеите.

Когато човек става ясновиждащ в описания тук смисъл, тогава заспивайки той се разлива в нещо, което може да бъде изразено в тайната на 12 x 7. Обаче в рамките на 12 x 7 човекът е вече в духовния свят, понеже с навършването на 11 x 7 той се докосва до границата на тайните. Искали да измине този път, тогава за да навлезе в духовния свят той се нуждае от 11 x 7 степени, т.е. в астралното си тяло и Аза той трябва да премине през 11x7 степени. Всичко това е изразено в звездната писменост, като числото седем е взето от седемте планети, а това, което човек трябва да измине в мировото пространство, е взето от дванадесетте съзвездия на Зодиака. Както в рамките на Зодиака седемте планети покриват дванадесетте съзвездия, така и човекът за да навлезе по един жив начин в мировото пространство трябва да премине през 7 x 12, респективно 7 x 11 степени.

Ето как, ако искате да си изградите един образ, вие следва да си представите окръжността на духовната област именно там, в дванадесетте зодиакални съзвездия, а самия човек в нейния център. Духовната област е така структурирана, че той, в желанието си да я достигне, не може да се насочи от нея към центъра, а така да се каже, трябва да се „разлее“ под формата на спирала, следвайки седем спирални извивки, като по хода на всяка от тях, той преминава и през всичките 12 зодиакални съзвездия, така че той наистина минава през 7 x 12 точки. Да, човекът се разширява бавно и спиралообразно в Космоса естествено, всичко това е само символичен израз на неговите опитности и когато, кръжейки, би минал за седми път през дванадесетте зодиакални съзвездия, той би се оказал в божествено-духовния свят. В този случай се получава така, че вместо да гледа към Космоса, изхождайки от своя център, човекът гледа от духовното обкръжение, от дванадесетте точки; ето как той стига до външния свят. Да, ето през какво трябва да мине той, ако иска да види нещата във външния свят. Съвсем не е достатъчно да застанем на една гледна точка; трябва да застанем на 12 гледни точки. Който иска да се издигне в божествено-духовния свят, трябва да мине през 11x7 степени; а когато стигне до 12 x 7, той е вече в духовния свят.

По този начин, за да се издигнат в божествения свят, астралното тяло и Азът трябваше да минат през 12 x 7, респективно 11 x 7 степени. Но ако божествената сила иска да слезе и да се слее с един човешки Аз, тя също трябва да се спусне през 11x7 степени.

Следователно, когато Евангелието на Лука искаше да опише онези духовни сили, които трябваше да превърнат астралното тяло и Аза в носител на Христос, то трябваше да опише как божествено-духовните сили се спускат през 11x7 степени. Ето какво ни описва в действителност Евангелието на Лука. И понеже Евангелието на Лука ни описва една друга личност, за която бяха подготвени съответното астрално тяло и съответния Аз, то не се спира както Евангелието на Матей на 6 x 7 поколения, а на 11 x 7 степени, през които и това ясно е посочено в Евангелието на Лука самият Бог спуска надолу силите, които се вливат в индивидуалността на онзи Исус, за когото ни говори Евангелието на Лука. Пребройте човешките степени, както са посочени в Евангелието на Лука и през които божествените сили се спускат надолу и Вие ще получите 77 степени (Лука 3, 23-38).

Но понеже Евангелието на Матей загатва за действието на онази спускаща се надолу божествена сила, която формира физическото и етерното тяло, тук трябва да господства числото 6 x 7; а понеже Евангелието на Лука загатва за спускащата се надолу божествена сила, която преобразява астралното тяло и Аза, там трябва да господства числото 11 x 7. И така, ние виждаме от какви шеметни дълбини идват тези неща, и как Евангелието на Матей и Евангелието на Лука всъщност ни показват тайните на посвещението, на последователните степени, необходими при слизането на божествено-духовните сили в една човешка индивидуалност, а също и при издигането им в Космоса.

А защо Евангелието на Лука също проследява една родословна линия и защо в онези времена, когато тайната на Христос Исус е била известна на твърде малко хора, се описва как от Бога и от Авраам надолу до Исус от Евангелието на Лука има общо 77 поколения, за това ние ще говорим утре.

ШЕСТА ЛЕКЦИЯ

Берн, 6 Септември 1910

Всеки, който взема Евангелието на Лука в ръцете си и разглежда главата, която описва произхода на Исус в рамките на предишните поколения, и без друго ще се досети, че намерението на евангелиста Лука съвпада с това, което беше казано от нас вчера. Вчера ставаше дума, ако мога така да се изразя, за следното: Както една божествена сила трябваше да проникне във физическото и етерното тяло на Соломоновия Исус, по същия начин друга божествена сила трябваше да завладее астралното тяло и Аза на онази личност, която познаваме като Натановия Исус или Исус от Евангелието на Лука. И в Евангелието на Лука е казано ясно: тази божествена сила трябва да бъде това, което представлява, чрез обстоятелството, че започвайки от онази еволюционна степен, когато човекът все още не беше слязъл в първата си физическа инкарнация през всички поколения тече надолу една пряка наследствена линия. И ние виждаме как Евангелието на Лука проследява родословието на Исус нагоре, чак до Адам, до Бога.

Обаче това не означава нищо друго, освен че ако искаме до главния принцип в астралното тяло и в Аза на Натановия Исус ние трябва да се издигнем до онази еволюционна степен, когато човекът все още не беше слязъл в сетивно-физическата си земна инкарнация, когато все още не беше откъснат от духовно-божественото си съществуване, а се намираше в лоното на онези духовни сфери, сред които ние можем да го разгледаме като едно същество принадлежащо на Бога, като едно божествено същество. Опирайки се на целия антропософски светоглед, ние трябва да посочим онзи характерен момент от Лемурийската епоха, когато човекът все още не беше инкарниран в земните елементи, а пребиваваше в божествено-духовната сфера. Всъщност Евангелието на Лука проследява произхода на своя Исус до онези епохи, през които човекът все още не беше изгубил чисто божествената си природа и не беше попаднал под влиянието на т.нар. луциферически Същества.

Фактически онези Мистерии, които водеха своите ученици по пътя на посвещението, разгледано вчера от нас като познание за великите тайни на космическото пространство, искаха да издигнат човека над всичко земно, или по-добре казано, над това, в което той се превърна след своите земни инкарнации. Те поучаваха как човекът може да гледа на света, когато го възприема не чрез органите, формирани у него след луциферическите влияния. Как изглежда Вселената за ясновиждащия поглед, след като човек се освободи от възприятията, постигнати чрез физическото и етерното тяло, след като се освободи от всичко, което намира към него от земния свят? Ето какъв беше на първо време големият въпрос пред учениците на Мистерииите. А да не забравяме, че човекът се намираше в подобно състояние, и то по напълно естествен начин, още преди земните си инкарнации, още преди да се превърне в „земния Адам“, за когото ни говори Библията, и особено Евангелието на Лука. Следователно, съществуват само две възможности, чрез които човекът може да бъде едно божествено-духовно същество. Едната възможност е във висшето посвещение на Мистерииите; другата възможност е неосъществима в сегашната степен на Земната еволюция тя беше налице в една от елементарните степени от съществуването на човека: а именно преди слизането на божествения човек през Лемурийската епоха до онова, което Библията нарича „земен човек“, защото „Адам“ означава онзи „земен човек“, който е изгубил чистата си божествено-духовна природа и е привлякъл земни елементи за изграждането на своето тяло.

Но когато описваме подобни процеси, може да ни направи впечатление и още нещо. А то е, че все пак се изброяват само седемдесет и седем поколения или степени на наследственост. От Евангелието на Матей някому би могло да хрумне, че от Авраам до Христос са изброени само четиридесет и две поколения, и ако той изчисли годините, които се падат средно на едно поколение, ще установи, че те съвсем не са достатъчни, за да се стигне от Христос до Авраам. Но който би твърдял това, нека да вземе под внимание, че в по-далечните епохи,

епохите на патриарсите преди Соломон и Давид, на едно поколение се полагаха много повече години, отколкото по-късно. Ако искаме да приведем нещата в съответствие с историческите дати, тогава за три поколения например Авраам, Исаак и Яков ние не би трябвало да посочим средната продължителност на три днешни поколения, а приблизително един период от около 215 години; нещо, което се потвърждава и от окултното изследване. Фактът, че през онези далечни епохи средната продължителност на едно поколение е по-голяма, отколкото днес, изпква още по-ясно при поколенията от Адам до Авраам. При родословието след Авраам всеки може да пресметне, че отделното поколение обхваща много по-продължителен период от време; знаем, че когато им се раждат синове, патриарсите Авраам, Исаак и Яков винаги се намират в една твърде напреднала възраст. И ако днес едно поколение обхваща средно 33 години, то онези, които са писали Евангелието на Матей, с право са пресмятали за едно поколение по 75 до 80, а и повече години. Не ка да подчертаем: родословието, с което започва Евангелието на Матей, т.е. веригата от Авраам до Христос е съставена от отделни човешки личности. Обаче това далеч не е така, когато вече с помощта на Евангелието от Лука проследяваме родословието преди Авраам. Сега се налага да припомним нещо, което е напълно вярно, въпреки че то може да се стори напълно невероятно за материалистичните представи на днешните хора.

Това, което днес наричаме наша памет, или спомен за неизменните качества на нашата вътрешна същност, при нормалните хора то се простира само до първите детски години. Когато съвременният човек проследява своя живот, той открива, че на определено място спомените прекъсват; един ще си припомни повече от своето детство, друг по-малко. Обаче, като цяло, нашата днешна памет е затворена в границите на индивидуалния личен живот, въпреки че не обхваща целия личен живот до деня на раждането. Ако размислим върху характера на душевните качества и върху особеностите на човешкото съзнание от миналите времена, ако разглеждайки цялата еволюция на човечеството си припомним онова древно ясновидство, което през онези времена беше едно напълно нормално състояние на човешкото съзнание, тогава не би трябвало да се учудваме, че при тези сравнително не много отдалечени времена както това се потвърждава от духовно-научното изследване съотношенията между човешкото съзнание и човешката памет са били доста по-различни отколкото са те днес.

Следователно, ако се пренесем зад онези времена, които Библията свързва с Авраам, ние ще установим, че цялата душевна структура, цялата душевна организация на човека е била съвсем друга, в сравнение с днешната, и това се отнася особено за паметта. И ако се пренесем още по-назад в миналото, и стигнем до Атлантската епоха, ние трябва да заявим: Тогава паметта беше коренно различна. Преди всичко, тя обхващаше не само, както днес, личните изживявания в рамките на отделния човешки живот, но проникваше и зад раждането, разпростирайки се върху изживяванията на бащата, дядото и т.н.

Паметта беше като нещо, което чрез кръвта се носеше през поколенията и едва по-късно тя се сви, ограничавайки се в рамките на индивидуалния човешки живот.

И когато в древността ставаше дума за употреба на едно или друго име по начало даването на имена в древността би изисквало днес едно специално изследване -, тогава под едно такова име трябва да се разбира нещо коренно различно от това, което то означава за днешните хора. Всичко, което твърди официалната филология, е пълно дилетантство. В древността употребата на имената беше нещо съвсем различно. Тогавашните хора изобщо не биха могли да стигнат до представата, че нещата и съществата могат да бъдат назовавани по един толкова повърхностен начин, както това става днес. В древността името беше нещо могъщо и субстанциално; то беше дълбоко свързано с вътрешната същност на нещата и съществата, и изразяваше тяхната природа с помощта на звуци. Името беше един непосредствен отзвук на тази вътрешна същност, на тази вътрешна природа. За тези неща нашата съвременна епоха просто не може да има никакво понятие, защото в противен случай не биха възникнали книги като „Критика на езика“ от Фритц Маутнер, която се позовава по забележителен начин на всички по-нови изследвания, на всички критични студии от последните години, обаче не взема под внимание единствено онова, което беше най-съществено за езика в древните времена.

През древността името изобщо не се употребяваше по отношение на отделния човек в неговия личен живот, а за обозначаване на онова, което е запазено в колективната памет, така че едно име се употребяваше дотогава, докато продължаваше споменът. Например, Ной не е един отделен човек; името Ной означава, че първоначално даден човек си спомня своя собствен живот, като в същото време обхващайки периоди преди раждането той си спомня живота на своя баща, на своя дядо и т.н. до тогава, докато се изчерпят паметовите сили. На хората се даваше едно и също име дотогава, докато бяха налице нишките на спомена. Ето защо име на като Адам, Сет или Енох са обхващали толкова личности, колкото е било възможно да попаднат в периметъра на ретроспективния спомен. Следователно, когато в старите хроники се казва, че някой се нарича Енох, това би трябвало да означава: В съответната личност, явяваща се като син на даден човек, носещ друго име, възниква една нова паметова нишка; в случая тази личност вече не си спомня своите предшественици. Обаче тази нова паметова нишка далеч не прекъсва със смъртта на „първия“ Енох, а се предава от баща на син, внук и т.н., докато отново възникне една напълно нова паметова нишка. И доколкото тази паметова нишка продължава във времето, дотолкова се запазва и употребата на съответното име. Следователно, когато в родословното дърво срещнем, примерно, името Адам, то обхваща не една, а много личности.

Евангелието на Лука, естествено, употребява имената тъкмо в този смисъл. Ето какво иска да каже то: Ние трябва да проследим онова божествено-духовно

Същество, което се потопи в Аза и в астралното тяло на Натановия Исус до онзи далечен момент, когато човекът за пръв път влезе в поредицата на своите инкарнации. И така, в Евангелието на Лука, първоначално ние сме изправени пред имената на отделни личности. Обаче издигайки се над Авраам, ние стигаме до времето, когато паметта е имала по-голяма продължителност и е обхващала така да се каже, под формата на един общ Аз личности от няколко поколения, които всъщност са били обозначаваани с едно и също име.

И сега Вие разбирате: Всъщност онези 77 имена, които Евангелието на Лука изброява, обхващат много по-продължителни периоди от време, включително и онзи момент, когато божествено-духовната същност на човека се инкарнира за пръв път в едно физическо-сетивно човешко тяло. Другото, което сега трябва да изтъкнем, се свежда до следното: Онзи, който след 77 степени постигаше в Мистериите душевно пречиства не от всичко, с което човечеството е било натоварено в хода на Земната еволюция, се издигаше до онова състояние, което днес е възможно само тогава, когато човек се освобождава от тялото и може да живее в астралното тяло и в Аза. Сега вече той може да се разлее над всичко онова, от което е възникнала самата Земя, над целия Космос, над цялата космическа система. Ето какво трябваше да се случи. И тогава той се приближава до онази сила, която навлезе в астралното тяло и в Аза на Натановия Исус.

В лицето на Натановия Исус трябваше да бъде посочено онова, което човекът има не от земните, а от небесните източници. И така, Евангелието на Лука ни описва божествено-духовното Същество, което е проникнало в астралното тяло и в Аза на Натановия Исус. Докато Евангелието на Матей ни описва онази божествено-духовна сила, която от една страна поражда у Авраам вътрешния орган на съзнанието за Яхве; макар че от друга страна тя е същата сила, която в продължение на 42 поколения подготвя една строго определена наследствена линия в рамките на физическото и етерното тяло.

Още вчера аз споменах: ученията, залегнали в основата на Матеевото Евангелие и по-точно обясненията за Исус от Назарет и за произхода на неговата кръв, бяха култивирани в онези общности на есеи и терапевти, за които вече стана дума, а сред тях като един велик Учител се подвизаваше Йешуа бен Пандира личността, която подготви епохата на Христос Исус. Той успя да подготви неколцина от своите ученици, като им разкри следното: След изтичането на определен период от време, а именно 42 поколения след Авраам, еврейският народ ще бъде напреднал до такава степен, че индивидуалността на Заратустра ще може да се инкарнира в един от потомците на Авраамовата линия, в един от потомците на Соломоновата линия на Давидовия дом. Тези неща бяха известни предварително. Естествено, всичко това ставаше в условията на тогавашните Мистерии. Обаче не само в школите на есеите, но и сред отделни техни последователи имаше случаи, когато дадена личност успяваше наистина да се издигне през тези 42 степени и по пътя на ясновиждането да съзерцава как

би изглеждало онова Същество, което е слязло по съответните 42 степени. Да, с помощта на подходящи учения, тези неща трябваше да бъдат разяснени на света. Ето защо задачата на есеите се свеждаше до това, да поддържат поне у отделни хора разбирането за идващия Христос.

Ние вече споменахме за необикновения път, по който първоначално тръгна онази човешка индивидуалност, която се инкарнира в кръвта, чийто състав ни описва Евангелието на Матей. Ние знаем: великият Учител, познат под името Заратустра или Зороастер, проповядваше в източния свят онези неща, за които сме говори ли многократно; именно те бяха същинското основание за неговата инкарнация. Знаем още, че той подготви цялата египетска култура на Хермес, като за тази цел пожертвува своето астрално тяло, което после беше прието от Хермес. Знаем също, че той пожертвува и своето тогавашно етерно тяло, което беше предназначено за Мойсей, и че Мойсей осъществи културната си мисия чрез етерното тяло на Заратустра. Самият Заратустра можа да се инкарнира по-нататък в други астрални и етерни тела. Особено интересна за нас е Заратустровата инкарнация през шестото столетие преди нашето летоброене като Заратас или Назаратос, живял в древна Халдея, където негови ученици са били халдейските мъдреци и маги, както и най-забележителните еврейски окултни ученици по време на Вавилонското пленничество. За халдейските окултни школи следващите шест столетия бяха наситени с традициите и ритуалите, произлизащи от Заратустровата инкарнация в лицето на Заратас или Назаратос. Ето защо поколения наред от халдейски, вавилонски, асирийски и други окултни ученици, обитаващи земите на Азия, почитаха в най-висша степен името на този велик свой учител, Заратустра, в лицето на сегашната му инкарнация като Заратас или Назаратос. И преизпълнени с копнеж те очакваха следващата инкарнация на своя велик учител и предводител, понеже те знаеха, че след шестстотин години той отново ще се появи. Тайната на неговото повторно идване им беше добре известна; у тях тя просветваше, така да се каже, като светлина, идваща от бъдещето.

И когато времето настъпи, когато кръвта за новата инкарнация на Заратустра беше напълно готова, тогава тримата пратеници, тримата мъдреци поеха по своя път от изток. Те добре знаеха, че името на самия Заратустра ще ги отведе като пътеводна звезда до мястото на неговата реинкарнация. Самият Заратустра беше този, който отведе тримата мъдреци до родното място на Исус от Евангелието на Матей.

Дори с помощта на университетската филология може да се докаже, че в действителност през древните епохи думата „звезда“ е била употребявана за наименование на една или друга личност.

Не само окултното изследване потвърждава, че на времето тримата мъдреци са тръгнали след звездата Зороастер, след „златната звезда“ Зороастер, който трябваше да ги отведе до мястото на своята реинкарнация; но и самата употреба

на думата „звезда“ както посочих, този факт може да се докаже и филологически подсказва, че зад пътеводната звезда следва да виждаме самия Заратустра.

Следователно, шест столетия преди нашето летоброене, източните мъдречи бяха свързани по някакъв начин с онази индивидуалност, която се инкарнира като Исус от Евангелието на Матей. Мъдреците тръгнаха след самия Заратустра; те вървяха по неговите следи. Ако мога така да се изразя, шествието на Заратустра увлече мъдреците и ги отведе от техните източни, халдейски Мистерии, към Палестина, където Заратустра подготвяше своята следваща инкарнация.

Тайната, отнасяща се до бъдещата инкарнация на Заратустра, на Заратас или Назаратос, не беше чужда на халдейските Мистерии. Обаче есеите, издигащи се по съответните четиридесет и две степени, говореха и за още нещо: за тайнствената кръв на еврейския народ която в подходящия момент трябваше да послужи за новото тяло на Заратустра. Следователно, имаше два вида хора, които знаеха нещо за тайната на Исус от Евангелието на Матей. От страна на Заратустра, халдейските посветени очакваха онази индивидуалност, която трябваше да се инкарнира в еврейската кръв; от по-външната страна, от страна на тялото, за тази тайна знаеха именно есеите. И така, налице беше едно учение, поддържано повече от сто години в средите на есеите: учението за предстоящото раждане на Исус от Евангелието на Матей, на онзи Исус, който трябваше да изпълни не само всички условия, за които говорих, но и други условия, които бихме могли да охарактеризираме по следния начин.

След продължително душевно обучение в хода на 42 степени, есеецът се издигаше, така да се каже, до там, че можеше да вижда тайните на физическото и етерното тяло. Онзи, който трябваше да се роди, да се инкарнира в тази кръв, се спуска отгоре; той вече разполага с качествата, които есеите придобиват в резултат на тежките и продължителни изпитания, минавайки през съответните четиридесет и две степени. За този, който слизаше, бихме могли да заявим: Той предварително носи у себе си предпоставките, нужни за изграждане на необходимите качества. Те се раждаха с него, казваха есеите. Обаче това, което се практикуваше в есейските общности, беше всъщност продължението на един вид окултно обучение, което открай време съществуваше сред еврейството.

Всред еврейството винаги е съществувало това, което се нарича „назирейство“. То се състоеше в това, че от делни хора още преди възникването на общности от терапевти и есеи прилагаша върху себе си строго определени методи за душевно и телесно развитие. Именно назирейците прилагаша един метод, включващ строга диета, който дори и днес в известен смисъл би бил полезен, ако даден човек иска да напредне в своето душевно развитие по-бързо, отколкото това е възможно при обикновени условия. Те напълно се въздържаха от месоядство и алкохолни напитки. По този начин те постигаха известно олекотяване, понеже месоядството всъщност е една пречка за духовните стремежи на човека. Фактически нещата стоят така и тук съвсем не става дума за

някаква пропаганда на вегетарианството -, че въздържането от месоядство наистина олекотява целия човек. Отхвърляйки месото от своята храна, човек става душевно силен и преодолява много по-енергично онези препятствия и пречки, които се коренят във физическото и етерното тяло. Той става много по-издържлив, естествено, не само поради факта, че се въздържа от месоядство, а най-вече поради обстоятелството, че е станал душевно силен. Ако само се въздържа от месоядство, той променя единствено своето физическо тяло; и ако липсва това, което трябва да се появи от страна на душата, тогава въздържането от месо просто няма никакъв смисъл.

Да, назирейството действително е съществувало. Но есеите го продължават, и то в една много по-строга форма, особено що се отнася до предписанията, макар че те прибавиха и други неща. Те възприеха всичко, за което говорих вчера и завчера, но най-вече се въздържаха от месоядство. По този начин някои хора сравнително бързо се научаваха да разширяват диапазона на своите спомени и да надзърват, така да се каже, над съответните четиридесет и две степени в тайните на хрониката Акаша*21. Те се превръщаха в един вид присадки, които удължаваха живота на дървото. Те не бяха вече нещо отделно от дървото на човечеството, сега те усещаха нишките, които ги свързваха с останалото човечество. Те бяха нещо различно от другите, които се откъсваха от ствола на дървото и чиято памет се ограничаваше само в рамките на отделната личност. Сред есейските общности такива хора бяха наричани с една дума, близка по значение до „живата клонка“, за разлика от „отрязаната клонка“. Тези хора усещаха себе си вътре в живата верига на поколенията; те не се усещаха като отрязани от общото дърво на човечеството. Тези последователи на есеите, които бяха преминали през четиридесет и двете степени, се наричаха „нецери“.

Един от верните и изтъкнати ученици на нецерите беше този, който вчера определих като техен учител, а именно Исус, син на Пандира. Защото този Йешуа бен Пандира, който е добре познат на окултистите, имаше петима ученици, всеки от които следваше едно строго определено направление от общото учение на Йешуа бен Пандира. Тези петима ученици на Йешуа бен Пандира носеха следните имена: Матай, Накай, третият ученик понеже беше особено близък до нецерите се казваше Нецер, и останалите Бони и Тона. Тези ученици или апостоли на Йешуа бен Пандира, който през първото столетие преди нашето летоброене загина от мъченическа смърт поради обвинение в ерес и богохулство, доразвиха в пет различни направления неговото велико и всеобхватно учение.

Както показва духовно-научното изследване, след смъртта на Йешуа бен Пандира, в лицето на ученика Матай силен тласък получи учението, третиращо подготовката на кръвта за идващия Исус от Матеевото Евангелие. А учението за вътрешната душевна организация, което е свързано със старото назирейство, беше продължено от другия голям ученик на Йешуа бен Пандира, от Нецер. Нецер беше предопределен да основе една малка колония. В Палестина

съществуваха множество такива колонии и всяка една от тях полагаше грижи за отделен клон на есейството. Последователите на Нецер бяха групирани най-вече в една тайнсвена колония, разположена около мястото, което по-късно Библията нарече с името Назарет. Там в Назарет, или Нецерет, ученикът на Йешуа бен Пандира основа една колония, чиито членове живееха в строга тайна; те поддържаха духа на старото назирейство. С оглед на процесите, за които ще говоря допълнително, за Исус от Евангелието на Матей след бягството в Египет и след завръщането оттам нямаше по-подходяща атмосфера от тази на назирейството. За това загатват и думите от Евангелието на Матей, които описват завръщането от Египет и заселването в Назарет, „за да се сбъдне реченото чрез пророците, че ще се нарече назарей" (Матей 2, 23). В последствие този факт ще бъде превеждан по всевъзможни начини, понеже преводачите не са били наясно с неговия истински смисъл. Тук става дума за една колония от есеи, всред които израсна Исус.

Сега обаче, преди да се впуснем в другите подробности, а именно връзките с Исус от Евангелието на Лука, нека да спрем вниманието си върху някои основни моменти от живота на Исус от Евангелието на Матей. Всичко, което първоначално описва Евангелието на Матей, ни отвежда назад към тайните, които Йешуа бен Пандира проповядва всред есеите, за да ги повери после в ръцете на своя ученик Матай. Още първите загадки от Евангелието на Матей ни насочват към въпросния ученик Матай. А чрез всичко, което така да се каже идва от тази страна, която Евангелието на Матей описва, можеше да бъдат подготвени физическото и етерното тяло на Матеевия Исус, като естествено се подразбира, че в рамките на четиридесет и две поколения става дума също и за влияния върху астралното тяло. Но въпреки нашите твърдения, че през първите четиринадесет поколения се усъвършенствува физическото тяло, през вторите четиринадесет поколения етерното тяло, а през третите четиринадесет поколения след Вавилонското пленничество астралното тяло, следва да сме наясно: Всичко онова, което беше правилно подготвено по този начин за Заратустра, можеше да му послужи само що се отнася до физическото и етерното тяло на тази могъща индивидуалност.

Припомнете си, как аз многократно съм описвал пред Вас, че в индивидуалното си развитие от раждането до седмата година човекът развива предимно физическото тяло, през следващите седем години, т.е. от смяната на зъбите до половата зрелост той развива предимно етерното тяло, и едва после идва ред за свободното разгръщане на астралното тяло. И така, изграждането на физическото и етерното тяло за новата инкарнация на Заратустра трябваше да привърши в онази етерно-физическа организация, която беше подготвена в рамките на наследствената линия, започваща с Авраам. Обаче след като Заратустра стигна до крайната точка на развитие, имам предвид развитието на етерното тяло, оказа се че това, което е подготвено за него, е вече недостатъчно, и той трябваше да пристъпи към развитието на астралното тяло. И тогава настъпва

онова чудно и величествено събитие, без разбирането на което ние изобщо не сме в състояние да проникнем в Мистерията на Христос Исус. До дванадесетата си година Заратустровата индивидуалност живя във физическото и етерното тяло на Исус от Евангелието на Матей; защото при тази индивидуалност, а отчасти и поради климатичните особености, периодът, за който в нашите географски области са нужни четиринадесет, петнадесет години, в случая настъпва по-рано. До дванадесетата година беше постигнато всичко, което е възможно в съответно подготвеното физическо и етерно тяло на соломоновата наследствена линия. И тогава фактически Заратустровата индивидуалност напусна това физическо и етерно тяло, за което първоначално се говори в Евангелието на Матей и премина в Исус от Евангелието на Лука. Защото от лекциите върху Евангелието на Лука вече знаем, че разказът за „дванадесетгодишния Исус в храма“ означава следното. Когато детето Исус от Евангелието на Лука внезапно застава пред своите родители в такъв облик, че те просто не могат да го познаят и сякаш виждат някой друг, всъщност в неговия вътрешен свят навлиза Заратустровата индивидуалност, която до този момент следваше своето развитие във физическото и етерното тяло на Соломоновия Исус.

Да, колкото и трудни да са за ярване тези неща, особено за материалистично мислещите хора, те съществуват. Преминаването на една индивидуалност от едно тяло в друго е напълно възможно. Нещо подобно стана и тогава, когато индивидуалността на Заратустра напусна своето първоначално тяло и премина в Исус от Евангелието на Лука, у когото бяха специално подготвени астралното тяло и носителят на Аза.

И така, след дванадесетата година Заратустра можа да продължи своето понататъшно развитие в специално подготвените астрално тяло и Аз на Натановия Исус. Евангелието на Лука представя този факт по един забележителен начин, когато ни разказва необичайната случка с дванадесетгодишния Исус, изправен пред книжниците в храма. Малкият Исус изговаря съвсем необичайни думи. Но благодарение на какво Натановият Исус можа да постъпи така? Благодарение на факта, че в този момент индивидуалността на Заратустра беше „преминала“ в него. До този момент, т.е. до дванадесетата му година, когато това дете беше доведено в Йерусалим, Заратустра не беше проговарял от него; ето защо характерът на детето беше толкова променен, че родителите му когато го видяха да стои всред книжниците просто не можаха да го познаят.

И така, в Евангелията се говори за две родителски двойки, като и в двата случая бащите се казват „Йосиф“, а майките „Мария“; тези имена са носели мнозина хора в миналото; но да вадим заключения от самите имена, както те биват схващани днес това противоречи на истинското окултно изследване. Следователно, в двете семейства се раждат и две деца, носещи името Исус. За едното от тях, Исус от Соломоновата линия на Давидовия дом, ни говори родословието от Евангелието на Матей. Другото дете, Исус от Натановата линия, е син на съвсем други родители и за него ни разказва Евангелието на Лука. Двете

деца израстват в непосредствена близост до към тяхната дванадесетгодишна възраст. Това Вие ще намерите в Евангелията, а те винаги говорят истината. И докато хората не искат да чуят истината, Евангелията ще са затворени за тях. Обаче ние трябва да вникнем в Евангелията, те винаги говорят истината.

Исус от Натановата линия израства като дете с необичайно дълбока душевност. Той не е силен в овладяването на външната мъдрост и външното познание; но за сметка на това излъчва необичайно дълбока сърдечност и безгранична готовност да обича, понеже в неговото етерно тяло пулсираше онази сила, която води началото си от епохата, когато човекът все още не беше навлязъл в поредицата от инкарнации и водеше едно чисто духовно съществуване. Това духовно-божествено съществуване живееше в него под формата на една безгранична способност за обич и любов към другите. Натановият Исус нямаше влечение към качествата, които хората постигаха в своите инкарнации чрез инструмента на физическото тяло; обаче от друга страна целият му душевен свят беше протъкнати от нежност и сърдечна топлина. Всичко, което иначе бликваше от човешкото сърце само поради намесата на външния свят, Исус от Евангелието на Лука го проявяваше в известен смисъл още от самото начало. Веднага след раждането си той изговаря думи, които са разбираеми за околните. И така, той беше постигнал внушителен напредък спрямо вътрешния си душевен живот, но остана плах и неуверен спрямо всичко, което човечеството постига на Земята в хода на поколенията. Ето защо родителите му останаха слисани, когато в подрастващото тяло на това дете те внезапно съзряха едно другомом че, овладяло до съвършенство външната мъдрост на света и изобщо всичко, което може да бъде постигнато с външни средства. Внезапното и бурно преобразяване стана възможно, понеже в същия момент индивидуалността на Заратустра премина от Соломоновото дете Исус в другия Исус този от Натановата линия. И когато родителите му го откриват в храма, в този момент от детето прозвучава гласът на Заратустра, на Заратас.

Естествено, Заратустра беше овладял всички онези способности, до които човек се издига, служейки си с инструментите на физическото и етерното тяло. Той трябваше да потърси кръвта и наследствената линия на Соломоновия род, респективно тялото, което беше подготвено там, понеже то носеше в себе си могъщи и развити до краен предел сили. От това тяло той взе каквото трябваше, за да го съедини с онези елементи на нежност и сърдечна топлина, които изпълваха Натановия Исус от Евангелието на Лука, да го съедини с онези душевни елементи, които бяха характерни за човека преди слизането му в земни инкарнации. Тези две качества се сляха сега в едно цяло. Сега пред себе си ние имаме едно същество. А в следващия миг, бих казал, ние ставаме свидетели на още нещо. Не само родителите на Исус от Евангелието на Лука открива изненадващата промяна, която не можеха дори и да допуснат; тази промяна стана видима също и за останалите. Защо когато момчето Исус бива намерено в храма от своите родители, евангелистът Лука продължава с думите: „И той слезе

с тях и отиде в Назарет... А Исус израстваше във външната си физическа форма, израстваше в благородните си навици, израстваше в мъдростта"? Защо се изброяват тези три качества? Защото тези три качества излязоха на преден план именно сега, когато Заратустра премина в Натановия Исус.

Специално подчертавам, че обикновеният библейски превод на тези три думи гласи: „А Исус напредваше в мъдрост, в ръст и в благоволение пред Бога и хората" (Лука 2, 52). Бих желал да зная дали някой действително има нужда тъкмо от Евангелието, за да посочи, че едно дванадесетгодишно момче „напредва в ръст"? Дори в превода на Вайцекер*22, Вие ще прочетете: „И Исус растеше в мъдрост, облик и благодат пред Бога и хората". Обаче смисълът на всичко това е съвсем друг: сега в Натановото момче Исус се изявява една индивидуалност, която разгръщаше не само както преди своя дълбок и съзвучаващ душевен живот, лишен от каквото и да е външен блясък; сега, след като разполагаше с едно съвършено физическо тяло, тя му предаде и подобаващия външен облик. Обаче дори и това, което израства в етерното тяло като сбор от опре делени навици, дори и то не съществуваше по-рано у Натановия Исус. У него се разгърна една неудържима любвеобилност, която можеше да прерасне в още по-могъщи действия; обаче тази заложба се прояви, така да се каже, спонтанно, без да намери видим израз в поведението, в навиците. Но сега се намеси другата индивидуалност, която разполагаше с достатъчно сили, прииждащи от физическото и етерното тяло, за да формира съответните навици и да ги „запечатва" в етерното тяло. Тук се докосваме до второто качество, което „растеше" в момчето Исус. Третото качество „напредваше в мъдрост", е нещо самопонятно. Момчето Исус от Евангелието на Лука беше не толкова мъдро, колкото любвеобилно, способно да обича в най-висшия смисъл на тази дума. Но така или иначе, „напредването в мъдрост" стана възможно едва след като индивидуалността на Заратустра премина в Натановия Исус.

Още в лекциите си върху Евангелието на Лука аз казах: напълно възможно е, една личност, която е напусната от индивидуалността и притежава само трите тела физическото, етерното и астралното тяло да продължи да живее още известно време. Обаче това, което беше останало от Соломоновия Исус, постепенно угасна и фактически наскоро умря. Или с други думи: Същинското момче Исус от първата глава на Матеевото Евангелие умря сравнително скоро след своята дванадесета година.

И така, първоначално ние имаме не едно момче Исус, а две момчета Исус, които после стават едно. Често пъти древните текстове изкарват наяве забележителни подробности, които могат да бъдат разбрани, само ако се познават съответните факти. Ние допълнително ще говорим за начина, по който се съединяват двете деца Исус; сега ще споменем само следното. В т.нар. Египетско Евангелие срещаме едно забележително място, което още през първите столетия изглеждаше твърде еретическо, понеже в християнските среди не желаеха да чуят съдържанието се в него истини, или пък не искаха те да стават

достояние на други хора. Обаче все пак, някои от текстовете на това апокрифно Евангелие се запазиха, например че „спасението ще дойде в света, когато двете станат едно и външното стане като вътрешното“. Това изречение е точен израз на нещата, кои то току-що Ви описах с оглед на окултните факти. Спасението зависи от това, че двете ще станат едно. И те стават едно, когато в дванадесетата година Заратустровата индивидуалност премина в Натановия Исус. Вътрешното стана външно. Душевната сила на Исус от Евангелието на Лука имаше могъщ вътрешен заряд; обаче този вътрешен заряд доби, външен израз след като Заратустровата индивидуалност, развивайки се във външните обвивки, т.е. във физическото и етерното тяло на Соломоновия Исус, прониза и така да се каже, импрегнира вътрешната душевна сила на Натановия Исус, укрепвайки я с енергиите на физическото и етерното тяло. Ето как един могъщ импулс идвайки „отвътре“ прониза физическото и етерното тяло на Натановия Исус, така че сега „външното“ можа да стане израз на „вътрешното“, на онова „вътрешно“, което преди момчето Исус от Евангелието на Лука да беше приело Заратустровата индивидуалност действително оставаше нещо тайно и скрито. Ето как двете станаха едно.

Днес ние проследихме Заратуистра, тръгвайки от неговото раждане като „детето Исус“, описано в Евангелието на Матей и стигайки до неговата дванадесета година, когато той напусна своето първоначално тяло и премина в тялото на Натановия Исус, за да го формира и развие до такава степен, която по-късно му позволи фактически да го пожертвува, да пожертвува физическото, етерното и астралното тяло, за да приеме онова Същество, което ние наричаме Христос.

СЕДМА ЛЕКЦИЯ

Берн, 7 Септември 1910

Ако искаме да разберем цялото значение на Христовото Събитие за еволюцията на човечеството, длъжни сме още веднъж да припомним един факт, добре познат на онези от Вас, които миналата година в Базел слушаха лекциите ми върху Евангелието на Лука. Налага се да припомним този факт още веднъж, понеже днес сме решили да поставим пред душевния си поглед най-съществените моменти от Христовото Събитие, за да можем през следващите дни да се съсредоточим, така да се каже, в детайлите на цялата картина, чиито основни линии ще на хвърляме именно днес. За да стигнем обаче до тези основни линии, необходимо е да си припомним един важен закон от еволюцията на човечеството, а именно, че в хода на развитието хората постигат все нови и нови способности, все по-високи и по-високи ако можем така да ги наречем степени на съвършенство. Този факт проличава дори от едно съвсем повърхностно историческо проследяване на определен период от време, в който някои способности все още не са развити, но ако заострите вниманието си как в хода на времето все нови и нови качества се вливат в човека, накрая Вие ще

стигнете до нашата съвременна култура. Но за да може една строго определена способност да се пробуди в човешката природа и постепенно да се превърне в обща способност на всички хора, в една способност, която бих казал може да бъде овладяна от всеки в съответната епоха, за тази цел е необходимо съответната способност да се породи най-напред у някого, и то с изключителна сила.

В лекциите си върху Евангелието на Лука миналата година аз описах „осемстепенния път“, който човечеството може да следва, ако се придържа към всичко онова, което се вля у него чрез Гаутама Буда*²³ Обикновено този осемстепенен път се обозначава по следния начин: правилно мнение, правилно съждение, правилно слово, правилен начин на действие, правилно място, правилни навици и правилно съзерцание. Тук става дума за определени качества на човешката душа. Или с други думи: След епохата на Гаутама Буда, човешката природа се издигна до такава степен, че постепенно човекът можа да развие у себе си като една вътрешна способност онези качества, които произтичат от осемстепенния път. Обаче преди инкарнацията на Гаутама Буда, т.е. преди издигането му в степенга Буда, за човешката природа беше невъзможно да постигне тези качества. Нека да обобщим: За да намерят тези качества място в човешката природа, необходимо беше следното най-напред трябваше да се появи едно висше Същество, като Гаутама Буда, и да вложи във физическата човешка природа онзи първоначален подтик, чрез който тези качества можеха да израснат в хода на стотици и хиляди години като една самостоятелна сила в човешката душа.

Тогава аз споменах още, че сега тези способности ще станат присъщи на все по-голям брой хора; и когато те ще са притежание на достатъчно голям брой хора, Земята ще е готова да приеме следващия Буда, Майтрейя Буда, който сега е Бодисатва. И така, между тези две събития, ние виждаме онзи продължителен процес, в чийто ход хората ще постигнат онези интелектуални, морални и душевни качества, които са посочени в осемстепенния път. Обаче, за да се стигне до един такъв напредък, необходимо беше все някога една висша индивидуалност да даде първоначалния подтик за това чрез едно изключително събитие. Следователно, стана така, че всички тези качества, произтичащи от осемстепенния път, се събраха в един отделен човек, а именно в личността на Гаутама Буда. Едва сега тази личност можа да роди импулса, чрез който всички хора да са в състояние да постигат въпросните качества.

Ето до какво се свежда този закон от еволюцията на човечеството. Най-напред въпросните качества трябва да станат достояние на една личност; едва по-късно, в хода на стотици и хиляди години, те ще се вливат в цялото човечество, така че към този еволюционен импулс да се присъединят всички хора.

За това, което трябва да се влее в човечеството чрез Христовото Събитие, не са необходими примерно пет хилядолетия, какъвто е случаят с духовния импулс на Гаутама Буда. Това, което се вля в човечеството чрез Христовото Същество, ще

се нуждае от целия бъдещ ход на Земята еволюция, за да намери израз в бъдещите човешки качества и способности. Обаче какво всъщност представлява това, което по един сходен начин само че в безкрайно по-величествен мащаб от този на Буда озари човечеството чрез Христовото Събитие? Искаме ли да си представим последиците от Христовото Събитие, ние трябва да знаем следното. Всичко онова, което през древните предхристиянски епохи се даваше на човечеството единствено чрез Мистерии, след Христовото Събитие стана достойние и тази възможност непрекъснато ще нараства на всички хора, превръщайки се в едно всеобщо качество на човешката природа. Но по какъв начин? За да отговорим на този въпрос, налага се преди всичко да изясним същността на древните Мистерии и същността на посвещението в предхристиянските епохи.

Всред различните народи по Земята посвещението имаше различен характер; същото се отнасяше и за посвещението през следатлантските културни периоди. Целият диапазон на посвещението беше така разпределен, че тези или онези народи минаваха само през определена част на посвещението, докато други народи минаваха през друга част на посвещението. Ако човек ясно схване законите на прераждането, лесно би намерил отговор на един от въпросите, които биха могли да възникнат: Защо не всеки народ можеше да мине през целия диапазон на посвещението? Това не беше необходимо, понеже една душа, родена в даден народ, се издигаше именно там през една от степените на посвещението, без да бъде ограничавана в рамките на една единствена инкарнация всред този или онзи народ; прераждайки се в различни народи, тя минаваше там и през другите части на посвещението.

Искаме ли да си обясним същността на посвещението, ние трябва да кажем: Инициация или посвещение, това е навлизането на човека в духовния свят, който е недостъпен за неговите физически сетива и за обикновения разум, който на свой ред също е свързан с инструмента на физическото тяло. В нормалния живот човекът има, така да се каже, двукратната възможност през всеки 24 часа да бъде там, където прониква също и посветеният, само че посветеният пребивава там по един доста по-различен начин отколкото обикновения човек. Следователно, фактически човекът е винаги там, само че не го знае. Осветеният обаче знае! Както е известно, през денонощието човекът разполага с две основни състояния на съзнанието: будност и сън. Ние многократно сме описвали как при заспиването, Азът и астралното тяло се отделят от физическото и етерното тяло. Така със своите Аз и астрално тяло, човекът се разлива из целия Космос, за да извлече оттам онези сили, от които се нуждае за своя дневен буден живот, фактически от заспиването до пробуждането, човекът е разлят из целия обкръжаващ го свят. Обаче той не знае нищо за това. Неговото съзнание угасва в мига на заспиването, когато астралното тяло и Азът напускат етерно-физическия организъм, така че той наистина се носи из Макрокосмоса, само че не знае нищо за тази част от своето съществуване.

И така, посвещението се състои в следното: Човекът да се научи и то съзнателно, а не несъзнателно да живее в Макрокосмоса, да съучаствува във всичко, съзнателно да вникне в тайните на другите небесни тела, които са дълбоко свързани с нашата Земя.

Ако заспива неподготвен и възприема онзи свят, в който пребивава докато спи, човекът остава под величествените и грандиозни впечатления, които обаче бихме могли да сравним с пълното заслепяване на неподготвеното човешко око, когато в него нахлува ярката Слънчева светлина. Да, в този случай човекът изживява едно космическо заслепяване, което умъртвява нещо в душата му. И цялото посвещение се свежда до следното: Навлизайки в Макрокосмоса, човекът да се окаже с подготвен и здрав организъм, който да устои пред напора на свръхсетивния свят. Но това е само едната страна: човекът да стане възприемчив за Макрокосмоса, за онзи свят, в който той пребивава всяка нощ, макар че спящото му съзнание не регистрира този факт.

Пребиваването в макрокосмическия свят е заслепяващо и объркващо, понеже в сетивния свят човекът свиква с коренно различни отношения, отколкото онези, с които се сблъсква в свръхсетивния свят. В сетивния свят човекът е така устроен, че разглежда всички неща, ако мога така да се изразя, от една единствена гледна точка. И ако трябва да се произнесе за нещо, което не съвпада точно с мнението, основаващо се на собствената му гледна точка, тогава той го провъзгласява за погрешно. Но опрем ли се на възгледа, че всички неща трябва да са подредени по удобен за нас начин несъмнено такъв възглед е полезен за живота на физическия план ние никога не бихме се справили с Макрокосмоса. Защото в условията на сетивния свят, човекът се концентрира върху една точка и изхождайки от тази точка, от тази охлювна черупка, той прави преценките се за не щата и хората. И тогава всичко, което съвпада с предварително изграденото мнение, е истинно; което не съвпада е погрешно. Когато обаче се докосне до посвещението, той трябва да навлезе в макрокосмическия свят. Нека да предположим, че човекът навлиза в една определена посока; в този случай той би изживял само процесите, които среща тук, а всичко останало би отпаднало от неговото ползрение. Обаче, навлизайки в Макрокосмоса, човекът просто не може да се ограничи само в една от посоките; той трябва да се разлее по всички възможни посоки. Навлизането в Макрокосмоса е едно огромно себеразширение. Тогава възможността да се ориентираме според една единствена отправна точка, изчезва напълно. Налага се да гледаме на света и от една втора, от една трета гледна точка; с други думи, налага се да развием една лабилност, една подвижност на съзерцанието, един всеотраден поглед към нещата.

Естествено, ние не сме в състояние да се съобразяваме с безкрайно много положения, а само с основните от тях. И всъщност Вие не би следвало да се опасявате, че ще трябва да имате грижа за онези безкрайно много гледни точки, които съществуват теоретически; по начало, всички отношения, засягащи

човека, могат да бъдат групирани в 12 гледни точки, които винаги са били символично изобразявани в звездния език на мистериите школи чрез дванадесетте знаци на Зодиакалния кръг. Навлизайки в свърхсетивния свят, човекът не бива, примерно, да се ограничава само в сферата на Рака, а да обхваща този свят действително от 12 различни гледни точки. Нищо не ни помага, ако търсим световната хармония с помощта на един абстрактен, логически език; хармонията следва да търсим с помощта на различни мирогледи, които е възможно и да си противоречат. Най-напред е необходимо да се научим да разглеждаме света от различни страни.

В скоби бих добавил, че хората поемат един тежък кръст, когато във всички онези духовни направления, които се опират на окултни истини, неусетно вмъкват навиците си от обикновения живот. Когато човек е принуден да сподели определени истини, които са извоювани в хода на свърхсетивното познание, необходимо е дори и с оглед на едно чисто екзотерично описание да изхождаме от различни гледни точки. Онези, които от доста години внимателно наблюдават нашето Антропософско Движение*24, добре са забелязали, че основният ни стремеж е да описваме фактите не едностранчиво, а като се опираме на най-различни гледни точки. Ето защо такива хора, които преценяват нещата само според законите на физическия свят, често се натъкват на противоречия; защото, естествено е, че даден факт изглежда различно, ако бъде проучван от различни гледни точки. В този случай лесно биха се намерили противоречия. Впрочем един от основните принципи на дадено духовно-научно движение следва да вземе под внимание, когато някъде се казва нещо, което след време влиза в привидно противоречие с теза, която се развива на друго място, въпреки че в двата случая имаме една отправна гледна точка. И за да не се шири всред самите нас дух на противоречие, следва да описваме нещата именно от различни гледни точки. Така например, слушателите на миналогодишния мюнхенски цикъл „Деца на Луцифер и братята Христови“*25 имаха възможност да се докоснат до дълбоките мирови тайни, описани от гледна точка на източната философия. Обаче за този, който иска да навлезе в свърхсетивния свят, е необходима една подвижност, една лабилност на съзерцанието. И ако се стреми към друго състояние, той неизбежно попада в един лабиринт. Нека да се замислим: човекът е устремен към света, обаче светът не е устремен към човека. Ако човекът е обзет от предразсъдъци и застива на определена точка, може да се получи така, че светът междувременно да напредне в своето развитие, а човекът да изостане в своята еволюция. Ако например, за да си послужи с космическата звездна писменост, човекът, така да се каже, се ограничи в сферата на Овена и повярва, че стои в съзвездието Овен, а светът в резултат на своето развитие му „поднася“ това, което се намира в съзвездието Риби, тогава той съзерцава свърхсетивните процеси, разиграващи се в Риби и символично представени чрез космическия звезден говор като нещо, което идва от Овена. Така лесно се стига до объркване и

фактически човекът попада в един лабиринт. Нека да не забравяме: За да се справи с лабиринта на Макрокосмоса, човекът има нужда от 12 гледни точки.

Тази е само една от характеристиките на човешкия живот в Макрокосмоса. Обаче, макар и без да знае, човекът е включен в божествено-духовния свят и по един друг начин. Наистина, в мига на пробуждането той се потопява във физическото и етерното тяло, обаче му липсват каквито и да е възприятия за това потопяване, понеже в същото време неговите възприятия се отклоняват в посока към външния свят. Ако той би се потопявал съзнателно в своето физическо и етерно тяло, възприятията му щяха да са коренно различни.

Ето как човекът бива предпазен от съзнателни изживявания в Макрокосмоса за който той не е подготвен именно чрез съня; а от съзнателното потопяване във физическото и етерното тяло, той бива предпазен чрез отклоняване на цялата му възприемателна способност в посока към външния свят. Впрочем, опасността, която би могла да настъпи, ако той се опита да навлезе неподготвен в своето физическо и етерно тяло, е не що съвсем различно от космическото заслепяване и объркване, за които ние споменахме като евентуална опасност при едно прибързано и неподготвено „навлизане“ в Макрокосмоса.

Ако човекът се окаже неподготвен за природата на своето физическо и етерно тяло и започне да се идентифицира с нея, тогава настъпва особено бурно развитие на онази част от неговата същност, която той всъщност получи с оглед на земното си физическо и етерно тяло. Но с каква цел той получи тези две тела? За да развие Азовото съзнание! Обаче в света на физическото и етерното тяло Азът идва, така да се каже, неподготвен, непречистен. Но когато човекът се потопи във физическото и етерното тяло без да е подготвен, тогава мистичните опитности, които настъпват, фактически изключват вътрешните истини, така че пред човека застават измамни образи. Насочвайки поглед към своята вътрешна същност, човекът би трябвало да се свърже с всичките си егоистични желания и пориви, с всичките си отрицателни качества. Обаче това не се случва; защото през деня неговият поглед се отклонява към сетивните изживявания във външния свят, които не представляват никаква голяма пречка за всичко онова, което може да се развие от вътрешната човешка природа.

Аз често съм споменавал, как християнските мъченици и светци всъщност описват онези изживявания, които те имат, когато навлизат и се потопяват в своята собствена същност. Обръщам внимание и на друго: Чрез изключване на външните сетива и чрез потъването във вътрешната си природа, тези християнски мъченици стигат до онова, което ги очаква там като съблазън, като изкушение. Подобни описания са в пълно съответствие с истината. Общо взето, извънредно поучително е да разглеждаме биографиите на един или друг светец от тази гледна точка. И ние ще установим как емоциите, страстите и поривите утихват, когато в нормалния живот хората насочват своя поглед към външния свят.

Или с други думи: Навлизайки в своята вътрешна природа, човекът веднага попада в силовото поле на своята Азовост, попада там, където той не е в състояние да проявява други стремежи, освен тези, които са характерни за Аза, попада там, където не може да стори нищо друго, освен да задоволи своите желаниа и страсти, попада там, където именно злото, спотаено в него, се опитва да обсеби неговия Аз.

И така, ние виждаме как от една страна ако се поддаде на стремежа да се „разшири“ в Космоса без да е достатъчно подготвен човекът е застрашен от един вид заслепяване, а от друга страна ако се потопи неподготвен в своето физическо и етерно тяло той бива един вид притиснат, компримиран в своя Аз.

Обаче съществува и друга страна на посвещението, която е в зависимост от природата на отделните народи. Докато едната страна, разширяването в Макрокосмоса, беше типична за арийските и северните народи, другата страна беше застъпена главно при египтяните. Но съществува и такова посвещение, при което човекът се приближава до божествения свят, насочвайки поглед в посока навътре, навлизайки в дълбините на своята собствена природа, за да открие там непосредствените действия на божествения свят.

В древните Мистерии общочовешкото развитие все още не беше напреднало до там, че посвещението независимо дали то е насочено навън към Макрокосмоса, или навътре към Микрокосмоса да бъде предоставено на самия човек. Когато например в едно египетско посвещение човекът беше поставян в сред силите на своето физическо и етерно тяло, така че напълно съзнателно да изживее физическите и етерните процеси, тогава от всички страни на неговата астрална природа изкачаха най-ужасяващи емоции и страсти; от човека веднага изкачаха демонични, дяволски сили. Ето защо йерофантът в египетските Мистерии се нуждаеше от помощници, които улавяха тези демонични сили и чрез собствената си природа ги отклоняваха в друга посока. Ето какво представляват дванадесетте помощници на йерофанта. Но по този начин, в условията на древното посвещение, човекът никога не можеше да бъде напълно свободен. Защото това, което по необходимост бликваше при потопяването във физическото и етерното тяло, можеше и трябваше да се развие само тогава, когато около човека бяха тези дванадесет помощници, които хващаха и укротяваха демоните.

Нещо подобно ставаше и в Мистерииите на Севера, където разширяването в Макрокосмоса можеше да се осъществи едва с присъствието на дванадесет помощници около йерофанта, чиито сили бяха изразходвани по такъв начин, че окултният ученик действително да развие необходимите мисли и усещания, чрез които би се справил с лабиринта на Макрокосмоса.

На такова посвещение, при което човекът остава напълно несвободен и изцяло зависим от помощниците на йерофанта, които укротяваха демоните, постепенно трябваше да отстъпи пред едно друго посвещение, където човек може да се справи със самия себе си, така че йерофантът само му посочва средствата и

казва: Ето, има да се направи това и това!, след което човекът продължава нататък сам. Днешният човек все още не е напреднал твърде много по този път. Но постепенно сред човечеството ще покълне една нова способност, която ще му позволи и то без странична помощ както да се разширява в Макрокосмоса, така и да потъва в Микрокосмоса, така че всеки човек, като напълно свободно същество, ще може да се справи и с двете страни на посвещението. Тъкмо поради тази причина настъпи и Христовото Събитие. За човека Христовото Събитие означава изходната точка, за да се отпрати свободно както в дълбините на физическото и етерното тяло, така и в просторите на Макрокосмоса. С тези две противоположни възможности трябваше първо да се справи едно същество от най-висш порядък, каквото беше Христос Исус. И в основата на Христовото Събитие е не друго, а фактът, че това всеобхватно същество Христос, извърши пред цялото човечество, като един вид „образец“, всичко онова, което в хода на напредващата Земна еволюция ще е по силите на достатъчно голям брой човешки същества. Ето защо, все някога, това събитие трябваше да настъпи. Следователно, в какво се изразява Христовото Събитие?

От една страна, самото Христово Същество трябваше да се потопи във физическото и етерното тяло. И поради обстоятелството, че физическото и етерното тяло на един човешки индивид бяха подготвени и осветени в най-висша степен, Христовото Същество можа да проникне в тях това стана само веднъж така че в общочовешката еволюция навлезе един нов импулс: всеки човек, който се стреми към това, може да изживее по свободен начин навлизането във физическото и етерното тяло. За тази цел Христовото Същество трябваше да слезе на Земята и да извърши това, което дотогава никога не беше ставало на Земята. Защото в древните Мистерии, благодарение на помощниците, за които стана дума, настъпваше нещо съвсем различно. В древните Мистерии човекът можеше да слезе до тайните на физическото и етерното тяло, както и да се издигне до тайните на Макрокосмоса, но само за сметка на това, че в тези моменти фактически той не живееше в своето физическо тяло. Наистина, той можеше да проникне в тайните на физическото тяло, обаче не и в рамките на самото него; той трябваше, така да се каже, да бъде напълно свободен от тялото. И когато се завръщаше в него, той можеше да си спомня своите изживявания в духовните сфери, но не и да ги пренася във физическото тяло. Тези изживявания оставаха само спомени.

Чрез Христовото Събитие всичко това трябваше да се промени коренно и то действително се промени. Или с други думи, преди Христовото Събитие просто не съществуваше такова физическо и етерно тяло, което би изживяло как Азът прониква в цялата човешка природа, включително до пределите на физическото и етерното тяло. В предишните епохи никой не можеше да проникне със своя Аз до физическото и етерното тяло. Това се случи за пръв път по време на Христовото Събитие. Сега настъпи и друга голяма промяна: макар и безкрайно надвишаващо човека, Христовото Същество се свърза с човешката природа по

такъв начин, че се разля в Макрокосмоса без каквато и да е чужда помощ; за тази цел то си послужи единствено със своята собствена Азова същност. Но всичко това стана възможно само чрез Христос. Едва сега човекът получи способността в пълна свобода да прониква навън в Макрокосмоса. Ето как изглеждат двата основни стълба, които застават пред нас в двете Евангелия, в Евангелието на Лука и в Евангелието на Матей. И какво означават те?

Ние видяхме, че индивидуалността на Заратустра, която през древните следатлантски епохи беше великият Учител на Азия, по-късно се инкарнира като Заратас или Назаратос, и че същата тази индивидуалност отново се инкарнира в онова дете Исус, за което ни говори Евангелието на Матей и което произлиза от Соломоновата линия на Давидовия Дом. Ние видяхме още, как в продължение на 12 години Заратустровата индивидуалност успя да развие в това момче Исус т.е. в самия себе си всички онези качества, които можеха да бъдат развити в етерно-физическата организация на един потомък от Соломоновия дом. Заратустра стигна до тях само защото той живя цели 12 години в това физическо и етерно тяло. По начало до човешки качества се стига, ако ги развием като „инструменти“, като органи. После Заратустровата индивидуалност напусна това момче Исус и премина в другото момче Исус, за което ни говори Евангелието на Лука: то произлиза от Натановата линия на Давидовия дом, роди се като второ дете Исус и в Назарет беше отгледано редом с първото. Заратустровата индивидуалност премина тъкмо в това момче Исус и евангелистът Лука описва този момент в известната сцена, когато родителите му го откриват в Йерусалимския храм по време на празника. Докато соломоновото дете Исус умря наскоро, Заратустра продължи да живее в Исус от Евангелието на Лука до своята тридесета година, развивайки всички онези качества, които могат да бъдат развити с помощта на предварително подготвените органи, каквито притежаваха физическото и етерното тяло на Соломоновия Исус, към които по-късно прибави и това, което можа да постигне чрез астралното тяло и Аза на Натановия Исус.

И така, до своята тридесета година Заратустра израства в тялото на Натановия Исус, развивайки там съответните качества до такава степен, че сега можа да принесе третата си велика жертва; сега той пожертвува своето физическо тяло, което в продължение на три години се превърна във физическо тяло на Христовото Същество. След като в миналото Заратустровата индивидуалност беше пожертвувала астралното си и етерното си тяло за Хермес и Мойсей, сега тя принесе в жертва физическото тяло, или с други думи: тя напусна тази последна обвивка, която иначе съдържа в себе си както етерното, така и астралното тяло. И това, което до този момент се извършваше от Заратустровата индивидуалност, сега се поема от едно Същество с единствена по рода си природа, представляващо изворът на цялата мъдрост, към която се стремяха всички велики Учители на човечеството: Христос. Ето събитието ние ще говорим за него още по-подробно което намира израз в Кръщението от Йоан в реката Йордан, чиято всеобхватност и величие едно от Евангелията описва с

думите: „Ти си Моят възлюбен Син, в когото Аз виждам самия себе си, в когото пред мен застава моето собствено Себе" (Лука 3, 22), а не с тривиалния превод „...в теб е моето благоволение!". В другите Евангелия четем: „Ти си мой многообичан Син, днес аз те родих". Тук ясно проличава, че става дума за едно раждане, а именно за раждането на Христос в онези обвивки, които Заратустра предварително подготви и после принесе в жертва. В момента на Йоановото Кръщение, Христовото Същество навлиза в подготвените от Заратустра човешки обвивки. Сега пред нас настъпва едно новораждане на трите обвивки, при което те се изпълват със субстанциалната сила на Христос. Йоановото Кръщение е едно новораждане на подготвените от Заратустра обвивки и раждането на самия Христос на Земята.

Сега Христос е влязъл в едно човешко тяло, или по-точно казано, в човешки тела, т.е. във физическото, етерното и астралното тяло на Натановия Исус, които бяха подготвени по специален начин, и все пак те са същите онези човешки тела, с каквито разполагат и останалите хора, макар и в не толкова съвършен вид. Христос, най-висшата индивидуалност, която може да свърже себе си със Земята, сега се намира в тези три човешки тела. И ако в името на човечеството трябва да стигне до пълното посвещение, той е длъжен да изпита и двете разновидности: Както слизането във физическото и етерното тяло, така и издигането в Макрокосмоса. Да, Христос минава през тези две изпитания именно заради човечеството. Разглеждайки тези факти, ние трябва да сме наясно: При слизането си във физическото и етерното тяло Христос остава неуязвим от всички съблазни, които връхлитат към него, но биват отблъснати. Нека да сме наясно и за другия момент: той остава защитен и от онези опасности, които възникват при издигането си в Макрокосмоса.

И така, Евангелието на Матей описва как след Йоановото Кръщение в реката Йордан, Христовото Същество действително слиза във физическото и етерното тяло. Това събитие е отразено в историята за изкушението (Матей 4, 1-11). И ние ще видим как евангелският разказ за изкушението, включително и до най-малките подробности, възпроизвежда онези изживявания, които човекът по начало има, когато той се спуска във физическото и етерното тяло. Следователно, това навлизане на Христос в тесните рамки на човешкото физическо и етерно тяло, тази концентрация на човешката Азова същност, са нещо напълно оправдано, понеже сега хората вече знаят: Тези процеси засягат и вас самите! С всичко това ще се сблъскате и вие самите! И кога то си спомняте за Христос, когато ставате подобни на Христос, вие ще разполагате със силата сами да преодолявате всичко, което се надига от физическото и етерното тяло.

Разказът за изкушението е един забележителен момент в Евангелието на Матей. Той възпроизвежда едната страна на посвещението. Другата страна на посвещението, разширяването в Макрокосмоса, също е налице: А именно когато научаваме как Христос напълно в смисъла на сетивната човешка природа предприема навлизането си в Макрокосмоса.

Тук бих искал да изтъкна едно, на пръв поглед, основателно възражения. Ние ще го обсъдим подробно в следващите дни; днес обаче ще засегнем само най-важното: След като Христос действително е бил едно Същество от толкова висш порядък, защо трябваше да предприема всичко това, защо трябваше да слезе във физическото и етерното тяло, защо трябваше да се разшири и навлезе в Макрокосмоса? Самият той не се нуждаеше от това! Той трябваше да го направи заради хората. Съществата от по-висшите сфери, близки до Христос, можеха да предприемат нещо подобно там, във висшите сфери. Но този процес не беше предприеман в рамките на човешкото физическо и етерно тяло; досега нито едно човешко тяло не беше проникване от Христовото Същество. Божествените субстанциални сили можеха да са навън в пространството; обаче до този момент, това, което живее в човека, все още не беше изнасяно в пространството. Единствено Христос можеше да предприеме всичко това: Да влее човешките сили в Космоса. Само един Бог можеше да издигне човешката природа по този начин.

А сега идва ред и на втория основен стълб в Евангелието на Матей, а именно когато ни се показва, че втората страна на посвещението навлизането в Космоса, в Слънцето и звездите също беше постигната чрез Христос, и то не за друго, а заради самата човешка природа. Сега Христос бива помазан, помазан както всеки друг човек, за да стане чист и неуязвим срещу всичко онова, което би могло да го посрещне от физическия свят. И помазването, което играе важна роля в древните Мистерии, отново застава пред нас, обаче на една по-висока степен, вече на историческата сцена, докато по-рано то оставаше в пределите на храма (Матей 26, 6-13). Ние ставаме свидетели, как сега Христос дава израз на „навлизането в големия свят“ не само навлизането в себе си, а разливането из целия останал свят и това става по време на Тайната вечеря, когато обяснява на апостолите, че той присъства както в твърдия елемент на Земята, нещо, което е загатнато в думите „Аз съм хлябът“, така и в течния елемент (Матей 26, 17-30). В Тайната вечеря е показано това съзнателно навлизане в големия свят, нещо, което човекът винаги върши по време на сън, само че несъзнателно. Зад покъртващите думи „Душата ми е смутена до смърт“ (Матей 26, 28), се крие онова мъчително усещане, онова космическо заслепяване, за което вече стана дума. Всъщност Христос Исус изживява същото, което иначе хората изпитват като един вид умъртвяване, парализа, заслепяване. В сцената от Гетсимания той изживява нещо, което бихме могли да обозначим с думите: Сега напусна тото от душата физическо тяло изпада в своето първично състояние на страх. Тази сцена ни показва как душата се разширява в големия свят и как тялото е напуснато от нея.

И всичко, което настъпва после, всъщност представлява издигането в Макрокосмоса: Разпятието, полагането в гроба, както и останалите степени от посвещението, които иначе се извършваха само в Мистерииите. Ето другият основен стълб от Евангелието на Матей: Издигането, излизането в

Макрокосмоса. Да, Евангелието на Матей ясно показва това, като обръща вниманието ни върху факта, че до този момент Христос Исус живя във физическото тяло, което после увисна на кръста. Той беше концентриран в тази пространствена точка, обаче сега се разширява из целия Космос. И ако сега някой би поискал да го търси, той би го открил не в това физическо тяло, а би трябвало с ясновидски поглед да го търси в Духа, който изпълва пространството.

След като Христос действително извърши това, което по-рано, обаче с чужда помощ, се постигаше в продължение на три дни и половина в древните Мистерии, след като извърши това, което породило упреци срещу него, понеже беше казал, че този храм може да бъде съборен, разрушен, но за три дни ще го издигне отново (Матей 26, 61) тук ясно е загатнато посвещението в Макрокосмоса, траещо три и половина дни той допълва, че след тази сцена не може вече да бъде търсен в тесните рамки на физическото тяло, а навън в Духа, пронизващ мировите пространства. Въпреки недобрния превод на Евангелията в наши дни, това събитие за става пред нас с цялото си величие: „Отсега нататък ще търсите Сина Човечески т.е. Съществуото, родено от еволюцията на човечеството отгядно на силата, и той ще ви се яви от облаците" (Матей 26, 64). Тъкмо там ще търсите Христос, разлят из целия Космос, като образец на посвещението, което човекът изживява, когато напуска тялото и се разлива в Макрокосмоса.

Тук пред нас застават както началото, така и краят на същинския Христов живот, който започва с раждането на Христос в онова тяло, за което говорихме при Кръщението на Йоан. Там този живот започва с едната страна на посвещението, със сливането във физическото и етерното тяло, представено в историята за изкушението. И той привършва с другата страна на посвещението, с разширяването в Макрокосмоса, започващо със сцената на Тайната вечеря и продължаващо по-нататък с процесите на Бичуването, Поставянето на трънения венец, Разпятието и Възкресението. Ето как изглеждат двата основни момента, между които се разиграват събитията, описани в Евангелието на Матей. Тъкмо тях искахме да разгледаме днес, макар и под формата на една приблизителна скица.

ОСМА ЛЕКЦИЯ

Берн, 8 Септември 1910

Ако напълно обхванем Христовото Събитие, тогава в рамките на онова, което изнесохме вчера относно двете страни на посвещението, издигайки ги до висотата на световно-историческите процеси, ние ще се докоснем до най-съществените черти на християнството.

Едно посвещение, свеждащо се до такъв начин на пробуждане, че при потъването във физическото и етерното тяло, човешките възприемателни способности да не се отклоняват към външния физически свят, а да се ангажират в процесите на етерното и физическото тяло, едно посвещение от този род е

съществувало във всички мистерийни центрове, опиращи се на древната египетска култура. Окултните ученици, търсещи посвещение в стария смисъл на тази дума, т.е. в смисъл, че при него те бяха внимателно насочвани, за да избягват често срещаните при това посвещение опасности, в известен смисъл ставаха други хора, а именно хора, които в акта на посвещението можеха да прозират в духовния свят, различавайки на първо време онези духовни сили и Същества, които са включени в процесите на нашето физическо и етерно тяло.

За да охарактеризираме посвещението при есеите от тази гледна точка, следва да заявим: Когато един есей напредваше през описаните четиридесет и две степени, постигайки едно по-пълно познание за своята истинска същност, за своя истински Аз и изобщо за всичко, позволяващо на човека да вижда чрез външните, унаследени органи, тогава той се издигаше през съответните четиридесет и две степени до онова божествено-духовно Същество, наречено Яхве или Йехова, което взе участие във формирането на описания от мен орган, появил се за пръв път в организма на Авраам; тъкмо него виждаше по духовен път Авраам и тъкмо това беше съществено за онези времена. С други думи, всеки от есеите насочваше поглед към вътрешната човешка същност, породена от действията на това божествено-духовно Същество. Следователно, подобно посвещение имаше за цел познанието за вътрешната човешка същност.

Вчера аз описах в общи линии изпитанията, които заплашват човека, в случай че навлиза неподготвен във вътрешните пространства на своето тяло. Споменах още как в този момент се пробуждат всякакви егоистични желания, изобщо всичко, което принуждава човека да си каже: Всички сили, които нося у себе си, всички емоции и страсти, които са свързани с моя Аз и които не се интересуват ни най-малко от духовния свят, аз искам да формирам по такъв начин, че да се слея с тях и да се ръководя от тях в моите усещания, чувства и действия.

Следователно, главната опасност от едно такова навлизане във вътрешните области на човешкия организъм се изразява в неудържимото нарастване на егоизма. Сякаш един особен вид илюзия винаги обхваща всички, които и днес се стремят към навлизане в своя вътрешен свят чрез някакво езотерично обучение. В такъв случай у човека наистина се проявяват всевъзможни форми на егоизъм, и след като вече те са налице, по правило той просто не може да повярва, че те са действително разновидности на егоизма. Той би повярвал на всичко друго, но не и на факта, че те са разновидности на егоизма. Пътят към висшите светове винаги е бил описван по такъв начин, че дори за съвременния човек е ясно: превъзможването на неимоверни пречки е нещо необходимо! И някои от онези хора, които в наши дни с готовност поемат пътя към висшите светове, но без да са наясно с необходимостта от усилията на превъзможването и биха желали да съзерцават във висшите светове, но без да изживеят това, което в действителност ги издига там, за такива хора винаги е неприятно, когато установят как егоизмът просто блика от човешката природа. Те биха желали да се издигнат направо във висшите светове без да се потопяват в разновидностите на егоизма. Те просто не

забелязват, как тъкмо най-суровият и груб егоизъм се проявява под формата на нещо, което те смятат за напълно редно. За тях разновидностите на егоизма са нещо странно, въпреки че тяхното съществуване е обсъждано стотици и хиляди пъти. С това аз само искам да загатна онези илюзии и измами, от които са застрашени някои хора. В наши дни следва да отчитаме и обстоятелството, че хората са свикнали да живеят удобно и че за тях е напълно естествено да пренасят удобствата от ежедневието в областта на висшите светове, респективно в пътя до тях. Обаче по пътя към духовните светове е немислимо да бъдат създавани такива удобства, на каквито сме така свикнали в условията на физическия свят.

И все пак онзи, който навремето навлизаше в духовните светове чрез едно посвещение, опиращо се на проникване във вътрешната човешка природа, беше въвеждан и в самата сфера на божествено-духовните сили. Той виждаше как тези сили формират физическото и етерното тяло. Подобен човек ставаше непосредствен свидетел на тайните в духовния свят. И той можеше да разказва на своите близки как чрез Мистериите е проникнал в своята вътрешна природа, а наред с това и в самия духовен свят. Но какво беше същественото в този случай? Когато един такъв посветен навлизаше в духовните светове, той знаеше: Да, аз можах да съзерцавам духовния свят, обаче не и с моите собствени сили; аз бях подпомогнат. Помощниците на йерофанта ми позволиха да превъзмогна онзи труден момент, когато демоните, надигащи се от моята собствена природа, биха ме разкъсали.

Обаче поради обстоятелството, че преглеждането в духовния свят се дължеше на външна помощ, той оставаше зависим, и то през целия си живот, от „колегиума на посвещението“, от тези, които го бяха подпомогнали. Изобщо силите, с чиято помощ той се справяше с посвещението, се разливаха заедно с него в околния свят.

Тази процедура трябваше да бъде променена. Онези, които минаваха през посвещението, трябваше да остават все по-малко и по-малко зависими от своите учители, от своите посветители. Защото с тази външна помощ беше свързан и един друг, съществен факт. В рамките на нашето дневно съзнание, ние имаме съвсем ясно усещане за Аза, което се появява още по време на утринното пробуждане. В моята „Геософия“ Вие ще откриете онзи момент, когато човекът може да назове себе си с думата „Аз“. Животното не може да стори това. Ако животното би могло да отправи поглед към своя вътрешен свят, то би открило там не един индивидуален Аз, а един „родов Аз“, един „групов Аз“; то би усещало себе си като принадлежащо към един животински вид. В условията на древното посвещение това Азово чувство беше, така да се каже, заличавано. Следователно, когато човекът се издигаше в духовните светове, неговото Азово чувство избледняваше и ако съпоставите всичко, изнесено от мен, Вие ще установите, че този ред на нещата е бил напълно оправдан. Защото тъкмо Азовото чувство е онова, от което бликат всички страсти и разновидности на

егоизма. За да бъдат възпрени страстите, Азовото чувство трябваше да бъде подтискано. Ето защо при посвещението в древните Мистерии, макар и да не се стигаше до едно сънищно съзнание, все пак се налагаше известно подтискане на Азовото чувство. Човекът все повече и повече трябваше да се стреми към такъв, вид посвещение, което протича е пълно зачитане, и съхраняване на неговия Аз на онзи Аз, който той носи в своето будно съзнание от пробуждането до заспиването. Онова помрачение на Аза, което беше присъщо на древните Мистерии, трябваше да отпадне. И това е нещо, което общо взето може да бъде постигнато само бавно и постепенно в хода на еволюцията; днес то е осъществимо до голяма степен във всички истински форми на посвещението, така че по времето, когато човекът се издига в духовните светове, Азовото чувство не угасва.

Нека да се вгледаме още по-внимателно в древното посвещение, респективно в предхристиянското посвещение на есеите. Донякъде то също беше свързано с известно помрачение на Азовото чувство. Следователно, трябваше да бъде подтиснато тъкмо онова, което в днешното Земено съществуване укрепва Азовото чувство и разчита главно на сетивните възприятия. Ако се замислите дори и за най-незначителните подробности от ежедневието, Вие ще се убедите: Практически по време на своето спящо съзнание в духовния свят, човекът не притежава Азово чувство; той разполага с него само в дневното съзнание, когато вниманието му е отклонено от духовния свят и насочено към сетивно-физическия свят. Така стоят нещата при съвременния човек, както и за човешките същества по времето на Христос. Днес обикновеният Аз изобщо не е пробуден за другите светове. И Христовото посвещение се състои именно в това: намирайки се във висшите светове, Азът да запази онази будност, с която той обхваща сетивно-физическия свят.

Разгледайте сега още по-внимателно момента на пробуждането. Този момент ни се представя по такъв начин, сякаш човекът слиза от висшите светове и се потопява в своето физическо и етерно тяло. Обаче пробуждането далеч не означава, че човекът се доближава до вътрешните процеси на физическото и етерното тяло, понеже възприемателните му способности веднага биват отклонени към околния свят. В езика на древноюдейското окултно учение, всичко, върху което се спира човешкият поглед в мига на пробуждането, всичко, което човекът обхваща независимо дали чрез физическите възприятия на очите или ушите, или чрез физическия разум е било обозначавано като „царство“, Малдуг. И така, какво означаваше древноеврейският израз „царство“? С този израз беше обозначавано всичко онова, е чиято помощ човешкият Аз можеше да остане буден. Тази е най-точната дефиниция за еврейския израз „царство“; това, с чиято помощ човешкият Аз постига своето присъствие. Размислим ли върху този израз, ние ще добавим: С древноеврейския израз „царство“ се обозначава сетивният свят, светът в който будният човек напълно запазва своя Аз.

Нека сега да се обърнем към степените на посвещението при навлизането във вътрешната човешка природа. Първата степен, преди човекът да се потопи в своето етерно тяло и неговите тайни, може да бъде разгадана лесно. Както знаем, външната обвивка на човека се състои от астрално тяло, етерно тяло и физическо тяло. Ако иска да мине през този вид посвещение, човек трябва съзнателно да обхване своето астрално тяло и да го погледне, така да се каже, отвътре. Ако иска да се потопи във вътрешността на своето физическо и етерно тяло, първоначално той трябва да изживее вътрешната страна на своето астрално тяло. То е портата, през която трябва да премине той. В случая става дума за съвсем нови изживявания; тук те са така обективни, както обективни са предметите във външния физически свят.

След като обозначаваме предметите от околния сетивен свят като „царство“, с оглед на съвременния език а в Древноеврейския език това разграничение не е съществувало ние с право допълваме: там се намират минералното царство, растителното царство и животинското царство. В древноеврейския език всичко това е включено в едно царство и съответното понятие „Малхут“ обединява тези три царства. Когато нашият поглед се насочва към сетивния свят и с помощта на Аза различава там животните, растенията и минералите, по същия начин и погледът на онзи, който се потопява в своя вътрешен свят, се насочва към всичко онова, което той може да възприеме в астралното тяло. Човекът вижда процесите в астралното тяло не чрез своя Аз; напротив, Азът си служи с органите на астралното тяло. И сега всичко, което човекът вижда, разполагайки с една различна възприемателна способност и включвайки своя Аз в онзи свят, с който е свързан чрез астралните органи, всичко това древноеврейският език обозначава с три израза. Както ние различаваме животинското, растителното и минералното царство, така и в древноеврейския език, когато човекът започне да навлиза в своето астрално тяло е налице една троичност: Нецах, Йезод, Ход.

Ако бихме искали да преведем както трябва тези изрази на наш език, ние би трябвало отново да проникнем в древноеврейския езиков усет; защото дословните преводи с помощта на речника тук изобщо не вършат работа. Искаме ли да разберем за какво става дума, налага се да прибегнем до езиковия усет на пред християнската епоха. И в този случай ние бихме установили, че звукосъчетанието „Ход“ изразява нещо като „изявяваща се навън духовна сила“. Запомнете добре: тази дума би означавала една духовна сила, отправена навън, и все пак една духовна сила, проявяваща се в астрална форма.

Напротив, думата „Нецах“ съдържа един по-груб нюанс на тази „отправена навън духовна сила“. „Нецах“ ни доближава до това, което бихме могли да наречем с днешната дума „непроницаем“. Ако вземете един днешен учебник по физика, вие ще срещнете някои разсъждения, които впрочем би трябвало да имат стойност на дефиниция но тук не става дума за логика -, а именно, че физическите тела са „непроницаеми“. Всъщност дефиницията би трябвало да гласи: за физическото тяло е характерно, че на мястото, където се намира, в

същото време не може да бъде поставено друго физическо тяло. Ето какво би трябвало да гласи тази дефиниция. Обаче вместо нея звучи догмата: За телата от физическия свят е характерна тяхната непроницаемост!, а би трябвало да се казва тъкмо това: На едно и също място не могат да се намират едновременно две тела. Но тези подробности са от областта на философията. Думата „Нецах“ загатва за някаква себеизява в пространството, която изключва други физически процеси нещо, което би попаднало в по-грубия нюанс на „Ход“. А между „Нецах“ и „Ход“ имаме „Йезод“.

И така, Вие имате три различни нюанса. В „Ход“ е представена манифестацията на определен астрален процес, който е отправен навън. Древноеврейската дума „Нецах“ обхваща следващия етап, когато за нещата вече е характерна една физическа непроницаемост. А междинното състояние означаваме с „Йезод“. И така, с тези три думи определяме трите различни качества, които са характерни за Съществата от астралния свят.

А сега, заедно с окултния ученик, нека да се отправим още по-дълбоко в тайните на човешката природа. След като преодолее това, което първоначално трябва да бъде преодоляно в неговото астрално тяло, той навлиза в областта на етерното тяло. Там човекът възприема нещо по-висше от това, което посочихме с три те древноеврейски думи. Вие бихте могли да попитате: Но защо в своето етерно тяло човекът ще има по-висши възприятия? Отговорът на този въпрос е свързани с един по-дълбока тайна и ако искате да вникнете в същинския смисъл на света, Вие следва да знаете, че тъкмо елементарните проявления на външния свят са дело на най-висшите духовни сили. Аз и по-рано съм подчертавал пред Вас, че тези неща са свързани с обяснението на самата човешка природа.

Както знаете, човекът се състои от физическо тяло, етерно тяло, астрално тяло и Аз. В известен смисъл Азът е най-висшата съставни, част на човешка; но такъв, какъвто е днес, Азът представлява, така да се каже, бебето измежду всичките четири съставни части. Макар и да съдържа в себе си най-висшите заложиби на човешкото същество, според днешната си еволюционна степен, Азът стои на най-долното стъпало. За сметка на това, според днешната си еволюционна степен, физическото тяло е на най-горното стъпало, разбира се не благодарение на човека, а благодарение на непрекъснатите грижи от страна на божествено-духовните Същества по време на Сатурновото, Слънчевото и Лунното развитие. Дори астралното тяло също е по-съвършено от човешкия Аз. Следователно, ако първоначално насочим поглед към човешкия Аз, той изглежда като най-близък до нас и ние не случайно се идентифицираме с него. Ако обаче човек не затваря сам очите си, достатъчно е да отправи поглед към вътрешното устройство на своя организъм, и там той ще открие своя Аз! Помислете само: Колко далеч е човекът от тайните на физическото тяло!

Физическото тяло е изградено не само в хода на милиони години, но и благодарение на милиони божествено-духовни Същества, на които то дължи своята вътрешна структура. Между „най-горната“ и „най-долната“ съставна част

са разположени астралното и етерното тяло. Спрямо физическото тяло, астралното тяло също е на по-ниско равнище. То е център на емоциите и страстите; чрез емоциите на астралното тяло човекът изпитва всевъзможни наслади от неща, които директно разрушават свършената организация на физическото тяло, въпреки че етерното тяло застава като едно препятствие пред тях. Аз често съм споменавал как онези сърдечни отрови, до които човек прибегва поради желанията на астралното си тяло, твърде бързо биха подкопали неговото здраве и как той дължи своето здраве само на обстоятелството, че в цялостната си организация, човешкото сърце е така мъдро устроено, че десетилетия наред успява да отблъсква атаките на астралното тяло. Колкото по-дълбоко слизаме в тялото, толкова по-висши духовни сили са намесени в неговото формиране. Или с други думи: Тъкмо „най-младите“ Богове, най-свежите божествено-духовни сили са тези, които ни дадоха нашия Аз; а древните Богове формираха онова свършенство на „низшата“ човешка природа, която човекът започва да проумява едва днес, без да знае, че дължи свършеното си физическо тяло на най-висшите божествено-духовни сили и Същества.

Обаче при посвещението в есейските колонии, навлизайки във вътрешната човешка природа, окултният ученик започваше да се досеща за това свършенство. Той си казваше: Когато минавам през първите четиринадесет степени, първоначално аз навлизам в моето астрално тяло. Там ме пресрещат всички емоции и страсти, които се коренят в моето астрално тяло, всичко, което през моята инкарнация съм предизвикал като някакъв недостатък на моето астрално тяло. Обаче по отношение на моето етерно тяло аз все още не съм в състояние да предизвикам такива недостатъци, както мога да направя това с астралното тяло. Общо взето, моето етерно тяло е много по-чисто, по-божествено. Аз откривам това, когато се издигам към вторите четиринадесет степени.

Окултният ученик имаше усещането: След като съм преодолял атаките на астралното тяло, аз съм преодолял най-тежкото и след първите четиринадесет степени навлизам сега в сияйните сфери на етерното тяло, чиито сили аз не мога да разруша.

И това, което човекът сега виждаше, древноеврейското окултно учение обозначаваше с три израза, които трудно бихме могли да преведем на някои съвременни езици, а именно с изразите Гедулах, Тиферет и Гевурах. Нека да се опитаме да стигнем до някаква представа за тези три израза.

С оглед на това, което човекът възприема, свързвайки се със своето етерно тяло, ние можем да заявим следното: Първата дума, Гедулах, ни помага да получим представа за всичко, което се проявява в духовното царство, в духовния свят, като нещо величествено. Напротив, макар и да е сродна с първата дума, Гевурах посочва един съвсем друг нюанс на величието, нюансът на едно величие, което е ограничено в резултат на определени действия. Гевурах носи отпечатъка на една сила, която е вече проявена във външния свят, и то за да

брани себе си, за да прояви себе си във външния свят като едно самостоятелно същество. И така, Гедулах е проявление на скритата, вътрешна сила, а Гевурах, бихме могли да кажем, е нещо агресивно, нещо, което се проявява във външния свят благодарение на известна агресивност.

А „покоят в себе си“, т.е. онази вътрешна сила, която макар и да се проявява във външния свят, постига това не с агресивност, а с един друг вид енергия, до чиято същност бихме се доближили, ако обединим двете понятия за „добро“ и „красота“ ето какво означава Тиферет. Когато едно същество проявява своята скрита, интимна природа, пораждайки едни или други външни форми, то се явява за нас като нещо красиво; а когато едно същество проявява своята вътрешна чистота, то се явява за нас като нещо добро. Обаче древноеврейското окултно учение обединява тези две понятия в едно: Тиферет. Ето как изглеждат Съществата, респективно техните три основни качества, с които се срещаме, когато слизаме в етерното тяло.

После идва ред на слизането във физическото тяло. В пределите на физическото тяло, човекът така да се каже се запознава с най-древните божествено-духовни Същества, които са взели участие в неговото формиране. Припомнете си описанията от моите книги „Тайната Наука“ и „Хрониката Акаша“ и по-специално как първите наченки на физическото тяло са налице още по времето на Стария Сатурн. Тъкмо Престолите бяха онези Същества, които пренесоха в жертва своята собствена воля, своята собствена волева субстанция, за да възникнат първите наченки на физическото тяло. В по-нататъшното формиране на физическото тяло взеха участие и други висши Същества от следващите планетарни възплъщения на нашата Земя, а именно Старото Слънце и Старата Луна. От моите мюнхенски лекции за „Библейското сътворение"*26, Вие помнете, че тези висши духовни Същества остават свързани с човека през епохите на Сатурн, Слънце и Луна, за да постигнат още по-съвършена организация на човешкото физическо тяло, така че в днешния си вид то да стане опората на другите си три съставни части: етерното тяло, астралното тяло и Аза.

След като можеше действително да слезе по тези стъпала на своята вътрешна природа, човекът започваше да възприема онова, което древноеврейското окултно учение окачествяваше по следния начин: то притежава такива свойства, които можем да си представим само ако размислим за най-висшето, за това, което можем да постигнем в душите си като мъдрост. Човекът отправя поглед към мъдростта като към един идеал; изпълвайки се с мъдрост, той усеща извисена цялата си душа. Онези, които слизаха във физическото тяло, знаеха: сега те се докосват до определени Същества, чиято природа е идентична с това, което човек може да усвои в твърде ограничен вид, ако е устремен към мъдростта, към онази мъдрост, която е непостижима в рамките на официалната наука; защото тези опитности могат да бъдат постигнати и то само частично единствено ако човекът се справи с тежките душевни изпитания, разбира се не в хода на една инкарнация, а в хода на много поредни инкарнации. Притежател на

мъдростта може да бъде само онзи, който опознае всичките и страни. Човекът заставаше пред Съществата, преизпълнени с мъдрост, пред Съществата, чиито основни качества се свеждаха до могъщите изблици на чиста и висша мъдрост. Древноеврейското окултно учение обозначаваше тези Същества на мъдростта, респективно техните качества, с името Хохмах, което днес бихме превели по един не твърде сполучлив начин като „мъдрост“.

Един особен нюанс на тази мъдрост е нейното, така да се каже, огрубяване; у човека то също се проявява като един вид огрубяване на мъдростта, която той постига в рамките на своята индивидуалност. Но тук, при слизането във физическото тяло, човекът отново среща тези Същества, чиято мъдрост древноеврейското окултно учение нарича Бинах; сега тези Същества, благодарение на посочените качества, се къпят в светлина. Тук се докосваме до нещо, което може да възникне у самия човек, когато му напомним за неговия разум. Всъщност постиженията на човешкия разум са доста ограничени. Но когато става дума за смисъла на Бинах, ние трябва да имаме предвид Съществата, които са изцяло проникнати от това, което може да постигне разумът. Но всичко до тук си остава една груба, примитивна разновидност на Хохмах. Ето защо когато говори за истинската, продуктивна и творческа мъдрост, която съдържа в самата себе си тайните на света, древноеврейското окултно учение сравнява Хохмах с една водна струя, докато Бинах е сравнен с едно море. Ето как трябваше да бъде изразена тази груба, примитивна разновидност на Хохмах.

А най-висшата степен, до която човек можеше да се издигне, слизайки във физическото тяло, беше обозначена като Кетер. Едва ли бихме намерили подходящ израз, за да предадем смисъла на тази дума. Само символично бихме могли да загатнем за качества на тези висши духовно-божествени Същества, и то чрез един символ, с чиято помощ човекът сякаш надхвърля самия себе си: короната, венецът.

Така пред нас би застанала една стълбица с качества на онези Същества, в чиято област навлиза всеки, който предприеме описаното слизание в дълбините на човешкия организъм.

Бинах	Хохмах	Кетер
Гедулах	Тиферет	Гедулах
Нецах	Йезод	Ход

Малхут, Царство, Аз

Всъщност тук става дума за едно израстване. И Вие следва да си представите едно посвещение от рода на тези, които предприемаха есеите така, сякаш човекът стига до съвсем нови опитности и усвоява качества, за които вече

стана дума. Но как изглежда разликата между посвещението при есеите и посвещението при съседните народи? До какво се свежда тази разлика?

Всяко от старите посвещения беше замислено с оглед на това, че трябваше да бъде подтиснато именно Азовото чувство, което се поражда у човека при възприемането на Малхут, на Царството. То трябваше да бъде заличено. Или с други думи: В посвещението ти не можеш да бъдеш онзи човек, който съществува навън във физическия свят; наистина, ти ще се издигнеш в духовния свят, но не можеш да останеш като онзи, който се намира навън, в Царството. Следователно, в областта на старото посвещение трябва да се тегли една дебела черта между изживяванията на окултния ученик и начинът, по който той се чувства в своя Аз.

И ако искаме да обобщим в едно изречение особеностите на стария вид посвещение, което се практикуваше в окултните школи и което, следователно, можеше да намери някакъв отзвук сред външния свят, трябва да кажем: Ако някой иска да мине през посвещението, той не бива да вярва, че може да запази същото Азово чувство, каквото има в Царството, в Малхут. Издигайки се в духовния свят, той изживява с необичайна сила и съвсем непосредствено онези три пъти по три качества, за които стана дума; обаче той трябва да се откаже от своето Азово чувство, от своите изживявания в сетивния свят. Това, което той изживява като Нецах, Йезод, Ход и т.н., не може да бъде пренесено в Царството и не може да остане свързано с обикновеното Азово чувство.

Древните бяха напълно уверени в тези неща. И ако някой от техните съвременници би се осмелил да ги оспорва, на него биха погледнали като на умопобъркан, или като на лъжец.

Есеите бяха първи, които предупреждаваха: Идва времето, когато всичко, което е горе, ще бъде снето долу и човекът ще може да го изживее, запазвайки своето Азово чувство. Гърците нарекоха това βασιλευα²⁷. Ето първоначалното учение на есеите: Идва времето, когато някой ще свали това, което е горе, в „царствата небесни“, тук долу, заради Аза, който живее в Малхут, в Царството. Така звучеше могъщият призив на Йешуа бен Пандира, отправен към есеите и към околния свят. И ако искаме да обобщим неговото учение, макар и съвсем накратко, така, както то беше пренесено за следващите поколения от ученика Матай, бихме могли да продължим по следния начин.

Инспириран от приемника на Гаутама Буда, от онзи Бодисатва, който някога ще стане Майтрея Буда, Йешуа бен Пандира проповядваше: Досега беше така, че Царствата небесни не можеха да бъдат свалени в Царството Малхут, където живее Азът; обаче след като бъде изпълнено времето и след като са изтекли предвидените три пъти по четиринадесет поколения, тогава от Авраамовия род, от Давидовия род, който ние в случая разглеждахме като Есеевия род, ще се роди един, и тъкмо той ще пренесе качествата от Царствата небесни в Царството Малхут, където живее Азът.

Поради своето учение Йешуа бен Пандира беше обявен за богохулник и умъртвен с камъни: подобно учение изглеждаше като най-тежко оскверняване в очите на онези, които не можеха да допуснат и не искаха да видят, че нещо, което за своето време е правилно, в следващата епоха се превръща в нещо неправилно, понеже човечеството непрекъснато се развива.

А после наистина дойде времето, когато предвидените три пъти по четиринадесет поколения привършиха земния си живот и от кръвта на народа действително можа да възникне онова тяло, в което се инкарнира Заратустра; за да може после след като постигна съответните степени на съвършенство да го пренесе в жертва на Христос. Сега настъпи времето, когато предтечата на Христос можеше да възвести: Идва времето, когато Царствата небесни ще слязат до сферата на Аза, живеещ във външните царства, в Малхут.

И сега ние разбираме естеството на онази задача, която Христос си постави, след като мина през изкушението. Той преодоля изкушението чрез своите собствени, вътрешни сили, чрез това, което днешният човек нарича свой Аз. Спускайки се в астралното, етерното и физическото тяло, той преодоля всички атаки и изкушения, които застрашават човека в този момент. Това е представено съвсем ясно. Представени са всички разновидности на егоизма, и то по такъв начин, че вниманието ни е заострено до краен предел.

Сега за окултния ученик настъпва едно друго, трудно препятствие. Навлизайки във вътрешните пространства на своето тяло, у него се поражда един естествен, но всъщност крайно вреден навик; той започва да се занимава единствено със своята собствена личност. У никого това не е така подчертано, както у този, който се стреми към духовния свят; непрекъснато и с най-голяма акуратност, той говори за своята драгоценна личност. Докато обикновените хора не обръщат прекалено голямо внимание на себе си, повечето от тези, които стават антропософи или се устремяват към друг вид окултно развитие, започват да се занимават изключително много със самите себе си, със своя собствен Аз, а в този случай се пораждат всевъзможни илюзии, които при други обстоятелства човек решително би отхвърлил.

Защо това е така? Защото човекът просто не знае как да се справи с всички тези неща, които се надигат от неговата вътрешна природа. Той просто не знае откъде да започне; оказва се съвсем неопитен спрямо самия себе си. По-рано вниманието му лесно се привличаше от външния свят, а сега е насочен предимно към своя вътрешен свят, откъдето се надигат най-неочаквани чувства. Защо се появяват те на повърхността? Това, което то би желал сега, е да бъде изцяло „Аз“ и да е независим от външния свят. Впрочем сега той изпада в грешката, че първоначално би искал да бъде третиран като малко дете, на което ясно се казва какво трябва да прави. Той би желал да бъде всичко друго, но не и човек, който сам определя своята посока и цел, с оглед на езотеричните си опитности. Той все още не е свикнал да се замисля върху тези неща. Обаче има смъртно то усещане, че зависимостта от външния свят му пречи. Само че най-големите смущения

идват тъкмо тогава, когато се опитва да стане независим и фактически попада в плен на своя егоизъм. И сега, следвайки своя егоизъм, макар и да звучи тривиално, той не може телесно да се освободи от външния свят поради простата причина, че хората трябва да се хранят! Да, звучи до голяма степен тривиално, обаче за мнозина това се превръща в едно фатално обстоятелство. То представлява един сполучлив пример за факта, че всички ние сме зависими от околния свят, без който не можем да живеем; тук имаме същите съотношения, както между отделния пръст и цялата ръка: Отрежем ли го от нея, той умира. И така, един прост пример ни показва до каква голяма степен сме зависими от околния свят.

И когато този всеотричан егоизъм бъде разгърнат до краен предел, той може да метаморфозира в желанието: Дано стана най-после независим от околния свят и дано успея по един магичен път да пораждам у самия себе си всичко онова, от което се нуждае моят физически организъм! Ето едно желание, което лесно може да възникне у онези, които търсят посвещението. У тях може да възникне дори истинска омраза, че са зависими от своето обкръжение и че не са в състояние като с магическа пръчка да създават необходимите хранителни средства. Колкото и да е чудно, устременият към езотерично развитие човек става жертва на подобни желания, които макар и в миниатюрен вид възникват още с първите стъпки, за да се превърнат в нещо абсурдно, когато нараснат до краен предел. Човекът просто не знае, че в умален вид тези желания съвсем не му са чужди. Естествено, те не го обземат до такава степен все пак навиците са нещо много силно че да се поддаде на илюзията и да си каже: Аз бих могъл да си послужа с магия и да създам цялата храна, от която се нужда и да живея без помощта на външните природни царства, без помощта на Малхут. Обаче в крайните случаи, човекът наистина би могъл да повярва: Ако някога напредна в моето развитие до такава степен, че да живея направо в моето астрално тяло и в моя Аз, тогава ще съм господар на моите желания и изобщо няма да се нужда от външния свят.

Това изкушение действително се появява. И за онзи, който трябва да го изпита в цялата му сила, то взема следната форма: Изкусителят застава пред Христос. Исус и му казва, че трябва да превърне камъните в хляб. Тази е най-висшата степен на изкушението. Всъщност тук Евангелието на Матей ни описва по един чуден начин навлизането в човешкия организъм под формата на това, което наричаме „историята с изкушението“.

Втората степен се проявява, след като окултният ученик се потопи в своето астрално тяло и действително се изправи пред всички онези емоции и страсти, които биха искали да го направят пълен егоист. След като се усети изправен пред тях, той би желал без да ги преодолява да се потопи направо в етерното и физическото тяло. Всъщност тази ситуация представлява един вид пропадане в бездната. И в Евангелието на Матей тя също е описана като едно политане в онази област, която досега е останала непоковарена от човека: областта на етерното и физическото тяло. Обаче човекът не бива да прави подобен опит,

преди да е станал господар на своите емоции и страсти. Христос знае това и отговаря на Изкусителя, противопоставяйки му своята собствена сила: „Да не изкушаваш Господа твоя Бог" (Матей 4, 7).

И сега идва третата степен: слизането в областта на физическото тяло. Когато се явява като изкушение, това слизание може да бъде описано по малко по-особен начин. То представлява едно изживяване, до което стига всеки човек в хода на посвещението; то съпровожда всеки, който при слизането си във физическото и етерното тяло се издига до онази степен, която му позволява да вижда себе си, ако мога така да кажа, отвътре. Сега той вижда всичко, което е свързано с трите най-висши качества. За него то представлява един цял свят; но първоначално то съществува само в неговите собствени илюзии; един свят, който не може да бъде видян като вътрешна истина, ако човек не премине през обвивката на физическото тяло и не се издигне до самите духовни Същества, които макар и да не влизат в състава на физическото тяло непрекъснато поддържат неговото съществуване. И ако не съумеем да се освободим от егоизма, тогава Изкусителят на физическия свят, Луцифер или Дяволът, е винаги този, който ни подтиква да се заблуждаваме относно самите себе си. Тогава той ни обещава всичко, което възприемаме в сетивния свят, което обаче не е нищо друго, освен плод на нашата собствена илюзия, на нашата собствена Майя. Не се ли изтръгнем от този Дух на егоизма, тогава ние попадаме в един цял свят, изграден от заблуждения и измами; и Луцифер ни обещава тъкмо този свят. Ние не бива да вярваме, че този свят е свят на истината. Първоначално ние влизаме в този свят, обаче ако не се освободим от него, ние оставаме в Майя.

Христос минава през тези три степени на изкушението, като през един вид пробно изпитание, което се отнася за цялото човечество. И след като всичко това е вече изживяно извън принципите на древните Мистерии, след като е постигнато от Христос, който живя в трите човешки тела, на човечеството се дава един съвършено нов импулс: в хода на еволюцията бъдещият човек благодарение на своите собствени сили и заедно с Аза, с когото той е в Малхут, в Царството да се издигне и в духовния свят. Най-после трябваше да бъде постигнато онова състояние, при което разделителната линия между двата свята да отпадне и човекът за едно със своя Аз, живеещ в Малхут да пристъпи в духовните светове. В името на човечеството, всичко това беше постигнато чрез победата над Изкушението, която е описана в Евангелието на Матей. В лицето на едно Същество, което живя на Земята, човечеството получи великия образец за това, как Азът може да се издигне във висшите царства и във висшите светове.

И така, до какво се свеждаше постижението, според което Христовото Същество стана образец за цялото човечество, след като представи под външна и историческа форма всичко онова, което иначе се разиграваше зад булото на Мистериите? Проповедта за Царството! И когато Евангелието на Матей конкретно описва картината на Изкушението, след Изкушението той ще опише и подземната фаза на Христовия Аз, който може да изживява духовния свят в самия

себе си и за целта не се нуждае да излиза извън пределите на своето тяло. Тайната на този Аз, който се издига и навлиза в духовния свят според примера на Христовото Същество, живеещо във външното Царство: Тъкмо тази тайна трябваше да бъде разкрита в онези времена след историята за Изкушението, за които ни говори Евангелието на Матей. Следват онези глави, които започват с проповедта от планината и представянето на онова, което Христос даде като възглед за Царството, за Малхут.

Ето колко дълбок е смисълът на онова, което Вие трябва да търсите в Евангелието на Матей. Всъщност Вие следва да търсите източниците и съставните елементи на Матеевото Евангелие не само в тайното учение на есеите, но по начало в целия древноеврейски и гръцки свят.

И сега, когато разглеждаме тези древни документи които са ни завещани от ясновидци с помощта на резултатите от духовно-научното изследване, у нас се поражда едно истинско страхопочитание, един истински респект: нещо, за което стана дума и по време на лекциите ми в Мюнхен. Когато чуваме казаното от древните ясновидци, ние се изпълваме с усещането, че издигайки глас от старите времена те се обръщат и към нас. Сякаш към нас се понасят думите от един вид духовен разговор, състоял се между великите индивидуалности преди много столетия, така че онези, които искат, наистина да са в състояние да разберат евангелските думи: „Който има уши да слуша, нека слуша" (Матей 11, 15). Обаче както някога бяха необходими ред условия, за да възникнат физическите уши, така са необходими и някои предпоставки в нашия съвременен свят, за възникването на духовни уши, благодарение на които ние проумяваме съдържанието на древните източници и текстове.

Ето защо нашата нова Антропософия трябва да е тук: за да се научим отново да разбираме съдържанието на духовните източници. И едва когато сме въоръжени с разбирането за Аза, за естеството на Аза в Царството, ние ще вникнем в онази глава от Евангелието на Матей, която започва с думите: „Блажени са онези, които просят Дух; защото те ще намерят Царството небесно чрез самите себе си, чрез техния собствен Аз" (Матей 5, 3). Някой от древните посветени би казал: Напрасно бихте търсили Царството небесно във вашия собствен Аз! Обаче Христос каза: Дойде времето, когато търсейки Царствата небесни, хората ще откриват Духа в техния собствен Аз.

Историческият смисъл на Христовото Събитие се свежда до разкриването на дълбоки мистериини тайни, така че те да станат достъпни за външния свят. Точно в този смисъл ние ще се опитаме да разгледаме историческото Христово Събитие още по-отблизо. И тогава Вие ще разберете как следва да се тълкуват думите „Блажени..." , с които започват първите стихове от планинската проповед.

ДЕВЕТА ЛЕКЦИЯ

Берн, 9 Септември 1910

От всичко, което чухме в хода на този лекционен цикъл, за нас става ясно, че характерните черти на Христовото Събитие се свеждат до следното. В определен момент от общочовешката еволюция, който ние описваме като един вид издигане на душата в царствата на Духа а в предхристиянските епохи това беше възможно само в определени мистерийни центрове и то за сметка на известно понижаване на Аза, доколкото той беше включен в нормалното човешко съзнание тя трябваше да приеме един съвършено нов импулс. Макар и до голяма степен този импулс да е осъществим едва в далечно бъдеще, за нас още сега става ясно: при навлизането си в духовния свят, човекът напълно ще запазва онова Азово съзнание, с което днес, като нормални хора, ние обхващаме преди всичко външния сетивно-физически свят. Този напредък в общочовешката еволюция, станал възможен чрез Христовото Събитие, е същевременно и най-големият скок, който някога е бил постиган в планетарното развитие на Земята. Или с други думи: Всичко, което можа да настъпи в Земно то развитие с оглед на този основен факт, е само един вид продължение на онзи велик импулс, който произтече от Христовото Събитие.

Нека сега да поставим въпроса: Какво всъщност трябваше да стане в този момент? В известен смисъл, дори и до най-малките подробности, трябваше да бъде повторено това, което по начало принадлежи към тайните на древните Мистерии а в известен смисъл това е валидно и днес е, че при сливането си в своето физическо и етерно тяло, там в областта на астралното тяло, човекът изживява онези изкушения, за които говорихме вчера. В гръцките Мистерии той отново трябваше да се сблъска с всички трудности, с всички опасности, които застават пред нас, когато започнем да се „разширяваме“ в Макрокосмоса. Ние подробно описахме този процес. Изпитанията, през които човек минава в едната или другата посока на посвещението, бяха преодоляни по един образцов начин от великата индивидуалност на Христос Исус, от когото дойде подтикът за една бъдеща еволюция, черпеща сили именно от посвещението. Нека отново да разгледаме какво всъщност ставаше в древните Мистерии.

Душевните изпитания бяха съпровождани от едно „понижение“ на Аза, така че той изпаднаше в един вид полусън, обаче все пак окултният ученик минаваше през определени степени на развитие. Най-важното в случая беше, че се пробуждаше не друго, а неговият егоизъм: сега той все повече и повече искаше да бъде независим от околния свят. Но както вчера посочих, понеже всеки човек е зависим от околния свят и не може да си осигурява прехраната по някакъв магичен път, той често се поддава на опасната илюзия, да счита че процесите на неговото физическо тяло са идентични с величествените процеси на макрокосмическия свят. През подобни изживявания минаваше всеки от учениците на древните Мистерии, само че в друго състояние на съзнанието, различно от това на Христос Исус. Следователно, ако някой описва

изживяванията на окултните ученици в условията на древните Мистерии, а после ги описва под формата, каквато те имаха в живота на Христос Исус, тези описания са до голяма степен еднакви. Защото това, което се разиграваше в мрака на Мистерииите, сега чрез Христос Исус се превърна в един световноисторически факт.

Нека да вземем следния случай. Да допуснем -, а това е било нещо естествено за епохите преди идването на Христос че някой художник или писател узнава как кандидатът за посвещение минава през едни или други процедури, и после се опитва да ги нарисува или опише; в този случай рисунките и описанията могат да се окажат съвсем близки до евангелските описания за Христовото Събитие. Лесно е да си представим как в някои от древните Мистерии, окултният ученик след определена подготовка за да бъде напълно свободен в душевните си изживявания е бил завързан с разпънати ръце за един вид кръст. В това състояние той оставал известно време, за да получи свобода в душевните си изживявания. Да приеме, че всичко това остава за поколенията под някаква художествена форма. Но после, вече в наши дни, някой намира тези описания и с право заявява: Този писател, съответно този художник, е заимствувал нещо от душевните изпитания, на които са били подлагани окултните ученици в древните Мистерии. И той би могъл да добави: Да, в Евангелията аз отново откривам онова, което е съществувало в древните Мистерии.

Това може да се установи в много и различни случаи. В моята книга „Християнството като мистичен факт“ аз подробно описвах как всички тайни на древните Мистерии отново оживяват в Евангелията и как, общо взето, Евангелията не са нищо друго, освен повторни описания на мистерииното посвещение. И защо, възпроизвеждайки древното мистериино посвещение, Евангелията описаха всичко онова, което стана с Христос Исус? Защото онова, което в древните Мистерии се разиграваше като интимно душевно изживяване, сега се прояви като обективен исторически факт; защото Христовото Събитие възпроизведе само че в една много по-висша Азова степен символчните или реално-символични процеси на старото посвещение.

Тази подробност е изключително важна. Тъждеството между Христовата биография, каквато я знаем от Евангелията, и мистерииното посвещение, може да бъде проумяно само от онзи, който вниква в обстоятелството, че в Мистерията на Голгота се разиграха процесите на старото посвещение, само че с оглед на една друга степен на човешкото съзнание. За да сме още по-точни в описанието, бихме могли да допълним: Онези, които бяха призвани да станат свидетели на Христовото Събитие в Палестина, дочакаха събдването на всичко онова, което предричаха есеите, Йоановото Кръщение в Йордан, Изкушението, Разпятieto и т.н. Сега те можеха да си кажат: Да, ние сме изправени пред едно Същество, което живее в човешко тяло. И ако се опитае да потърсим най-важните, най-съществените елементи на този живот, какво ще открием? Ние ще открием, че определени елементи, които се проявяват като външни исторически факти, са

същите, които на времето влизаха в състава на мистерииното посвещение. Следователно, ако бихме разполагали с „правилника“ на мистерииното посвещение, ние ще разполагаме и с първообразите на онези процеси, които ни предстои да опишем, само че вече под формата на исторически факти.

С други думи, голямата тайна се състои в следното: онова, което по-рано беше укривано в мрака на Мистериите, за да бъде изнесено после във външния свят, и то само като един или друг краен резултат, сега за онези, които разполагаха с духовно виждане, то се прояви на историческата арена с настъпването на Христовото Събитие. Впрочем трябва да сме наясно: По времето на евангелистите далеч не бяха съчинявани биографии, подобни на днешните, каквито са например животоописанията на Гьоте, Шилер или Лесинг, до които съответните биографи стигат след като са ровили из всички тъмни кътчета, събирайки всяка малка бележка и т.н., за да ни представят накрая нещо, което всъщност е най-несъщественото. Евангелистите не се занимаваха с издирването на такива подробности; те се задоволиха с това, да опишат именно съществените моменти от живота на Христос Исус. А най-същественото е, че животът на Христос разглеждан в световноисторически план беше едно повторение на посвещението.

И трябва ли тогава да се учудваме, че фактите изглеждат така и че в наши дни можа да настъпи нещо, от което повечето хора остават действително слисани?

А това, което слисва хората, ще изпъкне още по-ясно, ако внимателно се вгледаме в следното.

Ние разполагаме с древните митове и легенди. Но какво представляват те? Който добре познава митовете и легендите, в много от тях той открива преразкази за онези събития, които ясновиждащото съзнание възприемаше в духовния свят, само че сега те са представени като сегивни процеси; или пък среща други митове и легенди, които по същество са не друго, а възпроизвеждане на процеси, характерни за Мистериите. Например митът за Прометей отчасти е също едно възпроизвеждане на процеси, характерни за Мистериите, а това се отнася и за много други митове. Много често срещаме и едно описание, където е представен Зевс, а редом с него и едно по-низше божество, което за да се изразим в смисъла на древните гърци беше там, за да изкушава Зевс. „Пан, изкушаващ Зевс.“ На една височина е застанал Зевс, а редом с него стои изкушителят Пан: макар и под различни форми, този образ Вие ще срещнете на много места. Защо бяха необходими тези образи? Защото те трябваше да изразят нещо много важно: Слизането на човека в неговата понизша природа, там, където той навлизайки в етерното и физическото тяло среща своята егоистична природа. И така, древната живопис изобилствува с описанията на такива процеси, които се разиграваха с посветените, когато те проправяха пътя си към духовните светове, само че в по-късните митове и легенди, тези процеси бяха представени под една или друга художествена форма.

А днес мнозина лекомислени хора и това е нещо, което истински удивлява тези, които не виждат или пък не искат да видят фактите правят забележителното откритие, че образът на „Пан, стоящ редом със Зевс и изкусяващ Зевс“ е съвсем достоверен, след което заключават: Ясно е, следователно, че сцената с Изкушението Христово е съществувала и по-рано, така че евангелистите чисто и просто са използвали един художествен образ от древността, а самите Евангелия не са нищо друго, освен комбинации от древни описания и образи – следователно, Евангелията не съдържат нещо изключително; те са съставени от митове и говорят за един измислен Христос. В Германия също се водеше лекомисленият спор дали Христос наистина е живял някога на Земята. И непрекъснато с едно гротескно невежество, скрито под маската на достолепие и компетентност се изброяваха всевъзможни митове и легенди, които трябваше да покажат: Ето, тук или там са налице сцени, които ние отново срещаме в Евангелията. Трудно е да се говори в наши дни за истинското състояние на нещата, макар че то е добре известно на мнозина от тези, които могат да формират общественото мнение. Обаче в наши дни духовните движения се развиват по един наистина гротесков начин.

Аз не бих вмъквал тези подробности, ако не се налагаше да вземам становище относно възраженията, които се отправят от тук или там с една привидно дълбока компетентност; ясно е, че тези възражения са насочени срещу основните положения и изводи на антропософската Наука за Духа.

Истинското състояние на нещата отговаря на това, което излагам в моите лекции. Естествено, в Евангелията ние отново се натъкваме на процесите, залегнали в основата на Мистериите, където процедурите на посвещението се прилагат към индивиди с друга степен на съзнание; Евангелията са тук, за да ни кажат: Ето, това, което по-рано се извършваше в Мистериите при една пониженоост на съзнанието, сега отново е тук, но под различна форма, понеже сега изпитанията на посвещението трябваше да бъдат преодолени от едно Азово същество при пълна яснота на съзнанието.

Ето защо не бива да се учудваме, когато чуем: Едва ли има нещо в Евангелията, което да не е съществувало и по-рано. Само че то е съществувало под такава форма, че днес се налага да допълним: Да, човекът трябваше да израсне в Царствата небесни; но не и чрез приближаването им до това, което наричаме Азова област. Ето кое е новото: Всичко, което по-рано можеше да бъде изживявано единствено за сметка на пониженото Азово съзнание, и то в други сфери, сега вече може да бъде изживяно от будния човешки Аз тук, в Малхут, в Царството.

Ето защо, след като превъзможва това, което Евангелието на Матей описва като Изкушение, Христос Исус става проповедник за Царството. Какво всъщност имаше да каже той? Ето какво: Всичко, което по-рано човекът постигаше за сметка на своето понижено Азово съзнание и чрез намесата на други Същества, сега вече може да бъде постигнато в присъствието на Аза.

Следователно, най-важното тук е, че той подчертава: Това, което по-рано беше постигано по други пътища, сега вече може да бъде постигнато в присъствието на човешкия Аз. Ето защо в рамките на Христовия живот не беше достатъчно само да се повторят процесите на старото посвещение; в „проповедта за Царството“ трябваше да стане ясно: Всичко, което по-рано беше обещано на окултните ученици в Мистериите, сега става достояние на онези, които изживяват Азовата същност в самите себе си, и то според примера на Христос.

С други думи, всичко дори и що се отнася до основното учение трябваше да бъде повторено. Обаче ние не бива да се учудваме, че относно старите учения сега възниква съществена разлика: Това, което по-рано не можеше да бъде постигнато чрез Аза, сега вече може да бъде постигнато в Аза. Да предположим, че Христос се обръща към онези, на които повери тази велика истина, според която древните са приемали ученията в Мистериите, за да си кажат, вдигнали поглед към небесните Царства: Ето, от горе, но без да прониква в нашия Аз се спуска всичко онова, което ни носи блаженство. В този случай Христос би трябвало да съхрани предишното разбиране за божествения произход на битието, защото този произход или както още се изразяваме, „Отец“ беше постижим чрез издигането на „понижения Аз“ в духовните сфери, като промени само определени нюанси. И той би трябвало, примерно, да говори по следния начин: Ако по-рано се твърдеше, че вие би трябвало да гледате нагоре към Царствата, където се намира божественият Отец, и да изчакате просветлението, което той сваля за вас от Царствата небесни, днес е редно да добавим: Не само че той ви озарява от духовния свят, но и всичко, което се разиграва горе, трябва да проникне дълбоко навътре в Азовата природа на човека и да намери там своето подобаващо място.

Нека да приемем, че всички отделни строфи на „Отче наш“ биха били налице и по-рано, и че сега се налага само тази малка промяна. По-рано хората отправяха поглед към божествения Дух на „Отца“ по такъв начин, че всичко, което се разиграваше горе, оставаше там, високо над Земното Царство; обаче днес ето как би трябвало да се изрази Христос това Царство трябва да слезе на самата Земя, арената на човешкия Аз, и волята, която свети горе, да запламти също и тук, на Земята.

И какви биха били последиците от този факт? Най-напред нека да отбележим, че ясновидецът, който има усет за тези фини разлики, изобщо няма да се учуди, че основните строфи на „Отче наш“ са съществували много време преди Мистерията на Голгота. Повърхностният наблюдател никога не би могъл да долови тези фини разлики; за него те не са съществени. Не е съществен и смисълът на християнството, понеже той чисто и просто не го разбира. И когато открие тези строфи тук или там в древните текстове, той заявява: Ето, евангелистите дават „Отче наш“, обаче тази молитва е съществувала много преди тях! Понеже не забелязва нюансите, той е убеден: Молитвата „Отче наш“ е съществувала много преди Евангелията. Обаче несъмнено Вие схващате

огромната разлика между истинското разбиране на нещата и тяхната повърхностна оценка. В случая важно е следното: Този, които долавя новите нюанси, веднага ги свързва с древните текстове. А повърхностният наблюдател, който не забелязва тези нюанси, само констатира, че молитвата „Отче наш“ е съществувала и преди Евангелията.

Налага се тези факти да бъдат епизодично припомняни, понеже антропософите по един или друг начин ще трябва да се противопоставят на онази псевдокомпетентност, която се разпространява по стотици и хиляди вестникарски канали и се възприема от повечето хора като научна истина.

И така, по отношение на „Отче наш“ аз бих желал да добавя следното: Някому лесно би могло да хрумне, че молитвата „Отче наш“ или нещо подобно на нея е извлечена от всевъзможните древни текстове, от Талмуда и т.н. Но забележете добре: въпросните учени откриват тук или там, т.е. извън Евангелията, само отделни изречения, отделни строфи от „Отче наш“. И ако отнесем това гротескно мислене към едно от произведенията на Гьоте, бихме могли да твърдим: Първите строфи на „Фауст“ са чисто и просто механически сглобени от Гьоте. Защото лесно бихме могли да докажем: ето, през 17. век е живял един студент, който пропаднал на изпитите и после се оплакал на баща си: Ах, напразно аз право изучавах с горещо старание! А после друг студент, скъсан по медицина, се оплакал на майка си: Ах, напразно аз медицина изучавах с горещо старание! А сега идва Гьоте и просто сглобява първите изречения на „Фауст“. Нима това не е парадоксално? Обаче, по принцип, днешната критика на Евангелията си служи с абсолютно същите методи.

Изреченията на „Отче наш“ са компилирани по същия начин: „Отче наш, който си на небето, бъди благословен; Господи, Боже наш, да се свети твоето име и споменът за теб да живее в слава както горе на небето, така и долу на земята. Нека твоето царство да властва над нас сега и завинаги. Свещените мъже от древността казваха: Прояви низхождение към всички хора и им прости, каквото и да са ти направили. И не ни въвеждай в изкушение, но спаси ни от злото. Защото твое е царството небесно и ти ще царуваш в слава сега и во веки.“

Ето как са компилирани изреченията в „Отче наш“. Молитвата е тук, само че липсват нюансите, липсва най-важното, а то трябва да бъде внесено в „Отче наш“, ако искаме да сме наясно с огромното значение на Христовото Събитие. Най-важно тук е следното: В нито едно учение не се казва, че Царството трябва да слезе долу на Земята. Казва се: „Нека твоето царство да властва сега и завинаги“, но не и: „Твоето царство да дойде при нас“. А точно това е същественото, което се изплъзва от вниманието на повърхностния наблюдател. „Да бъде твоята воля както на небето, така и на Земята“ или с други думи: Божията воля се устремява към сферата на човешкия Аз. Тук Вие имате, макар и само в смисъла на една чисто външна, научна трактовка, разликата между едно привидно изследване и едно действително съвместно изследване, което държи сметка за всички подробности. Предпоставките за едно такова съвместно

изследване винаги са налице, стига човек сериозно да се заеме с него. Вие виждате, че аз си послужих с цитати от една наскоро излязла книга Джон М. Робертсън, „Митовете на Евангелията" (Издателство Ойген Дидерихс, Йена 1910) понеже като един вид модерно Евангелие, тя беше преведена и на немски, за да бъде достъпна за всички; а известният лектор, Артур Дрюс, третиращ въпроса дали Исус е живял на Земята, може да бъде четен само на английски. Тази книга бързо доби популярност и беше преведена на немски, за да не става нужда хората да я четат на английски. И така, един университетски професор обикаля Германия и чете лекции по въпроса „Съществувал ли е Исус?" и с оглед на изтъкнатите от мен факти, заявява: Нито един исторически документ не ни дава основание да приемем, че е съществувала личност като Исус. И като една от най-достоверните книги, на която човек може да се опре, е посочена именно книгата на Робертсън. Обаче тази книга особено що се отнася до историческото проучване на новозаветните текстове съдържа и един вид потвърждение на Антропософията. Ето за какво става дума.

Авторът посочва, че един вид предшественици на „Отче наш" могат да бъдат открити не само в отделни части на Талмуда, но и хилядолетия по-назад. И още на следващата страница се изтъква понеже на „Отче наш" се гледа като на механичен сбор от стари предания, правещи ненужен какъвто и да е Христос -, че на халдейски език съществува една молитва, открита на каменни плочки, в която се призовава древноавилонския бог Меродах. Ето един характерен цитат от тази молитва, чийто превод е публикуван за пръв път от г-н T.G. Pinches в Journal of the Royal Artistic Society през октомври 1891. Става дума за каменни плочки, открити през 1882 г. в Сипара, в чийто текст молитвата е отправена към Меродах и там четем: „Нека изобилието на света слезе и в твоя град; нека твоите заповеди се изпълняват во веки... нека злият дух да живее въвн от теб" И сега ученият, който явно е впечатлен от тези думи, добавя: „Следователно, тук ние сме изправени пред един вид молитвен образец, съществуващ от 4000 г. преди Христос и напълно сходен с „Отче наш". Обаче, има ли смислена връзка между тези изречения и „Отче наш"? Въпреки всичко тези изречения се разглеждат като молитвен образец, който е послужил за прототип на „Отче наш". Ето какви твърдения се приемат днес за еталон на научното изследване.

Но съществува и една друга причина, за да бъдат споделени тези неща в средата на антропософи. Защото антропософите също имат нужда да успокоят своята съвест, а тя лесно би могла да бъде обременена, когато те непрекъснато чуват, че историческите проучвания установяват това или онова, или пък четат в списания и вестници. Някъде в Азия са открити каменни надписи, от които става ясно, че молитвата „Отче наш" е съществувала още 4000 г. преди Христос. Но когато научим за подобно „откритие", редно би било да се запитаме на какво се основава то. Днес аз се постарях да покажа какво се крие понякога зад тези неща, които са „установени научно". Такива примери можем да срещнем на всяка крачка и в тези случаи е уместно антропософите да се замислят върху

вътрешната, сякаш проядена от червеи, страна на онези твърдения, с които често бива атакувана самата Антропософия. Но да продължим нататък.

Същественото тук е, че Христос Исус поставя началото на една еволюция, засягаща цялото човечество, която се опира на Аза, на пълното присъствие и утвърждаване на Аза. Той поставя началото на едно посвещение, чиято висша цел е човешкият Аз. Човешкият Аз е центърът, средоточието на човешкото същество, като същевременно в Аза се оглежда цялата природа на днешния човек, както и всичко онова, което настъпи в света чрез Христовото Събитие.

А до какво се свежда човешката еволюция това става напълно ясно от съдържанието на тези лекции. Човешкото познание за сетивно-физическия свят опиращо се не само на сетивата, но и на разума е в сила едва след епохата, която започва малко преди Христовото Събитие. А през по-далечните епохи, вместо интелекта, свързан с човешкия мозък, в сила беше т.нар. ясновидство; човешкото познание се осъществяваше чрез ясновидството. Тези неща са Ви добре известни от моите лекции върху първите периоди от Атлантската епоха. Обаче през Следатлантската епоха, ясновидството като една общовалидна за тогавашното човечество душевна способност започна бавно да угасва. До времето на Христовото Събитие все още имаше много хора, които в граничните състояния между будност и сън можеха да отправят своя поглед към духовните светове, така че в тези гранични, междинни състояния, те пребиваваха там, в духовните светове. Обаче едно такова пренасяне в духовните светове беше свързано не само с това, че тогавашният човек, притежаващ едно смътно или сумрачно ясновидство, беше убеден: Да, аз зная, че зад сетивно-физическия свят е скрит един друг, духовен свят, понеже го виждам непосредствено. Не, с това беше свързано и нещо друго. В древните епохи човешката природа беше от такова естество, че тя лесно можеше да бъде привлечена от духовния свят. Обаче днес е сравнително трудно, ако в хода на едно правилно езотерично обучение, човекът поиска да стигне до някаква степен на ясновидство. Днес ясновидството се проявява като наследство, като един последен отпечатък от древността, под формата на сомнамбулизъм, транс и т.н. Днес тези състояния не могат да се считат за нещо нормално. Но в древните времена те бяха нещо напълно нормално и можеха да бъдат дори усилова ни, ако човешката природа беше подлагана на определени изпитания.

Но след като човешката природа се издигаше в духовния свят, намесваха се и други важни подробности.

Днес, когато хората поискат да се ориентират според историческата стойност на нещата, решаващо се оказва това, в което те вярват. Обаче колкото и съмнително да се струва това на нашите съвременници, дори по времето на Христос, лечебните процеси се извършваха например по такъв начин, който позволяваше на съответния човек да развие определено ясновидство. Днес, когато хората са навлезли толкова дълбоко във физическия свят, това вече не е възможно. Обаче в древността човешката душа беше сравнително лесно

податлива и чрез определени процедури стигаше до ясновидство, което и позволяваше да живее в духовния свят. И понеже духовния свят сам по себе си съдържа мощни оздравителни елементи и влива оздравителни сили чак до равнището на физическия свят, налице беше непосредствената възможност за осъществяване на лечебната практика.

Да приемем, че даден човек боледуваше; тогава той беше подлаган на определени въздействия, благодарение на които след време той проглеждаше в духовния свят. Оздравителните потоци от духовния свят се вливаха в неговия организъм. Тези космическо-душевни процеси бяха по същество идентични с лечебните процеси. Това, което днес хората говорят за т.нар. „храмово лечение“, е пълно дилетанство. Всичко на този свят се развива, и душите също са направили крачка напред, минавайки от ясновиждане към неясновиждане. В предишните епохи обаче, ясновиждащите човешки способности можеха да бъдат усилявани до такава степен, че да разпознават оздравителните сили, идващи от духовния свят. Ето защо не бива да се учудваме, когато евангелистите разказват, че сега, благодарение на Христовото Събитие, идват такива времена, когато в духовния свят ще проникват не само онези, които притежават старото ясновидство, но също и онези, които в хода на общочовешката еволюция са изгубили старото ясновидство.

Или с други думи: Обърнем ли се назад към старите времена, ние виждаме как хората са имали непосредствено участие в събитията на духовния свят, който им предлагал своите богатства именно чрез старото ясновидство. Сега обаче онези които в хода на еволюцията са изгубили своето ясновидство стават „бедни духом“ т.е. лишени от богатствата на духовния свят те обедняват откъм духовни опитности: ето какво означава „бедни духом“ и „нищи духом“. Но сега идва Христос и открива голямата тайна: силите от Царствата небесни могат да се вливат в Аза не само там, в духовния свят, но и в рамките на сетивно-физическия свят; ето защо сега вече могат да изживяват Духа в себе си, т.е. да бъдат „блажени“ също и тези, които са изгубили старото ясновидство, а с него и богатствата на духовния свят.

Ето защо сега можеха да бъдат произнесени великите думи: Отсега нататък блажени са не само „богатите духом“ чрез старото ясновидство, но и „бедните духом“; понеже след като Христос отвори пътя им към духовния свят в техния Аз се влива всичко онова, което обозначаваме с думите „Царство небесно“.

Следователно, през древността физическият организъм на човека беше така устроен, че позволяваше дори и при нормални условия едно частично отделяне на душата, по време на което човекът напускаше своето физическо тяло и, като ясновидец, се докосваше до богатствата на духовния свят. Обаче сгъстяването на физическото тяло, което впрочем е анатомически недоказуемо, беше съпроводено с обстоятелството, че човекът престана да е „богат духом“. Или казано с други думи: Човекът „обедня“, стана „просяк“; но благодарение на това, което Христос донесе на Земята, той вече можеше да изживява „Царствата

небесни" вътре в самия себе си. Ето какво бихме могли да допълним относно процесите във физическото тяло.

Но ако бихме искали да опишем какви конкретни промени настъпиха с човешкия Аз, би трябвало да покажем как всяка една от съставните части на човешкото същество можа да стане „блажена" в себе си по един съвсем нов начин. В изречението: „Блажени бедните духом, защото те ще намерят Царствата небесни в себе си" е оповестена новата истина за физическото тяло.

За етерното тяло тази нова истина означава следното: в етерното тяло е заложен принципът на болката, на страданието. Едно живо същество, доколкото разполага с астрално тяло, може да страда само поради увреждане на своето етерно тяло; арената на страданието трябва да се търси в етерното тяло. Вие вече знаете това от моите лекции. Ако някой би поискал да коментира промените в етерното тяло що се отнася до лечебните въздействия идващи от духовния свят той би трябвало да изрази новата истина примерно по следния начин: Онези, които страдат, сега могат да бъдат утешени не само поради възможността да напускат физическото си тяло и да се свързват с духовния свят; те могат да намерят утеха и в самите себе си понеже чрез Христос в етерното тяло е внесена една нова сила. Следователно, новата истина за етерното тяло би трябвало да гласи: сега страдащите могат да бъдат утешени и да изпитат „блаженствата" не само поради оздравителните си ли от духовния свят, до който те се приближават в състояние на ясновидство; но сега свързвайки се с Христос те приемат новите истини и могат да намерят утеха за което и да е страдание там, вътре в самите себе си.

А какво следва да бъде казано относно астралното тяло? Когато по-рано човекът искаше да подтисне емоциите, страстите и егоизма на своето астрално тяло, той отправяше поглед към висшите сфери, за да получи помощ от Царствата небесни; и тогава беше подлаган на определени процедури, които умъртвяваха прекалените страсти на неговото астрално тяло. Сега обаче идва времето, когато чрез делото на Христос човекът трябва да получи в своя собствен Аз онази сила, с чиято помощ сам да обуздава и укротява страстите на своето астрално тяло. Ето защо новата истина относно астралното тяло трябва да бъде оповестена по следния начин: Блажени тези, които са смирени и кротки благодарение на самите себе си, на своя Аз; защото те ще наследят Земното царство.

Това трето изречение от „Блаженствата"*28 има изключително дълбок смисъл. Опитайте се да вникнете в него от гледна точка на антропософската Духовна Наука. Астралното тяло се изгражда у човека по времето на Старата Луна. Свръхсетивните Същества, които постигнаха голямо влияние върху човека, а именно луциферическите Същества, действаха предимно в областта на астралното тяло. Поради тази причина човекът беше затруднен в постигането на висшата си земна цел. Както знаем, луциферическите Същества са изостанали в своето развитие и се намират на една степен, отговаряща на Старата Луна;

точно те са тези, които пречат на човека да продължи своя еволюционен път. Сега обаче, когато Христос слезе на Земята, когато Азът беше проникнат от Христовата сила, човекът най-после може да се включи в планетарния смисъл на Земята, откривайки в самия себе си силата, за да обуздава астралното тяло и да отхвърля луциферическите влияния. Ето защо сега можеха да прозвучат думите: Който обуздава своето астрално тяло и е достатъчно силен, за да не изпада в гняв, който запазва присъствието на Аза и е вътрешно овладян, той действително ще постигне целта на Земната еволюция. Да, в третото изречение от „Блаженствата“ Вие срещате една формулировка, която може да бъде разбрана само в антропософски смисъл.

Но как може чрез приетия в себе си Христос човекът да извиси и останалите съставни части на своето същество, да ги направи „блажени“? Благодарение на това, че Азовите сили ще обхванат душевните елементи по един сериозен и достоен начин, както и физическите структури. Ако вдигнем поглед към Сетивната Душа, ние бихме могли да кажем: Когато постепенно се свърже с Христос, в своята Сетивна Душа той ще долови един такъв порив, какъвто несъзнателно усеща в своето тяло, изпитвайки, примерно, глад или жажда. Към душевния свят той ще изпитва такъв копнеж, с какъвто гладното и жадно тяло се стреми към храната и водата. Това, което човекът постига след като е приел в себе си Христовата сила, бихме могли да обозначим в един по-древен и всеобхватен смисъл като жажда за справедливост. И когато изпълва своята Сетивна Душа с Христовата сила, той може вече сам да утолява жаждата си за справедливост. Твърде забележително е и петото изречение от „Блаженствата“. И ние би трябвало да го очакваме. То ни предлага нещо съвсем особено, отнасящо се всъщност за Разбиращата Душа. Всеки, който е изучавал моите книги „Тайната Наука“ и „Теософия“, и е в течение на изнасяните години наред лекции, знае, че единственото между трите съставни части на човешката душа Сетивната Душа, Разсъдъчната Душа и Съзнателната Душа се поддържа от Аза. Всеки знае, че в Сетивната Душа Азът е все още слабо представен, докато в Разсъдъчната и Съзнателната Душа той присъствува в много по-пълна степен, така че едва сега човекът става човек в истинския смисъл на Ду мата. Докато в по-низшите съставни части например в Сетивната Душа властвуват божествено-духовни сили, в областта на Разсъдъчната Душа, той става вече едно самостоятелно същество. Там просветва Азът. Следователно, за Разсъдъчната Душа доколкото тя постига Христовата сила следва да се говори по различен начин, отколкото за по-низшите съставни части. В областта на по-низшите съставни части, каквито са физическото тяло, етерното тяло, астралното тяло, а също и Сетивната Душа, човекът влиза в отношение с определени духовни Същества, които упражняват своите въздействия в споменатите части; а това, което човек изгражда като добродетели и т.н., то отново се отправя нагоре към тези духовни Същества. Обаче това, което се изгражда в областта на Разсъдъчната Душа особено когато тя развива Христовите качества, се превръща преди всичко в специфично

човешки качества. Когато човекът започне сам да открива Разсъдъчната Душа, той става все по-малко зависим от божествено-духовните сили на околния свят.

Следователно, тук пред нас застава нещо, което се отнася до самия човек. Ето защо, приемайки Христовата сила, в Разсъдъчната Душа човекът изгражда такива добродетели, които не са измолени от Небето като някаква награда, а са нещо, което той може да отпрати към своите себеподобни. И така, ние трябва да усетим, че от добродетелите на Разсъдъчната Душа сякаш се излъчва нещо, което после отново се връща към човека. Забележително е, че петото изречение от „Блаженствата“ ни показва тъкмо този вид качества. То се отличава от всички други, понеже дори ако преводът не е особено сполучлив фактите не могат да бъдат скрити: „Блажени милостивите, защото на тях ще се показва милост“. Което се излъчва от човека, отново се връща към него, както и трябва да бъде, ако схващаме нещата в смисъла на Духовната Наука.

После ние стигаме до следващото изречение, което се отнася до Съзнателната Душа, до онази негова част, където Азът е напълно изявен и човекът израства по един съвършено нов начин. Ние знаем, че тъкмо с идването на Христос се заражда и Разсъдъчната Душа. А сега живеем в епохата, когато се заражда Съзнателната Душа и когато човекът трябва да поеме своя път обратно към духовния свят. Докато в Разсъдъчната Душа човекът добива едно първоначално съзнание за себе си, в Съзнателната Душа неговият Аз отново се устремява към духовния свят. Приемайки Христовата сила в себе си и изливайки своя Аз в Съзнателната Душа, за да го изживее там в напълно чист вид, човекът всъщност открива пътя към своя Бог. Изживявайки Христос в своя Аз и издигайки се до Съзнателната Душа, човекът стига до своя Бог.

Многкратно е ставало Дума, че Азът има своя израз в кръвта на физическото тяло, чийто център е сърцето. Ето защо от шестото изречение разбираме по един напълно обективен начин, че благодарение на качествата, които изгражда в кръвта и в сърцето, Азът ще се съедини с Бога. Какво гласи това изречение? „Блажени чистите по сърце, защото те ще видят Бога.“ Разбира се, този превод не е особено сполучлив, но за нашите цели е напълно достатъчен.

Ето как антропософската Духовна Наука осветлява всяка подробност от тези чудни изречения, които Христос Исус отправя към своите интимни ученици веднага след като беше преодолял Изкушението.

Следващите изречения се отнасят до това, че човекът постепенно напредва в изграждането на своите по-висши съставни части: Духът-Себе, Духът-Живот и Човекът-Дух. Ето защо те само загатват за онези изживявания на човека, които сега имат само малка част от избраните. Следващото изречение се отнася до онова, което наричаме Дух-Себе. „Блажени са онези, които изграждат Духа-Себе като първа от висшите си духовни сили, защото те ще се нарекат чада Божии.“ В тях вече е проникнала първата част от висшата троица. Те са приели Бога и са станали външен израз на самата Божественост.

Специално подчертано е, че до тази степен ще стигнат само избрани: единствено онези, които добре разбират какво ще донесат бъдещите епохи на цялото човечество. За една малка част от избраните е вече достояние всичко онова, което бъдещите поколения ще означават като „пълното приемане на Христос в сърцевината на нашите души". Обаче, тъй като засега те са един вид изключение и другите не ги разбират, наред с всичко друго, те ще бъдат и преследвани. Ето защо съответното изречение от „Блаженствата" предупреждава какво ще бъде отношението към отделните представители на тези бъдещи епохи: „Блажени са гонените заради правдата, понеже в себе си те ще намерят небесните Царства".

А последното изречение е отправено към най-доверените ученици: То се отнася към деветата съставна част на човека: Човекът-Дух. „Блажени сте, когато ви хулят и гонят заради мен."

И така, тези чудно замислени изречения се отнасят към всяка от деветте съставни части на човешката природа и посочват как Азът бидейки един Христов Аз изгражда себе си във всяка една от тях и ги превръща в „блажени". Веднага след сцената с Изкушението, Евангелието на Матей представя по един грандиозен и величествен начин в т.нар. „Блаженства", как първоначално Христовата сила обхваща днес деветчленния човек, и как ще действа през следващите епохи, когато „чадата Божии" ще са озарени от „Духът-Себе", макар че всичко това е налице у някои благословени индивиди дори и в нашето съвремие. Тъкмо това е забележителното: Предизвестие за първите духовни качества, които са вече тук, и преходът в една по-неопределена атмосфера, която откриваме в последните изречения; те са отправени към по-далечното бъдеще.

Но нека да се обърнем отново към видимата страна на тази глава от Матеевото Евангелие. Представете си, че някой проучва дали подобни изречения вече не съществуват и в други текстове, така че Евангелията да са заимствували от там. Представете си още, че въпросният изследовател няма ни най-малко предчувствие за истинската същност на нещата; защото тук би трябвало да се говори най-вече за християнизираната Азова природа. И ако не долови неимоверната сила на този върхов момент, той би могъл да каже примерно следното: Ако разлистите няколко страници по-нататък от споменатата книга, Вие ще попаднете на главата за Енох, който се различава от истинския Енох, и там също ще откриете девет „блаженства". А после той би добавил с известна гордост, че този документ е възникнал в самото начало на християнската ера, и всичко онова, от което се възхищаваме в Евангелията, вероятно е преписано от изброените девет блаженства на този „славянски Енох":

1. Блажен е този, който се бои от името на Бога и непрекъснато му служи.
2. Блажен е този, който произнася справедлива присъда не заради наградата, а заради правдата, и не очаква нищо; по-високата правда той ще получи по-късно.
3. Блажен е, който дава на голите дрехата си, а на гладните своя хляб.

4. Блажен е, който произнася справедлива присъда за сирака и вдовицата и се застъпва за всеки, който е в немилост.
5. Блажен е, който отхвърля непостоянните пътища на този суетен свят и поема правия път, който води към вечен живот.
6. Блажен е, който сее семена на правдата: той ще жъне седемкратно.
7. Блажен е, в когото обитава истината и който казва истината на своя ближен.
8. Блажен е, който има любов на устните си и кротост в сърцето си.
9. Блажен е, който разбира всяко Божие слово и хвали Бога" и т.н."

Колко красиви са тези изречения. Ако обаче ги разглеждате в цялостната им композиция и с оглед на тяхното съдържание в смисъл, че тук са изброени няколко мъдри принципи, каквито можем да издирим във всяка епоха, оставяйки неприложими в една повратна епоха, отличаваща се с поклъване на Азовата сила и по искате да ги сравните с „Блаженствата" от Евангелието на Матей, тогава ще изпаднете в положението на онези, които сравняват религиите на човечеството по чисто външен път: когато констатираш нещо сходно, те веднага заявяват, че тук става дума за пълна идентичност и изпускат предвид същественото. Но когато човек знае за какво става дума, той е наясно: В общочовешката еволюция има напредък и човечеството се издига от една степен в друга, и че човек не се ражда през следващото хилядолетие в едно физическо тяло, за да изживее същото, което вече е изживял, а за да се докосне до нещо, което междувременно човечеството е постигнало. Този е смисълът на историята. И тъкмо за този смисъл на историята и на общочовешката еволюция Евангелието на Матей ни говори на всяка от своите страници.

ДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ

Берн, 10 Септември 1910

През последните часове ние обяснихме какво означаваше Христос Исус за общочовешката еволюция и как силите на човешкия Аз постепенно трябваше да се свържат с онези способности, които човекът беше постигнал в древните Мистерии за сметка на един вид „понижаване" на своя Аз. И ако сега още веднъж поискаме да изясним нещата, следва да добавим: При всички древни посвещения беше налице възможността човекът да се издига в духовния свят, в това, което означихме като Царствата небесни. Обаче поради своеобразието на древното, предхристиянско посвещение, издигането в духовния свят, в Царствата небесни беше възможно само в отсъствието на истинския човешки Аз, който не можеше да бъде съхранен в онзи свой вид, какъвто имаше в условията на сетивно-физическия план. Следователно, нека занаяпред да различаваме следните две състояния на човешката душа. Едното е равнозначно с това, което има днешният нормален човек в интервала между пробуждането сутрин и заспиването вечер, т.е. в интервала, когато чрез своя Аз той възприема предметите на сетивно-физическия свят. При второто състояние на душата,

човешкият Аз е като заглушен и няма ясно съзнание за себе си. Тъкмо това душевно състояние беше използвано в древните Мистерии, когато човекът трябваше да се издига в Царствата небесни. Но сега тези Царства небесни първо в смисъла на предтечата Йоан Кръстител, а после и в смисъла на самата Христова проповед трябваше да слязат долу, за да се пробуди в сред човечеството един съвършено нов импулс: опитностите от висшите светове вече трябваше да бъдат възможни при пълно запазване на обикновените Азови сили. Ето защо беше напълно естествено, когато, така да се каже, вестителите на Христовото Събитие описаха всички процеси, всички процедури, на които в древните Мистерии бяха подлагани кандидатите за посвещение, като в същото време ясно загатнаха: във всичко това има един нов оттенък сега става дума не за второто душевно състояние, а за първото, което гарантира пълното присъствие на Аза.

Вчера ние описахме деветте блаженства от планинската проповед, като изхождахме тъкмо от тази гледна точка. Бихме могли да продължим и по-нататък с изследванията си върху Евангелието на Матей, като си служим с неговия съвременен превод, който впрочем съдържа и някои неточности, възникнали при превода от арамейски на гръцки. Но дори и когато вземем приблизителната версия на гръцкия текст, навсякъде в продължението на планинската проповед, ние ясно усещаме, как по-рано човешките изживявания са били лишени от присъствието на Аза. Ако по-рано човекът знаеше: Когато моят Аз е заглушен, аз навлизам в духовния свят и научавам нещо за него, сега той е убеден: Занапред ще вниквам в основните процеси и събития на духовния свят не както по-рано, а в пълно присъствие на моя Аз. Несъмнено, подобни неща могат да бъдат разбрани само ако наистина се доближим до тях, а също и до употребата на старите имена, на старите названия, на старите обръщения в древността названията не са били избирани така, както това става днес, а с ясно съзнание за същността на нещата. Това проличава и от употребените думи в планинската проповед: Христос Исус чувства себе си като носител на Азовото съзнание и то в една по-висша степен, отколкото по-рано, когато Царствата небесни не можеха да бъдат непосредствено изживявани от човешкия Аз. Ето защо пред душите на своите ученици той изразява настъпилата промяна по следния начин: По-рано вие получавах те едни или други откровения от Царствата небесни; обаче отсега нататък вие ще ги получавате от вашия Аз. Ето защо са и постоянните повторения „Аз ви казвам“: Понеже Христос Исус усещаше себе си като представител на онази човешка душа, чийто израз откриваме във формулата: „Аз казвам това; аз съм тук в моето пълно Азово съзнание!“ Тези неща не бива да бъдат възприемани повърхностно. Когато в продължението на планинската проповед срещаме обръщението „Аз ви казвам“, то ни насочва именно към онзи нов импулс, който Христос Исус вложи в еволюцията на цялото човечество. Четете по този начин продължението на планинската проповед и вие ще усетите, че той всъщност казва: Досега вие не

трябваше да апелирате към Аза; обаче отсега нататък, благодарение на това, което аз ви давам, постепенно вие ще овладеете Царствата небесни чрез собствената сила на Аза. Цялата атмосфера на планинската проповед е пропитана от този нов импулс: Азовата същност на човека. А това се отнася и до следващите глави, които описват т.нар. изцеления.

Както е известно, тези изцеления са предмет на неимоверно обширни дискусии. И както всички Вие знаете, главният въпрос на тези дискусии, е въпросът за „чудесата“. Непрекъснато става дума за това, че тук ставаме свидетели на едно или друго чудо. Нека да разгледаме въпроса за чудесата по-отблизо. Вчера аз насочих Вашето внимание към една важна подробност. Аз споменах, че съвременният човек всъщност напълно подценява промените, метаморфозите, които са настъпили в човешкото същество в хода на неговото развитие. Ако бихте сравнили разбира се не в груб, а в един по-фин смисъл едно физическо тяло от времето, когато е живял Христос Исус, или от още по-предишни епохи, Вие щяхте да установите една огромна разлика, една разлика, която обаче може да бъде потвърдена не с анатомични средства, а само чрез окултното изследване. И Вие щяхте да потвърдите: физическото тяло е станало по-плътно, по-концентрирано. По времето на Христос Исус то е било много по-мекко. Тогавашият човек, за разлика от днешния, все още е имал представа за някои силови съотношения в тялото, които са моделирали и в известен смисъл управлявали всяко физическо тяло, така че например мускулите са изпъквали много по-ясно, много по-отчетливо. Неусетно и бавно, тези усещания са изчезнали напълно. Когато се натъкне на стари рисунки, изобразяващи например особено изпъкнали мускулни форми, художественият критик смята, че те се дължат на преувеличение или несръчност от страна на старите майстори, понеже не подозира, че на тези рисунки съответствува едно съвсем точно наблюдение, което за старите времена е било напълно достоверно, макар че за днешните условия би се оказало погрешно. Но нека да не се спираме на тези неща, а да се съсредоточим върху особеностите на тогавашините човешки тела.

Силите на душата и силите на Духа имаха много по-голямо, и така да се каже моментално въздействие върху човешкото тяло, отколкото по-късно, когато тялото стана по-плътно, и душата изгуби своето влияние върху него. Ето защо в онези времена душата имаше много по-голяма възможност да упражнява лечебни въздействия. Когато тялото изпаднаше в някакъв вид неразположение и слабост, душата призоваваше всичките си сили, както и оздравителните енергии от духовния свят, за да го приведе отново в хармония и ред. Тази власт на душата над тялото постепенно намаля. Но така или иначе лечебните процеси в старите времена бяха много повече отколкото днес до голяма степен духовни процеси. И онези, които минаваха за лекари, далеч не бяха „физически“ лекари в днешния смисъл на думата, а лечители, които се опитваха да въздействуват върху тялото по околните пътища на душата. Те пречистваха душата и я насищаха със здрави усещания, импулси и волеви сили, като за целта прилагаха определени духовно-

душевни въздействия било то в рамките на нормалното човешко съзнание, било то в т.нар. храмов сън, който за тогавашната епоха представляваше не друго, а довеждането на човека до състояние на ясновидство.

И така, с оглед на тогавашните културни отношения, трябва да изтъкнем, че онези, които бяха душевно силни и можеха да апелират към всичко онова, което сами възприемаха от духовния свят, бяха в състояние да упражняват забележителни въздействия върху душата, а чрез нея и върху тялото. Ето защо онези хора, които притежаваха духовни качества и можеха да излъчват лечебни сили в своето обкръжение, бяха наричани лечители. В общи линии, лечители би трябвало да бъдат наричани не само терапевтите, но и есеите. Обаче нека да продължим нататък: На едно от наречията в Предна Азия, което са използвали най-вече онези, в чиито редици възникна християнството, точният превод на това, което ние бихме обозначили като „духовен лечител“, е думата „Исус“. В общи линии, Исус означава „духовен лечител“. И този превод е до голяма степен правилен, понеже държи сметка за чувствената страна на нещата. Сега Вие бихте могли да усетите още по-добре обстановката в онези времена, когато имената и названията са говорели сами по себе си. Но нека да се пренесем още по-навътре в културните отношения на тогавашната епоха.

Тогавашният човек би се изразил по следния начин: Да, наистина съществуват хора, които имат достъп до Мистериите и с цената на това, че жертвуват своето Азово съзнание, те се свързват с определени духовно-душевни сили, които после излъчват в своето обкръжение, превръщайки се в лечители на заобикалящите ги хора. Да предположим, че един такъв човек става ученик на Христос Исус. Тогава той би казал: Сега ние изживяваме нещо забележително. Докато по-рано духовни лечители можеха да бъдат само онези, които приемаха духовните импулси в Мистериите, и то намирайки се в едно понижено Азово съзнание, сега ние срещаме един, който може всичко това без помощта на Мистериите и техните процедури, намирайки се не в понижено, а в нормално и будно Азово съзнание.

Необичайното в случая съвсем не се свежда до това, че се извършват лечения по духовен път. Обстоятелството, че Евангелието на Матей ни разказва за един духовен лечител, съвсем не би изглеждало странно за тогавашните хора. Те биха попитали: И какво чудно има в това, че даден човек лекува по духовен път? Това е напълно естествено!

Изброяването на такива изцеления не би представлявало никакво чудо за тогавашните времена. Забележителното е това, че авторът на Матеевото Евангелие казва: Тук сме изправени пред един, който внася в човечеството напълно нова субстанциална сила; следвайки импулсите на своя Аз от който по-рано не бяха възможни каквито и да са лечебни въздействия сега той прави тъкмо това; той може да лекува, апелирайки към онези сили, с които по-рано никой не можеше да лекува. Следователно, в Евангелието се разказва за съвсем други неща, отколкото обикновено се мисли. Бихме могли да приведем много

доказателства, включително и исторически, за да посочим колко верни са изводите на антропософската Духовна Наука, които ние черпим от нашите окултни източници. Нека да се спрем само на едно от тях.

Ако нашите твърдения са верни, би трябвало хората от древността да живеят с убеждението: при определени условия онези, които примерно са слепи, могат да бъдат излекувани с помощта на духовни въздействия. Много от художествените изображения на древността с право насочват вниманието ни към подобни мисли. Споменатият в миналата лекция Джон М. Робертсън описва една картина в Рим, която изобразява Ескулап, стоящ пред двама слепи; и естествено той решава, че тук е показано едно „изцеление“, което после е заимствувано от евангелистите и включено в Евангелията. Обаче тук съществен е не чудотворният характер на духовното лечение; тук посланието на художника гласи: Ескулап е един от онези посветени, които в Мистериите се свързваха с духовните лечебни сили при обичайното за тогавашните условия понижаване на Азовото съзнание. Обаче авторът на Матеевото Евангелие иска да ни каже съвсем друго: Христос постига изцелението не по този начин; това, което живя като еднократен импулс в Христос, постепенно трябва да бъде постигнато от цялото човечество, така че собствените сили на Аза да се превърнат същевременно и в лечебни, в оздравителни сили. Днес хората все още не могат да постигнат това, понеже то ще стане едва в следващите периоди на общочовешката еволюция. Но така или иначе това, което се извърши с Христос в началото на нашето летоброене, ще се превърне в достойние на хората и постепенно те ще станат способни да го проявяват. Ето какво искаше да опише авторът на Матеевото Евангелие в своите чудотворни изцеления!

Опирайки се на окултното изследване, аз трябва да кажа: Авторът на Матеевото Евангелие изобщо не е възнамерявал да описва никакви „чудеса“, а нещо естествено, нещо самопонятно; той просто искаше да посочи, че всичко това става по един съвършено нов начин. Ето как изглеждат нещата, когато ги разглеждаме от духовно-научна гледна точка. Ето как тъкмо Евангелията са сполетени от възможно най-дълбокото неразбиране от страна на хората.

Но ако евангелският разказ е достоверен, как би следвало да продължи понататък? Ние видяхме: Това, което настъпи в живота на Христос Исус чрез т. нар. Изкушение, беше един вид спускане във всички онези процеси, които човекът изживява при своето слизване във физическото и етерното тяло. Видяхме още, как излъчващата се от физическото и етерното тяло сила е в състояние да действа по такъв начин, както това е изразено в планинската проповед и последвалите я чудотворни изцеления. После става ясно, че този Христос Исус действа също и според принципите на Мистериите, а именно, че сега той трябва да привлече своите ученици.

Ако искаме да разберем Евангелието на Матей с оглед на събитията, разиграли се след планинската проповед и чудотворните изцеления, следва да разполагаме с известна подготовка, каквато е естествено да имаме след като

години наред сме напредвали в познанието на едни или други окултни факти. Ако човек действително трябва да мине през посвещението, за да открие пътя към висшите светове, той рано или късно стига до един вид имагинативно познание. Онези, които се намираха около Христос Исус, трябваше да овладеят не само способността да чуят величествените думи на планинската проповед, те трябваше не само да участвуват в събитията, респективно в чудотворните изцеления, които ставаха чрез самия Христос Исус всичко това не беше достатъчно. Необходимо беше и нещо друго: постепенно могъщата сила, която действуваше в Христос Исус, трябваше да премине и в най-добрите му приятели и ученици. Този момент също е описан. Най-напред виждаме как веднага след Изкушението, Христос Исус е в състояние да внесе един нов нюанс в старите учения и да постигне старите изцеления по силата на един нов импулс. После виждаме как той действа върху своите ученици по един съвсем нов начин, как силата, която той до крайна степен възплъти в себе си, се пренася и върху неговите сподвижници. Как е представено всичко това? По такъв начин, че за невъзприемчивия човек то ще трябва да изглежда като нещо, което може да бъде изразено също и с думи. Но що се отнася до възприемчивите, които сам той избра и обучи, неговите въздействия бяха съвсем различни. Неговите въздействия се свеждаха най-вече до това, че той пробуждаше в тях имагинации, че ги въвеждаше в следващите степени на свръхсетивното познание. Следователно, това, което напираше от Христос Исус, се насочваше в две направления: От една страна то поемаше към страничните, неутралните, така че те слушаха думите му и си изграждаха един вид теории; от друга страна то поемаше към близките му, избрани от самия него сподвижници, които съзживяваха неговата сила, понеже той можеше да я разпростира и върху тях, особено с оглед на личната им Карма, така че Христовата сила наистина пробуждаше в душите им имагинации и определени степени от свръхсетивното познание, което ги отвеждаше във висшите светове. „На тях, външните, им говоря с притчи, обаче вие възприемате това, което притчите означават, вие възприемате езика, който ви отвежда във висшите светове." Тези думи не бива да бъдат схващани повърхностно; трябва да ги схващаме като един вид навлизане на учениците във висшите светове.

А сега нека отново да се задълбочим в начина, по който учениците навлизат във висшите светове. Впрочем, за да разберем това, което аз сега обяснявам, освен изслушването, необходима е и поне малко добра воля, протъкана от усвояването тук духовно-научно познание. Бих искал да ви въведа по възможно най-ясен път в следващите описания от Евангелието на Матей.

Нека още веднъж да си припомним, че посвещението има своите две страни. От една страна човекът навлиза във физическото и етерното тяло, където той, така да се каже, се запознава със своята вътрешна същност и се свързва с присъщите му съзидателни, творчески сили. От друга страна той излиза навън в духовния свят и, така да се каже, се разлива в Макрокосмоса. Вие добре знаете,

че що се отнася до реалността а не до съзнанието тук ние сме изправени пред един процес, който настъпва всеки път в мига на заспиването. Човекът извлича своето астрално тяло и Аза от физическо-етерния си организъм и ги разлива в звездния свят, за да приеме от него определени сили; от тук идва и името „астрално тяло". Това, което човекът постига при тази разновидност на посвещението извличайки астралното тяло и Аза от физическо-етерния си организъм представлява не само един познавателен акт, обхващащ нашата Земя, но и едно разливане в Космоса, едно запознаване със звездния свят и неговите сили. Но всичко онова, до което човекът се докосваше при своето разливане в Космоса, всичко то след Йоановото Кръщение на Христос Исус се оказва тук, в непосредствена близост до земните хора. С други думи, сега то беше достатъчно не само по време на тяхното трансово или спящо съзнание, но и тогава, когато те бяха будни, т.е. когато с астралното си тяло и Аза навлизаха в достатъчна степен в своя физическо-етерен организъм. Ето защо сега човекът действително можеше да се свърже със звездните сили и да ги включи във физическите процеси на земния свят.

Към това, което Христос Исус извърши, може да се добави и следното: Благодарение на специално подготвеното си физическо и етерно тяло, той събра в себе си силите на Слънцето, на Луната, на звездния свят и изобщо на целия Космос, който принадлежи на нашата Земя; и когато той вършеше нещо, всъщност чрез неговото посредничество действаха съзидателните, оздравителни, жизнеукрепващи космически сили, които иначе обгръщат спящия човек, докато той се намира извън физическото и етерното тяло. Христос Исус действуваше с помощта на такива сили, които бяха привлечени от Космоса благодарение на неговото тяло и сега отново чрез неговото тяло се разпростираха наоколо, включително и върху учениците му. И сега, благодарение на своята възприемчивост, учениците наистина можеха да усетят: Да, този Христос Исус, изправен пред нас, е едно Същество, чрез което към всички нас като един вид духовна храна прииждат силите на Космоса; да, сега тези макрокосмически сили са разлети над всички нас.

Обаче самите ученици се намираха в едно двойствено състояние на съзнанието, защото те все още не бяха твърде напреднали в своето развитие, към което правеха първите си стъпки тъкмо поради близостта си до Христос. Самите те непрекъснато се намираха в едно двойствено състояние на съзнанието, което може да бъде сравнено с будното и спящото човешко съзнание. Или с други думи: Редувайки будност и сън, те можеха да изпитват върху себе си магичните сили на Христос, както в едното, така и в другото състояние, можеха да изпитат върху себе си тези сили денем, когато той заставаше пред тях, но също и нощем, докато спяха и се намираха извън физическото и етерното тяло. Докато иначе човекът е несъзнателно разлят в звездния свят и не знае нищо за него, сега редом с учениците беше и Христовата сила; те я забелязваха и бяха убедени: тя сваля за нас храна от звездния свят.

Обаче двойственото състояние на тяхното съзнание имаше и друг аспект. Както у всеки човек, така и у учениците на Исус, следва да се съобразяваме с обстоятелството, че те носеха в себе си определени заложи, които евентуално ще бъдат проявени в следващите инкарнации. У всички Вас например, вече са налице, макар и в зародишен вид, качествата, които ще се проявят естествено под съвсем друга форма в една от следващите културни епохи. И ако тези намиращи се у Вас качества биха станали по някакъв начин обект на ясновиждащото съзнание, биха могли да бъдат получени един вид предварителни впечатления от непосредственото бъдеще. В случай, че тези свръхсетивни изживявания са неподправени и чисти, те наистина биха могли да пренасят човека в непосредственото бъдеще.

Приблизително така стояха нещата и с учениците. Докато се намираха в будно състояние, Христовата сила проникваше в тях и те си казваха: Докато сме будни, Христовата сила се влива в нас, както и следва да бъде в нашето нормално дневно съзнание. Но как стояха нещата с тях нощем, докато те спяха? Благодарение на факта, че бяха ученици на Исус и Христовата сила пулсираше в тях, дори и по време на сън, те ставаха ясновиждащи. И тогава те виждаха не това, което се случва в момента, а далечните бъдещи събития, които стоят пред човечеството. Те се потопяваха в истинско море от астрални образи, за да видят там бъдещето на човешкия род.

И така, за учениците съществуваха две основни състояния. За едното от тях те знаеха: Ето, това е нашето дневно съзнание, при което Христос сваля могъщите сили от Космоса и ни ги предоставя като един вид духовна храна. Понеже е идентичен със самата Слънчева сила, той отново ни предоставя всичко онова, което по-рано се съдържаеше в учението на Заратустра, всичко онова, което християнството така или иначе прие като заратустризм. Ето как с помощта на Слънцето, към нас се спускат силите от седемте дневни съзвездия. Така ние приемаме храната, от която се нуждаем в рамките на деня.

А що се отнася до нощното съзнание, учениците можеха да си кажат: Сега, благодарение на Христовата сила, ние възприемаме нощното Слънце, онова невидимо Слънце, чрез което до нас достига небесната храна от останалите пет съзвездия.

Или с други думи, в своето имажинативно ясновидство, учениците усещаха: Ние сме свързани със силата на Христос, със силата на Слънцето. Тя ни изпраща тъкмо онова, което е необходимо за хората от нашето съвремие, т.е. за четвъртата културна епоха. Повтарям, че това се отнася за хората от четвъртата културна епоха.

А в другия вид съзнание, Христовата сила ни изпраща онова, което можем да получим чрез нощното Слънце от останалите пет нощни съзвездия. Обаче всичко това се отнася за следващия период от време, т.е. за петата културна епоха.

Да, ето какво изживяха учениците на Исус. Но по какъв начин се опитаха да го изразят те? В следващия час ние накратко ще обсъдим изразните възможности за подобен вид опитности: сега ще споменем само следното.

Според един от древните езикови изрази, определен брой хора били наричани „хиляди“, като с оглед на една или друга важна характеристика било прибавяно съответното число; например хората от Четвъртата културна епоха били обозначавани като „четирите хиляди“, а тези, които са живели в стила на Петата културна епоха като „петте хиляди“. Това са чисто и просто технически термини. Ето защо учениците казваха: В нашето дневно състояние, ние възприемаме това, което Христовата сила с помощта на Слънцето ни изпраща от областта на седемте дневни съзвездия, така че по този начин ние получаваме храната, предвидена за хората от Четвъртата културна епоха, за четирите хиляди. А в нашето нощно имажинативно-ясновиждащо състояние, чрез петте нощни съзвездия, ние долавяме очертанията на следващата културна епоха, на петте хиляди.

Следователно, хората от Четвъртата епоха четирите хиляди са изхранвани от небето благодарение на седемте небесни хляба, т.е. чрез седемте дневни съзвездия на Зодиака. А хората от Петата епоха петте хиляди ще бъдат изхранвани чрез петте небесни хляба, чрез петте нощни съзвездия на Зодиака. Като в случая винаги се загатва и за разграничителната линия между дневните и нощните съзвездия, а това е съзвездието Риби.

Тук ние се докосваме до една тайна, до един от най-важните мистериини процеси: магичната връзка между Христос и учениците. Христос ни дава да разберем ясно той не говори за стария квас на фарисеите, а чрез космическите Слънчеви сили им предоставя една небесна храна, въпреки че не разполага с нищо друго, освен седемте дневни хляба, седемте дневни съзвездия, а другия път петте нощни хляба, петте нощни съзвездия. Между тях са Рибите, и за да станат нещата още по-ясни, евангелистът Матей допълва: „две риби“ (14, 13-21).

Кой би могъл, навлизайки в тези дълбини на Матеевото Евангелие, все още да се съмнява, че тук действително става дума за едно благовестие, което ни връща към Заратустра, понеже тъкмо той беше онзи, който пръв насочи човечеството към духа на Слънцето; който беше един от първите мисионери, направили достъпна и разбираема поне за тези, които бяха възприемчиви за нея спускащата се към Земята магична сила на Слънцето?

И как постъпват сега лекомислените тълкуватели на Библията? В Евангелието на Матей те откриват, че веднъж се говори за нахранването на четири хиляди души със седем хляба, а друг път за нахранването на пет хиляди души с пет хляба, като считат втория случай за повторение на първия и казват: Ето как небрежният текстописец на този документ, както често става с преписвачите, просто не е бил достатъчно внимателен и единия път описва нахранването на четирите хиляди със седем хляба, а другия път нахранването на петте хиляди с пет хляба (Матей 14, 13-21 и 15, 32-38).

Изобщо не се съмнявам, че нещо подобно може да се случи при днешното фабрикуване на книги. Обаче Евангелията съвсем не са възникнали по такъв начин. И когато те повтарят два пъти един и същ разказ, този факт има своите дълбоки основания. И тъкмо защото Евангелието на Матей се докосва до тези дълбоки тайни, с чиято помощ още едно столетие преди появяването на Христовото Слънце великият учител на есеите Йешуа бен Пандира направи всичко възможно, за да бъде разбрано това Христово Слънце, ние сме длъжни ако действително искаме да вникнем в Евангелието на Матей да го проучваме непрекъснато и задълбочено.

Но да продължим нататък.

Първоначално Христос позволи на силата, с която разполагаше т.е. силата на имажинативното, астрално виждане да се разпростира и върху учениците. Това е загатнато съвсем ясно. Бихме могли да кажем: Който има очи, нека да чете! както по-рано, когато не всичко е било записано, хората са казвали: Който има уши да слуша, нека слуша! И така, който има очи, нека да чете Евангелията. Загатнато ли е някъде, че тази сила на Христовото Слънце се открива на учениците по един начин през деня, и по друг начин през нощта? Да, загатнато е, и то съвсем ясно. Вземете Евангелието на Матей и намерете съответното място.

През четвъртата нощна стража т.е. между три и шест часа сутринта спящите ученици видяха как над езерото се носи нещо, което те първоначално сметнаха за призрак, или с други думи, това беше нощна та сила на Слънцето, която е отразена от Христос (14, 25-26). Следователно, посочен е един точно определен момент, понеже само тогава чрез посредничеството на едно такова Същество, каквото е Христос учениците можеха да приемат в себе си силата на Космоса. И така, Христос Исус броди из Палестина и в придвижването на тази личност ние имаме едно средство, чрез което Слънчевата сила можеше да прониква в нашата Земя; ето защо винаги се изтъква констелацията на Слънцето спрямо съзвездията, спрямо небесните хлябове. В Евангелието на Матей навсякъде е представена тъкмо тази космическа природа, това вливане на космическите сили в планетарното тяло на Земята; нещо, което е възможно единствено чрез посредничеството на Христос.

Христос Исус трябваше да посвети своите ученици, т.е. онези, които бяха специално предназначени за това, по един твърде особен начин, така че те не само да виждат имажинативните, астрални образи на духовния свят, а и да чуват нещо, което ние често сме описвали като издигане в света на Девакана – процесите, разигравачи се там. Така че те можеха да търсят тази личност, която на физическия план им се явяваше като Христос Исус, също и горе в духовните светове. С други думи, те трябваше да станат ясновиждащи не само по отношение на астралния план, но и по отношение на по-висшите сфери от духовния свят. Само че не всички бяха в състояние да постигнат това, а само онези, които бяха до най-голяма степен възприемчиви за бликащата от Христос

сила, и това бяха, в смисъла на Матеевото Евангелие, учениците Петър, Яков и Йоан.

Ето защо Евангелието на Матей ни разказва (17, 1-13) как Христос отвежда тези ученици, отворени до най-голяма степен за неговите космически сили, на „високата планина“, за да ги издигне над астралния план и да ги въведе в сферата на Девакана, където те можеха да съзерцават не само духовния първообраз на самия Христос Исус и връзките му с Девакана, но и духовните първообрази на онези, които се намираха в най-близки отношения с Христос Исус: Древния пророк Илия, който се беше реинкарнирал като Йоан Кръстител, предтечата на Христос Исус; като освен Илия сцената се разиграва след обезглавяването на Йоан и Йоан, следователно, се намира в духовния свят учениците видяха и другия духовен предводител, Мойсей. Всичко това стана възможно, само защото тримата избрани ученици бяха издигнати в деваканическия свят, а не само до равнището на астралния свят. А това, че са издигнати в Девакана, узнаваме от следното място на Матеевото Евангелие. Те не само виждат Христос и неговата Слънчева сила „лицето му светна като Слънцето“, но и чуват разговора между Христос, Мойсей и Илия. Следователно, всичко тук е възпроизведено с най-голяма точност и в пълно съответствие с онази характеристика на духовния свят, до която се добираме с помощта на духовно-научното изследване. Никакво противоречие между това, което ние твърдим, и обективното повествование в Евангелията: издигането на учениците чрез самия него, първо в астралната област, а после в деваканическата област, в царството на Духа.

И така, в Евангелието на Матей, Христос Исус е описан като господар, като носител на онази сила, която навремето Заратустра възвести като Слънчева сила. Евангелието на Матей предава нещата напълно вярно: Чрез посредничеството на Исус от Назарет и еднократния му земен живот в съответното физическо, етерно и астрално тяло, тази Слънчева сила, този Дух на Слънцето, Аура Маздао или Ормузд, за която Заратустра може само да каже, че живее в Слънцето, успя да се превърне в един могъщ еволюционен импулс за развитието на нашата Земя. Или с други думи: Азовите сили бяха концентрирани в една личност по такъв начин, че в хода на следващите си инкарнации хората непрекъснато ще приемат тези сили в себе си: Или чрез участието си в Христовото Събитие, или чрез приемането на Христовото Същество в онзи смисъл, който влага апостол Павел. Преминавайки от една инкарнация в друга, хората се приближават до планетарния край на Земята и онези от тях, които искат да проникнат душите си със силата на личността, живяла някога тук, на физическия план, ще се издигат до все по-висши сфери. Навремето онези, които бяха предопределени, можаха да видят с физическите си очи Христос в тялото на Исус от Назарет. В хода на планетарната еволюция, това трябваше да се случи заради цялото човечество: Христос, който по-рано можеше да бъде само съзерцавай като Дух на Слънцето, слезе от небесните сфери и се свърза със силите на Земята.

И тъкмо човекът е онова същество, в което трябваше да заживее съзидателната Слънчева сила, която някога слезе и намери убежище в едно физическо тяло. Но сега идва времето, когато Слънчевата сила отново ще се разлее навън. И работата е там, че тя все повече и повече ще се влива в човешките същества, доколкото в хода на своите реинкарнации те позволяват на физическото тяло да се проникне с Христовата сила. Естествено, не всяко физическо тяло може това, което беше постигнато след сложните метаморфози на двете деца Исус, позволили на Заратустра да се издигне до най-висшата степен, в която през трите години от Кръщението до Голгота - Христос живя в тялото на Исус от Назарет.

Хората, които с готовност приемат в себе си Христовата сила, все повече ще се изпълват с нея: първоначално вътрешно, а после, все повече и повече външно. Да, хората от бъдещето не само ще разбират Христовото Същество, те ще се изпълват с него! И пред голяма част от Вас, аз вече посочих как ще изглежда присъединяването към Христос в хода на общочовешката и планетарната еволюция. В една от моите мистерийни драми, чрез ясновидката Теодора, е представена една личност, която е развила в себе си силата да вижда в близкото бъдеще, а като цяло тук е описано, как в недалечно бъдеще ще се появят първоначално малък брой хора, а после все повече и повече, които ще виждат образа на Христос, но не вече във физическия свят, а в етерния свят; и те ще могат това не поради някаво духовно обучение, а благодарение на определена степен от планетарното развитие на нашата Земя, като в още по-далечното бъдеще те ще виждат Христос и в друга форма.

По-рано Христос можеше да бъде виждан в неговия физически образ, понеже хората, които тогава се намираха на физическия план, трябваше да го изживеят именно под тази форма. Обаче Христовият Импулс би останал неразгърнат, ако не можеше да се развие и по-нататък.

Ние живеем в навечерието на една епоха нека това да прозвучи като един вид предизвестие когато с по-висшите си сили хората ще могат да виждат Христос. И още преди края на 20. век, известен брой хора действително ще се превърнат в „Теодори“, с други думи, тогава пред отворените им духовни очи ще се разиграват онези събития, които Павел можа да наблюдава пред Дамаск, понеже той беше само един „преждевременно роден“ (1. Кор. 15, 8) и представляваше само началото на едно душевно-духовно развитие, което ще обхваща все по-голяма част от хората. Още преди края на 20. век известен брой хора ще изживеят Христос така, както го изживя Павел пред Дамаск и няма да се нуждаят от никакви Евангелия, също както и Павел не се нуждаеше от нищо, когато беше озарен от непосредственото си познание за Христос (Деяния 9, 1-22). Благодарение на вътрешните си опитности, те ще знаят как стоят нещата с Христос, който тогава ще израства пред очите им не в своя физически, а в своя етерен образ.

Всъщност тук става дума за второто идване на Христос този път в етерни одежди; според както се беше явил на Павел пред Дамаск. Сега нашата задача е специално да подчертаем: Според вътрешната природа на Христовото Събитие онзи, който в началото на нашето летоброене живя като Христос Исус в едно физическо тяло, сега, още преди изтичането на нашето столетие ще се яви на хората, но вече в етерни одежди, както се яви и на Павел пред вратите на Дамаск. И ако хората развият своите висши способности, те ще вникнат в цялото богатство на Христовата природа. Обаче не би имало никакъв смисъл, никакъв напредък, ако Христос трябваше за втори път да се явява в едно физическо тяло; понеже в този случай първото му явяване би се оказало напразно. Това означава, че неговото първо явяване не е дало възможност на хората да развият своите по-висши сили. А смисълът на Христовото Събитие се състои в следното: човекът да развие своите по-висши сили и с тях да открие действията на Христос в духовния свят. Вникнем ли в историческата борба на съвремението, нашата задача ще изглежда по следния начин: Ние сме длъжни да предупредим човечеството за дълбоките тайни на Христовото Събитие, както и по-рано Йешуа бен Пандира, учител на есеите, предизвести идването на Христос като „Лъва“ от Давидовия род, при което всъщност се има предвид Слънчевата сила, концентрирана в зодиакалното съзвездие Лъв. И ако днешното човечество, позволявам си само да загатна това, би имало щастието, в нашата епоха отново да се инкарнира онзи Йешуа бен Пандира, инспириран навремето от великия Бодисатва, който някога ще се превърне в Майтрейя Буда, тогава той би разглеждал като най-важна своя задача тъкмо посланието за етерния Христос, който ще се появи в етерни облаци, и той би изтъкнал още, че Христовото Събитие се разигра във физическото тяло на Исус от Назарет само веднъж! Това няма да се повтори!

Да допуснем, че онзи Исус, сина на Пандира, който беше умъртвен с камъни приблизително 100 години преди Събитието в Палестина, в едно от преражданията си, т.е. в наши дни, би проповядвал за идването на Христос: Тогава той би говорил не за един Христос, който се явява на физическия план, а за един друг Христос, който се явява в етерни одежди точно какъвто беше случаят с откровението на Павел пред Дамаск. И тъкмо по това хората биха могли да познаят преродения Йешуа бен Пандира. Обаче от друга страна, те биха видя ли и най-същественото: Новото есейство, в чиито среди и най-вече от онзи, който някога ще се превърне в Майтрейя Буда, ние ще научим под каква форма ще се появи Христос в нашата епоха и как непрекъснато да се пазим от погрешни представи за самото, така да се каже, преродено есейство в наши дни.

Съществува един сигурен признак, по който би могъл да бъде разпознат този образно казано повторно възникнал в наши дни Йешуа бен Пандира: Той няма да се представя за Христос. Всички онези, които биха се появили в нашата епоха и биха говорили по един или друг начин, че носят в себе си същата сила, която живя в Исус от Назарет, ще бъдат разкрити тъкмо поради това свое твърдение; те ще се окажат измамни личности, които нямат нищо общо с Йешуа бен Пандира,

живял 100 години преди Христос. Да, това твърдение би било един сигурен признак, че тук сме изправени не пред реинкарнирания Йешуа бен Пандира, а пред някакъв лъжепророк, който настоява, че поддържа тесни връзки със самия Христос. В тази област човечеството е застрашено от неимоверно големи опасности.

Защото в наши дни човечеството се люшка между две противоположности. От една страна непрекъснато се изтъква, че днешното човечество съвсем не е склонно да признае каквито и да е духовни сили. Дори и вестниците на всяка крачка тръбят, че нашият род няма нито дарбата, нито смелостта да признае съществуването на каквато и да е духовна сила. А това е, така да се каже, просто една неучтивост, едно безобразие от страна на нашето съвремие. Напълно вярно е, че в наглата епоха би могло да стане прераждането на една от най-великите личности, докато всички биха могли да останат безразлични и да подминат това събитие без никакво вълнение. Другото безобразие на нашата епоха се свежда до следното: Както се подценяват и отричат духовните сили от една страна, така от друга страна е налице страстната потребност към обожествяване на тази или онази личност, към въздигането и до небесата. Вгледайте се в онези днешни общности които са хипнотизирани от своите месии и наистина ще доловите една страстна потребност към тяхното обожествяване. Впрочем тази особеност се проявява непрекъснато в хода на историята.

Така например Маймонидес разказва за един такъв лъжлив Христос, появил се във Франция през 1137 г., който бързо спечелил многобройни последователи, но после бил осъден на смърт от светските власти. Същият Маймонидес разказва по-нататък, че 40 години по-рано в Кордова, Испания, също се появил някой, който твърдял, че е Христос; а приблизително 25 години още по-рано, т.е. в началото на 12. век, във Фез, Мароко, се появил на свой ред един друг лъжепророк. А накрая се разказва, как през 1147 година в Персия се появил някой, който макар и да не се е представял за Христос, се опитал да говори, един вид от негово име. Впрочем най-крещящия пример съм посочвал и друг път: появата на Шабатаи Зеви през 1666 година в Смирна. По изявленията на тази личност, която твърдяла за себе си, че е прероденият Христос, лесно може да се изследва до най-големи подробности природата на лъжепророците и тяхното въздействие върху околния свят. По онова време от Смирна се понесла новината, че в лицето на Шабатаи Зеви е дошъл новият Христос. И Вие не бива да смятате, че вълнението около този слух било нещо незначително. От всички части на Европа, от Франция, Испания и Италия, от Полша, Унгария, от Южна Русия и Северна Африка, както и от вътрешността на Азия към Смирна започнали да се отправят цели групи от хора, за да се срещнат с новия Христос, Шабатаи Зеви. И ако някой беше казал на тези хора, повярвали в новия Христос преди Шабатаи Зеви сам да се издаде и преди да беше станало ясно какво се крие зад него че той не е истинският Христос този човек би си изпатил твърде зле, понеже щеше да се възпротиви срещу една догма, поддържана от неимоверно голям брой хора.

Ето как изглежда втората противоположност: може би тя не е присъща за християнските страни, но в редица области по света тя е ежедневен факт. Налице е страстната необходимост да се търсят земните възплъщения на всякакъв род лъжепророци. В християнските страни тези неща се разиграват сред ограничени кръгове, макар че и там често може да се чуе за един или друг нов Христос.

Нещата се свеждат до следното: Благодарение на своето духовно-научно познание, благодарение на своето духовно-научно просветление и на точния си поглед върху фактите, които дава окултизмът, човек да не изпада нито в едната, нито в другата грешка. Ако правилно вниква в подобни учения, които възникват тук или там по света, той ще се предпазва както от едната, така и от другата грешка; а после той рано или късно ще навлезе в най-дълбокия исторически факт на нашето съвремие: Колкото по-дълбоко проникваме в духовния живот, в толкова по-голяма степен бихме могли да бъдем удостоени с един вид обновено есейство, което в миналото чрез устата на Йешуа бен Пандира най-напред възвести Христовото Събитие като нещо, което ще се разиграе във физическия свят. И ако в наши дни учението на есеите трябва да бъде обновено, ако искаме да живеем не с традициите на стария Бодисатва, а в живия Дух на един нов Бодисатва, тогава ние можем да потърсим инспирации от онзи Бодисатва, който някога ще стане Майтрейя Буда. И този Бодисатва ни инспирира по такъв начин, че ние се досещаме: Наближава времето, когато Христос ще се яви в нова форма, в етерно тяло, и то ще бъде истинска благодат за онези хора, които чрез обновената мъдрост на есеите развиват нови сили в епохата, когато новото идване на етерния Христос ще ги пробуди за съвсем нов живот. Да, ние трябва да говорим напълно в смисъла на инспириращия Бодисатва, който някога ще стане Майтрейя Буда. Тогава ние знаем, че говорим за Христос не в смисъла на някакво религиозно вероизповедание, според което той винаги следва да бъде възприеман във физическия свят, и се осмеляваме да заявим: За нас би било безразлично, ако се наложи да твърдим нещо друго, защото ние стигаме до него чрез познанието на истината. Ние нямаме никакво предпочитание към едно или друго източно религиозно учение, понеже живеем единствено заради истината. Ние си служим с изразите, които извличаме от инспирациите на самия Бодисатва, а те ни показват как ще изглежда бъдещото идване на Христос.

ЕДИНАДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ

Берн, 11 Септември 1910

След разказа за Изкушението, което ние окачествихме като импулс за един особен вид посвещение, идва ред на това, което Христос Исус като застъпник на старото учение можа да предаде на своите ученици под една съвършено нова форма; а после и всичко онова, което им предостави, но вече не като застъпник на учението, а направо стига този израз да е употребим в нашия случай като един вид сила, една оздравителна за човека сила. Всичко това е представено в т.нар. изцеления. После ние направихме онзи преход, който както вчера казах изисква

усилия и добра воля, каквато се постига след осмислянето на онези духовнонаучни познания, които разглеждаме тук вече в продължение на доста години. Или с други думи, ние направихме прехода към един особен род живо обучение, състоящо се в прехвърлянето на сили от Христос Исус към душите на неговите ученици. И ние се опитахме, доколкото е възможно, да изразим една дълбока мистерия, с помощта на човешките думи. Ние се опитахме да покажем същността на това учение, което Христос Исус повери на своите ученици. Той представляваше един вид фокусен център, една събирателна точка за макро космическите сили, вливащи се в Земята; тъкмо тези сили трябваше да влязат в душите на учениците и те можеха да бъдат обединени в едно цяло само благодарение на Христос Исус. Силите, които иначе проникват в човека по несъзнателен път по време на съня, сега бяха привлечени от мировите пространства тъкмо чрез Христос Исус, който ги насочи към учениците, вече като поучаващи и животворни сили на самия Космос. Естествено, ние можем да пристъпим към по-подробно обяснение на тези сили, които осветляват произхода на битието само ако се запознаем с различните констелации в Космоса. Доколкото Евангелието на Матей разглежда тази мистерия, ние ще се докоснем до нея още днес. Обаче преди това, нека да си изясним как учениците укрепваха в своята мъдрост и как навлизаха в планетарните тайни на Земята благодарение на Христовите сили, които се изливаха върху тях. Учениците трябваше, така да се каже, да израснат в самите себе си, в своя живот и в живата си мъдрост, да израснат по свой собствен, неповторим начин.

Евангелието на Матей описва своеобразното израстване на един от учениците или апостолите. Обаче ние ще разберем този индивидуален и крайно забележителен момент в живота на един от апостолите, само ако го извлечем от много по-големи и мащабни съотношения. Нека да разгледаме индивидуалния напредък на човека в хода на мировата еволюция. Не случайно ние преминаваме от една инкарнация в друга инкарнация. През следатлантския период ние не случайно минаваме инкарнации в Първата следатлантска културна епоха, древно-индийската, а после в персийската културна епоха, в египетско-халдейската, в гръцко-латинската и т.н.; тези инкарнации означават за нас не друго, а великото училище на самия живот, понеже при всяка една от тези инкарнации ние поемаме в себе си нещо от съотношенията, нещо от характера на съответната културна епоха. Така ние постепенно израстваме. И в какво точно се изразява това израстване на човека през отделните културни епохи?

Както знаем от Антропософията, човекът е изграден от четири различни съставни части. И ако ги изброим, от антропософска гледна точка, ще имаме: физическо тяло, етерно тяло, астрално тяло и свързаната с него Сетивна Душа, после Разсъдъчната Душа, Съзнателната Душа; а по-нататък следват по-висшите звена на човешката природа: Духът-Себе, Духът-Живот и Човекът-Дух. Всъщност всяка от следатлантските културни епохи е допринесла нещо за изграждането на отделните съставни части. През Първата следатлантска епоха,

древно-индийската, човекът е получил известни сили, които са укрепили неговото етерно тяло, така че в етерното си тяло той е станал нещо повече от това, което е бил по-рано. Що се отнася до физическото тяло, съответните въздействия бяха упражнени още в края на Атлантската епоха; докато с етерното тяло започват да се проявяват онези качества, които човекът следваше да получи именно в хода на Следатлантската епоха. И така, през древно-индийската епоха, в неговото етерно тяло бяха вложени известни укрепващи сили, като после, през древно-персийската епоха съответните сили бяха вложени в Сетивната Душа. През Четвъртата след атлантска епоха, гръцко-латинската, в него бяха вложени силите на Разсъдъчната Душа, а сега ние живеем в епохата, когато съответните сили постепенно ще трябва да бъдат вложени в Съзнателната Душа. Като цяло, в това отношение, човечеството не е напреднало кой знае колко. Обаче ние знаем, че предстои Шестата след атлантска епоха, когато в човешката природа ще бъдат вложени силите на Духа-Себе, а през Седмата след атлантска епоха силите на Духа-Живот. А после ние отправяме поглед към едно още по-далечно бъдеще, когато нормалното човечество ще разполага със силите на Човека-Дух или Атма.

Нека сега да разгледаме развитието на отделния човешки индивид. Впрочем ние говорим за човека в пълно съгласие с онези, които черпеха верните си изводи за неговата природа от древните Мистерии. Но тъкмо по този начин трябваше да гледат на човека също и апостолите: А това те можеха да постигнат само благодарение на поучаващите, животворни сили, които се изливаха върху тях от Христос Исус. И тъкмо ако разглеждаме човека такъв, какъвто е днес или по времето на Христос Исус, ние ще установим у него определени заложи, както например и в едно растение съществуват определени заложи, които са налице още докато то има само зелени листа, т.е. преди появата на цвят и плодове. Ние поглеждаме към едно такова растение, което има само зелени листа, и знаем: това растение притежава определени заложи; след време, при нормални условия, то ще даде цвят и плодове. Както е вярно, че от растението, разполагащо първоначално само със зелени листа, след време ще израснат цветове и плодове, също така е сигурно, че от човека, който по времето на Христос Исус имаше само Сетивна Душа и Разсъдъчна Душа, ще израсне и Съзнателната Душа, която на свой ред ще се отвори за Духа-Себе, така че тази висша троичност да се влее в човека като нещо свършено ново, като един истински божествено-духовен дар. Ето защо можем да кажем: Човекът се развива от качества и съдържанието на своята душа. Както растението напредва от зелените листа, през цъфтежа и стига до плодовете, така и човекът напредва по такъв начин, че от Сетивната Душа, Разсъдъчната Душа и Съзнателната душа подготвя един вид цъфтеж, отправен към онова, което слиза от божествения свят, за да може чрез приемането на Духа-Себе да се издигне до висините на общочовешката еволюция.

Ето защо хората, които по времето на Христос Исус бяха развили външната страна на своята природа по един напълно нормален начин, казваха: Да, сега

Разсъдъчната Душа е тук, но тя все още не може да приеме в себе си Духа-Себе; обаче от същия човек, който сега е развил като най-висша съставна част Разсъдъчната Душа, ще израсне, като един вид негова рожба, Съзнателната Душа, която после ще се отвори за Духа-Себе.

И как назовавах в Мистериите онзи вътрешен цъфтеж на човешкото същество, който се подготвяше като естествен резултат от неговото развитие? И как трябваше да бъде назован той в обкръжението на Христос Исус, ако учениците му действително искаха да напредват по своя път? Назовавали са го, ако трябва да го преведем на наш език, с израза „Син на човека“ или „Син човешки“; защото гръцките думи υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου съвсем нямат тяхното значение на нашата дума „син“ като „син на един баща“, а много по-широк смисъл, включващ естественото продължение на едно същество, израстващо от него както например растението дава в определеното време своите плодове. Ето защо, нормално развитите хора, които все още не бяха подготви ли естествения плод в Съзнателната Душа и в себе си нямаха нищо от υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, казваха: Да, нормалните хора още не са развили нищо от „Сина човешки“; обаче винаги се намират хора, които са изпреварили своите себеподобни и, така да се каже, предварително носят в себе си отличителните белези на следващата епоха. Между предводителите на човечеството задължително трябваше да има и такива, които през Четвъртата следатлантска епоха когато за нормално се смяташе да бъде развивана само Разсъдъчната Душа въпреки че външно изглеждаха като останалите хора, все пак вътрешно бяха готови със своята Съзнателна Душа, озарена от Духа-Себе.

И такива „Синове човешки“ наистина имаше. А учениците на Христос Исус трябваше да израснат дотам, че да разберат каква е същността на тези предводители.

И за да убеди себе си какво мислят неговите най-близки ученици по този въпрос, Христос Исус ги запитва: Кажете ми, за кои същества, за кои хора може да се каже, че те са „Синове човешки“?

Ето как приблизително би трябвало да се постави въпросът, ако се придържахме към първоначалния арамейски текст на Матеевото Евангелие; защото аз вече посочих, че макар и в гръцкия превод, стига да го разбираме добре, всичко звучи много по-добре, отколкото в различните днешни тълкувания, все пак при превода от арамейски на гръцки някои подробности се губят. Следователно, нека да си представим Христос Исус изправен пред своите ученици, на които задава въпроса: Какви са възгледите относно това, кои представители от поколенията, принадлежащи към гръцко-латинската епоха, са „синове човешки“? И тогава те изброяват: Илия, Йоан Кръстител, Йеремиа и някои други пророци. Обаче учениците знаеха това благодарение на поучаващите сили, до които те стигнаха чрез Христос, а именно, че тези духовни предводители бяха приели в себе си такива сили, които им позволяваха да се превърнат в представители на Сина човешки. Впрочем при същите

обстоятелства един от учениците, наричан обикновено Петър, дава малко по-различен отговор (Матей 16, 13-16).

И за да разберем този по-различен отговор, нека внимателно да се вслушаме още веднъж в душите си и да си припомним това, което беше казано през последните дни относно мисията на Христос Исус според Евангелието на Матей: а именно, че чрез Христовия Импулс хората получиха възможност за изграждане на пълното Азово съзнание, на всичко онова, което лежи в основата на „Аз съм“. Или с други думи: Дори и в хода на посвещението, занаятът на хората трябваше да израстват във висшите светове по такъв начин, че да не изгубват онова Азово съзнание, с което днес ние, като нормални хора, обхващаме физическия свят. Всичко това стана възможно само поради съществуването на Христос Исус във физическия свят. Нека да обобщим: Христос Исус е представител на онази космическа сила, която даде на човечеството пълното съзнание за „Аз съм“.

Аз многократно съм заявявал, че обикновено тълкувателите на Евангелията както свободомислещите, така и антирелигиозно настроените не изтъкват най-важното. Те винаги подчертават, че отделните изрази и словоредът в Евангелията са съществували и по-рано. И те наистина биха могли да изтъкнат например, че съдържанието на „Блаженствата“ е нещо отдавна познато. Обаче ние трябва да заострим вниманието си тъкмо върху това, което по-рано не е съществувало, върху това, което по-рано не можеше да бъде постигнато от човека, запазващ своето Азово съзнание; всичко то стана достойно за хората, единствено чрез Христовия Импулс. Ето кое е същественото! Аз разгледах отделните строфи на „Блаженствата“ и посочих, че първата от тях следва да гласи: „Блажени просещите Дух“, понеже с оглед на общочовешката еволюция „беден духом“ е онзи, който вече не може да има свръхсетивни изживявания в смисъла на старото ясновидство. Обаче Христос е тук и от него идва истинската утеха, истинското просветление: След като не сте вече в състояние да прониквате в духовния свят чрез органите на старото ясновидство, отсега нататък ще можете това чрез самите себе си, чрез вашия Аз, понеже „чрез самите себе си ще намерите Царствата небесни“. Така стоят нещата и с второто изречение „блажени страдащите...“. Вие не трябва да се стремите към духовния свят по пътя на старото ясновидство, защото сега вече разполагате в вашия Аз. Обаче за тази цел Азът все повече и повече трябва да изпълни себе си с онази сила, която беше вложена в Христос по един неповторим начин.

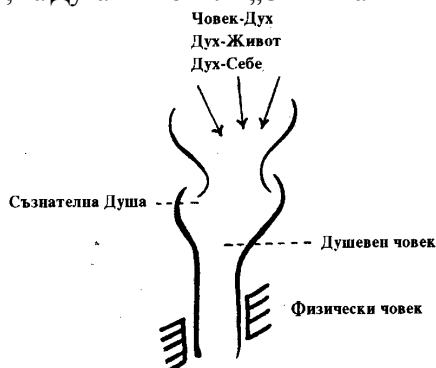
Съвременните хора би трябвало поне малко да размислят върху тези неща. Не случайно всяко от изреченията на планинската проповед съдържа важните гръцки думи: *οι αλων εστιν η βασιλεια των ουρανων*. И ако вземем първото изречение: „Блажени просещите Дух“, нататък то би трябвало да продължи „в самите себе си“, или „чрез самите себе си те ще имат Царството небесно“. Навсякъде после, и във второто, и в третото изречение, и т.н. се подчертава точно това: „В самите себе си“.

Извинете ме сега, ако насоча Вашето внимание макар и по доста тривиален начин към една забележителна особеност на нашето време. Нашите съвременници трябва най-после да пристъпят към една по-смислена употреба на думата $\alpha\upsilon\tau\omicron\nu$ „авто" а не само по отношение на нашите „автомобили" т.е. не само по отношение на техниката, а и по отношение на духовния свят, в смисъл на $\text{от} \alpha\upsilon\tau\omicron\nu$ на нещо, което бива „пускано в ход чрез самото себе си". Всъщност това има характер на едно предупреждение, което е отправено към нашето съвремие. По отношение на техниката, нашите съвременници на драго сърце приемат нещо да бъде „пускано в ход чрез самото себе си"; обаче по отношение на всичко онова, което по-рано оставаше извън Азовото съзнание и в древните Мистерии, включително и до Христовото Събитие, беше изживявано извън Азовото съзнание, човечеството също трябваше да напредне до степента, позволяваща на човека да се превърне в непосредствен създател на целия околнен свят. Ето какво трябва да проумее днешното човечество, ако то действително иска да се свърже с Христовия Импулс.

И ако осмислим тези неща както трябва, ние ще сме наясно: Въпросът, отправен от Христос Исус към учениците, звучи твърде особено. Най-напред той пита: Кой би могъл да бъде наречен „Син човечески" измежду предводителите на този род? (Матей 16, 13) В отговор учениците изброяват отделни личности. Обаче после той пита нещо друго. Неговата далечна цел е да издигне учениците дотам, че те да разберат своята собствена природа, както и това, какво представлява той за Азовата същност. Ето защо другият въпрос гласи: „И според както вие мислите, кой съм аз?" И тъкмо това „Аз съм" следва да бъде специално подчертано навсякъде, където ще го срещнем в Евангелието на Матей. Тогава Петър отговаря, че Христос е не просто „Син човешки", а нека да се придържаме към обичайния превод на тези думи – „Син на живия Бог". Какво означава „Син на живия Бог" и по какво се различава той от „Сина човешки"? За да разберем това понятие, ние трябва да добавим още някои подробности към фактите, за които вече стана дума. Ние посочихме: напредвайки в своето развитие, човекът разгръща своята Съзнателна Душа, в която може да се прояви Духът-Себе. Но след като е изградил Съзнателната душа, към човека веднага се спускат Духът-Себе, Духът-Живот и Човекът-Дух, за да може разтворената като цвете Съзнателна Душа да приеме тази висша троичност. Това напредващо развитие на човека може да представим графично като един вид растение.

И така, в своята Съзнателна Душа човекът се отваря и към него слизат Духът-Себе или Манас, Духът-Живот или Буди и Човекът-Дух или Атна. Следователно, тук имаме нещо, което слиза отгоре и потъва в човека като една оплодотворяваща сила от духовния свят. Докато с другите си съставни части човекът израства в посока надолу нагоре и се отваря като един вид цвете, наричано от нас Син човешки, налага се когато той напредва и иска да приеме мечтаното Азово съзнание към него да слязат силите на Духа-Себе, Духа-Живот и Човека-Дух. И кой е представителят на всичко онова, което слиза отгоре и

загатва за безкрайно далечните епохи от бъдещата еволюция на човечеството? Неговия първи дар ние получаваме под формата на Духа-Себе. Чий представител е този, който ще приеме дара на слизания отгоре Дух-Себе? Това е Синът на Бога, който е жив, на Духа-Живот или „Синът на живия Бог“. Следователно,

в този момент Христос Исус пита: Какво трябва да се влее в човека чрез моя импулс? В човека трябва да се влее оживотворяващия принцип на Духа. Ето как са застанали един срещу друг „Синът човешки“, който израства отдолу нагоре, и Синът Божий, Синът на живия Бог, който израства отгоре надолу. Тези два принципа ние трябва да различаваме много добре.

Обаче следва да признаем, че за учениците този въпрос е изглеждал доста труден. И цялата му трудност изпъква пред Вас най-вече когато се замислите, че учениците усещат всичко това, което след идването на Христос Исус беше вече достъпно и на най-простите хора, благодарение на Евангелията. Учениците трябваше да поемат в себе си тези неща единствено чрез живите поучаващи сили на Христос Исус. Обаче дотогавашните им усилия не можеха да дадат отговор на въпроса: Чий представител съм аз самият? После узнаваме, че един от учениците, на име Петър, казва: „Ти си Христос, Син на живия Бог“ (Матей 16, 16). Но този отговор, ако бих могъл да се изразя така, не идва от нормалните духовни сили на Петър. Ето защо Христос Исус нека да се опитаме и да представим нещата живо, апелирайки в известен смисъл към скритите в тях образи поглеждайки Петър, трябваше да заяви: Много нещо е, че от тази уста дойде този отговор, който всъщност ни отправя към най-далечното бъдеще. И когато после обгърна това, което беше в съзнанието на Петър, което беше готово за един отговор, опиращ се на интелекта или на силите, идващи от посвещението, Христос трябваше да си каже: Да, този отговор дойде не от съзнанието на Петър; в случая се проявяват онези по-дълбоки сили, които се намират в човека и които той все повече и повече превръща в съзнателни сили.

Ние носим в себе си физическо тяло, етерно тяло, астрално тяло и Аз; после се издигаме нагоре до Духа-Себе, Духа-Живот и Човека-Дух благодарение на метаморфозата, засягаща съответно астралното, етерното и физическото тяло. Тези неща често се споменават в антропософската Духовна Наука. Обаче силите,

които някога ще развием в нашето астрално тяло като Дух-Себе, тези сили вече са налице там в нашето астрално тяло; само че там те са под властта на определени божествено-духовни Същества и не зависят от самите нас. По същия начин и в нашето етерно тяло вече са налице божествено-духовните очертания на Ду ха-Живот. Ето защо, поглеждайки Петър, Христос казва: Това, което сега се намира в твоето съзнание, далеч не е причината, за да изговориш тези думи; те бяха изговорени от една сила, която ти ще развиеш едва в бъдеще; тя е в теб, но ти все още не знаеш нищо за нея. „Ти си Христос, Синът на живия Бог" невъзможно е тези думи да възникнат от твоята плът и кръв; те са произнесени от божествено-духовни сили, скрити дълбоко под прага на съзнанието, и те са най-дълбоките сили, вложени в човешкото същество.

Да, в този момент прозвучават онези висши и тайнствени сили, от които е роден самият Петър, макар и той да не ги осъзнава напълно, и тъкмо тях Христос назовава „Отец на небесата" Ето смисълът на думите: „... защото не плът и кръв ти е открила това, а Отец, който е в небесата" (Матей 16, 17).

Но сега Христос трябваше да добави и нещо друго. Той трябваше да си каже: В лицето на Петър аз имам пред себе си една личност, един ученик, чиято цялостна духовна дейтелност протича по такъв начин, че не смущава наличните у него сили на Отца; и те са толкова могъщи, тези подсъзнателни човешки сили, че осланяйки се на тях той може да прибави още нещо към своята човешка същност. Ето кое е според Христос най-важното. Обаче то е валидно не само за Петър, но и за всеки човек; само че все още не е напълно обхванато от човешкото съзнание. Тези човешки сили ще бъдат развити докрай едва в бъдеще. И ако онова, което нося на човечеството, ако импулсът, представляван от мен, се стреми към по-нататъшно развитие и иска да обхване всички хора, тогава то трябва да бъде основано на това, което току-що проговори от Петър: „Ти си Христос, Синът на живия Бог." И тъкмо върху тази сила в човека, която все още не е разрушена от огнените пориви на напредващото съзнание, прозвучаваща сега като сила на Отца, искам аз да градя това, което все повече и повече ще процъфтява от моя импулс.

И когато хората напълно овладеят този велик принцип, ще се възцари едно ново човечество, което ще следва не друго, а Христовия Импулс. Ето какво съдържат думите: „Ти си Петър и върху тази скала аз искам да съградя една човешка общност, една общност от хора, които ще изповядват Христовия Импулс." (Матей 16, 18).

Днес почти по целия свят се води спор върху тези думи от Евангелието на Матей, обаче те могат да бъдат разбрани само ако ги осветлим с онази дълбока мъдрост, която е същевременно и мъдрост на Мистериите.

И сега още в следващия миг ясно и недвусмислено е показано нещо друго: А именно, че Христос Исус действително гради върху по-дълбоките, подсъзнателни сили в Петър. Защото в следващия миг Христос говори за предстоящите събития и най-вече за приближаващата Мистерия на Голгота. Но

сега в Петър проговарят не подсъзнателните сили, а силите на неговото нормално човешко съзнание. Ето защо сега той не разбира думите на Христос и не може да повярва, че страданията и смъртта са съвсем близо. Когато проговаря съзнателният Петър, който вече разчита на личните си, съзнателни сили, Христос трябва да се намеси и да го поправи: Сега в теб не говори някакъв Бог, а само това, което си развил у себе си като обикновен човек; обаче то няма никаква стойност; то произлиза от едно лъжливо учение, то произлиза от Ариман, от Сатаната. Ето какво е скрито в думите: „Махни се от мен, Сатана! Не ме съблазнявай; защото ти мислиш не за Божиите неща, а за човешките" (Матей 16, 23). Христос веднага го нарича „Сатана“; той употребява думата „Сатана“ именно за Ариман, докато в други случаи, когато се говори за Луцифер, Библията си служи с име то „Дявол“. Всъщност, за да посочи измамата, на която се поддава Петър, Христос прибегва до най-точната дума.

Точно такива са истинските съотношения между нещата. Но какво смята по този въпрос модерното проучване на Библията? Според него напълно изключено е Христос да застане пред Петър и първия път да каже: „Само ти разбра, че си застанал пред един Бог!“, а веднага след това да се обърне към него с името „Сатана“. И съвременните тълкуватели на Библията допълват: Следователно, името „Сатана“, с което Христос се обръща към Петър, е вмъкнато по-късно, така че тук явно става дума за фалшификация.

Това обаче не отговаря на истината. Днешните мнения относно дълбокия смисъл на тази дума се опират на чисто филологическа основа, но те нямат никаква стойност, ако са лишени от едно ясно и обективно разбиране на библейските първоизточници.

Обаче между тези две думи, на които се спрех, има и нещо друго, и то може да бъде разбрано, само ако с помощта на едно древно и все пак винаги ново мистериинно учение, според което човекът, такъв, какъвто е на Земята, както и всяка човешка общност, представляват един вид копие на онова, което се разиграва в необятния Космос, в Макрокосмоса. Ние вече обсъдихме произхода на Исус от Назарет тъкмо от тази гледна точка и видяхме, че думите, отправени към Мойсей, всъщност означават: „Твоето потомство ще бъде като отражение на онзи порядък, който цари всред звездите на небето" (1. Мойсей 22, 17).

Тъкмо порядъкът, който цари всред дванадесетте съзвездия и който определя хода на планетите през Зодиака, тъкмо той се проявява в съдбата на дванадесетте колена Израилеви, както и в онези три пъти по четиринадесет поколения, за които вече стана дума. Следователно, чрез особената наследственост, осъществявана в кръвните връзки на тези дванадесет колена, възниква едно копие, едно отражение на макрокосмическите връзки. И тъкмо това беше казано на Авраам.

В мига, когато Петър застава пред Христос Исус и в по-дълбоките пластове на своята природа се досеща за естеството на Христовия Импулс т.е. за духовната сила, струяща надолу чрез Сина на живия Бог, тогава Христос вече знае, че може

да възвести на околните: Ето, отсега нататък, на Земята започва нещо съвършено ново; отсега нататък върху Земята започва да се проектира едно съвършено ново отражение, идващо от духовния свят. Докато за Авраам отражението на космическите отношения съществуваше в кръвното родство, отсега нататък в етично-морално-духовните отношения трябваше да се породи отблясъкът на онова, в което човекът може да се превърне чрез своя Аз! Когато хората разбират Христос в онзи смисъл, в който го разбираше по-висшата природа на Петър, тогава те ще основават не само такива общности, които се опират на кръвното родство, а и общности, които съзнателно градят връзките на любовта и ги разпростират от една човешка душа към друга. Или с други думи: Както в еврейската кръв и в родствените връзки, съществуващи през поколенията, беше постигнато това, което е необходимо за човешкия род според изискванията на Макрокосмоса, и както от друга страна това, което трябваше да бъде отхвърлено в хода на общочовешката еволюция, беше постигнато също според звездните констелации, така и отсега нататък в рамките на етично-морално-духовните отношения, съзнателният Аз трябваше да роди всичко онова, което или разделя хората, или ги обединява в името на любовта. Връзките между хората трябваше да бъдат формирани или хармонизирани именно от съзнателния Аз. И всичко това се съдържа в думите, които Христос Исус изрича като продължение на отговора, който беше дал на Петър: „Това, което вържеш на Земята това, което завързва в теб по-дълбоката природа е същото, което е завързано и на Небето, и това, което същата тази природа развързва тук долу, е нещо, което е развързано също и на Небето" (Матей 16, 19).

През древността цялата тежест на междучовешките връзки произтичаше от кръвното родство; обаче за напред човекът все повече и повече ще укрепва духовните, моралните, спиритуалните връзки. И ако добре ос мислим тези неща, трябва да допълним: Онова, което човекът основава като общност, трябва да се превърне за него в нещо съвършено ново. Или, казано на антропософски език: Индивидуалната Карма на човека трябва да се свърже с Кармата на общността. Събитията през изтеклите години би трябвало да са Ви убедили в това. Когато не противоречи на идеята за Кармата, обстоятелството, че подарявам нещо на един беден човек, също така не противоречи на идеята за Кармата когато индивидуалната Карма на един човек бъде поета от общността. Общността също може да носи жребия на индивида. Кармата може да бъде така построена, че общността и индивидът да носят личната Карма заедно. Или с други думи, в морално отношение може да настъпи следното.

Да предположим, че в рамките на една общност, даден човек извършва някаква несправедливост. Тя може да е съвсем ясно вписана в Кармата на отделната личност, и въпреки това да бъде понесена от целия свят. Обаче, намира се един друг човек, който казва: Аз ще ти помогна, за да понесеш твоята Карма. Кармата трябва да бъде изпълнена; но тук се прибавя и помощта на другия. Ето как цялата общност може да помогне на този, който е допуснал

някаква несправедливост. Индивидът вплита своята Карма в Кармата на общността, така че общността понеже го счита за един от своите членове съзнателно поема върху себе си извършената несправедливост и заявява: Като отделен човек, ти допусна една несправедливост, обаче сега ние се застъпваме за теб. Ние поемаме тежестта върху себе си, за да подобрим твоята Карма.

И ако наречем тази общност „Църква“, тогава Църквата сама си налага задължението са поеме върху себе си прегрешенията на отделния човек и да понесе заедно с него неговата Карма. Тук не става дума за това, което днес наричаме „опрощаване на греховете“, а за една реална връзка между общност и индивид, за едно реално и съзнателно поемане на чуждите прегрешения.

И ако по този начин разбираме думите „завързвам“ и „развързвам“, тогава при всяко опрощаване на греховете стига да вникваме в него както трябва неизбежно опираме до задължението, което се поражда пред съответната общност. Кармическите нишки, засягащи отделния човек, прерастват в една кармическа мрежа, която обхваща цялата общност. И благодарение на това, което Христос донесе от духовния свят, в основните си черти тази кармическа мрежа е едно отражение на небесния порядък; или с други думи: Кармата на индивида се свързва с Кармата на общността именно според порядъка на духовния свят, т.е. не произволно, а като един вид отражение на порядъка и хармонията, царящи на Небето. Ето защо за хората, които започват да проумяват нещата, тази т.нар. „изповед на Петър“ крие в себе си един безкрайно дълбок смисъл. Тук ние се докосваме до зародишните мигове на онова бъдещо човечество, чиято вътрешна природа вече ще се определяне от силата на кръвно-родствените връзки, а от силата на Аза.

Ето какво става в този поверителен разговор между Христос и неговите най-близки ученици: всъщност Христос пренася силата, която той сваля от Макрокосмоса, върху това, което учениците трябва да основат тук долу на Земята. И отсега нататък, стъпка по стъпка, в Евангелието на Матей следва едно извисяване на учениците до всичко онова, което ще се влее в тях от онези сили на Слънцето и Макрокосмоса, които Христос „завързва“, за да ги предостави на учениците. Ние знаем, че едната страна на посвещението се свежда до навлизането в Макрокосмоса. И понеже Христос представлява действителният импулс за такова посвещение, той сам извежда учениците си навън в Космоса. Както всеки от участниците в този вид посвещение навлиза съзнателно в Макрокосмоса и го опознава частица по частица, така и Христос прекосява целия Макрокосмос, за да улови пулсиращите там сили и за да ги предостави на учениците.

Вчера аз посочих как става това. Нека да си представим нещата нагледно. Един човек заспива. В леглото остават неговите физическо и етерно тяло, докато астралното тяло и Азът се разливат в Макрокосмоса и поемат в себе си макрокосмическите сили. Ако Христос би пристъпил към този човек, той би се оказал за него онова космическо Същество, което съзнателно извлича и му

предоставя звездните сили. И точно това е представено в следващата сцена. Учениците пътуват с лодката по време на последната нощна стража; и тогава те виждат, че този, когото първоначално смятат за призрак, е Христос, който позволява на макрокосмическите сили да влязат в тях самите (Матей 14, 25-26). Тук съвсем нагледно е показано, как той доближава учениците до силите на Макрокосмоса.

И следващите сцени от Евангелието на Матей ни представят не друго, а как Христос, стъпка по стъпка, насочва учениците си по пътя на посвещението. Нещата изглеждат така, сякаш самият Христос води за ръка своите ученици и стъпка по стъпка ги превежда през местата, където трябва да минат посветените. Бих искал да Ви посоча една подробност, за да се уверите, че Христос наистина, стъпка по стъпка, извежда своите ученици навън в Космоса.

Когато ясновидските способности нараснат и човек стигне до непосредствени и живи представи за духовния свят, той научава неща, които по-рано са били недостъпни за него; той научава например, връзката между отделните фази в растежа на растенията. Ако човек е възпитан в материалистическо мислене, той казва: Ето, сега растението цъфти и ако приемем, че този цвят ще даде плодове след време ще се появят семената. После ще вземем семената и ще ги заровим в земята, така че след още време ще израсне ново растение, което на свой ред също носи семената в себе си. И така, според материалистическите възгледи, част от семето се разлага в земята и след време ще се появи като ново растение. Да, материалистическите възгледи не допускат друго обяснение, освен че една материална част от растението, колкото и малка да е тя, все пак преминава в новото растение. Обаче това не е така. В действителност що се отнася до материалния състав цялото старо растение е разрушено. Що се отнася до материалния състав, настъпва един скок и фактически новото растение представлява нещо съвършено ново. Тук ние сме изправени пред едно новообразование.

Обхващайки този универсален закон, ние можем да го приложим както върху най-важните мирови процеси, така и върху целия Макрокосмос. Накратко: навсякъде в материалните процеси на света се извършват скокове. Това е специално подчертано и в Мистериите. Там се казва: Когато навлиза в Космоса, окултният ученик трябва да опознае силите, които предизвикват тези скокове. И когато напредва в определена посока на Космоса, човекът действително упражнява един вид познание, опирайки се на съзвездията. Сега тези съзвездия се превръщат в нещо като отделни букви. Напредвайки в определена посока, ние изживяваме скоковете от „предшественика“ към „потомъка“, независимо дали това се отнася до областта на растенията, животните, хората или планетите; защото, например, преминаването от Стария Сатурн към Старото Слънце е било свързано с унищожаване на всичко материално. Материалното се раздробява и изчезва, обаче духовното остава. И тъкмо духовното е това, което предизвиква скока! Същото се отнася и за прехода, за скока от Старото Слънце към Старата

Луна, както и за прехода от Старата Луна към Земята. Този закон се потвърждава както в най-незначителните, така и в най-грандиозните събития.

Съществуват два символа за изобразяване на скокообразното развитие единият е древен и по-скоро от образно, имагинативно естество, а другият е сравнително нов. Когато еволюцията напредва, старото се навива като един вид спирала, от която после тръгва новата еволюция, т.е. от старата спирала тръгва в посока от вътре навън една нова спирала. Обаче новата еволюция не е непосредствено продължение на старата, защото между края на старата и началото на новата има един малък скок. Ето как ние стигаме до следната фигура.

Пред себе си имаме две спирали, вплетени една в друга, а по средата един малък скок: символът на Рака, който изобразява навлизането и разширяването в Макрокосмоса, както и възникването на един нов кълн сред досегашната еволюция.

Има и един друг символ за изобразяване на тези отношения. Колкото и странно да Ви изглежда, това е ослицата и нейното осле, с други думи: „предшественикът“ и „потомъкът“. Този символ изобразява прехода от едно състояние в друго. И всъщност дори зодиакалният знак Рак, през древността често е бил представян под формата на една ослица и нейното осле. Никак не е маловажно да се знаят тези подробности. Защото те са от огромно значение за разбирането на това, че навлизането в Макрокосмоса също представлява един преход, един скок, макар че навлизайки в духовния свят човекът се нуждае от съвсем друг вид прозрения. Всичко това е представено напълно правилно, когато с езика на звездите ни се показва как физическото Слънце минава през съзвездието Рак и, след като е достигнало най-високата точка, отново започва да се спуска. Така стоят и нещата, когато окултният ученик най-напред се издига в духовния свят, за да срещне и опознае известни сили, които после слизайки на Земята ще постави в служба на човечеството.

Христос Исус показва всичко това на учениците и този факт е отбелязан както в Евангелието на Матей (21, 1-2), така и в другите Евангелия. И техните описания звучат по такъв начин, че за нас е ясно: Христос действа не само с помощта на думите; на своите ученици той предоставя имагинациите, живите образи на това, което сам извършва, когато се отправя към онези висоти, до които след време трябва да стигне цялото човечество. И сега той прибегва до образа на ослицата и нейното осле; или с други думи той издига ученици те до

разбирането на това, което в духовния свят съответствува на зодиакалното съзвездие Рак.

Следователно, тук ние сме изправени пред символичния израз на нещо, което възниква в живите, духовни връзки между Христос и неговите ученици, и то е облъхнато от такова величие, че не може да бъде изразено с думите на един или друг човешки език, а само чрез това, че Христос издига учениците и ги въвежда в отношенията на духовния свят, създавайки за тях съответните физически съответствия на макрокосмическия свят. И после той ги отвежда още по-високо, до мястото, където окултните сили на посветените отново ще бъдат употребени за доброто на цялото човечество. Сега той се издига до онази висша точка, която може да бъде само загатната: Той стои в апогея на Слънцето, т.е. в зодиакалния знак Рак. И нищо чудно, че Евангелието на Матей посочва този момент като връхна точка в земния живот на Христос: „Осанна във висините!“ Тук всеки тон е така подбран, че чрез това, което става, учениците израстват, за да внесат в еволюцията на човечеството чрез процесите, настъпили в самите тях онези макрокосмически сили, които Христос донесе от духовния свят.

А сега следващият разказ за Пасхата не е нищо друго, освен реалното и живо вливане на всичко онова, което първоначално трябваше да бъде поето от учениците под формата на едно учение, за да може после по един магичен начин да проникне в цялото човечество чрез силите, бликащи от Мистерията на Голгота. Ето как трябва да разбираме това място от Евангелието на Матей и неговите по-нататъшни описания. И сега ние започваме да разбираме също, как евангелистът Матей винаги е бил наясно, че трябва да изтъква контраста между живото учение, идващо от космическите висини и завладяващо душите на учениците, и всичко онова, което трогва външните хора, които остават невъзприемчиви за силите на самия Христос Исус. Ето защо ние ставаме свидетели на онези разговори с книжниците и фарисеите, на които ще се спрем утре.

Днес обаче бихме искали да изтъкнем още веднъж: След като е отвел своите ученици толкова далеч, колкото е възможно, позволявайки им да вземат участие в процесите на посвещението, Христос Исус им показва и далечната перспектива, че ако вървят по този път, самите те ще изживеят навлизането в духовния свят на Макрокосмоса. Той им казва, че самите те са предразположени към посвещението и че то им предстои, и те ще навлязат в макрокосмическия свят, където те все повече и повече ще опознават истинската природа на Христос като онова Същество, което изпълва всички духовни пространства и чиито видим образ те имат в лицето на Исус от Назарет. Че те са готови за това посвещението и че ще се превърнат в посветени на цялото човечество ето какво трябваше да обясни Христос на своите ученици. Той можа още да им посочи, че самостоятелното посвещението е възможно, само ако човек позволи на своя душевен свят да израсне в атмосфера на спокойствие и постоянство.

Но какво израства в душевния свят на човека, след като той развие своите висши, ясновидски сили? Сега, след като е развил в определена степен своите духовни заложи, той започва да приема в себе си силите на Духа-Себе, Духа-Живот и Човека-Дух. Но кога тези висши сили, които слизат от Небето и озаряват душата му, ще го направят посветен и участник в Царството Небесно, това вече зависи от мига, когато човекът ще е напълно узрял за своята мисия, това вече зависи от неговата лична Карма. Кой знае всичко това? Само най-висшите посветени! Тези, които разполагат с по-ниските степени на посвещение, все още не го знаят. И когато една или друга индивидуалност е достатъчно узряла, за да навлезе в духовния свят, часът на посвещението незабавно удря за нея. Да, този час идва, но идва по такъв начин, че човекът не може да го предвиди, идва „като крадец в нощта“ (Матей 24, 43).

Но как израства човек в духовния свят? Древните, а в известен смисъл и новите Мистерии, имаха три степени на макрокосмическото посвещение. Първата степен беше тази, при която човекът възприема всичко, което може да бъде възприемане чрез Духа-Себе. В този случай той е не само човек в нов смисъл, но израства до това, което в смисъла на Йерархиите означаваме като „Ангелска Йерархия; т.е. Йерархията, разположена най-близо до човека. Така например в персийските Мистерии са наричали онзи, който израства в Макро космоса и чийто Дух-Себе е достатъчно силен, или „персиец“, понеже човек от такава величина престава да бъде единично лице и вече принадлежи към Ангела на персийския народ, или пък направо „Ангел“. Следващата степен е тази, при която се пробужда Духът-Живот, и съответния човек са наричали или „Слънчев герой“ в смисъла на персийските Мистерии, понеже тогава той направо е приемал силата на Слънцето, издигайки се нагоре към духовните Слънчеви сили, или пък направо „Син на Отца“. И накрая, онзи, у когото се пробужда Аتما или Човекът-Дух, древните Мистерии наричали „Отец“. Това бяха трите степени на посвещение: Ангел, Син или Слънчев герой и Отец.

Само най-висшите посветени можеха да съдят за това кога може да настъпи посвещението за един или друг човек. Ето защо Христос казваше: Посвещението ще дойде, ако следвате пътищата, които ви посочих аз. Вие ще се издигнете в Царството небесно, обаче точният час не е известен нито на „Ангела“, който носи Духа-Себе, нито на „Сина“ с неговия Дух-Живот, а само на най-напредналите в посвещението, които са стигнали до степента „Отец“.

И тук Евангелието на Матей се обръща към нас с думи, които са в пълно съгласие в мистериите традиции. Ние виждаме, че възвестяването на Царството небесно не е нищо друго, освен едно предсказание към учениците, че те ще стигнат до посвещението. Това ясно проличава в глава 24. от Евангелието на Матей. Ако правилно четем съответните пасажки, съвсем осезателно ще доловим, че Христос насочва мислите към разпространени за времето си учения относно израстването в Царството небесно. Обаче това израстване в Царството небесно е било приемано твърде материалистически и хората са вярвали, че този

процес се отнася за цялата Земя, докато в действителност той се отнася само за отделни посветени. Или с други думи: у някои хора се е породил възгледът, че в най-скоро време предстои една материална трансформация на Земята и от Земя, тя ще се превърне в Небе. И Христос предупреждава, че ще дойдат хора, които ще твърдят подобни неща и той неслучайно ги нарича „лъжепророци“ (Матей 24, 24). Ето защо е твърде странно, как дори днес мнозина тълкуватели на Евангелията застъпват тезата, че за приближаващото и то в материален смисъл – Божие царство, можем да съдим от думите на самия Христос. Ако човек действително вниква в Евангелието на Матей, той знае, че казаните от Христос Исус думи са един духовен процес, към който се при съединяват не само посветените, но след време и цялото човечество, ако в хода на Земната еволюция то следва Христос, израствайки в Царството небесно не по друг начин, а като одухотворява самата Земя.

Прониквайки все по-дълбоко в цялостната композиция на Матеевото Евангелие, ние се изпълваме с истинско страхопочитание и то най-вече понеже нито едно от другите Евангелия не ни отвежда толкова неусетно до онова състояние, при което ние непосредствено чуваме как Христос Исус започва да говори на учениците си от гледна точка на Аза. Ние виждаме насядалите около него ученици и ставаме свидетели на това, как чрез едно човешко тяло космическите сили са вече част от тях. Ние виждаме как той повежда своите ученици, така да се каже, за ръка, и ги запознава с това, което може да бъде споделено с посветените. Ние просто се потопяваме в онези нови човешки отношения, които сега вече могат да възникнат около Христос Исус. И всичко това превръща за нас Евангелието на Матей в едно толкова близко до човека произведение. Чрез Евангелието на Матей ние наистина започваме да разбираме човека Исус от Назарет, носителя на Христос. Ние се научаваме да разбираме всичко онова, което той извършва, намирайки се временно в тялото на Исус от Назарет. Да, в Евангелието на Матей дори небесните процеси и събития са представени в напълно човешки вид.

А как стоят нещата с онези душевни изживявания, които не са свързани с посвещението, за тях ще говорим в следващата, последна лекция.

ДВАНАДЕСЕТА ЛЕКЦИЯ

Берн, 12 Септември 1910

Обхванем ли с поглед еволюцията на човечеството, такава, каквато е тя според нашата антропософска Духовна Наука, за нас като най-забележителна и важна особеност ще изпъкне това, че човекът в хода на своите последователни реинкаркации през отделните епохи непрекъснато се издига и овладява все по-висши форми на съвършенство, като накрая довежда дълбоката си вътрешна същност до съответствие с онези цели, които отговарят на отделните степени от планетарната еволюция на Земята.

И така, от една страна виждаме как издигащият се човек е свързан с Божията цел и не я изпуска от своя поглед. Обаче той никога не би я достигнал, ако на помощ, така да се каже, не му се притичваха определени свръхсетивни Същества, които имаха твърде различен път на развитие, отколкото този на човека. От време на време ако бих могъл така да се изразя в планетарната еволюция на нашата Земя се намесват Същества от други сфери, за да се свържат с общочовешката еволюция, така че човекът да се издигне до онези висини, към които той всъщност принадлежи. По отношение на предишните планетарни възплъщения на нашата Земя, ние бихме могли да обобщим нещата по следния начин: Още на Стария Сатурн онези висши Същества, които наричаме Престоли, бяха пожертвували своята воля, своята волева субстанция, за да възникнат първите заложби на човешкото физическо тяло. Това е само един пример в най-общи линии. Но практически става така, че определени Същества, които в своето развитие са изпреварили човека, непрекъснато слизат от духовния свят, за да се на месят в еволюцията на човека, при което те уместно е да си позволим този израз временно се настаняват в една или друга човешка душа, приемайки, така да се каже, човешки облик, или, казано по-просто, се проявяват като една душевна сила, която пронизва и инспирира съответния човек; или с други думи, това човешко същество, инспирирано от божествените сили, вече може да постигне много повече в рамките на човешката еволюция, отколкото един обикновен човек.

Обаче нашата съвременна епоха е силно повлияна от своите нивелиращи, материалистични представи и не желае да слуша подобни неща. И все пак тя е запазила един последен остатък от тези възгледи, за които току-що стана дума. Нашите съвременници биха сметнали за ужасяващо суеверие, ако някой би се осмелил да твърди, че някои невидими Същества слизат от висшите светове, настаняват се в хората и започват да им говорят. Но както казах, един остатък от всичко това продължава да е налице в нашата материалистическа епоха, въпреки че тя го свежда до несъзнателна вяра в чудеса: искам да кажа, че въпреки всичко, хората продължават да вярват в появата на гениалните личности, на гениите. Огромни маси от хора таят в себе си едно живо усещане, едно живо съзнание за гениите и хората са убедени, че в душите на гениалните личности са заложени други способности, съвсем различни от тези на нормалните човешки индивиди. Да, нашата епоха все пак е съхранила вярата си в гениите. Естествено, има и кръгове, които ги отричат, но това е така, понеже материалистическият начин на мислене просто не разполага с усет за процесите, разиграващи се в духовния свят. Обаче повечето хора са запазили вярата си в гениите. И ако не искаме да останем само с една празна вяра, трябва да добавим: Чрез онзи гений, който тласка човечеството напред в неговото развитие, говори една съвсем различна сила, която по нищо не прилича на нормалните човешки способности. Вслушаме ли се в ученията, които са наясно с тези неща, лесно бихме разбрали, че когато се появява един такъв човек, който внезапно е обхванат от някакъв изключително

могъщ и нравствен импулс, всъщност се проявява една духовна сила и тя подготвя мястото, където съответните Същества ще разгърнат своята дейност, а именно дълбоката вътрешна природа на човешката душа.

За хората, които мислят антропософски, би трябвало предварително да е ясно, че са налице и двете възможности: както издигането на човека към божествения свят, така и слизането на различни божествено-духовни Същества в човешките тела и в човешките души. На определено място в моите Мистериини драми е посочено, че когато в еволюцията на човечеството трябва да се намеси някакво решително събитие, тогава някое от духовните Същества просто се свързва с една човешка душа и я пронизва от край до край.

И сега, за да разберем нашето духовно развитие в рамките на четвъртото планетарно възплъщение, наречено „Земя“, нека да си припомним, че преди време Земята беше все още свързана със Слънцето, което днес съществува като едно самостоятелно небесно тяло. Естествено, антропософът знае, че в случая не става дума за едно чисто материално разделяне между Земята и Слънчевата субстанция, а става дума за разграничаването на определени божествено-духовни Същества, оставащи свързани със Слънцето, от други свръхсетивни Същества, оставащи свързани с другите планети. След отделянето на Земята от Слънцето, с нея останаха определени духовни Същества, докато със Слънцето останаха други духовни Същества, и понеже бяха надраснали Земните условия, те трябваше да продължат своята космическа еволюция другаде. И така, ние сме изправени пред факта, че една част от духовните Същества останаха по-тясно свързани със Земята, докато друга част от духовните Същества започнаха да упражняват своите въздействия в планетарните очертания на Земята, макар че самите те се намираха на Слънцето. Или с други думи, след отделянето на Слънце то ние имаме, така да се каже, две арени на действие: Земната арена и Слънчевата арена, като на всяка от тях са присъщи точно определени духовни Същества. Духовните Същества, които продължаваха да служат на човека, макар и от една по-висша сфера, са именно тези, които изместиха своята арена на действие, разполагайки се на Слънцето. И тъкмо от Слънчевата арена идват онези Същества, които периодически се свързват със земното човечество, за да ускорят неговата еволюция, както и планетарната еволюция на самата Земя.

В митологията на различните народи ние винаги бихме могли да открием такива „Слънчеви герои“, такива Същества, чиито действия от духовните светове ускоряват еволюцията на цялото човечество. И ако даден човек е вътрешно проникнат от такова Същество, пред нас той застава като една личност, която представлява нещо много повече, отколкото показва външният и вид. Външният вид е само една измама, една Майя, зад която е скрита истинската природа на гения.

В Мистериите винаги са знаели и знаят за този двойствен факт, свързан с еволюционния ход на човечеството. В миналото, както и днес, посветените ясно биха могли да различат духовните Същества, слизащи от висшите сфери, и

човешките души, издигащи се от Земята и устремени към посвещение в духовните тайни.

Но за какво Същество става дума, когато говорим за Христос? Вчера видяхме, че според наименованието „Христос, Синът на живия Бог“, той спада към „слизащите“ Същества. Ако искаме да го назовем с едно определение от източната философия, би трябвало да кажем, че той е едно „аватарно“ Същество, един слизащ от небето Бог. Обаче ние имаме работа с едно такова слизащо Същество само за определен период от време. А как трябва да застане пред нас подобно Същество, това научаваме от евангелистите Матей, Марко, Лука и Йоан. В момента, когато се извършва Кръщението в реката Йордан, това Същество, така да се каже, слиза от Слънцето, приближава се към Земята и се съединява с едно човешко същество. Ние трябва да сме наясно, че според четиримата евангелисти това Слънчево Същество е по-велико от другите „аватарни“ Същества, от всички други Слънчеви Същества, които някога са слизали на Земята. Ето защо от страна на човека сега се изисква, така да се окаже, една специално подготвена личност.

Следователно, и четиримата евангелисти описват това Слънчево Същество, този „Син на живия Бог“, който се намесва в еволюцията на човека. Обаче за човека, който ако мога така да се изразя посреща това Слънчево Същество и го приема в себе си, за този човек ни говорят само двама от евангелистите: Матей и Лука.

Те описват как в продължение на 30 години този човек се подготвя за великия миг, когато ще приеме в себе си Слънчевото Същество. И понеже Съществото, което наричаме Христово Същество, е толкова универсално, толкова всеобхватно, далеч не е достатъчно телесните обвивки на човека, комуто предстоеше да го приеме в себе си, да бъдат подготвени по обикновения за епохата начин. Наложително беше физическото и етерното тяло на човека, от когото се очакваше да приеме слизащото Слънчево Същество, да минат през една специална подготовка. Проучвайки Евангелието на Матей, ние вече посочихме основните моменти в подготовката на тези две тела. Работата обаче е там, че от онова Същество, чиито физическо и етерно тяло бяха подготвени според Евангелието на Матей в продължение на четиридесет и две поколения, не беше възможно да възникнат астралното тяло, както и носителят на същинския Аз. За тази цел беше необходима една много по-специална подготовка, осъществена чрез една друга човешка личност, за която ни говори Евангелието на Лука, когато то описва историята с Натановия Исус. От този евангелски разказ ние знаем: Евангелието на Матей и Евангелието на Лука се превръщат в едно цяло, доколкото те описват как Азовото Същество първоначално завладява телесните обвивки, за които става дума в Евангелието на Матей, а именно то е онази Заратустрова индивидуалност, която напуска дванадесетгодишния Исус, описан в Евангелието на Матей, и преминава в Натановия Исус, описан в Евангелието на Лука, за да продължи да живее там, изграждайки астралното тяло

и носителя на Аза благодарение на качествата, които тя успя да постигне в специално подготвените физическо и етерно тяло на Матеевия Исус; само по този начин висшите съставни части можеха да узреят до такава степен, че тридесетгодишният Исус да приеме в себе си слизания от Слънцето Христос.

Ако искаме да проследим Целия ход на събитията в смисъла на Евангелието от Матей, би трябвало да добавим, че първоначално евангелистът Матей насочва своя поглед към следното: Какво трябваше да представлява онова физическо тяло и онова етерно тяло, които можеха да позволят на Христовото Същество да ходи по Земята? И според своите лични опитности, на този въпрос той отговаря така: Съответното физическо и етерно тяло можаха да получат необходимата подготовка, благодарение на обстоятелството, че първоначално вложените в Авраам заложи се развиха през споменатите четиридесет и две поколения по един образцов начин, така че наследявайки се в рамките на еврейския народ, накрая те осигуриха градивните елементи за въпросното физическо и етерно тяло. По-нататък той разширява своя отговор и допълва: Подобно физическо и етерно тяло биха могли да се превърнат в инструмент за великата цел, само дотолкова, доколкото те можеха да послужат на онази Заратустрова индивидуалност, която подготви човечеството за приемането и разбирането на Христос. Тя можа да ги използва, доколкото този инструмент предлагаше една уникална възможност за развитие, само до дванадесетата година; след това тя трябваше да напусне тялото на Матеевия Исус и да премине в тялото на другия Исус, който е описан в Евангелието на Лука. Сега евангелистът Матей премества своя поглед от първоначално разглежданите събития и го отправя към другия Исус, който е представен в Евангелието на Лука, за да проследи живота на Заратустра до неговата тридесета година. Ето мигът, когато Заратустра е развил астралното тяло и носителя на Аза до такава степен, че сега вече може да пожертвува всичко, за да могат напуснатите от него тела да бъдат завладени от Слънчевия Дух, слизащ от духовните сфери. Точно това става по време на Кръщението в реката Йордан.

Ако още веднъж си припомним отделянето на Земята от Слънцето, както и обстоятелството, че от Земята се оттеглиха и онези Същества, чийто върховен предводител е Христос, ние трябва да допълним: Има и такива Същества, които едва занаяпред ще разпростират своите въздействия върху Земята, както стана и в случая с Христос. Обаче с отделянето на Слънцето беше свързано и нещо друго. Сега трябва да си припомним една важна подробност, за която често е ставало дума, а именно, че по отношение на субстанциалността, Старият Сатурн беше устроен сравнително просто. Сатурновото състояние протичаше в огън или в топлина. На Стария Сатурн не съществуваше нито въздух, нито вода, нито пък светлинен етер. Част от тези неща се появиха едва по времето на Старото Слънце. После, в условията на Старата Луна, „стъпяването“ на материята продължи: появи се водният елемент, а от друга страна, т.е. откъм „разреждането“ на материята, възникна звуковият етер. Още по-нататък, по

време на Земяното съществуване, в резултат на „сгъстяването“ се появи твърдият или земен елемент, а в посока на „разреждането“ възникна това, което ние наричаме жизнен етер. И така, в условията на Земята от една страна ние имаме топлинно, въздушно или газообразно, водно или течно, и твърдо или земно състояние, а в посока на „разреждането“ светлинен етер, тонов или звуков етер и жизнен етер, най-финото етерно състояние, което ние познаваме.

Обаче с отделянето на Слънцето, от Земята се отделят не само материалните Слънчеви субстанции, но и определени духовни Същества. Техните въздействия продължават да заливат Земята, макар и по един не толкова всеобхватен начин. Аз се спрях на тези неща още в Мюнхен, по време на моя лекционен цикъл върху Библейската история за Сътворението; ето защо сега ще допълня само следното. От висшите или етерни състояния, земният човек възприема само топлината, топлинния етер, както и светлината. А това, което той въз приемаше като звуци, е само едно далечно отражение, едно материализиране на истинските звуци, които се носят из етерния свят. Когато говорим за „звуков етер“ ние имаме предвид „носителя“ на всичко онова, което е известно като „хармония на сферите“ и може да бъде доловено само чрез ясновиждането или по-точно, чрез ясновизуването. Наистина, като физическо тяло, Слънцето залива нашата Земя с потоци от светлина, обаче то съдържа в себе си и по-висшите, етерни състояния.

И друг път е ставало дума: Никакво празнословие не е, когато хора, които са наясно с тези неща, например Гьоте, стигат до изразни форми от рода на:

Пей Слънцето старинна песен
в надпревара с братски светове,
и с гръм завършва път небесен,
предначертай от векове.

Тук е загатнато не друго, а именно „хармонията на сферите“ и изобицо това, което живее в звуковия етер. Обаче човекът стига до тези опитности само ако е напреднал в посвещението, или ако едно Слънчево Същество слезе от духовните светове, с намерението да предизвика въпросните опитности у един или друг човек, който е вече избран да послужи като един вид инструмент за еволюцията на другите хора. И за един такъв човек Слънцето наистина започва да звучи, да пее, или с други думи, хармонията на сферите вече става достъпна за човешкото ухо, за човешкия слух.

А над звуковия етер се простира и жизненият етер. И както в основата на чистия звук, като едно по-висше, душевно съдържание лежи „смисълът“, така и с жизнения етер е свързано „Словото“, т.е. същото, което на по-късния персийски език е обозначено като „Хоновер“ и което евангелистът Йоан нарича „Логос“, преизпълнения с вътрешен смисъл звук, присъщ на Слънцето.

През ранните епохи от нашето следатлантско развитие, към онези избрани личности, които не заставаха, така да се каже, слепи и глухи спрямо това

звучащо, говорещо Слънце и спрямо обитаващите го Същества, принадлежеше и Заратустра. И не някакъв мит, а буквална истина е, че Заратустра получи своето учение тъкмо чрез Слънчевото Слово. В определен момент той се оказа способен да приеме в себе си това Слънчево Слово. И какво всъщност представляваше онова величествено, завладяващо учение, което старият Заратустра проповядваше пред своите ученици? Общо взето, то се свеждаше до следното: Заратустра наистина се оказа един съвършен инструмент, чрез който прозвуча съзидателният тон на самото Слънчево Слово. Ето защо персийската легенда говори за „Слънчевото Слово“, което се възвестява от устата на Заратустра, за тайнственото Слънчево Слово, което стои в основата на Слънчевия Живот. М когато тази легенда говори за астралното тяло на Слънцето, тя го нарича Аура Маздао, макар че на определени места си служи с името „Слънчево Слово“ термин, който в гръцките преводи е наречен „Логос“.

Когато обръщаме поглед към Заратустра, ние откриваме, че през онези времена дори една толкова напреднала личност като него, все още не беше достатъчно посветена, за да обхване в ясно съзнание всичко онова, което трябваше да бъде открито на човека, и че за тази цел въпросната личност беше завладяна от една по-висша душевна сила. И Заратустра можа да възвести учението си за Аура Маздао, само защото Слънчевата аура сама се откри пред неговия поглед, само защото гласът на духовното Същество, наречено Аура Маздао, прозвуча в него, само защото чрез него проговори Слънчевото Слово, великата аура, мировата светлина. Тук ние сме изправени, така да се каже, пред външната, телесна фигура на Слънчевия Бог, който упражняваше своите въздействия върху човека, преди още сам да беше слязъл на Земята. През тези времена Слънчевото Слово все още беше нещо вътрешно, нещо душевно.

Ето защо, в смисъла на Заратустра, бихме могли да предположим, че той се обръщаше към своите ученици по следния начин. Вие трябва да сте наясно, че зад физическата Слънчева светлина има една духовна светлина. Както зад физическия човек свети неговото астрално тяло, неговата аура, така и зад физическото Слънце свети неговата Аура Маздао. Обаче това (физическо Слънце е един вид светлинно тяло на онова Същество, което някога ще слезе на Земята. С помощта на ясновидството вие се доближавате до това външно, физическо „тяло“ и откривате в него нещо душевно. Както звукът е израз на един или друг душевен процес, така и Слънчевата аура е израз на Слънчевото Слово, на Слънчевия Логос.

Ето какво можа да обещае Заратустра на човечеството: Един ден от божествено-духовните сфери ще слезе Великата Аура, Съществото-Светлина, и неговата душа ще бъде Слънчевото Слово. Всичко това е нещо, чиито извори ние можем да открием в лицето на стария Заратустра, чиято пророческа мъдрост предизвести идването на Слънчевата Аура, на Слънчевото Слово.

От тогава, епоха след епоха, Мистериите непрекъснато предупреждаваха човечеството, че предстои идването на Слънчевия Логос, на Слънчевото Слово.

И винаги, оттогава насам, това предстоящо идване беше най-голямата утеха и надежда на онези хора, които копнееха за духовния свят. На свой ред по-малките Слънчеви Духове, които също се свързваха със Земята и които всъщност бяха пратеници на Слънчевото Слово, на Слънчевата Аура, обогатяваха хората с все по-точни учения за свръхсетивните светове.

Така изглеждаше едната страна на мистериината традиция. Другата страна се свеждаше до следното: Хората трябваше да се подготвят както в познавателен, така и в чисто практически смисъл за това, което слизаше към Земята. Обаче в прехристиянските времена съвсем не би могла да се породи вярата, че отделният и разполагащ с ограничени сили човек може току-така да се издигне и да посрещне великото Слънчево Същество, предводителя на Слънчевите Духове, Христос. За отделния човек това беше една неизпълнима задача, дори и чрез посвещението. Ето защо Евангелието на Матей описва как биват ангажирани всички жизнени сокове на целия еврейски народ, за да се стигне до появата на един такъв специално подготвен човек. От друга страна Евангелието на Лука посочва как в продължение на седемдесет и седем поколения еволюцията филтрира човешките качества, за да стигне до възможно най-доброто съчетание, до онзи образец земен човек, чието тяло можеше да приеме в себе си слизациият на Земята Слънчев Дух. Впрочем в Мистериите нещата бяха замислени така, че вред окултните кандидати, естествено, се намираха и хора със средно развити способности, които далеч не биха могли да обхванат целия смисъл на предстоящите исторически събития, ни то пък промените, настъпващи в хода на индивидуалното човешко развитие. Ето защо онези, които трябваше да бъдат посветени в древните мистериини тайни, бяха разпределяни в определени класове, така че подхождаха към овладяването на тайните по свършено различни пътища. Имаше например окултни ученици, които бяха насочвани главно към външните условия на живот, или, така да се каже, към непосредствените задачи на външния човек и тяхното правилно решаване, което би го превърнало в един подходящ инструмент, в един истински храм, готов да приема слизациия Слънчев Дух. Обаче имаше и такива окултни ученици, чието внимание трябваше да бъде насочено главно към интимното и тихо пробуждане на душата, което би им позволило да стигнат до усещането, до истинското разбиране и изживяване на Слънчевия Дух. Представете си нещата съвсем нагледно: Още от най-ранното им детство, окултните ученици получаваха задачата така да подредят външния си живот, и тялото им да претърпи такова развитие, че те да се превърнат в храм, готов да приеме слизациия Слънчев Дух. Ето каква беше обстановката в древните Мистерии. А общо взето, така стоят нещата и в по-новите времена, само че материалистичното светоусещане на повечето хора им пречи да ги видят ясно.

Да предположим, че приближава, уреченото време, когато едно висше Същество трябва да слезе от духовните сфери, за да даде определен тласък в еволюцията на човечеството. Окултните ученици в древните Мистерии знаят

това и очакват кога ще настъпи решителният момент. Те имат задачата да тълкуват знаменията на времето. В усамотение и пълно спокойствие, без много шум, те очакват момента, когато един Бог ще слезе от небесните висини, за да ускори хода на общочовешката еволюция. Но те имат също и една друга задача: да наблюдават външното човечество и евентуално появата на онази личност, която може да бъде насочвана по такъв начин, че да приеме в себе си слизания от небето Бог. И когато слизащото от небето духовно Същество е от особено висш порядък, тогава съответната личност трябва да бъде подхваната и ръководена още от най-ранното ѝ детство, за да се превърне един ден в негов подобаващ храм. Да, тези неща са напълно възможни, само че хората не ги забелязват. Едва след време, когато някой започне да описва живота на такива хора, излизат наяве известни закономерности, които са останали скрити до този момент. И когато бъдат съпоставени, дори откъм външната им страна, те показват голяма близост. Ето защо спокойно можем да обобщим: отправим ли поглед към миналите епохи от еволюцията на човечеството, ние откриваме тук или там определени личности, чиито външни биографии показват значително сходство. Това никога не може да отрече.

Съвременните изследователи също потвърждават този факт. В много от общоизвестните, макар и не твърде задълбочени проучвания, Вие ще откриете един вид сравнителни таблици относно големите сходства в биографиите на такива личности. Например в трудовете на проф. Йенсен от Марбург, Вие ще откриете забележителни сходства в биографиите на древно-вавилонския Гилгамеш, Мойсей, Исус и Павел. Да, той е съставил много интересни сравнителни таблици. Той посочва някои характерни черти от живота на всеки един от тях тези черти лесно могат да бъдат съпоставени и в резултат се получават забележителни сходства, забележителни прилики, пред които нашето материалистическо мислене се оказва напълно безпомощно. Естествено извъдът, който се прави, е, че един мит е бил преписан от друг; следователно, биографиите на Исус са преписали биографията на древно-вавилонския Гилгамеш, биографията на Мойсей е само подражание на древните епоси, така че в края на краищата, като конкретна историческа личност не е съществувал нито един от тях нито Мойсей, нито Исус, нито Павел. Днес хората изобщо не предполагат дълбоко материалистическата природа на т.нар. „исторически изследвания“.

А сходствата в биографиите се дължат не на друго, а на обстоятелството, че такива личности, които са предопределени да приемат в себе си едно или друго божествено Същество, трябва да бъдат направлявани още от самото им детство. И ние съвсем не бива да се учудваме, когато се изправяме пред подобни факти. Не само сравнителната митология, но и всяко търсене на отделни прилики в митовете, е само една игра на думи, от която не произлиза нищо. Защото каква е ползата, ако примерно установим известно сходство между живота на немския Зигфрид и този на някой от гръцките герои? Напълно разбираемо е, че ще се натъкнем на известни сходства. Обаче работата не се свежда до това, как

изглеждат техните доспехи, а кой е облечен в тях! Важното е не как протича външният живот на Зигфрид, а за коя индивидуалност става дума в конкретния случай. Но тези неща могат да бъдат установени само в хода на окултното изследване.

Следователно, тук трябва да изтъкнем следното: За хората, които трябва да се превърнат в храм за едно или друго божествено Същество, имащо задачата да ускори еволюцията на цялото човечество, са необходими специални грижи и в известен смисъл техните биографии си приличат доста. Ето защо в древните Мистерии винаги са съществували точни указания за външните събития в живота на тези хора. Такива указания съществуваха и в есейските общности по отношение на Христос Исус; а именно, какви трябваше да бъдат онези човешки същества, които в лицето на Соломоновия и Натановия Исус бяха предопределени да посрещнат великия Слънчев Дух, Христос.

Обаче далеч не всички окултни ученици бяха посветени в основните тайни. Съществуваха различни степени на посвещение. Имаше например посветени, на които беше добре известно през какви изпитания трябва да мине едно човешко същество, за да се извиси до Бога и да го приеме по достоен начин в себе си; имаше и такива, които знаеха как би се проявил Богът в един или друг човек, показващ белезите на гениалност. Защото нашите съвременници не виждат дори и това, че проявите на гениалността са извънредно сходни у различните хора. Естествено, днешните биографи не черпят от духовните източници на познание. Защото ако геният на Гьоте би бил описан от духовна гледна точка, щяха да изпъкнат забележителни прилики с гения на Данте, Омир или Есхил.

Обаче днес биографите не разполагат с духовната гледна точка, а си служат с купичка от бележки и справки, засягащи само най-външните подробности от живота на подобни личности. Жалко, но хората днес се интересуват тъкмо от тези неща.

Например относно Гьотевия живот днес разполагаме с огромна справочна литература, но не и с едно действително описание на това, което Гьоте всъщност представляваше. Да, в известен смисъл днешното човечество се признава за неспособно и то с нескривано високомерие да проследи еволюцията на гения в човешката личност. Днешните критици се стремят така да разнищат младежките творби на нашите големи поети, така да ги възвеличат, че в по-късна възраст младенческата свежест и художествената продуктивност започват да им изглеждат безвъзвратно изгубени. Обаче истината е съвсем друга: в своето високомерие хората разбират само младите поети и не искат да вървят в крак с метаморфозите, които те са претърпели. Хората на всяка цена държат да останат при „младите“; те презират „старите“ и изобщо не предполагат, че не старите са остарели, а самите те са останали деца и не са мръднали нито крачка напред. Тази злина е широко разпространена. И ние не бива да се учудваме, че тя е дълбоко вкоренена в човешката душа, след като не съществува почти никакво разбиране за основното: често пъти едно божествено Същество слиза и завладява

дадена човешка личност, обаче през различните епохи проявленията на божествените Същества в отделните човешки личности си приличат твърде много.

Понеже се изисква твърде много за разбирането на тези области от човешкото познание, те са били разделяни на отделни категории. И не бива да се учудваме, че в някои разновидности на Мистериите окултните кандидати са били запознавани с подготовката на онези избрани личности, които е трябвало да приемат в себе си слизащите божествени Същества, докато други разновидности на Мистериите са показвали например как в аурата на Слънчевото Същество израства Словото, Логосът.

И така, в случая с Христовото Събитие ние сме изправени пред един вид „слизане“ от духовния свят, и то осъществено по възможно най-сложен начин. И ние съвсем не трябва да се учудваме, че за разбирането на това велико макрокосмическо събитие бяха необходими не само четирима евангелисти, но и много от апостолите. Обаче четиримата евангелисти се постараха да разберат нещата в по-голяма степен, като евангелистите Матей и Лука се опитаха да покажат каква беше онази човешка личност, която трябваше да бъде подготвена да посрещне и приеме слизащия Слънчев Дух: Матей по отношение на нейното физическо и етерно тяло, а Лука по отношение на нейното астрално тяло и Азова организация. Напротив, Марко не се интересува в такава степен от земната човешка личност, на която предстои да посрещне Слънчевия Дух. Той описва Слънчевата аура, светлинното тяло, духовната светлина, която идва от мировите пространства и изгражда тялото на Христос Исус. Ето защо той започва направо с Кръщението в реката Йордан, когато Слънчевият Дух, Христос, слиза от небето. А на свой ред евангелистът Йоан ни описва душевните особености на този Слънчев Дух, на Логоса, на Слънчевото Слово. Ето защо Евангелието на Йоан е най-интимното, най-съкровеното от четирите Евангелия.

И така, комплицираната същност на Христос Исус е разгледана от четири различни страни. Слизането на Христос в Исус от Назарет е описано и от четиримата евангелисти. Обаче всеки от тях, така да се каже, е принуден да се придържа към своята гледна точка; понеже тъкмо благодарение на нея той е постигнал онзи ясно-виждащ поглед, който по начало му позволява да се произнесе за сложната същност на Христовото Събитие. Нека още веднъж да спрем вниманието си върху тези важни подробности.

Матей е принуден да насочи своя поглед върху раждането на Соломоновия Исус и да проследи подготовката на онези сили, които са присъщи за физическото и етерното тяло, и как после тези обвивки ще бъдат отхвърлени от Заратустра, така че извоюваните от него качества във физическото и етерното тяло ще бъдат пренесени в Натановия Исус, описан в Евангелието на Лука. После авторът на Матеевото Евангелие трябва да проследи нещо, което той първоначално не беше описал. Обаче той проследява главно това, на което се беше спрял в началото: съдбините на всичко онова, което под формата на

заложби и качества беше преминало от Соломоновия Исус в Натановия Исус. Той се интересува много по-малко от елементарните свойства на астралното тяло и от Азовия носител на Натановия Исус, а главно от това, което се намира в неговия, в Соломоновия Исус, за да премине после в Натановия Исус. И дори когато описва Слънчевия Дух, който слиза от небето, той има предвид главно това, което Исус извоюва като способности единствено поради факта, че те бяха изградени чрез физическо-етерната организация на Соломоновия Исус. Естествено, всичко това проличава по-късно, в действията на Христос; но като даденост, тези способности бяха вече налице. Евангелистът Матей проследява с особена точност тъкмо тази част от Христовото Събитие, понеже за него тя беше по-важна от всичко друго.

От своя страна евангелистът Марко веднага насочва погледа си към слизания от небето Слънчев Дух. Той не се интересува от земната човешка личност; за него всичко онова, което имаше формата на човешко физическо тяло, представлява само едно средство, за да бъдат описани величествените действия на Слънчевия Дух. Ето защо той насочва своето внимание главно към онези факти, по които можем да съдим за макрокосмическите сили на Слънчевия Дух. Макар и на пръв поглед описанията на Матей и Марко да си приличат, техните гледни точки са съвсем различни. Единият описва предимно „обвивките“ и насочва вниманието си главно към развитието на онези качества, които бяха формирани още в първите години от живота на Соломоновия Исус; и той ги описва така, че да проличат техните последици, техните по-късни въздействия. Напротив, другият евангелист, Марко, ако мога така да се изразя, прибягва само формално до видимия, физически Исус, главно за да покаже в какво се изразяват действията на Слънчевия Дух, упражнявани върху нашата Земя. И двамата евангелисти описват събитията до най-малките подробности. Да, ако искате действително да вникнете до най-малките подробности на четирите Евангелия, не забравяйте, че всеки евангелист непрекъснато насочва своя поглед към една основна тема, която се съдържа още в самото начало на неговото Евангелие.

От гледна точка на евангелиста Лука, най-важното е да проследи развитието на астралното тяло и Аза, или по-точно: носителя на Аза; с други думи, най-вече изживяванията на астралното тяло, носителя на усещанията и чувствата. Обаче астралното тяло е също и източник на творческите способности; от него бликат всяко състрадание, всяка милост. И Христос Исус можа да се прояви като едно състрадателно същество, именно защото притежаваше астралното тяло на Натановия Исус. Ето защо от самото начало Лука отправя своя поглед към състрадателната душа на Христос Исус, понеже той носеше в себе си тъкмо това астрално тяло.

А накрая евангелистът Йоан отправя своя поглед към факта, че чрез Исус, на Земята слиза най-висшата макрокосмическа сила: самият Слънчев Дух. Йоан се интересува не толкова от физическото тяло; той отправя поглед към най-висшата макрокосмическа сила, към чистия Слънчев Логос. За него физическият Исус е

само едно средство, чрез което той проследява как Слънчевият Логос навлиза в човечеството. И посоката, към която първоначално е насочен неговият поглед, остава неизменна.

Нека още веднъж да повторим: В спящо състояние, ние обгръщаме с поглед нашите външни обвивки, нашето физическо и етерно тяло. В тези две съставни части живеят всички онези сили, които идват от божествено-духовните същества, чиято задача от милиони години е да изградят храма на физическото тяло. Ние живеем в този храм от началото на Лемурийската епоха и оттогава насам непрекъснато го рушим, непрекъснато го разваляме. Обаче в неговия чист и първичен вид, ние имаме този храм благодарение на грандиозните космически процеси, разиграли се последователно на Стария Сатурн, на Старото Слънце и на Старата Луна. А тези космически процеси са само външният израз на безкрайно сложните взаимодействия, в които влизат цяла плеяда от божествени Същества, така че когато отправим поглед към нашето физическо тяло, ние трябва да заявим: Да, това тяло е наистина един храм, подготвен за нас от Боговете, от онези Богове, които са по стигнали власт над твърдата физическа материя.

А в етерното тяло ние имаме пред себе си един жив организъм, изграден от най-фините субстанции на човешкото същество; само че то остава невидимо за човека, понеже неговият поглед е вече помрачен от намесата на Луцифер и Ариман. Обаче в етерното тяло живее нещо, което по начало принадлежи на Слънцето. Там, в етерното тяло, продължава да звучи всичко онова, което пулсираше като хармония на сферите, всичко онова, което ясновидецът възприема от Боговете, независимо от преградата на физическия свят. Ето защо, относно етерното тяло, ние бихме допълнили: Там, в етерното тяло, живеят висшите Богове и по-точно онези, които са сродни със Слънчевите Богове.

И така, физическото и етерното тяло се явяват за нас като най-съвършени съставни части на човешкото същество. Когато ги напускаме по време на съня, те продължават да живеят, защото остават свързани с висшите духовни Същества.

Авторът на Матеевото Евангелие трябваше да поддържа основната насока, избрана още от самото начало, а именно физическото тяло на Христос Исус. Обаче материалното физическо тяло вече просто не съществуваше, понеже в дванадесетата година на Соломоновия Исус то беше напуснато от индивидуалността на Заратустра. Обаче божествените сили на Заратустра бяха пренесени във физическото тяло на Натановия Исус. Ето защо това физическо тяло на Исус от Назарет беше толкова съвършено: защото той протъка своето ново тяло със силите, които сам донесе от тялото на Соломоновия Исус. А сега нека да си припомним как евангелистът Матей обгръща със своя поглед умиращия на кръста Исус. Той непрекъснато отправя поглед към това, което представлява особен интерес за него, към това, което от самото начало е взел за своя отправна точка. Ето, сега духовните сили напускат физическото тяло, а заедно с него и всичко онова, което беше вложено там като една по-висша,

божествена природа. Евангелистът Матей насочва своя поглед точно върху този момент, когато божествените сили на Христос Исус напускат неговата физическа природа. В древните Мистерии имаше обръщения, които прозвучаваха винаги, когато духовната природа на човека напускаше физическото тяло, изоставяше го, за да прогледне в духовния свят: „Боже мой, Боже мой, как ти ме прослави!“ но сега той ги променя и поглеждайки физическото тяло, казва: „Боже мой, Боже мой, защо ме изостави?“ (Матей 27, 46). Ти ме напусна: ето какво означава този момент. И точно върху този момент, върху това „изоставяне“ евангелистът Матей насочва своя поглед непрекъснато.

От своя страна евангелистът Марко описва как макрокосмическите сили на Слънчевата аура обхващат Земята и как „тялото“ на Слънчевия Дух се свързва с етерното тяло на Исус. В този момент етерното тяло е в същото положение, в което се намира нашето етерно тяло по време на съня. Както тогава макрокосмическите сили се отделят от нас и ни напускат, същото става и когато настъпва физическата смърт на Исус. Ето защо в Евангелието на Марко ние откриваме същите думи (Марко 15, 34).

Описвайки смъртта на Христос Исус, евангелистът Лука отново проследява това, което от самото начало е взел за своя отправна точка: астралното тяло и носителя на Аза. Ето защо той не се обръща към нас със същите думи. Той насочва своето внимание главно към онези факти, които имат връзка с астралното тяло, а в този миг то е обзето от най-висш порив на любов и състрадание. И той прошепва: „Отче, прости им, защото не знаят какво правят“ (Лука 23, 34). Ето как звучат човешките думи, преизпълнени с една небесна любов; те идват не от другаде, а единствено от астралното тяло, което Лука проследява още от самото начало на своето Евангелие. Смирение и преданост и то в най-висшата им форма: ето какво бликва от това астрално тяло, което Лука следи от началото до края. Ето защо и последните му думи са: „Отче, в твоите ръце предавам духа си“ (Лука 23, 46). А Йоан описва това, което макар и да е вложено в Земята, трябва да бъде осъществено именно от човека: Земният порядък, който се намира в Слънчевото Слово. Ето защо той насочва своето внимание главно върху това, което се извършва от кръста на Голгота като една сила, внасяща ред. Той ни описва как в този момент Христос основава едно повисше братство, отколкото е това, което се опира на кръвното родство. Предишните форми на братство се изграждаха според кръвното родство. Мария е майката, и детето е нейна кръвна рожба. Обаче това, което чрез любовта може да свърже една душа с друга, то ще тържествува единствено поради саможертвата на Христос Исус. На ученика, когото Той „любеше“, Христос посочва не кръвната майка, а в един изцяло духовен смисъл той му посочва своята собствена майка. Ето колко обновяващо прозвучава от кръста това, което човечеството отдавна беше изгубило: „Жено, ето сина ти“ и „Ето майка ти“ (Йоан 19, 26-27). Да, организиращият принцип на новите общности вече под

формата на онзи жизнен етер, който внася порядък в живота се влива в тялото на Земята чрез Христовото дело.

И така, ние сме изправени пред един факт, пред т.нар. от нас Христово Събитие, което е в основата на четирите Евангелия. Обаче всеки евангелист говори от онази гледна точка, която е възприел от самото начало, понеже всеки от тях счита за правилно да насочи своя ясновиждащ поглед към онова, за което беше подготвен; останалото може да бъде пропуснато. Ето защо ние следва да сме наясно: Необозримото Христово Събитие застава пред нас напълно обективно и то не носи следи от противоречие, въпреки че е описано от четири различни гледни точки; напротив, ние вникваме истински в него тъкмо чрез обобщаването на различните гледни точки. И сега ние намираме за напълно естествено, че забележителните думи на Петър, върху които се спряхме вчера, се намират единствено в Евангелието на Матей, а не и в другите Евангелия. Евангелистът Марко описва Христос като една Слънчева сила, като универсална космическа сила, която прониква по един съвсем непосредствен начин в нашата планета. Следователно, Марко описва могъщите първични въздействия на Слънчевата аура. Докато Евангелието на Лука, описвайки вътрешния свят на Христос Исус, се спира главно на астралното тяло, т.е. на това, как човекът живее сам за себе си. Защото в астралното тяло човекът наистина живее само за себе си; там се корени неговата своеобразна индивидуалност, там той израства в самия себе си.

Засега човекът не е готов да формира общности, опирайки се на астралното тяло; силата, необходима за формиране на общности, силата, чрез която човекът се свързва с другите хора, лежи в етерното тяло. Ето защо Лука няма никакво основание, никакъв повод да говори за формирането на каквато и да е общност, още по-малко този, който ни разкри Азовата същност на човека, авторът на Йоановото Евангелие.

Напротив, авторът на Матеевото Евангелие, който описва човешкия облик на Христос Исус, има напълно конкретен повод, за да представи също и онези отношения, които възникнаха като последица от възплъщава нето на Христос в човешкото тяло на Исус. Още от самото начало Матей спира своето внимание на това, как човешките действия на Христос се опират на силите, които той черпи от физическото и етерното тяло; ето защо Матей специално подчертава всичко това, което Богът можа да изгради именно като някакъв човек между човеци, с други думи взаимно свързаните в едно единно цяло човешки общности. И ако сме стигнали до вътрешно разбиране на тези факти, ще намерим за напълно естествено и нещо друго, а именно, че тези твърде оспорвани думи се намират единствено в Евангелието на Матей: „Ти си Петър и на тая скала ще съградя моята общност.“ (Матей 16, 18).

Но ако се опитаме да обобщим многобройните дискусии на днешните теолози относно различните тълкувания на тези думи, ние ще открием всевъзможни основания както за тяхното приемане, така и за тяхното отхвърляне, обаче не и

едно действително проникване в техния дълбок смисъл. Хората, които ги приемат, вършат това, понеже тези думи са в подкрепа на самата католическа Църква. Относно това твърдение са възможни известни недоразумения, дори известна злоупотреба, макар че тя не е никакво доказателство, че тези думи служат изцяло в полза на католическата Църква. Теолозите, които ги оспорват, в общи линии не представят сериозни аргументи, понеже не виждат никакви слаби места в тях. Един от тези теолози например твърди, че Евангелието на Марко предхожда всичките четири Евангелия; според него Евангелието на Матей и Евангелието на Лука са написани по-късно и само допълват казаното от Марко, и сега става ясно, че общо взето евангелистите Матей и Лука са преписали текстовете от Евангелието на Марко. И на евангелиста Матей в желанието си да укрепи религиозната общност просто му хрумва да прибави и думите: „Ти си Петър и на тая скала ще съградя моята общност.“

Впрочем по отношение на някои думи, подробното тълкуване на текста е безпредметно, понеже няма сигурни доказателства, че старите текстове съдържат точно тези думи. Обаче в конкретния случай това не е така: Думите на Петър са точно записани в Евангелието на Матей и не съществуват никакви филологически основания да се съмняваме в тяхната достоверност. Наистина, понякога възникват съмнения поради сложния превод на някои отделни изрази; обаче срещу величествените и прости думи на Петър: „Ти си Христос, Син на живия Бог“ и последвалия отговор: „Ти си Петър и на тая скала ще съградя моята общност и портите на ада няма да я надвият“ срещу тези думи от филологическа гледна точка не може да се възрази нищо. А и такива възражения не са правени. Не съществуват и възражения, опиращи се на други, странични текстове от Евангелията. Вероятно мнозина се надяват, че биха могли да възникнат възражения с оглед на текстове, които бяха открити в по-късно време, обаче това не е така, понеже въпросните пасажи в тях са силно повредени и текстът не може да бъде разчетен. Такива са поне филологическите изводи. Разбира се, Вие трябва да се доверите на хората, които са видели тези ръкописи. И така, по отношение на обсъжданите тук пасажи от Евангелията, ние не бихме могли да твърдим, че съществуват други версии. Да, според официалната филология, достоверността на тези думи е извън всякакво съмнение и ние добре разбираме защо те се намират в такова дълбоко съответствие с вътрешната природа на Матеевото Евангелие. Тук ние откриваме най-човешкото описание на Христос Исус. И сега, разполагайки с този ключ, ние сме в състояние да разберем всяко място от Евангелието на Матей. Сега ние разбираме не само притчите, които Христос Исус даде на своите ученици, но и притчите, които бяха предназначени за обикновените хора.

Вчера посочихме как човекът се развива в посока отдолу нагоре, как той израства до т.нар. Съзнателна Душа, която се отваря, образно казано, като цвете, към което се спуска Христовият Принцип. Да, тези пет съставни части на човешкото същество етерното тяло, астралното тяло, Сетивната Душа,

Разсъдъчната Душа и Съзнателната Душа се развиват през петте културни епохи, така да се каже, отдолу нагоре. И човекът може да си послужи с тях, като непрекъснато ги развива, така че те да постигнат онова вътрешно съдържание, което ще им позволи, след като времето е дошло, да бъдат изцяло проникнати от Христовия Импулс. Човечеството наистина може да се издигне до онази степен, при която в далечното бъдеще всички хора ще бъдат свързани с Христос. Обаче за тази цел те трябва да изградят споменатите пет съставни части. Не направят ли това, те няма да се окажат достатъчно зрели, за да приемат в себе си Христос. Но ако в хода на своите прераждания те не се погрижат за тези съставни части, ако не продължават да ги развиват в името на Христос, тогава дори и Христос да дойде, те няма да са в състояние да се свържат с него, понеже „не са налели масло в своите лампи“. Вярно е, че тези пет съставни части могат да бъдат оставени и без масло. И всички онези, които не са налели масло в своите лампи, са представени в чудната притча за „петте неразумни девизи“: Те не са намерили време, оставили са своите лампи без масло и не могат да се свържат с Христос; обаче другите девизи са се погрижили за своите лампи и в подходящия час могат да се свържат с Христос. Всички притчи, които се опират на числа, са дълбоко свързани с онзи импулс, който Христос можа да вложи в душите на хората.

Нека да продължим нататък. На онези, които разглеждаха неговото учение като нещо външно, той обясняваше, че някои външни признаци не бива да се приемат само в материален смисъл, а като знаци, отнасящи се за нещо друго. И той си послужи с тяхното собствено мислене, с техния собствен начин на мислене. Той поиска да му дадат една монета, показва им образа на кесаря върху нея и ги накара да се замислят, че монетата е израз и на нещо съвсем друго, което няма общо със самия метал, а именно: Общата принадлежност към едно господство, към един определен владетел. „Това, което е на кесаря, дайте го кесарю, то принадлежи на кесаря“; то е вложено в образа, а не в метала. Обаче научете се ето какво искаше да каже той всъщност да разглеждате и човека по този начин, а именно, че това, което е вложено в него, е фактически носител и храм на живия Бог. Разглеждайте човека по същия начин, по който разглеждате и монетата. Научете се да виждате в човека образа на Бога, и тогава ще проумеете, че човекът принадлежи на Бога (Матей 22, 13-22).

На всички тези притчи е присъща и една много по-дълбока природа, отколкото се приема обикновено. И ние стигаме до нея, когато знаем: Христос не си служи с притчите така, както е общоприето днес в нашата вестникарска епоха; Христос ги извлича от самата човешка природа; и ако човекът ги осмисли и ги приложи към истинската си природа, тогава би бил принуден да гради своята преценка за фактите според принадлежността им към точно определена област. Тъкмо това трябваше да бъде показано на човека: как да преминава от една област в друга, ако даден факт следва да бъде представен като нещо неразумно.

Когато например се появила хора, които за пръв път заговориха за всевъзможни „Слънчеви митове“ относно Буда, Христос и т.н., след кратко

време тези теории започнаха да бъдат усещани като нещо прекалено. Днес тези „Слънчеви митове“ са отново на мода. И тогава въпросният човек каза: С помощта на този метод, който механично свързва митични образи и звездни знаци с едно или друго велико събитие, може да се постигне извънредно много. Когато някой започне да твърди, че в основата на преданията за Христос лежи един „Слънчев мит“, само и само да докаже, че Христос Исус не е съществувал, тогава с помощта на същия метод лесно може да се докаже, че не е съществувал, например, и Наполеон. Ето как: Наполеон носи името на Слънчевия Бог Аполон. Само че в гръцкия език звукът „Н“ поставен пред името означава не отричане, а утвърждаване; и тогава Наполеон, т.е. Наполон, би означавало един вид Свръх-Аполон. Ако отидем по-нататък, ще открием и друга забележителна прилика. Припомнете си какво ли не измисля откривателя на несъществуващия Исус, немският професор по философия Дрюс, коментирайки приликата на такива имена като Исус, Йозес, Язон и т.н. Като много близко звучащи могат да бъдат посочени имената Петиция, майката на Наполеон, и Лето майката на Аполон. А продължим ли още по-нататък, лесно е да припомним: Аполон, Слънцето има около себе си 12 съзвездия; Наполеон имаше около себе си 12 маршали, които не са нищо друго, освен символичен израз на разположените около Слънцето зодиакални знаци. Не случайно героят от Наполеоновия мит има шест братя и сестри, така че общият им брой е общо седем, колкото са и планетите в Слънчевата система. Следователно, Наполеон не е съществувал!

Всичко това е една твърде духовита сатира на онези „символични“ тълкувания, които са широко разпространени днес. Но хората не проникват в дълбочината на нещата; в такъв случай те би трябвало да знаят, че според прилаганите днес методи, отдавна трябваше да бъде доказано, че примерно Наполеон никога не е живял на този свят. Да, човечеството не иска да научи истината; защото именно с помощта на същите методи, днес всеки може да докаже, че Исус никога не е живял на Земята. И така, тези подробности показват, че към най-великото планетарно събитие, за което ни разказват Евангелията, ние трябва да пристъпваме едва след продължителна, включително и вътрешна, подготовка. Ние трябва да сме наясно: тук са застрашени от объркване тъкмо антропософите. Като цяло Антропософското Движение също не беше пощадено от словесната игра с всевъзможни символи, взети от звездните светове. Ето защо тъкмо в този лекционен цикъл, когато говорех върху най-забележителните събития от еволюцията на човечеството и тяхното образно представяне с езика на звездите, аз се постарях да изтъкна, колко правилно може да бъде употребен езикът на звездите, стига да е налице едно действително разбиране на макрокосмическите отношения.

Опитайте се да пристъпите към основните въпроси на Евангелията тъкмо по този начин. Аз вече насочих Вашето внимание към Кръщението и разказа за живота и смъртта като към два етапа от посвещението. Сега само ще добавя, че след като доведе своите ученици до там, че те можеха да виждат навлизането на

човешката индивидуалност в Макрокосмоса, както и да виждат през булото на смъртта, Христос Исус далеч не възкръсна в онзи тривиален смисъл, в който хората са свикнали да разбират този процес. Думите на Павел вгледай те се в тях са напълно верни, както в смисъла на Матеевото Евангелие, така и в смисъла на Йоановото Евангелие. Той видя възкръсналия Христос чрез Събитието от Дамаск, и той специално подчертава, че е удостоен да види това, което видяха и другите братя, дванадесетте и петстотинте (1. Кор. 15, 3-8). И така, той видя Христос по същия начин, както ги видяха и другите след Възкресението.

В Евангелието е показано достатъчно ясно: Мария от Магдала, която беше видяла Христос преди няколко дни, го вижда и след Възкресението, но го взема за „градинаря“, понеже не открива никаква прилика с него (Йоан 20, 10-18). Ако той действително би изглеждал така, както преди няколко дни, това би било изключено; в противен случай щяхме да сме изправени пред един абнормен факт. Защото Вие не бихте повярвали никому, ако той твърди, че не е познал даден човек, когото е срещнал само преди няколко дни. Ето защо за нас следва да бъде напълно ясно, че тук е настъпила една голяма промяна. И ако проследим съвсем точно евангелските текстове, изключено е да пропуснем очевидното: В хода на събитията от Палестина и Голготската Мистерия, очите на учениците се отвориха и те можаха да видят и познаят Христос под формата на онзи Дух, който пронизва Макрокосмоса от всички страни, изобщо под формата на онова макрокосмическо Същество, което след като предостави физическото си тяло на Земята продължи да се бори, както и докато беше във физическо тяло, но сега вече изцяло свързано със Земята.

Евангелието на Матей ни показва всичко това достатъчно ясно, и то с най-забележителните думи, които изобщо бихме могли да открием в един религиозен първоизточник. То ни показва съвсем ясно кое е важното за нас в този случай: Веднъж Христос беше вече тук в едно човешко физическо тяло; обаче само по себе си това събитие представлява нещо много повече; фактически то е една причина, един импулс, от който произлиза по редица от действия. Слънчевото Слово, Слънчевата аура, за които навремето Заратустра говореше като за нещо, намиращо се извън Земята, сега благодарение на Христос Исус и неговия живот се превръща в нова, могъща сила, чиято брачна свързаност със Земята все повече нараства. По-рано със Земята далеч не беше свързано това, което се оказва свързано с нея след Мистерията на Голгота.

Нека да вникнем в този факт така, както подобава на нас, антропософите. И ето защо ние сме длъжни да разберем, че възкръсналият Христос беше не друг, а този, който като Дух се откри и направи себе си разбираем за ясновиждащия поглед на учениците, за да им покаже, че сега духовните му действия пронизват от край до край цялата наша планета: „Идете и научете всички народи, кръщавайте ги в името на Отца и Сина, и Светия Дух; като ги учите да пазят всичко, което съм ви заповядал. И ето, аз съм с вас през всичките дни до края на Земната епоха“ (Матей 28, 19-20). Антропософията ни дава истинското

разбиране за това, което започна тогава, а именно, че Слънчевата аура се свързва със Земята аура; че тази връзка е видима за хората с отворено духовно око и че тази Слънчева аура вътре в Земята аура, която Павел видя, може да бъде също и чува, ако хората отворят своето вътрешно ухо, и тогава те ще чуват Слънчевото Слово, както го чуваше и Лазар, ученикът, посветен от самия Христос Исус. Ето защо Антропософията трябва да е тук за да ни подготви за времето, когато всичко това ще стане един неоспорим факт. Антропософията е един вид интерпретаторка на всичко онова, което се е случило в духовното развитие на света. И доколкото това е така, в действителност тя ще основе същото братство, което особено в смисъла на Евангелието от Матей искаше да основе и самият Христос Исус.

Обикновено един израз в Евангелието на Матей бива превеждан напълно погрешно и това са прекрасните думи: „Не съм слязъл на Земята, за да премахна от нея мира, а за да премахна меча“. За съжаление тези най-прекрасни думи, възхваляващи мира, постепенно са превърнати в тяхната противоположност. Христос навлезе в духовното съществуване на Земята именно за да освободи човечеството от онова, което поражда омраза и дисхармонии. И Антропософията ще утвърди мира само тогава, когато успее да обедини всички религии и в един нов смисъл стане действително християнска. Да, когато вникне в делото на най-великия миротворец, тя ще сближи не само духовните течения от съседните области, а ще утвърди мира из цялата Земя. Несъмнено, когато религиозни фанатици отиват от единия край на света в другия, за да натрапят своето Христово учение на един по-различен народ, който не разполага с предварителните условия, за да го приеме в проповядваната от тях форма, тогава всичко това ги отдалечава от великия миротворец. Голяма грешка е, когато днес от Изтока се пренася Христовото учение в неговите затвърдени тук или там разновидности. За щото, като антропософи, ние често сме напомняли: Христос не принадлежи само на „християните“; фактически той е същото онова Същество, което имаше предвид Заратустра, когато говореше за Аура Маздао; него имаха предвид и седемте Риши, когато говореха за Вишва Карман.

Намирайки се в Европа, ние знаем, че когато на Изток става дума за Христос, хората си служат със съвсем други думи. Обаче ние искаме да разберем Христос по такъв начин, че да съединим нашето разбиране как то с досегашната, така и с бъдещата еволюция на човечеството. За нас е напълно ясно: Ние стигаме до познание за Христос не чрез текстове и документи, които отричат Христос, а само чрез онези източници, които съзнателно носят в себе си живото присъствие на самия Христос. Ние сме сигурни и в друго: когато в наш, точен и християнски смисъл говорим на другите народи, които отричат Христос, за Вишва Карман или за Аура Маздао, те ни разбират, дори и без да им натрапваме никакви имена, така че те се издигат до разбирането за Христос сами и без ничия помощ. Ние съвсем не искаме да им натрапваме името Христос. Като окултисти, а не само като антропософи, ние знаем, че когато става дума за свръхсетивни Същества,

имената не са толкова важни. Ако дори и само за миг ние сме убедени, че можем да назовем Съществуото, действащо в Христос, с някакво друго име, бихме го сторили без колебание; за нас е важна истината, а не нашите предпочитания, защото ние непрекъснато се прераждаме в рамките на един или друг народ, в една или друга географска област. Обаче и никому не бихме позволили да ни убеждава, че Христос може да бъде разбран с неподходящи средства, които сами са се лишили от Христовото присъствие; подобни опити са обречени. Христос може да бъде намерен и в другите народи, обаче той трябва да бъде търсен с онези средства, които произгичат от самия него.

Никой не може да упреква антропософите, когато те не се обръщат към християнството с помощта на онези средства, които са чужди на самото християнство. Христос не може да бъде разбран с източната терминология; там хората просто не го виждат, или пък гледат в приблизително същата посока и си въобразяват, че го виждат. И какво би се получило, ако от нас вече възприели антропософските принципи се изискваше да стигнем до разбирането за Христос, изхождайки от гледището на Изтока? Ние би трябвало веднага да се възпротивим, ако някой би поискал да тръгнем след един Христос, донесен ни от Изтока. Обаче ние не искаме това; за нас би представлявало една голяма принуда да пренасяме Запада към Изтока и едва с оглед на този факт да формираме там понятието за Христос. Така нито може, нито трябва да бъде, и то не поради някаква антипатия, а просто защото източните понятия, които имат един по-древен произход, просто не са достатъчни за цялостното разбиране на Христос; до такова цялостно разбиране е невъзможно да се стигне, ако родословната линия започва с Авраам или Мойсей. Обаче Мойсей носи в себе си мъдростта на Заратустра; следователно, трябва да проследим влиянието на Заратустра върху Мойсей. А още по-нататък ние трябва да проследим индивидуалността на Заратустра не само според древните текстове, а с оглед на неговите прераждания включително до Исус от Назарет. Ние трябва да вникнем именно там: В законите на развитието. И тогава ние ще търсим, примерно, Буда, не само в шестото столетие преди нашето летоброене, но и в много по-късните описания на евангелиста Лука, където той слиза от висините след като от Бодисатва беше станал Буда за да се влее в астралното тяло на Натановия Исус. Едва сега ние имаме пред себе си истинския Буда и едва сега ние се опитваме да го проследим в неговото сложно развитие.

И чак сега ние откриваме, че в името на общочовешката еволюция всъщност религиите не си противоречат, а непрекъснато се допълват, непрекъснато си взаимодействуват. Нещата не опират до това да проповядваме антропософски принципи, а да ги превърнем в едно живо чувство, така че не само да говорим за толерантност, а да си оставаме нетолерантни, понеже вече имаме предпочитания към една или друга религия. Ние сме толерантни само тогава, когато измерваме всяко нещо с неговата собствена мярка и успяваме да го разберем единствено чрез закономерностите, които са вложени в самото него.

Естествено, ние нямаме никаква вина за това, че различните религиозни системи явно са си взаимодействували за утвърждаването на християнството. Разбира се, в духовните висини, където са се разигравали действията на духовните Същества, нещата не изглеждат по същия начин, както тук на Земята, където се намират техните последователи. Тези последователи свикват например един събор в Тибет, за да свържат с името на Буда едно ортодоксално учение в епохата, когато действителният Буда беше слязъл, за да инспирира астралното тяло на Натановия Исус, описан в Евангелието на Лука. И всъщност винаги е така: Земните последователи се кълнат само в това, чиито действия се разиграват на Земята едва по-късно; обаче междуременно божествените Същества продължават своята мисия в името на човечеството и неговия напредък. Но човечеството напредва най-добре, когато хората се опитват да разберат своите Богове, когато те се опитват да постигнат същия напредък, както и този на Боговете, докато те, ако мога така да се изразя, гледат надолу към тях. И всичко това следва да поражда у нас едно живо усещане, едно живо разбиране за основните моменти, на които се спряхме при обсъждането на различните Евангелие.

Вие се уверихте, че всяко едно от Евангелията съдържа нещо различно. И когато един ден пристъпим към Евангелието на Марко*29, пред нас ще се открие една интимна космология, защото Аура Маздао, който пронизва всички пространства, може да бъде правилно описан най-вече с оглед на Марковото Евангелие, както от друга страна Евангелието на Матей ни дава най-точна представа за тайните на човешката кръв, за наследствените отношения между индивида и народа.

Разглеждайте това, което описвах през последните дни, само като една от страните на макрокосмическото Христово Събитие и не забравяйте, че тя в никакъв случай не дава цялостна представа за него. Може би все още е твърде рано дори и в ограничен кръг слушатели, да бъде споделено всичко, което съм в състояние да кажа относно Мистерията на Голгота. И все пак най-добрата последица от така изложените факти е, че ние сме в състояние да ги възприемаме не само с нашия разум, с нашия интелект, но и с цялата си душа, с цялото си сърце, така че вложените в тях жизнени сили да нараснат още повече. Защото всяка от думите на Евангелията стига да я приемем в сърцето си с истинско разбиране се превръща в една могъща жизнена сила, която занаяд ние ще извлечаме и прилагаме навън, във видимия физически свят. А сега, когато се налага да кажа няколко заключителни думи относно Евангелието на Матей, бих искал специално да подчертая това, с което обикновено привършвам летните лекционни цикли, но и да прибавя още нещо към този толкова човешки и толкова прекрасен религиозен източник, какъвто е Евангелието на Матей.

Какво застава пред нас, когато вземем Евангелието на Матей и се изправим пред човешките измерения на Христос Исус? Колкото и голяма да изглежда разликата между обикновения земен човек и онзи човек, който приема Христос

в себе си, разлистим ли Евангелието на Матей с необходимото смирение, пред нас застава не друго, а самата стойност на човека, както и отговорът на големия въпрос: В какво точно се състои достойнството на човека? Защото колкото и пониско да стои нашата човешка природа от природата на Исус от Назарет, все пак трябва да заявим: Ние носим тази човешка природа в себе си и тъкмо тя е в състояние да приеме Божия Син, Сина на живия Бог, в резултат на което идва обещанието: Отсега нататък Божият Син може да остане свързан с духовното съществуване на Земята, и ако един ден Земята достигне крайната си цел, всички хора доколкото самите те го желаят ще бъдат проникнати от Христос. Но за да се борим за този идеал, ние имаме нужда от смирение. Липсва ли смирението, този идеал ще ни прави горди и високомерни, а тогава ние ще разсъждаваме само върху това, което бихме могли да постигнем като човешки същества, без да оценяваме колко малък е бил всъщност личния ни принос в нашата досегашна еволюция. Да, всички тези неща ние трябва да изживеем в пълно смирение. Изградим ли за тях необходимото разбиране, те ни се откриват в такова величие и в такъв блясък, че смирението е неизбежно. Само че това смирение няма да ни подтиска, понеже ние вече сме съзрели цялата истинност, цялото величие на този идеал. И след като сме съзрели истината, колкото и нищожна да е нашата сила, тя ще нараства все повече и повече и ще ни издига все по-високо към нашата божествена цел.

В една от моите Мистерийни драми ние откриваме точно онези звуци, от които се нуждаем за постигането на тази цел: най-напред във втората сцена, когато Йоханес Томазиус е като смазан от думите „О човеко, познай себе си!“, и после, когато ликувайки от думите „О човеко, изживей себе си!“, се издига в мировите простори.

И сега, с отворен поглед към величието на Исус от Евангелието на Матей, което ни приканва към смирение и осъзнаване на нашата човешка слабост, ние съзираме и нещо друго: Онази вътрешна истина, онази вътрешна действителност, която ни издига над пропастта, съществуваща между нашата човешка слабост и това, което трябва и можем да бъдем. И ако в акта на нашето човешко познание често се усещаме и като смаза ни от божественото величие, спотаено в човека, ние сме длъжни особено ако разполагаме с добрата воля за това да изживеем поне частица от божествения Импулс, от „Сина на живия Бог“ и непрекъснато да си припомним Христос Исус; защото тук, където ние като човешки същества можем да изживеем Аза, чийто най-висш представител е Той, за нас, а и за всички идващи времена, прозвучаха кратките и ясни думи: „О, човеко, изживей себе си!“ И така, ако ние се добираме по този начин до човешката природа на Матеевото Евангелие не случайното е първото и най-близко до нас Евангелие от него винаги ще ни облъхва смелост за живота, сила и надежда за справяне с нашите житейски задачи. Едва тогава ние започваме да разбираме и истинското значение на неговите думи.

БЕЛЕЖКИ

*1 Рудолф Щайнер „Общочовешката еволюция и познанието за Христос. Евангелието на Йоан" 22 лекции в Касел и Базел, 1907 (Събр. Съч. № 100)

*2 Рудолф Щайнер „Евангелието на Лука" 10 лекции в Базел, 1909 (Събр. Съч. № 114)

*3 Рудолф Щайнер „Евангелието на Марко" 10 лекции в Базел, 1912 (Събр. Съч. № 139) Нередактираният български превод на Димо Р. Даскалов е на разположение в библиотеките на Антропософските Дружества в Стара Загора и София:

Антропософско Дружество „Рудолф Щайнер" Стара Загора, ул. Хаджи Димитър Асенов" 18, ап. 23 тел. (042) 4 45 24

Антропософско Дружество „Михаил" София, ул. „Цар Симеон" 55, тел. (02) 83 11 44

Антропософско Дружество „Рудолф Щайнер София, ж.к. „Люлин" бл. 611, вх. Г, ап. 91 тел. (02) 24 61 91

Общество за антропософска наука „Изис-София" София 1463, П.К. 152

*4 Още с първите си опити да разшири познанието ни за човешкото същество Антропософията обръща внимание, че всъщност човекът се състои от четири съставни части: Физическо тяло неживо, веществено, „минерално"; Етерно тяло или „жизнено тяло", „растително"; Астрално тяло лежи в основата на сетивната организация и чувствата, „животинско"; Азова организация лежи в основата на индивидуалните, духовни „човешки" качества. Взаимодействието между тези съставни части в човешкия организъм намира израз именно в неговото функционално-морфологично троично устройство, включващо:

1. нервно-сетивната система носител на мисленето;

2. ритмична система носител на чувствата;

3. система „веществообмен-крайници" носител на волята.

По аналогичен начин държавата, или социалният организъм, далеч не представлява едно единно цяло. В нея трябва ясно да се разграничават три различни сили:

1. силите на икономическия живот;

2. силите на духовния живот;

3. силите на правовия живот.

*5 Рудолф Щайнер „Въведение в Тайната Наука" (Събр. Съч. № 13)

*6 Според антропософската Наука за Духа, сегашната планета Земя е минала през три планетарни състояния, на всяко от които се развива и съответна степен на човешко съзнание:

1. Старият Сатурн (трансово съзнание)

2. Старото Слънце (спящо съзнание)

3. Старата Луна (сънично или образно съзнание)

4. Земя (будно или предметно съзнание)

5. Бъдеиц Юпитер (имагинативно съзнание)

6. Бъдеица Венера (инспиративно съзнание)

7. Бъдец Вулкан (интуитивно съзнание)

Планетарното състояние „Земя“ включва седем епохи:

1. Полярна епоха
2. Хиперборейска епоха
3. Лемурийска епоха
4. Атлантска епоха
5. Следатлантска епоха
6. Шеста епоха (предстои)
7. Седма епоха (предстои)

На свой ред Следатлантската епоха се състои от седем културни епохи:

1. Първа следатлантска културна епоха (Древноиндийска) 7227 5067 пр. Хр.
2. Втора следатлантска културна епоха (Древноперсийска) 5067 2907 пр. Хр.
3. Трета следатлантска културна епоха (Египетско-халдейска) 2907 747 пр. Хр.
4. Четвърта следатлантска културна епоха (Гръцко-римска) 747 пр. Хр. 1413 сл. Хр.
5. Пета следатлантска културна епоха (Съвременната) 1413 3573
6. Шеста следатлантска културна епоха 35 73 5733
7. Седма следатлантска културна епоха 5733 7893

*7 Кратка характеристика на „старото“ и „новото“ ясновидство читателят може да намери в „Какво представлява Антропософията“ от Карл Унгер

*8 Рудолф Щайнер „Духовното ръководство на човека и на човечеството“ (Събр. съч. 15) и „Християнството като мистичен факт и Мистериите на древността“ (Събр.Съч. № 8)

*9 В много от своите описания Рудолф Щайнер изтъква времевия характер на етерното тяло, наричайки го дори „тяло на времето“ (Zeitleib)

*10 Този процес е подробно описан във „Въведение в Тайната Наука“ (Събр. Съч. № 13), Глава 2. Развитието на света и човека

*11 Рудолф Щайнер „Тайните на библейското сътворение според 1. Книга на Мойсей“, 11 лекции в Мюнхен, 1910 (Събр.Съч. № 122). Неректифицираният български превод от Димо Р. Даскалов е на разположение в библиотеките на Антропософските Дружества.

*12 Рудолф Щайнер „Четири мистериини драми“ 1910/1913 (Събр.Съч. № 14)

*13 В антропософската терминология под „Архангел“ или „Народностна Душа“ на даден народ се разбира точно определено свръхсетивно Същество, чиито действия формират най-вече на равнището на човешкото етерно тяло характерните особености в мисленето и чувствата, присъщи на представителите на съответния народ.

В своята „Тайна Наука“ (Събр.Съч. № 13) Рудолф Щайнер обозначава висшите Йерархии, към които принадлежат Архангелите, по следния начин (вдясно са имената им според езотеричното християнство):

1. Серафими Духове на Любовта
2. Херувими Духове на Хармонията
3. Престоли Духове на Волята
4. Господства (Кириотетес) Духове на Мъдростта

5. *Сили (Динамис) Духове на Движението*
6. *Власти (Екзусиии, евр.: Елохими) Духове на формата*
7. *Архав Духове на Личността*
8. *Архангели Духове на Огъня*
9. *Ангели Духове на здрача (Синове на Живота)*

Рудолф Щайнер често говори за тези Същества като ги групира в:

Първа Йерархия: Серафими, Херувими, Престоли;

Втора Йерархия: Господства, Сили, Власти;

Трета Йерархия: Архав, Архангели, Ангели.

Йерархията на Архангелите включва:

1. *Орифил с период на действие от 200 г.пр.Хр. до 150 г.сл.Хр.*
2. *Анаил 150 до 500*
3. *Захарил 500 до 850*
4. *Рафаил 850 до 1190*
5. *Самил 1190 до 1510*
6. *Гавраил 1510 до 1879*
7. *Михаил 1879 до 2300*

*14 Виж бележка № 6

*15 Виж Ернст Марти „Четири вида етер“, книгата е преведена на български от Димо Р. Даскалов и се съхранява в библиотеките на Антропософските Дружества.

*16 1. Мойсей 10, 1

*17 1. Мойсей 14, 18-20

*18 Виж бележка № 11

*19 Рудолф Щайнер „Евангелие на Лука“ 11 лекции в Базел, 1909 (Събр.Съч. № 114)

*20 Рудолф Щайнер „Четири мистерийни драми“ (Събр.Съч. № 14) – Нередактираният превод от Димо Р.Даскалов е на разположение в библиотеките на Антропософските Дружества.

*21 Рудолф Щайнер си служи с древноиндийския израз „Акаша“ за да обозначи онази духовна космическа писменост, от която са извлечени най-важните описания и факти в неговите лекции и книги. Нередактираният български превод на „Хрониката Акаша“ (Събр.Съч. № 11) от Димо Р.Даскалов е на разположение в библиотеките на Антропософските Дружества.

*22 Carl Weizsaecker „Das Neue Testament“, 9 Aufl., Tubingen 1904

*23 Виж Р.Щайнер „Евангелие на Лука“ (Събр.Съч. № 114, лекция от 17. 09.1909)

*24 Антропософското Движение има своите първоизточници в духовния свят, а своите проявления тук, на Земята. Антропософското Общество е неговата видима структура, включваща Ръководство, представителства и членове, обединени около свободно поетата грижа и отговорност за опазване на онава, което Рудолф Щайнер нарича „антропософски импулс“. След Коледното събрание през 1923-1924 г. в Дорнах, Швейцария, кога то Рудолф Щайнер поема

председателския пост, Антропософското Движение и Антропософските Общества стават едно цяло.

В България Антропософските Дружества са официално регистрирани по чл.134 от ЗЛС в Стара Загора и София. Тяхната дейност е регламентирана според устава на Антропософското Общество, чието представителство се намира в Дорнах, Швейцария (Allgemeine Anthroposophische Gesellschaft, Postfach 134, CH-4143 Domach). Библиотеките на Антропософските Дружества разполагат с голяма част от събраните съчинения на Рудолф Щайнер (на немски и български), с произведения на видни антропософски автори, както и с антропософска периодика. От окултна гледна точка, произходът, целите и задачите на Антропософското Движение и Антропософското Общество са осветлени в „Езотерични изследвания на кармичните връзки“ (Събр.Съч. № 235-№ 240), чиито български преводи дело на Димо Р. Даскалов се съхраняват и са на разположение в библиотеките на Антропософските Дружества в Стара Загора и София.

*25 Рудолф Щайнер „Изтокът в светлината на Запада. Децата на Луцифер и братята Христови“ 9 лекции в Мюнхен, 1909, (Събр.Съч. № 113). Нередактираният им превод, дело на Димо Р.Даскалов, е на разположение в библиотеките на Антропософските Дружества.

*26 Виж бележка № 11

*27 basileia = върховната царска власт; всичко, отнасящо се до архонта-василевс

*28 Матей 5, 1-11

*29 Рудолф Щайнер „Евангелие на Марко“ 10 лекции в Базел от 15. до 24. Септември 1912 (Събр.Съч. № 139)